

ספר

זחות המליצה

זאה ועשרים אגרות עבריות מענינים שונים

זד בני יהודה קס"ה הסופר ודרכי המליצה
ויפוצו מעינותיה חוצה, ויהי כל האר"ש
הזרים שפה אחת, או נחדיהם ילדו נחת, יריצו
ם, ויהנו בנרונם, בלשון יהודית, לדבר נכבדות,
ם תהלך באר"ש לשון עבר, על כל פנה ועבר,
המליצה כבאר נוכעת, לשון חכמים תישיב דעת,

מסדו

פלג הדב המליץ ופייטן מזה זאב וואלף
ביץ בוכער מבראד זל

לנא והוראדנא

שח תקצ"ה לפק

СЕФЕРЪ ЦАГУТЪ ГАМЕЛИЦА

ш. е.

Чиспоша Поэзий.

ВЪ ВИЛЬНѢ И ГРОДНѢ

Въ Типогра: Манеса и Зымелья

1834.

Handwritten signature and stamp
Digitized by Google

ה'תר

ד

ה'ת

ו'

ה'ת

ו'

ה'ת

ПЕЧАТАТЬ ДОЗВОЛЯЕТСЯ

Съ тѣмъ, чтобы по отпечатаніи представ-
лены были въ Ценсурный Комитетъ три
Экземпляра. Вильно. Мая 31 дня 1853 года.

Ценсоръ Левъ Боровскій.

893.14
885

ר ש י מ ה

למצוא כל דברי חפץ הבאים
בספר זה איש איש על מקומו

אגרות

עמוד

1	לשלם תודות לנריב	א
2	מענין הנ"ל בחילוף לשון	ב
3	לקנות חכמה בעודו צעיר לימים	ג
5	סוסר בהתמדת הלימוד ושאר חכמה	ד
10	לנחם לרעו להסיר צערו	ה
11	ת"מ לבל יהיה נוקם ונוסר	ו
13	לא יחת מפנעי הזמן	ז
15	על אודת הדבר שהיה בפולין	ח
17	תשובה לאשה שהמיתה בתה	ט
18	שלמי תודה לממלא רצונו	י
19	כתב הישר להמוכרים כלי תרם על פסח	יא
20	להודות לרעהו על טובתו, ופרי צדקתו	יב
—	סוחר משלם רעהו הוצת טובה לרעו	יג
22	כענין הנ"ל בשנינו לשון	יד
24	לספר תלאות הדרך ובכל היבבה אות ר"ש	טו
27	תנחומין בל ישיא לדברי מרה	טז
29	להשקים אש המריבה	יז
30	על אודת המכס לבל יעבור בגבולו	יח
31	על אודת הסנורים אשר הוכית ה'	יט
34	בקשה לנחם ממכת הסנורים	ך
35	איך הרופא רפא סכת עורון	כא
36	על אודת כלי הרואה	כב

הרדעת

283604

37	• • • • •	כג	הרועת השמחה בק"ק לבוב
39	• • • • •	כד	להודיע לרעו להתיר מבית האסורים
40	• • • • •	כה	דברים עכורים מאיש א'
41	• • • • •	כו	להודיע לסוחר כי משולחו נשמד מעם
43	• • • • •	כז	סוחר נשא מליצה בעד בני אחיו
44	• • • • •	כח	כענין הנ"ל בשינוי לשון
45	• • • • •	כט	כמו אגרת שלמעלה ובשינוי לשון
46	• • • • •	ל	חבורת סוחרים ירדו ממה ממה
48	• • • • •	לא	להודיע לסוחר לחדש המ"ום שוב שנית
49	• • • • •	לב	לחכם הקראים להושיע להאלמנה
50	• • • • •	לג	להוכיח לסוחר אשר שינה מוצא שפתו
51	• • • • •	לד	תוכחת מוסר אף אם רעו הלעיבו יעצור ברוחו
53	• • • • •	לה	כאגרת שלפניו בלשון אחרת
54	• • • • •	לו	סוחר מאן לשלם למועד אשר יעד
56	• • • • •	לז	גל אודת המלח
58	• • • • •	לח	לצות להמשולח איך יהיה מלאכת הסחורה
59	• • • • •	לט	לצוות להאומנים כל יעשו מלאכתם ברמיה
61	• • • • •	מ	בדבר תניך דפוס עמיאש
—	• • • • •	מא	סוחר קנה פשתה בהקפה ושינה
62	• • • • •	מב	להוכיח לרעו לקנות ספרים
64	• • • • •	מג	להושיע לסוחר מאנשי מרמה
65	• • • • •	מד	סוחר עביר ארץ ירדו ממה
66	• • • • •	מה	עצה איך ינהנו במ"ום
68	• • • • •	מו	לקנות הקונקראנץ
—	• • • • •	מז	מאנתי להשאי' ספ' לאיש ידוע
69	• • • • •	מח	השאלתי ספר לאיש אחד ונקרע
70	• • • • •	מט	בדבר השידוך
71	• • • • •	נ	בעשק נכבדות
72	• • • • •	נא	נכבדות לאיש שוע עם פחותי ערך
73	• • • • •	נב	אבי הכלה מאן לתת נדן לבתו
74	• • • • •	נג	לרדוף שלמונים אצל חתנו
75	• • • • •	נד	על אודת התפילין

עמוד

76	נה	רב נשא מליצה בעד מלמד
78	נו	מכהבו יקר בעיני משל עם עלמה
79	נז	כענין הנ"ל בלשון אחרת
80	נח	השואת חן על הצלתי סן השריפה
81	נט	להמליץ בעד הרב
82	ס	על אודת השחמ
—	סא	לחמליץ בעד הבעל מגיה
83	סב	על אודת החליצה
84	סג	לשלוח להתחן לכבדו במתנות
85	סד	מתנות להכלה
86	סה	לבוא אל החתונה
87	סו	מליצה לרעו לבוא על ראש שנחתו
88	סז	ענין הנ"ל במלות שונות
—	סח	מהשרפה שהיה בק"ק בראד
92	סט	לנחם לרעו מיגנות
94	ע	להודיע למאהבי מסיתת אבי ז"ל
96	עא	להמליץ בעד איש מופלג בהורה
99	עב	לתודיע לרעו כי נפשי חשקה לראותו
100	עג	להתיעץ אם אוציא לאור ספר הזה
101	עד	הוכחת מוסר להישיב לכל אדם
104	עה	איש בליעל הודיע אסור באויקים
106	עז	לכל יתחבר עם הסותרים על תהו
107	עז	התרפקות אהבה
109	עח	איש לקח בערמה חלי כהם
112	עט	על אודות הקיקיון המשענים
113	פ	בקשה להרב המאו"חג מוה' ברוך ייט' ליש
114	פא	על אודות התלאה בק"ק פראג
	פב	על אודות היקר שהיה כמדינות
120		אשר התנוררתי שם
123	פג	יסופר הלאות הדרך
128	פד	להוכיח לאיש לקיים מאמרו אשר הבטיח
130	פה	לקנות מצעות על השולחן להשר

על

עמוד		
131	פז	על אודות הנכבדות המדובר
	פז	להודיע מעמד וכצב של איש פלוני
133	הוצה	להתחתן עמו
	פח	לספר הנבלה שעשה איש אחד
134	מק"ק	קראקא
137	פמ	להוכיח לאיש אשר מאן לקרב את אחיו
	צ	סיפור נבלה שעשה איש עובר אורח
141		במאכל של בעל הבית
144	צא	לקונן על מיתת אחי
	צב	חדשות שהיה בק"ק פלאצק שאשה באה בשנים
148	הניקה	בנים
	צג	חדשות מהק"רה אשר נהן פקודה
150		בכל עיר ועיר
	צד	על אודות השערורית הנעשה בגם פמורין
151		עם בן הרב דק"ק יאנוב
	צה	פקודה שרי מדינות פולין להציג ציונים
154		על הספרים ועל כל כלי הבית
155	צו	קהלה אחת נדבו לבם לבנות בה"כ
	צז	תוכחה מוסר להמושלם מנה' בעריש
157		ניצבורג
	צח	מגיד חדשות כי הקי"רת בונח בק"ק פראג
159		יזיע על מי נהר מאלוזי
	צט	מגיד חדשות כי התלחשו המון עם שחקי"רה
160		רוצה לגור בעיר פעסם
	ק	לרצות לרעי לבל יתרעם אשר לא עשיתי וחוה עמו
161		מדם נסעי מעיר ווארשוי
162	קא	ענין הגיל בלשון אחר
	קב	לספר נבלה אשר עשה איש בליעל משלעזיא
163		להפיל ס"ת הקדושה
167	קג	לספר הנבלה שעשה סוחר מעיר ווארשוי
171	קד	להזהיר שלא יבנו זרים על הקרקע שלו
		להודיע

עמוד

173	קה	להודיע כי המרחצאות של חסין לא כולם נשתחו
174	קו	להשיא ליודעי ומכירי להזהר נאמן אצל חגגד
175	קז	לבשר כי אחותו ילדה בן ויבא על המשתה
176	קח	להודיע שהצדפהים לכדו עיר דאנציג
	קט	יביע אומר משל לאחד מאהביו כי שמח לכו
177		בשמעו ישועתו
	קי	להודיע להיהומים כי אביהם התבכע
179		במי נהר עצומים
180	קיא	על אודות הנגיבה חמשים כלי מקמורת
	קיב	סממל משלים עם התנין הגדול
182		כן הוא וחבירו
184	קיג	לבל ישבית ובל יפריע המ"ם מעיד לייפציג
188	קיד	מן הרב אשר לקח בחזקה הרבנות
195	קטו	מתורה
196	קטז	מנביאים ראשונים
197	קיז	מנביאים אחרונים
198	קיח	מכתובים
199	קיט	מחמש מגלות
201	קך	כפות זהב
212		חידה
214		שיר לחנוכה

שיר

מאת הרבני המופלא בתורה המשורר שלשלת
היוחסין מוה"ר אלי' בהגאון אב"ד מקעמפנא

אמר אליהו הן מאז גדלתי בין החכמים שמוע שמעתי דברי
נכבדות על כבוד מוה' זאב בוכנר אשר ישבתי בעיר בי
נופת צוף אמרתו רדה רבש לקול חמונו תצילנה האזנים ונכספה
וגם כלתה נפשי מתי אבוא לראות מעשי ידי אומן הוה והנה מדי
הרביתי בגענועי הקרה לפני שאוה נפשי ה"ה החכם הסופר
אשכול הבופר , כמעשה לבנת הספיר , המליץ המפואר והמהולל
ברוב השבח מוה' זאב וואלף כהן בוכנר ובידו מגלת סתרים ,
הנה בקראי שמים ושלש רלחות וראיתי גדול כחו בשפת עבר אשר
אין ערוך אליו ופנינים לא ישו כה , והוא יושב בצל המעלות
וכבוד אומר כלו , אמרתי בלכי כבר אכבדנו , ונור אאפגנו ,
ומשירי אהודנו

א

קום חמר נעים • גוע נקי כפים
חוגר צדק הנך • יאשר על מתנים
נוצר תורת אל • ישר אין כמות
בך דעת צומח • בך בניה פורחת
בך שחלה המדע • נפן מורחת
בך ציץ ציץ • עוד יחליף פריהו

מאז

ב

מִאֵן בְּסִפְרֶיהָ • נוֹדַע לְשִׁמְעָה
 בֵּין כְּסָאוֹת מְלִיצִים • שָׁמַת כְּסֵאָהּ
 מֵעַל בָּאֵר הַתְּבוּנָה • אֲבָן גְּלִלָתָהּ
 עָתָה כִּי חֲלִיתָ • כְּגֹבֵר אֵין אֵיל
 וְעַתָּה עוֹד הִרְבִּיתָ • עוֹד אִסְפַּת חֵיל
 עוֹד לְעֶרֶב חֲדָקָה • שָׁלַל שְׁלָלָתָהּ

ג

עוֹד יֵרָא עַל פָּנָי • עוֹד אֲזוּנֵי שׁוֹמְעֹת
 וְדַבְרֵי הֵן וְטַעַם הַתְּבוּנָה וְדַעַת
 מִפִּיָּה שְׁמַעְתִּי • מִמְּקוֹר שְׂבָלָהּ נִבְעוּ
 אֲבָנֵי שׁוֹהֵם • מִמֵּי בִּינָה הוֹצֵאת
 בְּמִצּוֹלַת הַמָּדַע • פְּנִינִים מִצֵּאת
 עָתָה שְׁפֹתַתִּי • תִּהְלָחֶה יִבְעוּ

ד

עַתָּה תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ • וְנִיצוּצֶיהָ שׁוֹרְחַת
 כָּד צִמַּח כָּל עֵשֶׁב • רִנָּה פּוֹצְצוֹת
 כָּד חַי כָּד דּוֹמֵם • כָּח יִתְעַנְּגוּ
 אֶד כָּל דּוֹחַ יְרוּצוֹ • יִפְעַת קִרְנֶיהָ
 כָּל פְּרִי יִמְתִּיקוּ • דְּשָׁנֵי שְׁמִנִּיהָ
 לַחִים יִתִּיבְשׁוּ • קַפְּאִים יִתְמוּגְגוּ

ה

(*) כִּי בִּפְסוּר וְכִדְהֻמָּלִינָה שֶׁסָּס הַפְּלִיא לַחְקוֹר מִסְגּוֹלַת אֲנָשִׁים מוֹכּוֹס

**

ה

בן על קצוי תבל • בְּיָגָה זָרְעָתָה
בְּבֶדֶד נָלִיד בְּכָד פָּנָה • חֲכָמָה נִמְטָעָה

בְּצִחוֹת מְדִיצוֹתֶיהָ • מִשְׁלָג וְכוּ

בו חֲסִי יָב • רָעַת יִרְדּוֹפוֹ

גַּם יוֹדְעֵי מַדַּע • דִּקְחָה יִסְיָפוֹ

דְּבָרֶיהָ בִּי נֶעֱמִי • מִשְׁמָן רָכוֹ

מֵאת אוֹהֵב נֶאֱמַן, אֵלֶי בֶּאֱבֶ"ד מִקַּעֲמָנָא

מתן תודה

נֶאֱמַר חֲסִי בְּרֹאוֹתַי אֶת יִקְרַת תְּפֹאֶרֶת גְּדוֹלַת מַחְבְּרוֹת אֲגֵרַת צִחוֹת
הַמְּלִיצָה מֵאֵת הָרֶב הַמְּלִיץ הַמְּשׁוֹרֵר בְּעַל פִּיפּוּיֹת כְּבוֹד טוֹה'
וּוֹאֲלָה זֶאֶב יִמְרֹף מִדָּף כָּל בְּעָלֵי הַשִּׁיר וְיִשָּׁב מִתַּג וְרִסְנֵי בִפִּיה' לְבַל
קָרוֹב עוֹד לְמִלְאֲכָתָם, וְה' נָתַן לוֹ לִשׁוֹן לְמוֹדִים כְּנִרְאָה בַּחֲבוּרֵי
שְׁחִיבֵר כִּי רָגַל עַל לִשְׁתּוֹ מְלִיצַת לִשׁוֹן עֵבֶר נִבְלָאִים מַעֲשֵׂיוֹ מֵאֵד
לֹא יֹאמְרוּ כִּי יִסּוּפֵר אִם לֹא נִרְאִים מַפְעֻלוֹתָיו בְּסַפְרֵי בְעִינִים
מִקּוֹחוֹת קוֹמוֹ נֹא וְנִסּוּבָבָה בְּעִיר וּבְשׁוּקִים הַנִּמְצָא כֹּהֵא אִישׁ אֲשֶׁר
רוּחַ ה' נִוְסָה בּוֹ עַל כֵּן לִשְׁחַר פָּנָיו יֵצְאֵתִי בָּאֵלֹו הַתּוֹהִים •

(בִּשְׁשׁ עוֹרֵי אֲנִיִּים שְׁלֹמוֹת מִסַּע נִנְהָה עַל י"א תוֹעוֹת) •

א

יֹשְׁבֵי תַבֵּל • רְאוּ נִבְרַת אֲשֶׁר יִי חָנְנוּ
הַצִּלִּיתִי בְּמַדַּע וְהַשְׁכֵּל קִנְיֵנוּ

כָּד דּוֹרְשֵׁי חֲכָמָה יִבְיְעוּ תְּפֹאֶרֶתוֹ

יִמְעַם יִחַד כָּד אִישׁ מַעַם שֶׁמֶן וּמֶן

מְנוּפֹת צוּפִים בְּצִלְחַת מֶמֶן

בְּתִבְנוּתָהּ וְיֹשֶׁר מְלֵא מַחְבְּרָתוֹ

זֶאֶב

ב

ואב ! ידירי ! פועל צדקי זאת ראית
 על גפי מרומים בנשר ראית
 כל אנרת תוך ספרה אשר כתבת
 חסר דעה בין יקנה בצחות המליצה
 גם שכל לשפת עבר יקרב בדיצה
 גם לאנשי דעת מי ששון שאבת

ג

נתר מלכות ! גבר מליצה ! הם פראות
 בשיר נפלא ! ושיר תהלה ! חכמות נוראות
 רדת מי יוכל ? לעומק מחשבותיה
 האם גבר יאמר אנש לזאת המלאכה ?
 הלא לשוא ? אם יגיע לעשות בכה ?
 אכן יתפלא - גודל מומותיה

ד

הריה שחלו עץ עד פלגי מים
 עץ הדעת טוב ותאזה לעינים
 בי מרוח שרי נאצל עלימו
 על זה עיניה פקחת ודרשת
 מלים חלפת ושנית ושרשת
 הקוים לכתוב בזאת חנם בסלמו

ח

עוד קרני שמש בחסנם ועוד יאירו
 נמעי הגעו ציץ (1) והמה יודעו
 נצניו כבוכבי אור בקר יבדיו
 אף כי לא האור והרוח שאפו
 בשמי נדדו ידו ולא יספו
 כענן הנשם בן ריחם יריקו

ז

תת תודה בד אמןע ! עוד פי נשמת
 חקף תשורה ! תמור שי ! קפל רנתי
 כי לא יודה בראותו עדיף
 יצוה האל חסדו יומם וליל
 מתקפו לה ישפיע רעשות חיל
 לבל ידים איש את ידו בדעדיף

בה תבורך מאת אוהבך
 — ס"ם בפראג

(1) המחבר ועד לחבר חרי"ג מלות בדרך השיי והמלצה ע"ד
 האחרות להגאון ר' יוסק ב"ר לאונן ג"ל

הקדמת ריע המחבר

ה"ה הדבני המופלא חכם וסופר ומשלים
במעלות מזה' הילל בריה דרב שמואל
סופר ונאמן דק"ק טיקמין והגליל .

ה כל יקר ראתה עיני את יקר הפארת הפארים והצערות מצעדי
גבר חכם בעוז לדבר דברי נכבדות , איש מבין וסופר דובר
צחות בשירים מליצות וחידות , ממשאת כולם חכם ידות , ויחבר
חמש יריעות ספרים , במספר ובמשקל לכל העובר ארחות ימים
ונהרים , נתרי נחלי דבש וגופת צוף אמרי נועם , סתוק לנפש
ומתנוססות כאבני נזר ואבני שוהם קולע אל השערה כפעם בפעם
במסילות אשר אחת עולה בית אל ימצאנו ושם ידבר , חיילים ינבר ,
ואחת נבצתה נבצתה עולם ההייתה , כל הרואה בעוזו בכפו יבלענה ,
ולאיש אשר אלה לו .

כד כוזי ינשא להגיד פעלו , מספר ספריו אנידנו
ומשירי אהודנו

כל בעלי השיר דוברי צחות ויודעי ספר תהלוכות ,
יתענגו ויתעדנו פערנות כמה נפשם בספרו כתר מלכות ,

כל מושבים בשבת סופר ורומי המעלה
ישיביו במזבז עדים בספרו שירי תהלה

כל בעלי בינה וחקרי לבב חכמי עצות
ילפתו ארחות דרכם ויעלו בספרו זכר המליצה

כל חכמי לב מביני מדע דבר מהם לא יפלא
יענו ויאמרו איה שוקל ואיה סופר שיר נפלא

כל חורזי חרוזים ותופשי משום לשון מדברת
ירעפו נאות דשן בספרו מאה ועשרים אגרת

ער כל דברי האגרות הזאת אשיב אל לבי ואשא משלי , כרועת
עדרו ירעה בזרועו שכלים יקצור נד קציר ביום והוא יעף
וינערפה ידים , כחום השמש בצהרים , ולכן ישכב הלילה לאור
ירח וזיכביום על משכנות הרועים , מה טוב ומה נעים , האת
לפניו מבוזרת , תחת אחד השיחים וצמית , פניו ילט באדרתו הנז
הוא תופש כנור ועונג ולפניו הרץ ברץ יחד הצפיעות והצאצאים ,
על שרה חמר ונמעי שעשועים , המה ישאו קולם ירונו משחקים
לפניו

הקדמה

לפניו בבל עוז במחולת המחנים יתנו קולם מבין עפאים, מה מאד יערב עליו כאשר ירימו בכח קול מצהלות רנתם כאחת, או ימלא רשן ונחת, צומח השמחה עלו נצה כפרחת, ורוח ושוב לו להתענג, מחשי מנית ופנג, ושרים בהיכלי עונג — בן לעין הקורא, ינעם נעימות שכיות בהירות, מליצת מאה ועשרים אגרות, המיוסרים על אדני פנת יקרת, סנסני מליצות נשגבות בתוכם מוהרת, ויצמח ויהי לגפן אדרת, תוכם רצוף אהבה מסתרת, לחסתר שם פועלי אוצרות בלשון ערומים יכתירו דעת לנפשם כל רואיהם יכירו יעלצו יעלזו, מורשי לבבו יבין, הלמיד עם מבין! — ומרותי פעולה! ראשונה אל חיק התהקות על שרשי מחצבת נבחר מחרוז, האת שנית תעש, הקורא! עד מהרה דברו לו ירוץ, והשלישית בשער היסוד ממסד ועד המפחות לחקור ולהפך, הספיר יהלם זגפך, והמשכילים שכל טוב לדעת חכמה וענין, יאחזו בסנסני זה ספר המקנה וקנין, לקנות אבני מחצב לתצוב להם בארות המבטא, לכל אשר יבטא האדם בשפה ברורה ולא יחמא.

לבי לחוקקי ישראל! אם תבעיון נבעו מצפוני, ועל שרשי דקות מורשי האגרות התחקו, תבינו ותשכילו מן מוצא דברים, איך לעת מצוא מלין בספר נוחקו, ויסורו מסודי הגפן נכריה ומעמקי שפה אשר אמרי' החליקו, בילדי נברים ישפיקו, ומהם מלין העתיקו, שובו לאשר העמיקו, ושכו בנים לגבולם אלה לחיי עולם, ישמחו ויעלצו, ואת אלהי ישראל יעריצו אביר, פי המדבר ממעמקי הלב ורעיוני, אל אלוה דלפה עיני, עין ראתה ותעידני, הן תוי שדי יענני, הק' הילל ברי' דרב שמואל ספרא דק"ק מנקטין והגליל,

יום פ"ק טו"ב אדר שנת "תרוס" קרן "מנולת" גורלנו פ"ק ק"ק טיקטין •

הקדמת המחבר

אמר המחבר, עת לדבר, וחילים לגבר, מעלות המליצה
לספר, להללה ולפארה, שבה לבארה, הן אמת כי
המליצה ענין יקר הוא, לא הוהו ובוהו, יען כה נכתבו חקי
ההגדה, ספי עליון נורא, בה מלכי ישורון מלכו, גדלו והצליחו,
כה הנביאים הגדילו נבואהם, והמיפו צחות אמרתם, ועת הו
בני ישראל על מושבותם, אז הצליחה והגדילה, למעלה למעלה,
ותהי לשם תפארת, בשערי קרת, ארכו פארותיה, ורבו סעיפיה,
כלם רוממוה, כלם סלסלוה, נופת תמונה שפתותיהם, רבש
וחלב החת לשוניהם.

אך מעת גלו בני ישראל מארצם: ידרו הלכו, אז לשונם שכחו,
כום התמוססה, ותירד ממה מפה, וכמאמר הכתוב
בנחמיה, בניהם חצים מדבר אשדודית וחצים נו', כבוני המגדל
בלבלו לשונם, לא יהנו בנרונם, לדבר צחות לא ידעו, ובשם
המליצה לא קראו, ובלי דעת המליצה מלים יכבירו, באגרותיהם
ללשונם לא יגבירו, לשונם ממורמה ומקושבה, חכמת המליצה
נסרחה, ושפת עלגים תמורתה זרחה.

על כן כאשר ראיתי גודל המכשול אשר מצא את בני עמנו, כי
למשוך עם סופר לא יכינו, רוחי העירני, ולבי השיאני,
להגביר המליצה, ולהפיץ סעינותיה חוצה, לכן חברתי זה הספר,
באמרי שפר, מאה ועשרים אגרות, בפני יקרות, אהובות
וברורות, מאד נעלה, לשם ולתהלה.

וקוה קייתי כי חבורי יורה הדרך לכתוב צחות, או גודדי עמי
ירוו נחת, ויהי כל האר"ש מתייודים שפה אחת, כי
לשון אגרותי לשון נקיה, ענפה היא ופוריה, מלוחיה מתנ"ך
מוקקים, מדבש ונופת מתוקים, וברעיונות יפות, מנופה בשלש
עשרה נפות, למען כלם ידעו למשוך עם סופר מהיר, ואור
המליצה ירח כאור בהיר, ברקיע לוהר, וכעצם השמים למוהר,
ותהי המליצה כבאר נובעת, לשון חכמים תיטיב דעת, וה' ישלח
משיחנו, ויאיר באכמתו עינינו, במהרה בימינו, אמן.
הכ"ד זאב וואלף בן הרב המאו"הג הדרשן המפורסם מו"ה דוד
הכהן ז"ל בע"המח"ס מראה כהן וס' נפש דוד על דרושים נפלאים.

צחות המליצה

לקבץ משל ומליצה

(משלי א')

אגרות

א

לשלם תודות לגדיב, על חסדים טובים

לאיש נכבד ותור המעלה, הוא ש"ב הרבני
המאפלג דבזשלם, מזה ישראל ברעסלר
נר"ו סופר תאמן דג"ק אה"ו יע"א

איש לבדו הלך בארץ תלאויות ולשגו בלמא נשטה, ויבית מפין
קרים נוזלים, וימלא כדו מן-הרסקים, ושטה ומלץ עד כי רזה-
ובה לימים טוב שמת קרה מקרה כי תעה בזהו בישימון מדבר ולפשו
ריקה, ולשגו לחכו דבקה, ומשקה למא-יחסר, בקרבו השתומם האם
בארץ הנשמה הלזו יולו פלגים? הירוקון בלע כבד בארץ עיפה לי מים?
אף יתהפך בתחבולותיו ורצה לאמור, אל תרצון יריעות רעיוני,
עשתוממי אל תרשו, השקמו בטח ושאת, הלא מאז באשר הלכתי בארץ
שמה ושמה, ולשגי נחה למא, מלאתי מיכל מים-מוגרים במורד, בן
עטה מראש לורים אראנו ומנבעות אשורנו, מלא פלג יכלי מים, ה
לה! אין מעצור לעצור במים ולהזכיר גם עץ לת העושה פרי, פרוז יקוסם,
ויהיה במסות נוסם, ופעם בארץ מלחה יפרנה עץ יבש ויעש בדים ופרי-
הלולים, ובין גבעות וגבעות גבוהים אשד הנחלים, הגה בעודו מורש
וחשב ברעיונו ופוסה על שתי הסעיפים, והמת יזע יוזב ממנו וסד
כחו, ומרוב למא סלדה גרגרתו ויאלמך הוי! נפשי אחתה לנשיבת לוח
קר כלנה שלג, פתאום מעד ראש את הארץ פתחה את בענה ותלד
את פלג:

אלף

חי ! אם לא שויתי ודוממתי לאיש הזה , הן זה שנים אשר המלך
דבר אלי רדה , והתעה אותי מבית אבי , הלכתי בדד נודד והיתה
מגמת פני לק"ק האמבורג , היא העיר רובלת עמים , ועל מבואותיה
נהר עלומים עלב היא יושבת , עיר כלילת יופי רבתי-שם היושב זה
אז בראשית "צואי" חין מי יסור לשאול לשלוט ואין מחזיק בידי מכל בנים
גדלה , ופגמתי את שם לבי והנה אורב יהראל מגיה ממקומו , הוא כבוד
ש"ב הרבני המופלג מזה' ישראל ברעסלר נר"ו בן הרב המנוח המאו"ה
דק"ק מינסטר שמש סופר וגאמן דג"ק אה"י יע"א , את דרכי הוא יורה ,
הנה הוא תפוש זהב וכסף וימלא את כפי ממנו, כה הדריכני כל ימי מעלת
שם , ומאז ולפנים בישראל נשאתי קובה הרבה , רשמתי לי לזכרון , לכן
בכל זמן אם יעלה עלי הכורת. עתים נחתים להנהיג אותי בכבוד , אקוה
לעזרה , כי אבוא אליהמנוחה ורוחה , ועתה אחשוב במורשי אם את חסדו
אשר עשה הוא ר"מ עמדי התויתי לי לחוק כל ישכח , איך אשכח לזמר בגבל
עשור , אם ה' הרועה אותי מעודי , יגמור טוב בעדי .

על כן על כל דברי האגרת הזאת ומה הגיע אלי ממנו , אמרתי
אחבירה אליו במלין , וידע כל העם הזה כי לא אלמן איש נדכא
מה' , ועתה אשא משאת מאת פני אל ידידי ר"מ אלה המכתבים היקרים
לכל אשר יעלה על לב איש להעריך לרעהו , הנה אנכי והילדים ילדי בינתי
אשר נתן לי ה' למופת בישראל ,
דברי אהבו וש"ב הדבק מאת ה' בד כ"ך .

ב

מענין הג"ל

אל שני צנתרות זהב , את זהב , היה הרבני המושלם
הנגיד מחותני מזה שמואל פ"פ נר"ו . והרבני
המושלם הנגיד מזה שמואל זנוויל העובר נר"ו

אדם בגפו הקן ובא בארץ ליה ונפשו צחה צמא , וירא מבעות לונן
זוהלים : וימלא לפחת מן הכריכה וישם לרויה , והנה למועד
מועדים עוד הפעם אונה , כי תעה כבוזה בערבה וסוזה ונפשו שוקקה ,
ולסונו מודבק מלקוחו , והשמות יהרסון , יברחו יתפלא , הכי בארץ
עיסתה הזאת יהיו המים מפכים , האם עורקים בליה מלור החלמים בארץ
העב גולת מים , גם סעיפיו השיבוהו וינחם לאמגר , אל תעבדו מורשי ,
סעיפי אל תפחדו , הנפשו שלו ושלחן , כי מקדם כאשר דרכתי בארץ-הלז
הנשמה

ואשמה, בשמל ותלחה ונפשי יבשה ולטמה, מלאתי שכולת מים יולו נשקל, ככה כעת מראש הפסגה וערוס הרים, עיני תראינה מקום נהרים יאורים, בלא מה' לא יבצר מזימה אומר לנולה חרבי ומכבי נהרות חבש, ולעץ מאכל ייבש, ופעם בארץ מלחה יסרה עץ הקבון וכשא ענק ועשה פרי תואר תאווה לעינים, ומהרים הרמים ירדו מעינות מים חיים, הנה מדי הוא שובר בחומת מחשבתו ודולג על שתי עשתונות, וחלאק ויעה ידלק עליו, ולא מלא און ומכביר למאוו, נחר גרונו, ויאמר אוי! לנשוכ קדים קר כקור הכפור נפשי תשקה. פהע למולו נשא עינו וירא את הככר כי כלה משקה.

ד' נפשי! אם לא נמשלתי לגבר הלו, היות זה עתים שם מעם מטעם המלך להוריד אותי פלחים, עזבתי את אבי והלכתי בגסי'נע ונד, והיו פני מועדות לק"ק המצורג היא עיר מסחר, ועל מכושת מי נחל נובע עלב היא יוסדה, עיר תשואות מלאה רבתי המון תושבים לפנים לתחלת בואי חן מי יגוד לי ואין אש מאסף אותי הביתה, ואונו לידי אנשי אמת ה"ה הרבני העיר מחותני מוה' שמואל פ"ס בן הישיב המופלא והמושלם מוה' אלי' פ"ס, והרבני הגגיד קרי תנא מוה' שמואל זכויל הנוצר, הן המה הכירוני ועלרוני לאכול מלחמם כל ימי היותי מתגורר שמה, ומאז ינקתי מלשך ברכהם, חרותים לי לאות, לזאת בכל עת אם יעלה עלי קורות עתים חתחמים להוליך אותי בעמוסי משאות, אלפה לתשועות בי יהא לי שלות השקש, וכעת אחרוש ברעיוני, אם אלה המוכות אשר פעלו אחס אתי חקקתי לי לאות למען לא יבשה, היך יבשה ממני להטיב ננן בתרועה, אם ה' יבצע מעשהו לפקדני בישועה.

בגלל הדבר הזה על כל החיוון האלה ומה השיג אלי ממנו, אמרתי אכביר אליהם במלין' למען דעת כל ההמון כי לא אבד תקות אש חלוק מה', והרמיותי תשורה אל מאהבי רפ"מ אלה המכתבים המתנוססים לכל העולה על רוח אש להעריך לעמיתו, הנה אני ולאנשי שכלי אשר הוכיח לי ה' לאות כי נאמן שמואל לפני.

דברי אהובם הדבק מאת הוצ"ד ב"ך.

ג

להעיר לב נבון תחבולות יקנה, בל יאמר אני עול ימים רך בקנה. עוד היום גרול לקנות חכמה ובינה כי אחר בלוחו ישתרנה ולא ימצאנה.

לכבוד אהובי ניד ידידי המושלם בבל המעדות
המשורר מוה' בעריש גינצבורג נ"י. אחדש

אחרי כחשפט, הן טרם עדיתי ממכון תחנוני, העד העדותי בך
 שפזר ותשמר חקותי ומלותי אשר צויתך ותיטיב לעד ללמוד
 דרך תבונות בעודך באבך, ואל תתברך בלבבך לאמר: הן אני היום
 כך משוח לא עת האסף מקנה וקנין הלמודיות היום, ואחרי כלותי תהיה
 לי עדנה, לא! לא! דע כי כל מהות הלמודיות הן ההגיון, והן תבונות
 המורשה התורניות, אם בלעירי יליב דלתי שכלו בשקידה, אז בנפשו
 ייסד על מכון כל ימוט, יען בעודו עול ימים מיתרי שכלו לחים ורעובים,
 ועל צינתו יונקתו תלא ותהיה לגפן אדרת, גם כי יזקין לא יסות ממנו,
 ואם כהיום בעודו כך וענוג ארובות שכלו שכולות ולבו חמום, הלא
 באשר יינק ממין שדיה דבר יום ציוס, אז דדיה ירוו נחת ולא יבצר ממנו
 מזימה, לא כן אם בנעוריו נעור ונעדר מחמאת חלב המדע, ומאז
 הוגה מן המסילות המסוללות ונוער חלנו מחץ ישועות החכמה, ובאשר
 ייהר בימי שנתו החל הגות לבו תבונות, נבזה נפוך איש הזה ערירי גבר
 לא ילליה, ותקות תוחלתו נכזבה, כי שכלו סח בזוהמת וחלאת הסכלות
 אשר בלע בתור כביר ושללבת מורסו עממה, ונטישות זלולי המדע הוסרו
 הוחזו, והגה חביטת החכמה בהחל להסכן בה נדמה כאלו תברח בהחבא,
 ותעמוד מנגד ופאיש אשר יאגיב בכחו וישיח ראש ברוש להשפיל ראשו
 למשאות משרשיה ויכוף אותו לעפר ארץ, ובאשר מער כפיו ממנו מידו
 ברוח יברה וינזור אחר, נלכ כחו נד וראשו לעב יגיע, אמנם אם כן
 יסכון גבר פעמים ושלש אז לא ייעף ולא ייגע בחו כחאו, כי כל פעם
 ופעם מזער מער ירגיל לנטות באגמון ראשו, כן בהחל להגיה ממקומו
 ולנטות שפיררו להשתקע בחכמה ואושר, היא מתנפרת ממנו, ובאשר
 יום יום ידרוש אליה, אז יחליף כח וימשוך לוית הבינה בחפה כאלו היתה
 באמנה אחרו מאז מעולם, ומשחריה ימלאונה, וכל זה הוא כי המדע
 תלבש רעמה ותשתרר לעין כל וחפלה למען ירוזן אהריה, הלא תראה
 ההבדל בין תשוקת החפץ אשר יגיע ביגיעה ועמל, ובין החפץ אשר בא
 במקרה, הגה הבא בטורח ועמל מאוד יקר בעיני בעליו ושעשועו עמו
 יום יום, ואשר יאונה במקרה לא תתעדן נפש בעליו עליו כי הקע נפשו
 וענבתו נשחתה, והנה אם החכמה לא תלבש גאה וגאון אז נפרים יבואו
 שפריה, זרים יחללוה, וכל זר הקרב יתן מוס בה, חולם אם ידרוש
 איש שלומה וקובתה בשקידה, אז בטח בה לב בעלה, כי יסחוט ממנה
 על כפיו ותהי בפיו כדבש למחוק, כי לא לשוא יעמולו הזכונים בה, יען
 כי גם החכמה תסלסלה ותרוממה, והיא תרוץ אחריו בעני מנינה,
 ותסוכך באברותיה כעולל אשר כמה נפשו לעשות דלי הורתו ולהניק
 מתנובות שדיה, הלא תשוקת אמו גדלה מתשוקתו, להשקותו מנוד
 חלב, כי פעיניה מלאו חלב וילמאו אל קירות לבנה, ובהרימו את תלבה

ממנה

ממנה אז רחב לבבה , כן החכמה תפקה להסקות מנוולי מבושה להשוואפים
 צלה : עוד זאת תדרוש למו , כי בכל חלקי הלמודים יסתעפו כמה
 חכמות הלא שור נא בלמוד המקרא ילוח הכמת הדקדוק דיני הוראה ,
 ומוסר וד"א , וכלימוד הדקדוק ימער אליו חכמת הבגין , ובאולפת
 התלמוד יספחו אליו דינים וגדרים ומדידה וקט"ה וחשבון המולדות אך
 באיזה לימוד אשר תקעת יתוך וקרבת לצור עליו , לא תשחית ענה מחכמים
 ותעמיק שכלך ותבין דבר היוכל ממנו , ומעתה הסבת ושמע אמרי
 ותגלגלם כחישון עיך , עולם על לוח לך לזכרון , אז מוצ לך .
 מנאי בן דודך הדבק והזכ"ד נ"ך

ד

באגרת זאת מוכיח לאדם , בעשותו אחת מכל מצות
 ה' או בקראו בספר זאת הורת האדם , בקום עליהם
 אדם , ויאמר לאמר הרף סמנו לא יאבה ולא ישמע
 לכל אשר יבטא האדם , כי זה וזה לא יתקיים בידם :

אל שני צנורות זהב , את זהב , ה. ה. קהיה

ברתעמך עלי תמורות העדרות והערות עטרוני וכתרוני באין
 מבוע , שרעפי גמוסים כאיש שוכב הוזה , ללאיתי לכלל
 להשיב שאיפת רוחי , עדי יעדה עדי הידידות , אמנם לתוקף ההתרסקות
 תכרא ואינך לכל ינשה ממני מעשועת אהבה , הרימותי ידי להעיר תרועות
 הרעות , היות רק אתכם ידעתי מן האנשים אשר בגילכם כי שוקדים
 ובוטחים בתכונה להקור במושכלות תדידעתי כי טבע מונוכם עת תעמיקו
 באיזה ענין , אם איש ערב לגשת וכי יהיה לו דבר ובא אליהם , אז מדי
 דברם יתגודדו וישוטטו לסוך בדברים אחרים , ומן גיו יגרשו מומוות
 המושכלות אשר שפכתם סוללה ללובדה , ותזורו אחר מבלי תזכרנה
 הראשונות , אכן מרוב מעדנות אהבה הזהרתי אתכם כל ירפו שעיפיכם
 ממנה , אף אם יקש במחי קבלו , או אם יאזינו ללללי שמע נעים
 זמירות לא תשעו , יען שרעפי השכל כמו כדור המוקף חוטים דקים סביב
 סביב אם יראה ראשית לו יחזיק בכפו והכדור גולל וימשך הלאה עד כי בא
 עד קינו ויכלה באפס תקוה , אף אם ינתק הפתיל ימער שני קלואיו
 במחברת והיו לאחדים בידו , אך אם הכדור יום או יומים יעמוד ולא
 יחזיק בידו , כל הבא עליו יעמוד עד בוש וימשש כעור וילאה למלוא פתח
 התקוה וישבת ראשו איה איפוא כי ישתרג ואחו בסבך המשור , כן מורשי
 אנו

אנו במחשבות המורשה, עד ירגיע ויסיר סעיפיו יסבר מעינות תהום
 רעיונות מקור הבנתו יסאדנה ולא ימלאנה, יען מרוב זהירות וזהירות
 המושכלות החורש והחושב בם אס יזיח וזמו יעבור הרעיון והם כמו גליון-
 אס שס פניו ישר נוכח המראה וברוח פיו ינאק אז מרוב הזהירות תחתיה
 העמוד הבהרת, כי בנשיבת רוחו תבסה את עינה במשאון והשביית
 מסוהר תוארו, ולא נראה עוד דמות פני אדם כי כסתה את פניה בנשיבות
 רוח פיו, ככה יהיה דל בבוקר בבוקר אס יתעלל ויאלי דוח אחרת עליו
 להפריע פשתנותיו אשר החל לחקור והוא יאחוז בחבלי שוא במחשבות
 שונים בואת יפרעו וימיר משפעי שכלו לרשע, והנה לאחד ולשק
 פרי השכל יסוה כלועס נחושת וברזל, עת ילעסם כל אחד הוא פניו
 קלקל וזין החדוד יתנוק, אך חסר יבואנו, ויתרון הכשר חכמת
 כלועס כל חורש מחשבות השכל כי לא נעדר מאומה, רק שינון הבנתו
 יפרה ישע ויגביה עוף אס ישים מגמתו לכל יסיה מחשבתו, אכן אס יפר
 רעיונו אף אס רבע כמו הגהגם היא תסוב ממנו פעמים ולא נודע לשחר
 מקומה, וכל זה הוא כי כל דבר חכמת מלאכת מעשי ידי אמן לא נגרע
 מערכם אס יסירם בשרירות לבו כי אף בהנפש נפשו וישובת מהשבתו
 בעוד יפעל פעולתו, לא נלמת הפלו, ובכל עת כאשר זמס לעשות זרעו
 משלה לו, פי גם אחר זמן יודע לבצע מעשהו, היות כולם בכלי אומנתן
 וזילא מאוייו, מלאכת האיצור במחשבתו, מעשי מסווה בפלך, פובדי
 פשתן אורגים חורי במנור ומסכת, עלילות התופר בקנה המדה ואנך
 ובתער השכירה, ומכבש חס המחליק קמעי התפירה, ואס הוא מלומד
 וידיו רב לו באומנות תפירות העורות וגם את חיות השדה נתן לו לעבדו,
 גלדי ואבים דובים ליים חיים אוחים ומנת שועלים יהיה לו למתפרות
 כסתות לפשות מספחות לשלמה אדר להוד ותפארת, אז בהחל מלאכתו
 יתצוק חיות דרך יחלק עור לנתחים ואיך ימערו החתיכות, כי הוא
 בשערה יסופנה להשוב איך שער אל רעהו יקרה, הנתחים אשר השערות
 ילהו פניהם יתפרס על חלקת לוארו ממול ערפו, והחתיכות אשר להם
 שער להוב יסוס תחת אלילות ידיו, והחלקים אשר השערות משוכחים
 ביתר שאת יתפרס בין חלנו, והבתרים אשר בהם מזי רעז לא תואר ולא
 הדר ישים מתחת למדיו ויסתר פנים מי יסורנו, הנה כה יסדר כ"א כפי
 הנאות לו, כי לא על איש ישים עוד להלוך בתלבושו כמו חיות קנה בחורש
 מלל, לכן יכיר מעבדיהם ויהפוך במלאכתו כי עינן על דרכי איש ולכל
 דרכיו ישכיל.

פעולות המפתח פתוחי חותם ילר אותם בחרע, הלועס חורש ברזל
 בחלמים ישלח ידו, לאחד חידודו, מעשי ידי חרש במענד,
 מעשי ידי יולר הנה הוא עושה מלאכה על האבנים, ואן ברגלים אף ישיק
 חנר

תגור ובידים , ללרסם יום או יומים , מעשי ידי אמן הארלות שעה ,
 במחוגה יסובבנהו לון ויקפוחו להליב לזוטם על רקוע פחים להיות שעות
 ורגעים יבהגנה ובכלי מפץ חרוץ בעל פסיות יחרוק שיני אופנים ,
 ובמלקחים יקה למער אופן אל אופן שן תחת שן כי לא ביד יקחו כי פרטי
 המקיהם דקו דק אל דק , ובמקבת ירדד עשת ברול עקלתון לשום תוך
 הארז למשיך עבר הרתוק בכחו למען יסבו אופנים בלכתם , ובמפתח
 יסובב להשיב אל המעלות אשר ירדו אחורנית , הנורף בכור יזקק ובהולם
 פעם ירקע . ובמחוגה יתאר כרכב כדורו , ובפזירי פים יחליק קירותיו
 למשעי , ובעט-ברגל יחרות עמורי פרחים פקעים ולילים , הנה הכלי
 אומנהו יתן בקולו , קרא ואמר מה פה השבת ממלאכתך . אחי הקח
 וממי פרי השלמה תמלא והכלי יזכרוהו וילחצוהו לשוב אל לבא עבודתו
 להטות מכלו , מבלי טורף לתקור חבמה ותחבולה אחרת , רק יחויב
 להסבין לדעת באיזה כלי יוצר אליו וללח צראשית מלאכתו , ובאיזה יחבולו
 ואם יבצר מהנורף להוילח כחפלו אלעדה ונמיד ולזיר לזי נמחים נמרת
 ופריס וזחני לעגופים בצפירת הפארה כליופורן שמיר : ושכ ויעשה בכלי
 אחר באשר ישר בעיניו בפי הנורף בעת הזאת , אם חפלו להשקיע ולפתח
 הליזרים יקעקע ויחקוק בחרס , ואם לרומם הליזרים להגביהם למעלה
 ייקס במענה הכונים או ידחקם במכבב אשר בו הליזר נשקע ובתופה
 מרחה , ערס יעלה הבמחה :

גם במלאכת הליזר יעזרו כלי אומנתו השדר ושלל לבעים ובשערה דרכו ,
 אולם תוכן פעולתו בתפישת מחשבתו כי עת יטבול יפה המלייר בשער
 לזיר בתפארת אדם כאשר גולמו ראו עינו , מן מי ומי , ירשום בזכרונו
 התואר וימשה קו קו , גידים , עורקיו , שעריו , עינו חוסמו , לחיו בוקן
 דיו ורגלו , הכל עשה על תכונתו כמתכונתו אחת מהנה לא נעדרה . אפס
 שלם אלה לא יעשה לו , נכחד עצמו ממנו ולא קרם עליו עור מלמעלה ,
 והלבוש כי כחומר יכן מלבוש ולא מלבוש בעליל וכל רוח אין בקרב , וזולת
 אלה הוא עשהו ויכוננהו ולא יבצר ממנו מזימה , ופעם על נקלה כאשר
 אטם מרחוק יביט ויכל לעשות בלל דמות אדם חי , זאת היא אם יפעלו
 בעד חקוק בדמיונו , אך אם יאריך העת אז מעער מעער יפוח מזכרונו
 לא תואר ולא הדד הוא כי ישחית מאים מרשיהו ע"כ תפוג תוארו , ואם
 בר נרחב חלקת השדה מלאה שערים ומלילות חטים , ופרחים ושושנים ,
 ירשם במורשו כל בר , גבעל וחומר איך יסלסלו , והיך יסוככו האללים
 ולא יסבכו וינצטו האצתים והשתרגות העלים אלה באלה , פרחים אשר
 החלו להחניט יזיר במראה אחר , והגמולים בלבע אדום , ואלה תואר
 ידק , ויש בתמונה ירקרק הבה , והנה אם כל עוד בהכינו הנלנים
 יטהר מעשאו ויתאדם בשדר וקולע אל השערה , מלאות הלבועות הראויות
 לתת

להם או יסלים מלאכתו בלישמן העדר, גם אם הוא חכם ויבין לערב
 שבעה ראשי מראות וחליפות הלכע עמן לדעת מה יולד מהם אם אחד
 באתר יגשו וכמו אם ימלא מראה תכלס במראה חלמון יולד לבט ירוק ואם
 יתכולל מראה חום האף אדמדם העמוס במראה לבן יולד מראה כעין
 נחשת קלל וכן כולם ישנו מראיהם אם יומאך אחד כוולתו או אם יפלו
 שבעת יחד ובמאוסים ישאם יחד או יבצר משקל מאחד ויתרה יעשה
 להעדיף להכשירים או מרעות יתן אחד מחבירו, הנה אם מאולף כן או
 רבה לבצע לנאה שם"ה מני לבעים ובוה ווכל להתפאר להפליא בפאר
 פולטן לליר כל לבאי לזרות דחם לומה חי מדבר, מעפלים ומנחלים
 המהפלים בפנים, לעשות כדמותם ובללמם כתבניה לבט, וילדתם
 למיחם ופיהם, בפנאי אם נסמן כסעיו שגשג ופרטי גבעולי דקים,
 ולתקת קמטים הקלועים זה בזה, ובעוד כח חום דמיונו וזכרוננו נשקע
 בקרבו, עד לא יורסק הכל המשך העור (כתרו זעיר גדומו, זאל תאילו
 להסתר דברי חס"י בלמרו ויון לבנים בונה תחשה אלפים וארבעים בתים
 ועתה למה יגרע נחלת שבע ראשי הלבעים כי שם"ה נחלתם, חני חנה
 הנה שם בית לבנים יתור ר"ל האותיות, כי גולל ארץ שבו לכל פאה
 זעיר ועל כל אשר יתפון יטופעו ישים לבן הוזה בראש התיבה, ופעם
 יתגלה ויפוע ויחשם חסד, שפטש האבן האול בקצה התיבה, ואף
 אם לכולם יתן חליפות כמשפט הזה הנה אותיות נראים בעליל זלח נשקד
 מהם להשלים מראיהם, כמו דב, רב, דק, דק, דק, דק, דק, דק,
 דק, וזה יסודם אם התיבה בת שבעה אותיות מהבולגים עד כי ימלאו
 בלתי למספר 540 בסים, היות על לבן אסת שבעה עינים, וכן כל
 אות ואות תסובב כן והמה לראים בתבניתם, האף כי יוכל לרום את כל
 לבט ולבט ולערבם והאותיות הם לבנים שלימות ולא יוכל להבנת לרססים
 לבתר אות אחד לשנים, אף לזאת להם יתר שאת במספרם יתן בכל נד
 שיפנה ניכר תמותם, לא כן שבע ראשי הלבעים בערובם כולם יחד,
 או לשנים ולשלשה וכו', אומללה יולדת השבע וימחה ויהפך למראה אחרת
 ויכונה בשם לבט אחר, כי פניהם תבט בעומן מראשית מראיהם לא נכר,
 אמנם בערובם בחסר ויתיר אחד בלחד, או בשנים או בשלשה וכו',
 כפי שיקול שכלו לערוך במדרגות כביר ומער, חקרו במחקרים להוציא
 במספר לבעים רק שם"ה לבד, מאהבי אם הולכו לשם צונום לדעת
 מקום אשר שמי קננו למלי ופערתי פי בדברים זרים, עתה עתה הכינו
 להסבת דברי הלל מקום אשר פוזבתי, אכן אם ינוח זמן מה, יכלה
 עשן עשמונותיו האף כי בכללות העור בהם לא שגג ולא שלה, הלוז
 בפרמי נטישות וברגים לקים דק על דק בהם יהי, כמתעתע, כי אף
 ביום עמדו מנגד לראות בגנים הועל עליו לעיין המיב לרקות למיחם,

חנה

חיה כמות כספו כרמו ויגדו ארצה, ואיזה טעמים וקופים וישלחו
 פוראת, ואיך מפלי עיקל יונקתם יודבקו, והיך סלק סלסל הסנאים
 יסככו ולאן רהצי עורק טרפיהם יפל יתפלו הלום והלום כפתיל מאול
 דקו, ואיככה לשד רענ רטיבתה תניף שפעת אנלי זובס עגולים
 כמחונה, מזוקקים ונקים כשן הכדולח, זבעת כי יגרע נטפי זובס,
 ירפסון לאס לאס או יומשכו בלש הכדורים, והמה עכורים משני קלותם אך
 בתוך חכו, איזה מהלמחים הנילנים לנומות ורחש פרחות, ואיזה מהם
 נלבים ככובעים וחבש להם מנבעות, דע כי פל כל אלה יצא כמשפט הליור
 אשר אם ישנה כרואה ירועע מפעולתו לדראון, ומהגם כשכבר הימים עברו
 הכל נשכח ויחבל מעשה ידיו, הללנים לנומים, וטרפי פרחים למרופה,
 החטה, יחסיא, השעודים בתאנים השוערים אשר לא שעדים, וחת הוא
 לא בעצוב כי קצר קצרה ידו שנה הלייר, אך כהאריך עט דמיונו אשר
 ראה ולא מהר לעשות, כלה עטן שכלו ונשה ממנו נשה, פ"כ תחת חטה
 ילא חות ותחת. בעורה בלשה.

ומזה יקחו מוסר אם הלייר הוא ראה וידע בתואר האדם הזה אשר
 מלא לעשות, ובסוג הלמחים והפרחים אשר התפאר ללייר, גם לא
 יעזרנו כלי אומנתו אך אם ירפה מחשבתו ואחר השקפות בחוש בושש
 פעולתו, הנה כל המלאכה נמזה ונמאס, עיון השכלית להתבונן דבר
 אשר מאז לא נצרא ועדיין לא היה ופריו לחדשו יכבר. גבלי אומנתו
 חשי רוחניות רעיונות רעויות רעולות ברעל המוח איך יזהר להסכין מזוג
 לכל יכולע בעשתונות שנים, היות ראשית הרעיון, מקורם מקורם המוח,
 ואלאשר יתעורר בקרבו רשפי החשק להתבונן דבר מה, או התשוקה יגרש
 ויפרד משרעפו יתר מחשבתיו אשר אגרו ואזרו מאז ועד כה, ויטור
 לו מנוחה לחרוש.

במורשה שקס ושאלן להשכיל סבאה, פעם לשפוט בדבר החדש הלום
 בתוכה, אשר לא יתבונן בהשקפה ראשיתה ופעם הוא כונן
 להשחית לשד ולהרוס. בשכלו ולברר בתבונות מחבולותיו כי לא על קו
 היושר נסה שפירר הדברים האלה, או בעת יכוון לחקור יתפשט כח ליור
 מחשבתו בכל פנה ועצר הנה והנה בחדר משכיות המוח לחתור לאס ולבוא
 עד כונת מבוקשו, והנה אם כפוד מדי שובר בחומות מחשבתו להניב לו
 יד הבנתו על תילה בענין זה יתבולל ויתערב ויערב לבו לחקור ולחרוש
 דברים זרים, הלא ירחוק מקומם יקצר מלפ ליור רעיונו לפסוח על שתי
 סעיפים ולא נשא פה המוח לרוח נחת בגדודי דברים רבו מארבה וישכל
 שניהם ביום א' לכן מן הוא והלאה אם א' מכס יתפוש מזיונות חשקו לרלוב
 על מפתן איזה חכמה, אל ישנה בורה, ובתבוננות שכליות נכדים לא
 ישחק שפתיו ודעתו לא יתן אף לרעותה הטובה ממנה, עד כלותו שלום

בענין

בית

צטון זה אשר החל, או את אחרת יקח לו ואת מולתה לא ירש, ונס מזה
אל הליחו ידכם, כג"ד או"ב המאלף חתום להתקדש למדע
מנחי הדבוק והזב"ד ב"ך

ואשא חשלי במו קולי

וידוי הדא שיר במדה

• וחד פנינים משפעת ימים יינקו •

• אור ברכת וכרפר מחדם יפיקו •

• פהרת אפיד ובצר מעפר יזוקו •

אך ברג דתקמות במחשבות יברקו :

ה

לנחם לידעו ומבירו, להסיר עצבונו וצערנו • להעביר רעה מבשרו •

אל מעלת כבוד ידיר נפשי מודד • • •

הנה מלאכה גמולה ונחמם, אם איש חבור עלנים להדליב נפשו על
חיזה שטשוטי הזמן אשר השיג איש זולתו, וממנו משולל, כי
מזרו ומשערו לא ירוממוהו, לעלות על כמתי הישועה כמוהו, ונסע
בחלה בו, ויחשוב למשון בכהו להיות פרי תאותו יסוף אליו, וזאת שנית
אם כשות דמעה ויאגח במרידות על ההעדר אשר נעדר ממנו איש שטשוט,
ואו על אחת מהחסנים כי ינידוהו ממנו, ואין צידו טובה, ונפשו עליו
מאכל כי חלל יפעתם והשחית ענבתו מהם : הנה בשתי אלה מיני הדללות
ואנינות יעבור שאלו, הן המה חרפה ודראון לכל בשר, תמנם מדרגה
בראשונה אשר יתאוו לעלות על כמתי ההנלמה באיש אחר הוא פי שנים
במגרעות, יען וביען כי בערם לדת חק ענב נבזה הזה להתאות תאום
בעינים רמות, ידוע תדעו כי מאז ומקדם מספח חמת חוס החמדה בקרבו
יתקד הקנאה תקן בקרנה לבו, לשאוף איל צמים ולגלע יגיעת חכרו,
ומזה ילמח ויפדה שרש פרח השכלות מרורות פהנים, פיות אם תאות לבו
לא ניתן לו ולא יפיק וממו נפסול מעל לקחת בחזקה, נס יבכ נס יבשם
גם ישים בכלי כליו רעים לא נחמו ממנו, ולא יבצר ממנו מכל אשר יום
לעשות ואף אם ידיו רב לו למלאות השוקתו, השקט לא יוכל ועיניו לא
תשבענה

השבעה די מחסוריו אשר יחסר לו, וכל היום יתאוה תאוה למראה עיניו
ושאף אל הכסף, עוד כל ימי לבאו ייחל ללבוז בעפר כסף עד בלי די, אך
אם הוא חלל עבד ויגון במדרגה השנית, כי גערד ממנו ששטופהן הקדש
הקדש המוג והמבט המדות בנפש האדם אשר בו רוח חיים, להתענג
העדר סגולת אבני חפץ הממנוקחות, או אם באבדן נפש יקרה מאחזות
מרעו או גואלו ושאריו הקרוב אליו, או יודעיו ומכיריו.

אולם כן משפטן אשר חרלתי, לשפוט שפוט בין שתי חלה גדרי הדלצת,
במה תפרד אשה מאת לעותה, לתכליתם אכי אחקור, אם יראה
דקי מולד רוח באנוש בגדר הראשון, חמרתי למעלה ראש כי לא נאות,
היות כל עוד יזקין בארץ שרשו החמדה לא המוש, וגשעו לא יחליק ואשו
לא תכבה ומעיו לא מלאו ספק, כי רבת משמעת התשוקה גשקה ונשקפה
בקרבו לעשוק ולהרבות לא לו, ועתה קומו ולבו כי לא זאת האמנה אם
יאנק או עגמה גשעו על העדר דבר יקר הערך או על איש בלבו, הלא
אף בעת העדרם מרו ועלבו את רוקו ויזר לו מאוד, על אשר נעתק מיש
לאין, וחלי ההתפוקות ישונב, ובכל זאת לא לעולם חוסן העצב, כי
ברוב הימים יפקדו ולאט לאט הלך וחסור ונשה נשה ממנו ולא נדע כי
באו אל קרבנו.

ועתה גאמן לבני! ממריירות האבל מגדר השני יסדתי חשיות האגרת
הזאת, ועליו אדני המשל הקבעו, להיות מדעתי כי קשה יום
הוא על בת גילו אשה מאושרת אשר חקקה בפלג משכן לה ותשב בסעיף
בלע אטום, וממנה בארץ חבלה להיות בין אבותיה למרתה, מן תאמר
עלבי אשים להתאבל ולהתענג עליה ביותר, העדותי כך היום שחוזר דעתך
מעליה, ואל ידורך הדורך על מפתן האבל כמאמר חו"ל ג' לכבי ו' להספד,
ומה גם בבר הקרו חקקי לב כל מקרה מקורות הזמן אשר חוסף על האדם
עד רצונו מאו גיחו מרחם, אם יזיר בחושיו כי אין לאל ידו לשנות עליהם
לא ישורר לויתן לתנות.

הכ"ד הזכ"ד כ"ד.

7

אורה מוסר לאיש אשר זולתו תרפו וגדפו, כל ישפוך
עליו ועמו וועפו, אף אם בא בכפו, ירבה להשיב אפו.

לכבוד אהרן דרבני המופלאהדיף מוה"ר ...

אדוני אם חמת המליך יזוק כפלה להעיק לעבר זולתו לעאלו בין
גואלו ורעו ובין יודעיו ומכיריו, והעלוב מגד נגש ונעמה,
על

על שם יעסה ואין מעשה, גם אם יסובב לעת כי ימכה אדם ריבו בידו להשקהו בסף רעל והוא פגזור עריץ יכבש השמאה על אשר העוה לחולו, ויפלא בעיניו לעשות לו מאומה הלא חויבו בשנה יקח, כי עתה יבזש ופניו יחורו, הנה מן הוא והללה אך האהבה חוש האהבה יומשך מצלי ירחק חבל האהבה סלה, היום עתה ופענת תעלומת עגש חומו כי לא שואה הוא לו מתחול שלשום על כן תסוג איבה מהם, וילכו אחורנית ויכבו את ערות השנאה, והאהבה רד יתר עו מלפנים עד לא תחל לריב הריב, כי טרם לדת חק הסכסוך להטיץ נאלץ ומלא, לא ידע מה הוא, אם בצל נפש הוא להקים בחוניו לעגור ברחו, ואם איש סער ובצל חמה ילך תואגם ונמירה הוא, ופרש מעלה להב חרף נפשו מול חויב יקומם לתאקס מחידי-אולם כחשד עולם עיניו מראות ברעתו המון מעי שואתו נכמרו עליו.

ובר זה בעבור היות הכעס והחרון יפרה מלצר שרשי הסכלות והאולת, בין וכד הרשע, וקה שרשרת גבלות יחושם, כי האולת קרה ללת את האוהה, (ע"ה"כ בפי חויל חופר גאוה משלי) ותגדל הגאוה ותשא את האכזר לו לאיש, ותלד בן את החונף, וגם הוא יגדל על ברכי האוהה, והחונף גם הוא הוליד בת ושמה רשעה, וזהו הרשע דור שלישי מהסכלות והאולת, והנה אלה ארבעתן (ר"ל ע"ה הכעס הם ד') תאגה לידות קרות יהודים האומללים, וכה משפס מערכתם, האוהה תחבק בנה החונף, והיא בלהב אש העמוס כמו רגע, אולם אם יגדה שביב אש הנקיסה מאיש זר אשר לא ידע כי חגור חרב האוהה ומלומדת על מתניו באערה ולא ישמד למלש נפשו, ולפעמים יקרה כי איש זר פעל איזה פעולה לעומת חניסת סבשו ונוגע בבבת עין כבודו, והאיש הנכרי ההוא לא יולל לבכר את בן האוהה לעשות חונף. אזי יפיתו רשפי רגפי האוהה וקכס הסכלות יפורר ויעלה עשן, ואחריו החרה החיוק החרון והכעס, ואחריו גחלי הרשע יגביהו רשף ויגערו ניצוצי מאורי זיקות הרשעה ותלהט להבה להגדיל מדורת המריבה בחרחור ריב לעקש המישור מרוב משעמה ואיבה, אף כי היושר בל עמו, בקרבו ישים ארבו, כי יסבך בלבבו לאמר נדק ילין בי, ומעמח ישיח לבו למסילה לראות בגליון תואר מדותיו ולשתבון בלבו איזה דות עופים התעה ומלא לבו ללאת לריב מהר באכזריות חמה עם הרבני מוס' .. אשר נוקש באמרי פיו להלעיבו ולסרק, נפשו בין שהמון ולהלעיבו למשל בין בני עמנו, ובצל ריבו אטם שפתיו כנבון וחכם, לו יהי בדבריו כי האיש ההוא במשפטו יאשיע, הלא דרכי איש ואיש וכו בעיניו, כמקס כחוא דרכו יתכנו, למה לא פשק שפתיו להשביע ולהשביע מרורות לאסור באר פיו בדרכי חלץ ולהולמו בדרכי נרגן, עד אשר פניו יחורו, גם עתה ראה אף כנף המעל הזה לטוף הגניפהו עד כי נתפש ר"מ במלודת האיש ה"ל,

ובידו היה לשלם לו כגמולו, ובכל זאת לא הרע לו, הן נפשי יודעת מאד, לו כהפוך היה, והאיש הנ"ל כבר ביד רומ"מ זמסון ידו ללחלו, אז כנביה יקסיאנו החת ידו, חף כי "ענה נודע הדבר אשר רומ"מ-במשפטו הרשיע מול האיש הנ"ל, ובצטת אחר כאשר רומ"מ נאחו בכבד בקרני האיש ההוא וכל כפפו, והוא תוך נדנה ילוע מדברו מזלי ועוסף עליו, וחלו החת חלנו ללוח וזפור בעור אשפטו וקשטו לא דרך, מזה יוכל רומ"מ לבחון תכונת עלמו הגרוע עד טפחות טבע האיש הטוב הנ"ל, ידעתי כי עתה יתגסם להשלים אתו, אבל מחשבותיו נבוכים בנבכי הכושה ממולחים יהד בפסגות הגאות, כי מעטה הכושה לוסה על פגיו, גם מנן הגאות יעטרסו לכל יכנע לפטו, יען דמה בנפשו מה יענה להקת מרוכסי אים ביום עמדם מעד להפכית הקסד ולשמוע אמריו כי גהמו בדוכים ובוטים כמדקחות חרב (בנתיב לארחות פולם אל תרועת המריבה וארוריו עובדי דרך, אלה יהסו הפבסוך ואלה יפיתו ורזה נחת בהתגודד גדוד וישרטו שרעת, ויתאמרו בדראון חכריהם) פן עתה יהיה לבז, הנה הלא זאת יעשה לו כי כל החפנים הנחוך בפעולתם בלי פלם בחינת התצונה, העושה אלה יגיש הרבו ויבא הנלב אחר הלהב בצטנו, כי ינחם בחמריתו, יען אים אשר יגרם פאלנות פשתנותיו ויחוש לעשות כחשק נפשו במושכל ראבון משחית נפשו יעשה וילבש כושת, כאים אשר לשונו נשתה, ויסתה שמרי שפר אשר נעשו מאשכלות בלושים ויישן וישכח רישו, וכאשר יעור מתרדמתו הנה עכס הקובעת מעיק תוך ברבו, בן נמשל אים האן כהפזו, לכן אחר הדברים והאמת האלה לא ילביש גוארו רעמה ק"א להכנע למולו ע"פ הדברים הכאמרים באגרת הקודם, אז גם אני אחזיק במעוזי ואטעם שלום לכם להיות שניכם בלז ונפש בלהבה ואחות סוים, ובהקטלפות הקשקע ובידידות גלויים, ויגו גלויים.

הב"ד תזכ"ד כ"ך :

ז

אם פער הזמן מתחולל במקדה, לא יחת אדם ולא יירא, כי אם יצפה לתשועת הבוראיהמשניח ממכון שבתו על כל נברא לכבוד אהובי דרבני המופרג, דחכם השלם מזה ...

דגה מרחב מרירות טעורית לוק העתים חתחתים, ירגזון יריעות רעיוני מהסיק מלוויית לבי, יען עלי התלחות גמלו בוסר, כי הופעת עפעפי אפסה תעושה, זאור להקסלעותה בעלטה, מזלי אוכל להכיר

להכיר תמונה, אך חושך יסופי ועדן לא גרה. מוזרו לאור עיני, תן
המה ורו ארחי וילפתו להעלותי בתוכו, מאהבי גבר עמיתי! אף אם
אשכ חושך והזמן בוגד ושודד מערכתי, לא יחרף לבבי כי לזאת העתים
לא לאחד יעשו תוכו לעבור שאר רוחו, הנם ככל ההמון אשר ישנו פה
עמנו היום בתבל תבל האז, כולם קודחי אש לא נופח, המרמזו מעיהם
אשר המלך יעשם... בלהות להעבירם תחת שבע הזמן, לבקר מעללם
להכות סעפיהם לרסיסים, וזוה חרישית מתשבותיהם ינאוף לא כחפזם,
למען יבצר וממם, אלה יעשלו ברכושם, ואלה ילכדו בנעי חנשים,
ואלה יחבטו במטה רשע, כי ילכדו ברשת חרשת שפתי כסילים, הן
תנואות אליהם ימלאו, הן כולם יתעמדו לגלי בלהות להצילם בציפורות
ומוסות ליקח מהם עמדתם להלעיטם לענה, איש איש כפי עבודתו,
להשיב אשמו בראשו, שכרו נקוב ופגולתו לפניו, והכל בהשגחת מחוללו
חיי נלח כאשר יתן על דלתו שני חיי האדם בן יקום, והמה עוצות מהלכות
לאלה הצורחים, למען סהר כחמי לבב אקוש, ויחרף בעליל למרנן
מערכתו ביום מחר כי יבוא על עקרו, ורעה הכהן אל עליון והנה כהה
הגע וסהרו, ונראה לו לכסך עליו, כי אם יחרף לבב איש על מומי
הזמן ויוזמם, אך אותו לבדו הליכו למקרה, ורק אליו יעיקו העתים,
הנה בשלש אלה יתעה, (א) אם ידמה בנפשו תהיה התבל נעדרת ממקרים
הנרועים אשר מרו ועלבו את רוחו, (ב) או יקשוב תהיה תתבל
בתכונתה, והמנהג כמנהג יהיה, אך יאמר בלבבו, הוא לבדו בשפל
מערכתו משולל לשאוף שפע טובה מהמשפיע, (ג) או כי יבזבז ויבזבז
בהשגחת בוראו, הנה בשלש אלה ירד פלאים, היות נמנע שכל פרי
הבוראים פרי השפעתם יסוה להם בלי הבדל וקמורה זה מזה, יתן בערך
שנוי מעמדם ועתותם, ורגעיהם, אשר לא נמלא בלזרים שינוי שמו
מליאות דבר וזולתם, (ד) חלופי עתים וזמנים ומקומם, כי היוכל ארץ
ביום אחד? אך, איש איש אשר יולד בחיזה מלב כוכבו, הוא יתגהד
עולמות במעגל השפעתו, נסבה אליו המלאה לזה החרבה ונעדרת מזולתו,
וכל מקרה הקצר רע וטוב מבין מערכת מולדו ילא, מישור ומקמורות
יקיפוהו משאת המערכה ועתה סתירה למחשבות הזוממות, (ה) אך כוכל
התבל להיות נגשרת מדברים גרועים, (ב) או מהה שחשב שהוא גרועי
המדרגה ממה שלא ראה בקובה מהמשפיע, הלא חבים כי שתי אלה
המזימות יזוממו ונשאלו מעל, אחר כי כל אחד צריך תחת משא מערכתו
ומשקרו המעניק לכל אחד יתר מרעהו וגם מנרעות נתן לו, וכן לכל
זולתו, וגם תלומים אשר יצחו מבין אחד חגיגת מזג גופם ותואר כלם
דמותם יסוה, ראה איך מנת כזם ישועות שכלם וחבל נחלת שפר מערכתם
נשג, ויפרדו איש מעל אחי, בעבור כי בעת המליטת אדם, ילאו

מורות

מזירות לכל אחד אחד חלק לו הצורה להיות חופף עליו, (ג) ואם תהיה
הוא יבעט, יביט פלאות אל חפציו גלר, או אל כל צעיר היוצרים ויתבונן,
אך בעודני פול יחם בחתי צרוח שכלי כי שמך דבר לא יאונה, בלעדי
אלהים יענה, הוא אחר ויהי, ומעתה אך אנוש יתוש נטוש, מתפלש
בשכילי שפלותו, ישתגר בשערות מורשו להשיג. נוסטרו אשר שם לו חק
מבינות הגלגלים, ברוחצרך בלכבו לתדחר כרגן בשרעפיו, היכול עוד
לירות למקרה, היתפאר חגר למחר מרלתו בעופרים צהרים, ע"כ
המשכיל ידום כפת לר לו וילסה לישועה.

הבדל אלהינו הזכ"ד ב"ך.

ח

מעשה נורא מאד מה שקרה, כי אף ה'
זרה, והכה בעם פולין בדבר ומנפה מכה
בלתי סרה, עתה ברחמי חשיב חרבו להערה.

לכבוד אחד איא מורי דרב המאודה ג'
עדה פ"ה מודד דוד הבן בוכנר נר"ו.

אחד"ש, על אדות אשר כתב להודיע מחזק המועד, מה אומר לאדוני,
אך מהו גשם מזה החל הגנף וארץ הענף נתת לי חבי, ארץ
קובלת יושביה לא מקוהרה ולא גושמה, בי נפל ממנו רב, והכה ה'
בצמו מכה רבה מכה בלתי סרה מהר, והלכד ידבר עמים תחתיו שחלו
עוזרי כח, אלה ימלו כירק דשא אחר מגל"ל למשה, ויש יקמלו כפמיר
אחר המזמרות ומי ומי ימק במכמר המכאוב, ואם על המשכב הוא לבדו
יעשה לכל מלאכה, ומקושש שנים עלים וילוש בלך, וישפות הסיר ויבער
אם על האח, ונעמד נספי עפעפיו ולפו רסיסי מים על ערסותו, וילש
בנוח הדמע להיות צרות למו, כי מי זק ערב לגשת להיות עזר מלריו,
והאנשים הנאים מחזק למחנה לדבר אחר בשלי יסגיר דל שפתיו לבטא
בשפתים כי צרוח פיו ימית בעלם חומו, אך מי בעל דברים יגש אליו הוא
בוסב על הגליון בדיו ושולח אמרתו ארץ, עד מהרה ירוץ, כי ירא מגשת
להביט אל מרסו, הן עד היס כל אחד בך ועמו, עתה וגלה למתו
וצרחים הוא קוץ קמח, יען כ"א נוהר ונשמר מפני תכופת יד דעו איש
אל עבר פניו ולכו, עד כה היו שוכבים על מקות, וערשם ערש צרול
קלפי שני ותשי ברחמים על גרשותם סרה העורך עד עשר יגיע, וכל
נרחב

נרחב ערך האבר מלא הנוצה חזק ובע רקמתם, עתה דבקה לחץ בטנס,
 כי מער סוף מכסם, וספיה שחם ינועם, עד הנה מרוחם מזבחי
 הבהבם יאכלו בשר כמות נפסם; או ילכו הלביונה פוך תמלה וחלב
 מרצת מעשה מרחשת, וסכאם מובאים בקדק דכשזין חלבון, עתה
 צרייתם לחם אונים יבש נקודים, וגמולאם מן רפס; עד עתה אמונים
 עלי חולע תכלת וארגמן הדור בלבוש מבלול וכתנת בד ככל עתה היו לבנים,
 כי מדי שבת בשבתו יבא כל בשר לרחוץ למשעי, ואז את אחרת יקח לו
 לחדשים לבקר, עתה זה מספר ירחים ימלאנה אשר לא ימדו בהנות עד
 כי נסחבו ונמלחו עליהם, ותקית החושים אחד אחד נמשכו, גם בגדיהם
 צמות טולאות, עד העת הזאת צהיתם צבתים ספוגים, מי איש אשר
 החל להתחיל הן אם עזר במעים ויבשו מקור דמים מבלי יוכל מלט משא
 הוליא את הפרשדונה, או אם מהר לואה להפתח, או משחתו בו מוס בו
 אליו יקרה עמים לבקרו לבקרים ויום ויום ידרושון לשאל ברופאים לחתור
 אחר אבקת רובלי תרופתו, להגמלאו סמי רפואתו, ולתהל ארוכתו
 הגדול לפי גדלו והקטן כפי קטנו יעורנו, עד ישוב לאיתנו, ועתה מי
 האיש החפץ חיים, לא עתה פניו יחורו, היות אם לא פנים קלקל, או
 הכרת פניו עתה בו רעתו, כי רעה חולה היא, ויקרמו נודד, אוהבו
 ורשו מעד געו יעמוד, כי ידאו לנפסם פן בכפס דבק מאוס, על כן
 לא יחיל סובו ובלל יומא ימלא ספקו, הכה סהשה על חלון מישור נפלו
 לאן ההרנה, אלה עולפו עטופים ברעב, ואלה התפלשו בעפר בין רגבים
 מקורד רוח, ואלה רוקשו אשר יגס במענה אדמה, ותפת שואה
 יתבללו תחת חורי עפר וכסים, אל אל ואל מער אליכם וסד תרומות,
 כי שם געל מן גבורה מאדם אנשי חיל החרש והמסגר הושס בלדתה,
 את עמק עכור שאי סביב עיניך וראי מעד עמקים וז, שדמות מלאים
 קמה יעספו בר ומוזן להחיות זרע אדם, ואת רבים חללים הסלת למשואות,
 שבעת מדמי נקיים חקקתם במלע למשכן במחתרת חורי עפרך, ראי
 מספר העם הנסקד אלך, למועד מועדים יערה רוח ממבוס, והנוסה
 בא לעוש מחך נשך, וליקה את משכבך מתחתך, ויוליא את בלעך
 מפיך, ואת אשר מלאת חסיני, לא תוכלי להתעלם, אף הנפילים אשר
 היה בארץ גם המה כ"א יעמוד חי, איש לא נעדר, או תאמר באר פיד
 ולא תוסיפי לבלע את קדשי בני ישראל לאסוף אותם במכחרתך, כאשר
 עד כה פלית את פיד לבלוע דמי אחי, לא תעבד ולא חזרע כי שמחה תהי
 עד עולם סלה, עקב אשר עשה הדבר הזה כלה, כלה יעשה מקומך,
 לא יקרא עוד שמך במה, כי אם גיא ההרנה, אלא ה' ראה עמך נפשו
 על ההרים ואין מקבץ לנודד, לא נודע מקומם היה אישוא הסרועים,
 לא נדע מקל חובלים ואחז לא חסר, קנץ נורועך מלאך האהלים
 עממי

עממי חלאת, שכיני לבדד יער חוך רצוני צרי אריות, אולי שחית
 מלך אל בקצה שבתו רבנם, סדית ומרחוץ קרי זה פוזה, חמרוס
 ותנוזו אותה מעם מעם, עד כי תשלם נשיך, אך המה לא תמיחה
 הן אם תקטלנה מה בלע כי תשיל שחילי ויתך נטעי נעמן, לא בשאול
 יודוך, ואמרה מורה ישראל יקבלנו ושמרו כרועה עדו, וכעת אודיעך
 אך החל הגוף, כה היה בתוך עמי, איש אחד בא ללקט עורות באשר
 ימצא מבקר ואילים ועמודים, וקנה עורות מעופשים, והולכים למדינתנו,
 ויקרס עליהם עורות אחרים טובים ונקיים באגודה אחת, ואח"כ כבולו
 הלום מכרם במחיר עור בעד עור וכל אשה לו נתן להקונים, וגם המה
 מברוס הללה להרצענים בעבור נעלים, ובעוד היוחס מלוררים ולמודים
 בחרצובה אחת, ביתר עורות הנקיים וטהורים ועכס חלאת העפוש לפד
 מלנע ללנע, וכאשר נפתחו החרצובות נתפשט אויר העפוש, ומשם הציח
 אורב האסון, ומסתעף לזה גם אידים וקטורים הכלואים ונחבלי' בנעון הארץ
 ותחת חורי עפר יסודם, וכאשר עלו האידים מן הארץ עלתה באשה ויהיו
 המים רעים והארץ משכלת, הן המה עזרו למשחית והולידו חלאת הנכשלי',
 המיזבו גן בפרועה, להטעה שמים כיריעה, הנה זה שבועיים רפתה
 רוח הדבר ויע האסון מן הדך, והאוייר החל להיות נקי חך, ה' אמר
 למלאך ההף ידך וינחמנו מן האדמה אשר עוררה למסלה, ויזכנו לראות
 בנין עיר ההלולת.

כ"ד נקן הו"כד כ"ך

ט

אשה אחת המיתה את בתה, הילדה אשר שכבה
 עמה בממח, ובאה לקבל עליה תשובה על חטאה.

ה היום קרבה אשה עלובה, והגיעה לפני א"א הרב המלא"ה דברים
 בשבר רוחה ובכאב לבנה, וכה אמרה ומיבבה (והדברים עתיקים)
 היא ישנה ושנתה נהיתה עליה וערבה, ויהי בלילה ותדד שנת הילדה ותחל
 תזעק בכאבה, ויעירוה אנשי ביתה משנתה לאמר אליה מה לך כי נרדמת
 הלא הילדה תשוע מבלי אוכל ונפשה מאכל תאבה, וקמה בחלחלה ונסלה
 מעליה כר נרחב, מלא נוטה אשר תכסה בה, מאד גדולה ועבה,
 ולקחה את הילדה ממשכבה, להניקה מתטבת שדיה לרוות נפשה הנמאסה
 והרעבה, ובהיות הילדה עמה במטה תשעשע עמה כשעשועי יולק ותדוך
 לפני' דאבה, מן הוא והללה שינה אין לפנייה אך מתוקה שנת הילדה ולהניסה

על

גימל

על משכבה הראשונה מאנה השיבה, כי אמרה אם תשנן לקדמונה
 תמורה בבט הרבה, ופס היטה שוכלת עמה במקוה רחבה, והיה
 צדמה בלי לבוש ומכסה עתיק כי אם לא, נופח נשקה בתמר וכל פנים
 נכבדו בה, רשפי רפאים כלפיד צפרד ואלהם להבה, זלח עלה עליה על
 חסר מאון, ופסל החורף ומזרמת הקור והכפור תכל זריכה, כי החלונות
 והלחות נפולות ורוח לא יבא בליהן ואין ידיים להיות עלה קרח עלה קרח
 צאיה פצה: והכל קרן פטוח על הארץ מלא חרצה ורחבה, והנה הבוקר
 ואר עוד והרז עם נשפי עכפל מחותלה ומעורבה, וקמה מעל משכבה,
 והנה חמה עברה בת השוכבה, התקועה פס אחד מאכשי הבית במלה
 ומריכה, (לאחר נשום הציחיות לאחר מדרים פעם בדבר מטאטא אשר
 השחילה חסה נשפחה ונתקעו ששה שבבים בכפי רעותה, ופעם נשברה
 פיר גדולה אשר פסח וגם ינוק בה מדרק, על כן יאח משפט מזקל)
 ותהיה גם האשה הזאת במחלומות דברים על חמתה ועוד לא שכחה חמתה
 הימנה פלתי חיושבה, הרימה מעל הרפסה הכר ושלחה כר משל ארץ
 חרקה על פרש ינועה וכסתה פני הילדה ונבקה רוחה בקרבה, וכל
 דעכה צלשתה לכה, והנה מה' היתה נכבה, אעמה האשה הזאת הנכבה,
 חמה חסה נפשה כי חמה יאח מהריסה ומחריבה, ויראה לפשה יראה לא
 פן חלוד פחופה, ובחמה חל ח"א להודות לא דרך חסובה, חלוי מיסורין מחמת

תשאוא חן ושלמי תורה, לאיש אשר יח
 תורה, למלאות חשוקת כל השואף למובתו.

לכבוד אורי הגדול הקצין מזה

בארץ תלואובא חסר דלפי מער לא ירדו רגזיה, וזרועיה לא ינחמו
 בלתי גם אם האכר יכרה צריכות מים להסקות ערבותיה בעל
 וטורח צד, חף אם הולידה והלמיה, זרעוני יבולה דלו וחללו לשד
 השמן, קעמם פג וריחם נמר, כל חופלם תתעב נפשו ויאמר רזה כי
 דוח! לא כן אם חלקת השדה רעובה מלפנים ומאז, עת ירדו רביבים
 חלמיה ירדו, גדודיה יתאוגנו, ואמחה יבורך, שמנה עמסה לעשוא
 חרי תבואה, כל חיד יטעם אוכל יערב לנפשו וירחי ריח ילוח, כן
 דלמה נבר עמית מול המן חכמים וולח, הן הם בחלקת לשונם תחלו
 חסר לעמוד לימן חסר וליח אשר ירעב וילמח לעזרתם, המאמן לא

וחוש וכל פושל חיש קל בגליו ירעיון לאכול מפריהם ולשכנע חסידים
 אך הכל עזרתם, כזב וגור תשועתם, הסגר רק חץ בג מים ואין
 להם בו... ואם מעט קץ את לבב חנוש יסוד, תלם תואלתו גבוהה
 ונשחת עץ לחמו, כי יכלה מטען חגמת ספט, באשר דמה: אכן ר' מ' הוה
 הקים אפסי התשועה געמודי העזרה, רבים יחלו פגיו גפשו משברו, כן
 ימלא מחווי חיש אים ודגול יקחון מליו, ישלים חסלו ויתן שאלתו, ועליו
 תבוא ברכת טוב:

ואני אשר בקול פודה את השירה הזאת בזה: :
 אל מי מברושים אדמה ומה יערך לו :
 תהדר ותאשור יחד בא יבואו בגבולו :
 פרי לא יעשו אך בעצירהם יתקלסו :
 זמורה ושרקה פריהן יאכלו אנשים ויתעלסו :
 ושוכות עציהן יקססו ילענו למי ויקלסו :
 אולם כפרי עץ הדר הוא במהללו :
 כי נשא ענף ועשה פרי ישה לו :

יא

בתב הכשר להיצורום המוכרים כלי חומר, ע"פ עדות
 איש ישראל לאמר, כי כל הכלים מכל מחמצת נשמר

בן באו אלי אנשים ערלים המה היוגרים ונשבים וגדלו במלכותם לעשות
 כלי חרש חרשי אדמה, ולביתו הנה עגלות טעונות קלים מכלים
 פונים, סירות וקערות מחבת ומרחשת, גם כל כלי משקה אשר ושתה בו
 זה מהם אשר תוך הכלי חומר יבין מלבוס, כי יקדעו בפור עין הכלי ליפות
 בצבע להוצ, ויערצו החוכי זכובית וסופרת לחוכו, ומראיתם סוגה במין
 בצים מנופה על חרס, לבג תראה שהיא שחרחרת, ויש שהיא פשוטה
 ועורה ומכסה הנפוי נעדרת, והנה מעשה ידי וולר העושה מלאכה על
 האבנים, כאשר בא לנבוע צבע למשחם בתי צבע ימהל תוכה חומץ ואחר
 כליל חמץ, ועל פי ד"ת הקדושה כל הגשרפים בקרבן לשם פסח, אם צבלי
 חומר

חומר היוצר יחשגז לשום לתוכם חיות מערובת חמץ באשר הסכין לעשות
בשאר ימות השנה, חיו כל כלי יוצר לא ילח לצורך ישראל, כמבואר
בא"ח סי' תנ"א ס"ד, עד כי איש יהודי וראה עבודה נכרי עבודתו שלמה,
שלא יערב פלוני נקלון, ולא בליל חמץ במעשה ידיו, ועתה העיד ה"ה
מזה' ... לפני, כי הערלים ההם נחננו אותן לנופה עליהם, להיות נופה
וחבים מעת החל מלאכתם עד כלותם שלם, והוא שם עיניו על עלילותם,
ושמר מקף מעול וחמץ, ולא היה דבר רע בצירות וביתר הכלים כלה גרש
יגרש החמץ מהם, לזאת קומו לאו קחו כלי פומד מיד היוצר כי הכלים הנ"ל
נחזקת כשרות הם.
ולראיה באתי ע"ה' ...

יב

להודות לרעוה על טובתו, וזמרי צדקתו

שלום רב לירידי כו' ...

כסמך אשר שלחם אלי צוים אתמול לנפון הגיעני, ואיש מהר שלחתי
לכל הגושים אשר השו בי, ובפרט לאיש הידוע אשר מרר את חיי
בגששו אותי פעמים רבות צידוע לך, ואין מלה בלשוני להודות לך על
פונתך אשר גמלת עלי, אך לבי ירחש ושפתי אחולה, ואלהי השמים, ישלם
לך כפלי כפלים, ויאיר לך באור ההרים.
כרונך וכרונן אהבך כל"ו ...

יג

מחר פלוני אלמוני סופה ידו ונשחקע אצלו הון
עתיק והגושים רדפוהו עד חובה, והיה רעו עזרו
מרוב האהבה, ואח"כ שלם רעה תחת טובה.

לכבוד אהובי אורי הדרין ובקי הדבם השלם...

מה מאוד רעדה אחזתני ושמעוה יבהלני, אשר בן גיסו מזה'
ספק חרונו ועלה עשן באפו על בן אחי מסכן ואביון מזה', על
אודות אשר נטה ממנו משאת מאומה, ועתה אלס כספו והפריע לפרוע
נשי

בשני , הגה: בן גיסו הנ"ל החריד שער עירו ונשף ברוח וניער כנילוצ
בנחלת , ויפת בסתר ליתר בעלי חובות , עד כי שמו שכם אחד להדפו
לבית אסורים , וכן גיבו רוס ילידיו נשא , לאחר כי מעיו המו על בלעו
אשר יבנע ליתר הבנע"ה דלים ויתומים ובעבורם בעברתו נעחס לבן אחי
וכלבבו ודמה כי הואץ ובר לבב ולא יוכל לראות ברע אשר ימנא ליתר
אנשים הנזשים , יחכה לי עדי רגע ואעיר לו אוון לשמוע ספורות אשר
בידיה מלבי ויהיה למשל על מסעליו , ואז יבין אם לרק ילין בו , ואם
ילין בקרבו מחשבת אונים , הנה כה אונה , שממית בידיה עוה קוריה
בעד האוהר מעשה אורג שדרות שרפת גבלות סולמות ומדרגות , והליץ
מן החרדים הרחק מאד על הכבר בין עשבי שדי תרומות שכו ואלאליה
בולכים לאט , לרגעים תסוכך באצרותיה על גזולות תרחף , תחתייה שמה
אפרוחיה ועל עפר תחמם ולרגלים לאט תנהלם לחמור גרגרים וזרעונים
להשביע רעבונם , עוד זרעונם בגרונם , סתאום בא שועל בזעף אף
וישסף את האם , וגם הבנים בחיק אמותם בקע ואין מיל , וינס אל
תרש מלל , חיל אחותה לשממית ונבקה רוחם בקרבה ותכל לעבור
עבודתה , כי רעט החזיקה , מעט קט מעט קט נלבה בעלז עד שוב רוח
הרפת אל הערה , תניד ותניע מן יגונה , תדמץ עין השממית אל
האונה , תחת אשר עגה , ותיבב השממית ותיליל ותאמר: אה! אלהי
גוהי ! האם אין שומר ומושל ודעת ה' בארץ , הלא אחת נליג הארץ אללת
עלמת לבאי ילוריד ואל כל אשר נשף בם נשמה בלסו אתה תדריכם
בארחתם , ומידך כל , כנפלים כנפילים , כלעירים כשרים , כגרוע
כשוע , כרמשים כנחשים , כעופרים ככסירים , כתורים כנשרים , משרתים
אנחא לך , ובכל כולד ממולח מדת מזג המוליד אם כביר או מזער , מדוע
תתאפק לזד העושה בעצרת זדון לבטע במדות צוראו , איך תהסס ותדמה?
ראה כי רבים בני שוממה ! הנה על השמים הודך והדרך , הניף מי הים
ויעלה כאור כולה , תכל תכל לתכל , ארץ לפרץ ; ארקא לבוקה , נשיה
לליה , הו ! מי יתני לדיין ופללס לפני יבא' גררתי גלדו מגופו והקרבתיו
אשפר לשכוי להתעלם להיות תשועת סוכתה למכסה עתיק אל האפרוחים
לסלדס , האם בעבור אשר ינקת בו רב אוננו ואומץ , יהיה חומץ , לערוף
עורף מטופפים , למלא מעומותיו טרפה , ובעוד השממית על כנף שקולים
תשומם , תחרף ותתאנק על תרמית השועל , והנה זכוב פרץ כנפיו לראות
לחפור אוכל , ותאחז מועת כנפיו בין חנוי אריגת הקורים ונפל ברשת ,
ועלעה השממית לזכוב פעם אחת ולא שנתה לו , עוד על משמרתה תעמוד
בין מעשה רשת אריגתה להאזין קול לפלוצ הזכובים לאספם במכמרתה ,
והנה מי האיש החפץ לכפר חלאת זהומתו הכפוש על פניו יסור בגליון ,
אלם אם להודית לנבה להעביר תרמית תכונתו יביט בגליון המשל , הנה
אלא

הלא אל בן גיסו מוה' ... הר"ל נשאתי משלי, וקרעתי בפרק עין מרדכי
 ותואר מזוגו, בעבור יקח מוסר לעשות נכוחה, עתה יענה בי, איך מלא
 לבבו הערל להרעים בקולו על אודות בן אחי אשר לזה ממנו פך מה, ואין
 לו לשלם וע"י נתנוהו במסמר, זכרו ראשונות וקדמוניות יתבוננו על עון
 בצעו, ועל עושה ומרמה אשר נשקע ת"י כביר מליית ראש, ולא יקום חילו
 ולא יעשר לשלם למי מנושה עשרה למאה ותכל כלה כליל ת"י, אשר שריקת
 עשירים ושאוץ לערירים, ובכי חלכאים, ודמעות עשוקים והמונים המונים
 אלמנות ויתומים, וזבתה שדרם במרום נשמע קולם, יענה בו מי זה העין פגיו
 לנמור חיבה לתת במסגרת חסיר, או מי המיר כבודו, אולם בן אחי התאמץ
 להתרפס רעים החובים אליו עד כי זכה בצור כפיו מן הנושים, ועתה הוא
 יעמוד לו לשקן, הנמול הוא משלם לו? הלא בן גיסו בלבדו יבין כי חתחתי
 בעתים הרקו חובן גזוכי בן אחי הנ"ל, פעם הורד בלי אדיר עבדו ארץ לעיר
 רבת מרביתם דאגליק, והכחה אגיה לרסוסים, ופעם שגר חלפים
 למאות וחלפים לכרכב המערכה פולין, ולקחו בחזקה עם יון, ופעם
 הסך בחליו על ערש דוי שאל בתרופה ביופאי אליל, הלא המה גמאל
 עטיני הלבד ולחכן שמו, וכעת בתולדותיו לא הוללו, זאת קומתם דמיה
 לתמר ואינדיים לו להשיאם לאיש, הן עת לא כביר בא אחד וינוכד לבתולותיו
 לבא בלולאות התאנים עם איש בזה משפחות, ואמר אין לי חקץ במהר
 ומתן כי אם לבושי מכלול וכרים ושמיכות, ועשרה חליפות מדי בד,
 ואספו הקנאים, כי מטה ידו, ועתה כאשר גליתי חוץ ממעמדו יבין אם
 גבשו דבק מאוס, ואם אמת הדבר היך יעלה על לבו לשמוע בבית הסוהר
 לכן אחלה פגיו למהר ללכת לב"ג ולדבר אליו דברים טובים למען יזילא ב"ג
 ממסגר, ולמול זאת גם אני אמלא משאלות לבו אשר שאל מאתי, ובין
 מה השמור את הדבר אשר יענני כבודו ואם תפסה ניתן לב"א הנ"ל.

ב"ד דוש"ס :

יד

אגרת י"ד כמו אגרת שלמעלה.

לכבוד אהרן אבן החרית ורחמכם השלם

מה מאוד רצונו פני, כי חזות קצות הוגד לי אשר בן גיסו מוה',
 שפך חמתו ועזוז אפו על בן אחי רש ופליג מוה'. בעבור תשומת
 יד.

יְדֵי הַמִּנִּיעַ לוֹ , וּבַעֲתָאֵין צִדָּו לַהֲשִׁיב אֶשְׁמוֹ בְּרַחֲשֵׁי , וְכֵן יִשָּׂא תַלְלֵי
 הָרַעִישׁ אֶרֶץ , וְהַפִּיחַ בָּאֵשׁ עֲבֹרָתוֹ וְהַסִּית , לְשֹׂאֵר נֹשִׁים , אֲשֶׁר נִשָּׂא מֵהֶם עַד כִּי
 יָעֻז . כֹּלָם לְגֹדֶה אַחַת גִּתְּנֹתָיו אֵל הַמַּשְׁמֵר , וְגִ' הַנִּלְ הֵיךְ יִדּוּ לֵה'
 לְחֹמֶר שֶׁנִּכְמְרוּ נִסְמוּיוֹ עַל יִתְר הַנוֹשִׁים עֲנִיִּים מִרְדִּים , וּבַעֲבֹרָם הַתִּלְבָּד
 בְּגֹאֵם קִנְיָתוֹ עַל בִּ' אֵל , וְיִדְמָה בִּנְפֹשׁוֹ כִּי הוּא יִיְהוָה עֲנִיִּים מַהֲבִיט אֵל
 עַמּוֹ וְאֵין , כֹּתֵר לִי זַעִיר וְאֵגְלָה אֲנִיו לַהֲשִׁימֵי חֲדָשׁוֹת אֲשֶׁר יֵלְאוּ מִקִּירוֹת
 לְבִי וּמִמְקוֹר מַחֲשַׁבְתִּי , וְהִי גְדֻמִּיּוֹן אֵל מַעֲלָלִי , וְזֹה יִשְׁכֵּל אֵם הוּא הֵךְ
 מַפְשֵׁעַ וְאֵם נִפְשָׁוָלוּ מַטְהֵלָה , הִנֵּה כֹה קָרָה , עַכְשִׁים בִּידִים תִּתְּפֵס כַּעַד
 הַתִּלְנֵן קוֹרֵי עַכְשִׁים , מַעֲשֵׂה אֲוִרִים חֹרֵי שִׁבְכִים בְּלוּיִם וּשְׁלָפִים , וְהַשְׁקָף
 כַּעַד הַמַּשְׁבֵּז הַלֵּלָה עַל הַמַּשְׁבֵּז נֶאֱמַר דֶּשָׁא בְכוֹת בְּכוֹת הוֹלְכוֹת לֵאמֹר ,
 פִּעֵם תִּפְרֹשׁ כְּנַפֶּיהָ וְאֵם , רֹבֶלֶת עַל הַאֲפְרוּחִים וְהִי לֵאמֹר כֹּחֲכֶנָה , וּפִעֵם
 פִּנְהֵל לְחֶלְחֵלָה לַחֲפֹר פִּירוֹת וְחֲרָגִים לַהֲלַעֲטֵם , עוֹד אֲבֵלִם בְּפִיהֶם פִּתְּעַ
 בִּלָּה שׁוֹעַל בְּאֲבֻרִיּוֹת חֲמָה וְיִשְׁפֹּעַ אֲוֶהֶם וְהִנֵּה אֵם עַל בָּנִים , וְיִמְלֹךְ
 בְּשִׁעֲרֵהָ , וְתַפְעֵם רֹחַ הַשְּׁמַמִּית וְתַשְׁבֵּת מִמְּלֹאכֶתָהּ , וְלֹא בְּגִתָּהּ עוֹד כִּי
 לְבַעֲפָהּ , וְעִיר שֶׁם זַעִיר שֶׁם שְׂמֵדָה עַל מַעֲמָדָה , עַד כִּי רֹחַ הַחֲרָלָה מִלְּפָנֶיהָ
 סִלֵּף , עֲבֹר וְתַמֵּעַ וְתַחֲנֹךְ מִלְּאֵהָ , דִּלְפָּה נִפְסָה מִהוּגָה , וּבִמֵּר תִּתְּנָה
 וְתִתְּנָה , אֲתָה לֹרִי וְחֹלִי , הָאֵם לֹא אֲדוּגִים לֵאלֹהִי , הֵלֵךְ אֲתָה אֵב
 לְבִנְיָא בְּרוּךְ וְאֵל כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רֹחַ חַיִּים בָּאֵפוֹ אֲתָה הִנְהַלֵּם וּמִחֵךְ הַכֹּל ,
 בִּלְאֵם כַּעֲנָן , בִּלְאֵר כִּיקָר , בְּהַמּוֹת בְּהַמּוֹת , בְּנִמְלָה כֹאֲרִי , כִּיּוֹנָה
 בִּיעֲנָה , בְּרַחֲמֵה כְּרֹאם , עַבְדֶּיךָ נִחְמוּ בֹלְנוּ , וּבְכָל זֹאֵר אֲנִי וְעַתָּה עֲבֹד
 עֲמֹלָנוּ אֵם יִפְרוֹץ לְרוֹב אוֹ שִׁמְךָ מִנְּהוּ , עֲתָה לֵמָּה תַּחֲרִישׁ כְּבֹלֵעַ רִשָּׁע לְדִיק
 עֲמֵט , לְהַמִּיר מַשְׁפָּט יוֹאֲרוֹ לְרִשָּׁע , אֵיךְ תַּחֲשֶׂה , הַבֵּעַ כִּי אֵם עַל בָּנִים
 לְיוֹסֵף , רֹמָה עַל שָׁמַיִם כְּבוֹדֶךָ , אֲתָה ה' לְמַבּוֹל תִּשׁוּב , לִנְלֹחַ תַּחֲרֹב
 תִּבְל לַתְּהוֹ אֲדָמָה לְבִלְיָמָה , נָשִׂיָה לְשִׁחִיָה אֲהֵה ! מִי יִתְּנֵנִי שֶׁר זְשׁוּפֵם בְּאֶרֶץ
 וְאֵלֵי יֵבֵא רִיב וּמַשְׁפָּט הִזֵּה אֲפִשִּׁיט עוֹרוֹ מִעֲזָרְקוֹ , וּמִנֵּת שׁוֹעֲלִים יִהְיֶה עוֹר
 כַּעַד עוֹר שׁוֹכוֹת בְּכוֹת לַעֲשֵׂעַ לַהֲיוֹת אֲפְרוּחִים לַחֲמֹם , הָאֵם תַּחַת אֲשֶׁר
 שָׁכַת בְּעִדּוֹ בְּעוֹלָם כְּחוֹ יַעֲזִיב פָּנָיו לְפָרוֹץ פֶּרֶךְ לַעֲרוֹץ וּלְרוֹץ לַעֲרִיב כְּפָרִים
 בְּשִׁקֵּף קֶלֶף , וְלִמְלֹא עֶרֶף חֹרִיד , וּבַעֲוֹדָה מִתְּפִלָּה וְאֵין פּוֹתֵר , וְחֲמַתָּה
 בַּעֲרָה כֹה לַמַּעַל הַשׁוֹעַל , וְהִנֵּה זָכוֹב לַתְּנוּ יָעוֹשׁ עָלֵי אוֹכֵל , זְנוּדֵךְ כִּנֵּף
 בְּחָרִיגֵת רִקְמַת קוֹרֵי עַכְשִׁים וְנִחֲחוּ בַסֶּכֶךְ וּפִיּוֹל כַּעַד הַשְׁכָּכָה , וְתִבְלַע
 הַשְּׁמַמִּית אֵת הַזָּכוֹב בְּלִיעָה אַחַת וְלֹא נֹדַע כִּי בֵּא אֵל קִרְבָּה , עוֹד הַעֲמֹד
 עַל הַמַּלְפָּה וְתַשֵּׁב בְּמִאֲרֵב בֵּין מַשְׁפַּתִּי אֲרִיגָתָהּ , לַשְּׁמוֹעַ שְׂרִיקוֹת
 הַזָּכוֹבִים לְגִרְסַם בְּחִרְמָה , וְהִנֵּה כְּמוֹ גִּבֹּר אֲשֶׁר יִרְלָה לַהֲעֲבִיר
 מִתְּאֲרוֹ רֹאִי , יִרְאֵה תוֹךְ רֹאִי מוֹלֵךְ , אֲמַנֵּם אֵם לִיסְרוֹ לַהֲסִיר
 הַרְבֵּוֹת חֲסִירוֹנוֹתָיו הַגְּרוּעִים יִרְאֵה בְּמִרְאֵה הַמַּשֵּׁל , הֵלֵךְ אֵל בֵּן
 יִשָּׂא הַמַּשֵּׁל הִזֵּה נִשְׁאֵתִי , וְחִקְקֵתִי בַּשָּׂר תֹּאֲרֵי חֲסִדוֹן מִדְּחַלִּי
 לְמִסֵּן

למפן יקח מוסר, פתח יאמר נא, היך יאמס לבנו לארעים ארץ על
 אודות ב"א אשר נסה ממנו סך מלצר ואין בידו מאוס, וע"י נתנוהו לבית
 הסוהר, ישא מרום עיניו וישקוד על לבאי אשם גזילות ומעילות ורוב
 מעשקות אשר עברו וגנזו ע"י רבו משערות ראשו, ולא מלא ידו לתת
 אף אחת מעשרה למאה, והכל ללל לעמיון אשר לליל אנשים ורעש רשים,
 ושאנת עשוקים, ודמעת דלים, והמית יתומים, וגלגלת אלמנות, שבר
 יעוערו, והעל שועהם למעון ה' אל-השמים, יאמר נא, מי הוא זה
 ערב לבו להתאכף עליו להחביאו בבתי כלאים, או מי את שמו נא, רק
 ב"א הג"ל הרבה עליו רעים אהובים, עד כי רחץ אותו למשעי מנוגשו,
 ועתה הוא יהיה בעוכריו, הזאת ימי הפקודה ימי השילום, הלא ב"ג
 יודע בנפשו כי סבת העתים שמו עמודותיו של ב"א הג"ל פעם הוריד בריחים
 סעוני משאות בר לעיר רובלת דאגליק, וגשברה האניה, ופעם הוליד
 סורים למעגל המערכה פולין, וחפל מלכות ותקחם, ופעם הוכח במכאוב
 ודרש ברופאים הן המה שמו חלבו ומללו שקויו, ועתה בתולות אחריו
 מובאות לבושות שנים, בקומת ארזים גבהם, ואין זרועו משלה לו
 להלמידם לבני גילם, הנה זה זמן מועד דברו נכבדות למער בתו עם
 גבר גרוע מדמגה, ולא היה מחקלם לתת נדה לה, אך להלבישה מחלום
 שנים עם עדנים, ולעשות לה כיקר כרים וסדינים ועשר כתנות בד;
 וגפרעו הנכבדות באין ידו משגת, וכעת בהעיר אוננו ממלכו יתבונן אם
 ידיו דמים מלאו, ואיך ימלך לבדו לקלעו לבית הסורים, ואם כן הוא
 אצחיר אליו לפלם מעגל רגלו לב"ג הג"ל ולדבר על לבו לפתח האזיקים
 מב"א כנ"ל, ולעומת זאת אף אני אמלא מאויו אשר בקש ממני, ואני
 אחבה אל השוכתו אם קרא דרור לב"א הג"ל, הכ"ד.

מן

לתנות תלאות הדרך שרם בואי לק"ק ברלין.

לידיר נפשי רדב האברך המאידג...

כאשר מערכות גבר ומשקל מזרו ירדו בסתר המדרגה מוגר לארץ,
 להרום ולהאריב דרכו, ארחו ורצנו יורה לרועשו בפרך,
 ראוי לזרות תרועת רעש ורעם מורשו ממורך, ולהסיר גערו ולהעביר
 דע מכשרו, רק יתגבר כארי בהעתרות הפלגות בוראו הנערץ אשר ברוכ
 רחמיו ברגע מלצר רשף מערכתו ירוחם, וכאור בהיר יזרח, זכרו רעי
 קורתי בריתי צירח תשרי העבר כאשר שרכתי דרכי מעיר המעפירה
 ברעל

בראד לעיר דוכלת ברלין ראייתי בערום ובחוסר, אדרת שער ארעולת
בעור כי קרועה לבתרים, וקרת המורא ובפורארות סער ירחק מעבר
לעבר דרך חורי תפודות הפרואים, ורעשת מתר עורר עובר שארי
רהלו ראשי ורגלי קרבי וכרעי, ובשרי רועש מרפש, רגע עורי
ואברי רחפו, ובהרגיני בערב נרדמתי בירכתי רגלי האורחים בקרקע
וכעדר מהשקע אחורי מרבעתי כר נרחב ומרבידים, ורפידתי מראשתי
חליר רקבון ריח סרוח למרחוק, ובראש אשמורת הבוקר, כאשר
הירח יקר, ערש יזרח אור החרס העירוני תתמו המרכבה וירעו
לדרכם, חרפוני החורף והקור, ואחר הלהרים חרה בשרי ועורי
כתנור כחמרו משרב וחורב, ובעוברי בדרך האלרכתי לחץ אורח ברגלי
בחורי עפר והגבים, ביערות ובחרשים, בהר ובמישור, בעבור
הרימו הסוסים במרכבה מערסם וסחורתם, ערך רב יתר מכשיעור,
נמרטי ריק והסר מפרוקה, ומאורק למערכות גורלי כאשר דרכה רגלי
בעיר ברלין היוקר יאמיר, רוב אברים בארץ בראנדיבורג ופרייסן
מוכרים עבור ארץ מגוניהם גרות ואולרות בר ערימות ערימות
להגרפתים, להוריד בריחים להעפיר בנהר ריין לאורך מערכות הקרב,
והגרפתים הרבו מוהר ומחיר מכירתם, ירקרק חרוץ בשבר אשר
שוכרים, ובעבורם הרעב ירע בארץ, והאלרכתי לפור ולבזר יותר
מעשרים גרה לארומתי בבקר בבקר, ובירייתי בלה מאשר תרגלתי
לברות מנעורי, גרות רבות סחרוגי רבו משערות ראשי, תסמר שפרות
בשרם בשורם תוארי עבור וקודר כפרור, ותראוני שחרחרות, בעיר
בראד חרפוני לוררי גברים גרועי מדגה, אשר מתור מאשר עקרו
דירתם מארץ מגוריהם, ובעיר בראד רמה קנים לרדות ולהשתרר
במרומי קרת באורח רענן, נעורים מתורה ודרך ארץ רובם אברים
כורמים וכפרים וחיפרי מחראות שאר גשרם וקרוביהם, (אלאסר
באר גרומי מלדבר מחרפתם, ידקש ויבקר פאר הדתה הרמה ברחובות
ויספרו מדראון הארס), ומרוב עשרם התערבו בזרע כשר מיקירי
קריה, דורות ראשונים דור ישרים יבורך נזהרו ונשמרו למער זרעם
לגבר אשר ערכו גרוע, ובדורותינו האתרה הרלוועס, פרעו חרפתם
למכור זרעם לעקד, פרצו גדריה וארוה עוברי דרך, אשר יתר כורמים
ומשרתים אשר בנעוריהם כרתו יערה, ומנערים אור בתנור וכירים,
וכאשר משול מערכתם רד והריוסו במסחרם ומערבם, ארצו להשתרר
ולהתרפק בחבבת ישרים בזרע בלך, כאשר שרוך הדרך יורס, כפרון
שער הרפת ירבצו חזירי יער, וברבות הכורמים פור התפוררה ארץ
ועירו ערה ערה ונחרבת, כורמים רבים מטיהרים, וידעו הגערים
נעורים, לעיר רודס ורע גרס, חורי ארץ מורו אחור ירדו עשר

מדרגות

דלת

מדרגות אחרונות , ערמת סופרים תסרח , ולשקר יתרון וסרח , אחר
אשר הוא יורה זר הקרב לגור בעיר גבריה , לאוי להכיר חסרוננו להרבות
רעים ולעמוד ברוחו להרחיק מריב , וגברים גרועי ערך אשר אמרתי ,
יתגדלו לאחר ריב בעירנו , כתרוני ועטרוני לחרפתי , רדפוני כרודף
אחר הפרעוש וכקודא בזהים יסערו שער וירתיוו כסיר , דברו דברים
כמדקרת חלב מרועה , ירהבו להרוני ראש ותמרורים , רנוס לעקר
ולשרש שרשי , מתגרתם ורגנתם ורעם גערתם נרדמתי , הפקירוני
כנפוד דרור לסרפתי : לורי , לורי , יפרקני מלרי ויריב ריבי ויזכור
חרפתי , אמור אמרתי ארחק מחברתם ואפסיר המריבה , קראוני בדרך
קורות הנאמרים , כאשר יכון גבר מיראת הארי וקרה לקראתו נמר ,
וכדרכו בחדר הורתו והרים זרועו לרום הקיר , ונזרקה מרה בקרב
מרורות שדף ועקרב , ראה מאמירי גבר גבר הקורות אשר קראוני
רשמתי בחרם ובנפון שמיר חרושה , וחרות במורשי לזכרון ולמשמרת ,
להורות מוסר לרום פאר הדרתו הרמה , ולשאר הקרוב הרבני האכרץ
סופר מהיר מזה' בערים נר"ו יאיר גינלבורג , וליתר חבני , אשר
ברתי ברית לבחירי המתרפקים לרלתי במהרה בנביאותי , בקראם
ספורי לרות לרורות הנזכרות באגרת יראו דברי מוסר , ובעצמם מרירות
הרעות במגורי בקרבי רבו מספר , מקולר רוחי מר לרחתי קראתי ממלך
ליוגרי אמרתי זכרתך מארץ ידן וחמונים מהר מלער , ראה מרודי
ערוס ועריה , מעורר רחמך לעורני , רגשת דגון הסר , הסר מוסרות
ברזל מלוארי , ורתוקות שרשרות מרגלי , ברונז רחש תזכור , וזריתי
פרש שרעפות ורעיונות רעים לחרוש במורשי אחר יושר ארמות הבורא
יתנך , רק אמרתי כפרה סורה סדרתי , וגשירות שערורות
דרכתי , ומרוב מריי ובפרוש פרעות חרלובות רשעי , קראוני מקראות
רעועות : תעירו ותעוררו , כשירה וגומרה גבורות יולר הרים ובורא
רוח , ראשון לראשונים , ואלהרון לאחרונים , דאו שבני הפריא פרי
וסוררו שכרי , ברלות יולרי דרכי . רוח ממרוס יערה להרחיב רוחי
מעל , בהתגורדי בשער עיר המעסירה ברלין , ארחתי לחברת רעים
יראים , והכירוני לקרבני , ורעם עורני , ומאמירי ומרחמי הרב המפורסם
המאורר מזה' הירץ נר"ו יאיר , פרש יריעות רחמיו לרומם קרני ערס
ירע דרכו לעיר המבורג , והרבה והפליר בדברים ועלרני להברותי
מברייתי ערב וזקר ונהרים , וראשית הכרתי להתרועע ולהתחבר לר'
הירץ נר"ו קרה כאשר אספר , רבים ממכירי ורעי הרבו לפאר ערכי
לקראתו , וזכיר אדר העבר רבו סדדותיו להדין אגרותיו לפראא
ולפראנקפורט , ומכירי ערכי עירוני לעזור לר' הירץ הנזכר ולהעריך
אגדת באמרי שפר להראות גבורותי , ומהרתי לחבר אמרים יקרים
ברנוס

ברננס וצמחי אגרותי מסרתי לגנר משרתי עברי להראותה לר' הירץ כר"ו, וישרה אגרותי בקוראנה וסיפר בשערים לחזיריו וריעיו תפארת לרופא אמרתי ולסירת הדר דברתי אשר ארשי מטוהרה, קורא מאמירי! הרף הרף ותרגיע, אחר שספרתי קורותי ערבתי לספר מקראי אחרות נוראות מקורות הקרב: אשר גבר זרוע הארפת וגירס להקיסר מלעבר הנהר ריין, והרג הרג רב רגלי ופרשים ופרשו כאשר בסיר ויעקר רכב ברזל ושברם כסברי חרשי היוצרים, והשרידים שרדו לערי המבצר, והחזיר ארץ לארפת כבדאשונה, ויתר חיל ק"רה הנפזרים בשאר ארצות מבצרות דהרות אכירי גבורי הארפת ברחו ליערים וחורשים בנקרת לורים במערות ובמנהלים, וגשאלו כחורן בראש ההר, ומערכות הארפת אללו לאלות אופיר וכלר ורכוש רב, וילכדו חמרים חמרים, והארפת התפאר לעבור במהרה לארץ קיר"ה בזרוע רמה לומר ויח ערילים כורס קיר יערה, ועיר זוין במעדר יעדרון לשרוף ארמטותיה, ולהרוס לרסיסים מבצרות ולערוות ארזה, (ובדבר ספרי כבר עמר בעזרה הכורא יתברך) אעלור בדברים, ואקלר באמרים, רק אעתיר ליוצר היצורים ורופא לרוח נשברים להראני נוראות במהרה ולאומר מזרה ישראל אשר בארבע רוחות פזורים, יקרבנו ושמרו כרועה עדרו לאחריכם לארצם מרום הרים, וירעו שיערים כלבדם וחרכות כרים יכרה כרה לגרים •
דברי העיר ריען רחמן הדבק מלח והוב"ד כ"ך •

מן

בדבר אשר הציר למו, כי אנשי מצתי דברו עלי סדת ופיהם במשוכות חרק, הנה בדבר אשר ודו ידעתי כי אני מאנשי ישר מחויקי בך, ודרכתי במעגלי צדק, לכן לבו אל יהמה, את כולם ישא רוח, כי חבל המה •

לכבוד אהובי בן דודי הרבני ...

אגרותיו קבלתי, ושם נאמר, כי להקת אנשי ק"ק ישטמוני וירעשו ברעש ורוגז עלי ועוד לא אסר בלח פיהם ממחלומות המדון, וירא וילר לו על אודותי, בדבר הבית אשר קניתי מן הערל בגד רגנס, והייתי למשל בפי הכסילים האלה, יען המה מלאו לבדם לשון לשונם לשון סרמית לחפה עלי דברים בדואים, אשר כל השומע יגוד

יגור ראשו על דברי תוהו אשר המה מלינים עלי, נא ריעי ומאמירי! אל
 ירע בעיניו, האם אוכל להשקיט לשונם בחבל זלזולם עדים הן חניטת
 הסבעים כן הוא, הנפור ישרר זינפוף, השור גועה, והכלב נובח,
 והבסיל יזתעבר ובוסת, ואיש נבר אך שמח, לכן נבר עמיתי, על
 תלונות הרוגנים אל ישים לבו, היות המית הנבלים האלה המה לי לנחמות
 אנחותי ולשעשועי נפשי, וכבר נשאתי משלי עליהם, והוא, איש עובר
 אורח הלך וכסע אל אחת הערים אשר שם מגמתו, ואחד נהג בעגלה,
 ויהי בנסעם והנה המולת גדודי שלג וקרח נורא נשאל דגלם וחלליו חושים,
 ודוח סערה נושא הגנה הלך לפנייהם ושם מאחרייהם, והכפור התפור
 וכסה הדרך באמתים על פני הארץ, עד כי חדל להיות אורח לשרוך בדרך
 והמוצרים ושבים אין, יען דרך המלך לא נראה ופני האלמה חפו,
 העריון מלא כפור והרכסים בלעוף נחר עטפו, ופני העמקים חורו ואשלי
 החורשים וזמרת ארזים כנולות נפרים לבנים משלג הלבנו, ולא נראתה
 שקיעת הגלגלים, כאשר תעיק העגלה המלאה מאז ומקדם, ושעטת
 פרסות סוסים לא נכרו, ועקבותיהם לא נודעו, ויקח האורח מבצל
 העגלה הרסן והשוט ויאמר, אתה בעליתם תהל לאף, פן תדבקו
 הדעה, כי פחי הגנים פורשים רשת לרגלינו, אני במנוסה בחפזון ארדוף
 אשבי מקום מגמתי, ויהי הוא נהג בעגלה ערך עת מה, ויאמר האכר,
 מה אומר לאדוני, הנה גדמה בעיני כי תעינו בדרך ומי יודע עד מה
 יהיה מהלכך עד תגיע למלון, ומה גם עתה נטו כללי ערב ורפה קיום
 לערוב פן נמות בדרך מכביר הקרח, ויאמר האורח על ה' אשים שביר,
 כי בדרך הישר נהגתי עד כה, גש מן הוא והלאה אנהג כאשר עס לבני,
 ואם לבדך מלא מורד, כי נסיתי מן הדרך. ורחוקים אנחנו מאדס עיר,
 הנה אתה, אתה, בשפלות חוש בינתך תעית ולא אני, עוד מעט כאשר
 נסעו הלאה נברת ארץ בתוהו ילול ישימון, וישא האכר את קולו ויאמר,
 אהה! עתה בא קלנו, אבדנו כולנו אבדנו, ואתה היית בעוקרי, הע
 אונק ושמע כי הכלבים עזי נפש מר לורחים הן המה יקיפוני, ויאמר האורח,
 הם! למה תפסוק שפתך להתחתי בחלומות דברך באין מרגוע, הן
 בחריצות הכלבים תגל נפשי, כי עתה ידעתי כי ירא ה' אני, כי נחני
 בדרך אמת, ולא יצר ממני מזימה, ובדרך הישר הלכתי עד כה, עוד
 מעט נבוא למחוז חפלטו, וזה האות, כי הכלבים ינבחון, לו נהגתי
 בארחות עקלקלות בתוהו לא דרך, לא יחרץ כלב לשוני, ולא הגעתי
 למקום מאווי, הנה הזממות והמחשבות המעטפות במשל הג'ל כל חכם
 לב יביאו בנמשל, לכן אל יתעלב על אודותי, כי גם קנאתם גם שנתפס
 כאשר יתנו כן יתנו.

הכ"ד ויהיו הדבק מאח:

בדבר אשר הוא מאהבי ושאיני הצית עלי אש המריבה ,
ועד כה לא אוכל לכפור את המחלוקת הזאת בעפס סרי ,
אחלה פניו להיות הוא ירפא את שכרי , וממנו ידגה את מזורי

לכבוד אחיבי

מה מאל ישבחו בעיר כי בבית נכאלו בשמים חנים , ומיני
מקדמה פט ודבש , ולוט ובטנים ושקדים , ושמן ולבן גדול יתר
מאל מרוכלי זולתו , גם הוא מאולף במדעות הרפואות , לזאת שאפה נפשי
לקחת רוכלי תרופתו , לחבוש חכמת מחן חלים החוטב תוך ענחות היות
אין איש זר ערב לרפאות הלומות אנוש המעיק שוך חדרי בטן , כי לא ידע
סגולת עשבות הרים , ומכחיטת לקיטות אורות , ומכסיונות רפוחות
הסמים , הראויים להגמיא להעלות תעלה , להסיר מחוכן מוסות החלי
ובחב הנעכר אם התמיים חמרמרו , גם לשהלות ארוכה לחבורת עור בשר
הנראה בעליל לא ידע מאומה , אולם אם אלל המוחץ נמלאו סמים ואבקת
רובל , וגם הוא גבר יודע חכמה הרפואות , בנקל ימלא איזה
צרי ותרופה להסקותו ולמשחו להפליט ממנו עכס החלי הנעמן בחובו , גם
לפנות סלעים להוליא מלאת הסריה , או המכאובות כאשר יחכו בן יספו ,
ויהי בריא אולם , ולא נודע כי באל אל קבכו , כן גחנו שגנו נחשלה ,
היות זה ימים אשר רוח"קת ארעים כלבנק על אודותי להבאישי בעמי
ולחרפני לעולל עלילות לא עלול על לבי מעולם , והייתי תופת לפנים מכלי
לא , הלא קראו הדורות מראש , והנה מחוטר אחד שושגנו מבור אחד
מוקרנו , ועתה הוא היה בעוכרי , לעכור באכזריות חמה להפילני במכמר
ערלי לב להתעולל בי , ואם לש"ש עשה כוונים להמציב את רוחי , למה לא
הודיעני בזאת , ולא קרא אחרי מלא להוכיחני בשבט סיו , ובבירור אם
אמלא דברו ואוכלם כי גאמים פלעי אהב , ועתה איך לא חס על גקיון
לצבי כי הלך אל ה"ה לגדפני , ולעשות לי חזעה : ראה כי כנף שקולים
משפחה בוז אטומי מוח יחיתוני , האף בי זרוער מושלה לי להבר המגנס
לקלע בהם עד כלה , אפס זממתי אלפון לי לבית מועד עת כי יערה
רוח ממרום לנקום נקמתי , אך עתה אהפוש בלנק בגדו להעירו למען
יער צועמי השטאים , היות הוא אחר מעט והמה עזרו למשחית ואיבת
עולם ושחטה סתים העמיקו , ולהמציב עלי את הרע אשר עשה עמי , והיה
העון אשר ייטיב עמי ייטיב ה' לו .

קנני למלך מגלי ש"ב הדבק והנכ"ד ב"ך .

ח

שר המכס מהקיר"ה מאן עבד בגבולו דרך מצר שלו,
והוצרכתי לתת לבי למסילות, וללכת למדינת פרייסן
ארחות עקלקלות, כבוצר על סלסלות.

לכבוד אהובי הרבני המופלג ...

הן עד כה אסמתי שפני מבלי אשמיע בחוץ קולי, ירחש לבי כי משמרי
שאני יומי. בחדרי משכיות לבס ושערפס בקרצם ירעשו לאמר
לא דבר רק הוא אשר חדרתי נפרד תור כביר משירנו, וגעדרנו מראות
אברותיו, אשר יעצור חרס לתרות על לוח לבנו זכרון קורות הדרך ואשר
קרובו, אין זה כי אם סלול כלחץ הליקוהו, והנה אני בראשי כאשר
יומתי בן הוא, יען בהיותי בק"ק קראקא אונה לידי לשמור במספר
מזער ענלה יסיפיה בגלליה משוקדים בברזל עשות, ועל פני הענלה חלה
מסך ויגר מזה זרם מטר דלף סורד ושם שוקף כי יצא, ועם שני זמורי
סוכים מזוינים רותמו לארבע, שנים שנים בלו והצמיח לי בעל הענלה על
דבריו, בעוד שלשה ימים אשה תעמוד עמדי בק"ק ברעסלא, ושכרתי למען
יעלות לבי בחג הסוכות בק"ק הג"ל עם הגאון מו"ר וספי"ק נר"ז, ויהי בנסעי
ובאתי לקפה גבול הקי"רה בכפר נוואזריץ שם מושב המושל על המכס, ולא
כתן אותי עבד בגבולו עם הספרים אשר שלה א"א ע"י להפילס בישראל
באמרו כי במכתב הרשיון אשר לי נרשם להוליך הספרים חוץ למדינה דרך
ק"ק אושפלין, מבלי לנטות ימין או שמאל, ואמרתי אליו, בן קרה
לפני ענלה מלומדה משרכת דרכיה בדרך הזה, ושכרתי גם אני, ולמה
תרע כה לעבדך לסלק ולשוב עקב, ומה גרע מערך גנולי הקי"רה אם
בשכונת הלהר הוא מעבור, או אם מעבור מיכל המים דרך אושפלין,
ונתן עלי בקולו ויאמר גש הלאה שים ירך על פיך, לא תוכל לעבור במזר
הזה עם הספרים, כי חוסמת היא את העוברים עם איזה סחורה, ראה
בי תפשו ענלה דשה דרך כפר הזה והסיבוה לאחר משרתי נטרי המזר,
שם באושפלין אתן להם יעברון, והיה עמי איש יהודי והוא גר שם בק"ק
קראקא, ומשרתי לידו הספרים עם כתב הרשיון להוליכם שוב שנית
בק"ק קראקא להניחם שם על מכונתם ואני נסעתי הלאה, ויהי בבואי
בספר פלך פרייסן מהלך חצי יום לק"ק קראשגוב שם היו אנשי חיל פרייסן
בובכים בעיר בקול ענות הידר ותרועת שמחה, ואורבים לראות ערלים
יחולו במחולות, ויחטפו להם שכורים בקרצם ויפתום בפייהם לבא בקהל
אנשי

אנשי קרב , וישאו משם אנשים למספרם מן המחוללות אשר גזלו וילכו , ויראו מנגד כי בחוץ ההולל הרכב אשר ישבתי עליו , ויסורו לראות ויכירו את האיש הנוהג במגלה כי הוא היה מקדש בלהקתם , וברח מן הארץ למחוז קיר"ה , וגשכר אל שר אחד ויפקוד אותו על סבל אלות סוסים , והנה מאז שהיה בן חיל הביצו נשערה מאוד גדל פרע שער ראשו , ועל קדקד שער מתהלך קלוע אל השערה סבוכים והשתחרו על לוארו מאחורי ערפו , ועתה גז כזרו והשליכו בחק עם פולין , גם התחפש בצגדים , יען מלפנים היה לבוש עד המפשעה , ועתה פשט את בגדיו ולבש צגדים אחרים מדו כמדתו , והובע סרוח עבול כמנהג פולין , וכל זאת לא הועיל , הכרת פניו עתה זו כי בורח הוא , ובקשו לשלוח ידם בו , אך בעל העגלון איש בריא מאוד ויאבק עמם , וילק דם המכה על חיק הרכב ולא יכלו לו , כי כחו גדול רב ועלום מהם , עד כי באו כל אנשי חיל ממשמרת בית מסח , ולקחוהו בחזקה , ותפסוהו חיים ואסרוהו ביוקים ולקחו כל יגיעו , (מאדבי ! אם יאונה כזאת במערכת עם פולין כאשר העזו ידם גרם אדמדם צחבל החולק , אז אם ילקח ממני מסה מאומה , איך ימוש לי לשוכב , אז כי תקראנה אותי באלה , ילבסו גם אותי , גוי יתנו למכיס חבטה אחר חבטה , לא בן עתה , לא היה דבר רע בסער הזה , לא נעשה עמי דבר , ובראותי כי נשארתי לבדי , שמתי אשם נפשי , סן קראוני אלם התללות על כי השלכתי הספרים אחר גוי ושמתני מנחת פני לשית לבי למסילות . כבולר על סלסלות , עד בואי לק"ק אוישפנין , שם מלאתי פדיון מהספרים : עד כה ספרתי היגיעות והתללות אשר מלאוני , ויתר הדברים והעתים אשר עברו עלי הלא הם כתובים אליו כבר בחודש העבר ,

הכ"ד אוהבו הדבק הו"כד ב"ך

ימי

תבכה נפשי במסתרים , על אודות אשר ה' הבה אותי בסגורים .

לכבוד אהו איא הרב המאוייג מוה' דוד הבהן גר"ז .

הנה בשנה העברה מעט קט בחנתי השתרנות לרות נפשי , כי חוש השקפתי החל להחליש , פעם סבכוני רגשות התללות מגיסתי בפשות עמי שערורית בק"ק לבוב , שם אחזתי רעד גרע ערך מזער ראות עיני , ופעם נבעתי מרוב חריגות וריב לשון אנשי מגילי אשר פטרוני , גם מהם יבאר מלער מחזיוני , מן הוא והללה זעיר זפיר ירגזון גריעות עיני , (כי קבולות קמלים יפרץ לרוב) אז מדי דברי בו אבי אבי ראשי

ראשי ראשי, לא בנתי לרעי מרחוק, כי אורי בתנור צמדו, הלא השחוק
 היה לו ואך כהה לשכרי, אולם אז גש'לבי לא יחרף ולא שמת אלה על לבי
 לדאוג בגלל הדבר הזה, היות אמרתי בלבי מקרה הוא בההמון כי יכול הנופל
 זוהמת המוח ויכס את עין עינו, ע"כ לא יחיל טוב עין לשלוט היטב להיות
 אנוש מרחוק יביט אל מי מנגד, והנה בהיותי פה ברלין ימים מספר כששה
 חדשים, פתאום בא קול קרב איד עיני, באה שמשי בעוד יומם, מסך הסגורים
 פשטו ואורי רגע, שמו כליל לללי תוך להרים, הן תורי אותיות קטנות
 עם גדולות ופואר פרי אדם לא פללתי, תמונה אינני רואה זולת קול,
 והסבה המקרבת את אידי כה היתה: בשובי לערב לבית מלוני והשמים
 החלו להלביש מסכה הקפאון, החלו! אך עדן אור וערב מעורבים,
 שקיעת הופעת השמש וראש השמורת הנשף נפשו ויחד נשקו, ועברתי
 ברחוב לר מאין לנפות הלום והלום. ובני ערלים לעירי ימים מלחמים
 בבצעי חנץ ורלוזי לורים מורים אלה לאלה, כמשפט חקות עולי ימים הבלי
 ותוהו מעשיהם, וילצקו לי קלע ותטבע האבן ותשם מלכה אלל גבולי
 בעפעפי, אור ראתה עיני כידי, הבשילו אשכולות מדירותי, (ומה אם גם כי
 בותן לא היה לי להתבונן אם המה עשו כווגים להעליבד לירות אלי, או בלא
 דדיה, ויהי'מה אהימה) אז מלא לבי להקיס בחוני אם אוכל להחזיק בדק
 לשחוט חקות דק תוך נקב מחס מעבר לעבר אך עחו עיני מראות לירות
 למטרת חורו, ולשא' ינעתי כי לא יראה החולה לעבר שני ואבדה תקותי,
 כל זה בעבור חזות קשה כי תושך יאופני, כח אור עיני אין אתי, הנה כה
 יסרני כאבי, ה' על עול פשעי נשקד, ועל עוני הוא פוקד, ועצמותי
 נחרו כמוקד, והסבה היא המקל שוקד, כמה מזלוקות עברו עלי, לא
 לילה אחת הייתי לן לבדד יער תוך כרמל בלי מחסה ומסתור, ספיתי
 בחיש רפידתי, רסיסי לילה סותי, וחלוצות לבתים עמרים עוזבת הקולר
 בק רך למראשותי, לא יום אחד התעטף נפשי מזלי בא אל פי פת לחם
 יבש נקודים ולא מבוט אחת נודד הייתי מנוחה לא מלאתי, וכמה חליפות
 חדשים חלפו אשר חניתי ביום קרה ואין גחלת לחמם, ותשק ידי לפי ושני
 דפקו למתופפים כתופי גדוד תוך המערכה בכרכב הקרב, ושריקות
 הכפור ורעש הרוח רעמו כרעם הנשק, ובזריכות מי דמע כמי מלור
 מאבתי לי, וחיל פחדים המה אסרו המלחמה עמי, עמי, וכמה עתים
 עדו אשר ישבתי קומם תוך עמקי שפה, שפת לא ידעתי אשמע כי ערלים
 המה, כי לא מלאו לבדם לדבר כלשונו, פי לא כהצרת לשון העברית
 מליירת לשונם, הן המה ילליהו בלחות המצטא ולשוני לא יבין לדבר
 כן, ובאשר מים שאלתי חלב נתנו, ובראותי איש עברי, לפני תדון דאבה,
 בה ענה כחי, אז שמתי אשם נפשי, כי בשלתי בעוני, אמרתי מיועלני
 אל ראש הסגנה להראות לי מנגד את הארץ, כעוף סלע אשר אלקום

חוכה

פוכה בזה חליפתי אגד בלפני רגבי אדמה ובנגרת עפעפי אלום בלקת
 עפר לברות לי , וערבה לחי כראשית עריסות מנות לכהן , הו ! יולרי
 מבטן רתק רחוקות וידי עבותות חטאי , שבר שבע ברזל המעריך ערפי ,
 דאה רקב כמוני האופש בחורי עפר לחפור אוכל , משניו תשליך מרפו ,
 גם זאת לא זאת המנוחה , עוד הנפת יודך בו כי תכסה עיניו במשאון ,
 ואם חטאתי כבדה בפל החול , בחר לך אחת בלוקר לי עין ימין לשום
 אותי לדראון , למה תכני בעורון לנקום משתי עיני , מדוע לא תהיה
 מבטן כנפל אשה החופר רגבי עפר וכעמלק השם בעלטה , ולמה מרחם
 יאלתי לראות אור בחיה לקרוע לי חלוני שקופים ולשום כדכדך שמשותי ,
 ועתה תכחם על עבדך בפעלך לעשותם אפומים ולשום אבן אופל ואין טוגה
 לי , למה לא יסרתני בחדר משכני תוך עמי , הלא גם שם תמצא יודך
 לשונאך אשר אנפת בם ההולכים קרי , היה לא תמצאני , האם אין חפץ
 לשעשעני בסהר וחרם ברק זוהר המזרות , מושבות בסל וכימה אשר
 בוננת , יעשה לי הדבר הזה , אך הרפה ממני שנים חדשים ואלכה לי
 וירדתי אל הערים אשר משם חלצתני , שם יצאמו המונים בעומק חריצות
 משפסין , ואני אני את משפטי אחרן ואומר , אדוני ! הבני נא הכה
 ופגוע , את הכל תקח אחר אשר תביאני אדוני בשלום אל ביתי , ואחת
 בעיר קברות אבותי , אך לא תתן את עבדך משא נמד פרידים אדמה ,
 הלא זה גופי גייתי גוש עפר לסקוע בארץ נכריה , מעתה אין אל קטח
 ריפי אשרב לגשת , מן עד הסף שחף עץ ומרף ורוע אף קדקדו ומי
 יעלני במעלות בשלבי מדרגות בחשכני עליון , מן אפול בעד השכבה
 בעליתי , ומי אסי מי להביט אחרי לשמור עקבי , עת אלץ בבית מלומי
 אחם הנה ואחת הנה , לו יש פה בקרקע הבית מוקש , ושרשי רגלי
 ימעדו , הן לא תרגלתי ולא נסו כף רגלי להציג במקלות להיות מקלי
 יגיד לי אחי דרך ישר לפני , ומי ישקני מים מהורים אם אצמא , כי
 אלוך מי רשע לרות לחיחי , ומי יבלום ממאכלי אם יפול בו לרור או
 זיהמת לחם מגואל מסיר חלאתה , ומי יחפש לבושי להלבישי ומי יערה
 את בגדי להפסיסם מעלי , נעזרה נא את המשא הזה , עתה אגשא עתה
 ארוחם , היות ברק הישועה החל להתנונך , יען התאמנתי ללכת אל ראש
 הרופאים , קראתיו , וענני , אל תפחד ואל תרהם מלחם ההמון האומרים
 שהבגורים האלה אין תרופה למו , לא כן , כי עתה פניהם יחורו על פני
 אשון בם עין , אך עזן לא בכרו , ואחר זמן אשר יתקשה הקרום ,
 הכנימתי לרפאות אותי בחנם אין כסף ,
 הכ"ד המנחה לראותו -

לחטת

דא

לחנות לעודש ואביי כן מקרה מסעורים אשר
קראני, להיות כל אחד במכתבו נחמני מעצבתי

לכבוד אהרן ש"ב הרב יי

הן זה שנתים ימים אשר שבתי מדודים, ומאז ועד כה עלה עלי הכורס
קורות חליפות הזמן עלתו מספר, אכלתי וכבשתי אבני קלע ושתיתי
מלאות מאין הסוגות, ובכל זאת לא נחם לבי להעניב את רוחי, אך
האחרון הכבד, כי הציבני ה' למסרה וישלח חליו להפיץ אורי, והכה
אותי בעורו, ועין ימיני כהתה במסורים, והגה הסבה אשר עוללה את
ידי, וכוננה את פירי, קרה כה, בהיותי בק"ק ברלין מדי לכתה לפנות
ערב למלוגי, ושמי מערכות החלו לפרוש קלע הקדרות ולרפד חושך
יטעם, אך אור וכשמי ערפל פודם מקותלים, קץ ההרלים וראשית הערב
ממולחים יחד יתלכדו, והלכתי ברחוב מונק מאין נקטות אל ללע, וילדי
נכרים יספיקו עלימו כפאמו ומשחקים בכדורי נרורות ובזק ידו אלה לאלה,
באחרות מנהג המלחקים הוללות וסבלות מעשיהם, ויהי אחד מפיל מרגמה
תוף רוכבי מערכות המשחקים וידבק אותי אבק האול בין פירי, אז שירי
דאבה כי בשל הקליד, ומה גם לא חקרתי לדעת מי ומי היה בעוכרי,
ואם עשה כוונת להעניבני, או בלא ידיה ואיבה, ויהי זה קשדה בלא
מן הוא והללא אורי רגע, אם אפלים עין שמאלית אינני רואה את כל
מאומה בעין ימנית, והנה כל ימי היותי בק"ק ברלין דרשתי ברופאים
להעלות ארובה, אך רוח מבינתם ענני כי עדן לא ביכר הקרום ולא קרם
פור למעלה על פני כולה, ואני לא יכולתי התממהה שם עד היותי
בעבור כי א"א נרו סקד עלי לשלח חליו, ויקרה בעיני מטותו ושכתי לטקב,
אחור אמרתי אשעשע עם אנשים עורתי בריית בק"ק בראד, והנה בבואי
עד הלום, ואשתומם כי אין איש, אלה השם שובל לק"ק ברדישוב ומי
אשר עבר אחרות לק"ק לבנו, ויש נחשו נתיבותם לק"ק, והוא איש
פעשועי שרך דרכו לק"ק סלונק, ואני נשארתי לבדי, ואלה אישוא הם,
מי אתי מי, חדלו קרובי ומיודעי, מי יעוד לי? מאין אבקש מנחם לי,
ובראותי כי בן מקלה ארץ אשרוק לכל אחד, להיות כ"א ישמיע הד שארץ
עליוס, להודיע איכה ידעה ואיכה ירבץ, ומה גם חליו ארבה ההתרסקות
יתר שאת מוולתו, וכמו סכות בטות עת תנהל לעירי אפרוחים להרגילם
ולארוחם לנקר גרעאי ופרודי פרורים ברגבי עפר באין פרץ, או עת
צמחיתם שאננות תרחף עליהם ומרפדם תחת כרשה, ותהי להם סוכנת
באשר

אלהר הסכן הסכמה מסמול שלום , ופחלם יעבור אים והינך יח פנים
 ופריד ביה וקין לאלהיה , ויורה אותם לכל פלה , או נסעה מערוג
 תחיל תוסק בחבליה כי בניה ילאו ולינם , ואחר אם גבר יחלף ויעבור
 לדרכו , בקשה ודגרה כללה , תשרוק ופנפוף תריע ראשה ועיניה
 משוממות ותפקידם לדעת אם נפקד אחד מהם , כן גם אני לכל מאמרי
 ומשחרי שאגני פרכתי אצתי , ומה גם אליו נפלאה אהבתי גדולה יתירה
 מאד , תדבק לשוני לחי אם לא אזכרט בכל פעם כמוב מזנו ובמשלות
 ישרים , לכן גם הוא יענני בקול , ויכתוב אלי , ואנחם מעלבוני ויגוי ,
 כ"ד הדנק הו"ד כ"ך .

כא

אך הרופא הסיר מסוה הסגורים מעל עיני ,
 ואותי נחנח תושך להשכיבני במסדרוני

לכבוד ארובי הרבני יי

הן מהפע הוסיבני ה' במחשכים ואסרני לשתי עיני , לקחתי כפלים
 ככל חמאתי , עשה אמיב גן בתרועה , להמסאך עטים בישועה ,
 כי מלאה לבאיה להוילאני מאפלה לאור נוגה , והסיר מעיני קלמי הקסאון ,
 כמה הסטרים אשר היו מסך מדיל בין חושך לאור , היות צבואי אל
 הרופא המאלוף לרפאות גע עין כי יהיה עור או דק או חבלל וכאשר
 עפעפיו שוררו גד עלי , כה ענני , פיד שניהם חי יודע מפי יהיה
 עדנה , כי געין השמאלית לא קרם פליו עור להיות פושטה עורה , אך
 בכורה אותה נפשי את עין ימין עפה בכרה והגיע עונתה זרועי מושלה לי
 להעלות ארוכה , והגמילתי סמי תרופתו במשורה באשר פיו יקבנו , וקלצ
 עלי ערך מאכלי מאיזה בריה אברה , ומאיזה סבאים אסבאה , אם לשוני
 נשטה בצמח ימהול תוכה אבקת מרכולמו , כה נהג אחי ארבעה וחמשה
 ימים , ואחר כך כרזל עשת דק על דק זרת ארכו גנח חוך עיני ולקח את
 המסכת ויעתקה ויתקעה באחת מקרנותיו , או גהה מזורי ויחל אור בהיר ,
 וסרם הניף ידו לפקח את עיני העד העיד כי , אף אם יאלגני וינר לי לא
 אסיה הגה והגה , ודקר במשוכת מחט ברקתי , למען נבות אם אפחד
 וארהה ואם אשחור פקודתו , ואני שמתי פני כחלמים ושכנתי דומה כדומם ,
 ואח"כ אותי נהג חושך והביאני אל האופל במסדרוני אשר לא קרע חלוני
 אך חושך יושפני , שם הכיבני על גבי עשרה ימים , לא הפכתי מלל אל

אך, וכפלות הנמים האלה נסלתי בחלי כאב ראש ר"ל, והגם רבים מראשי
ליל השקוני הרבה ממתי תמחורי תרופתם, עד נגדו ממתי נקסי זיפה,
אך שגו ברום מעללם כי זיבת זוהמת יזע הזוחל מזיבת החלי; אם מזער
מזער מזער הוא, ואם כזרם מים כבירים משמן בשרי ירזה, והגה בתמלות
ה' עלי נעזרתי ויעלו לבי ולב כל דורשי שלומי, כה יתן הרופא האמת
להעליא עמי פלאות.

כ"ד תוה"נ ...

כב

על אודות חבלי ראיה. אשר לא יציב גחא, וזלת
חזות מעורב ומסולח, ומעתה אעתיר לקנות בעבורי
כלי רואה, אשר יאיר אור בהיר בעין אבדולח.

לכבוד אהובי הרבני המופלג ...

ער אודות אשר הפלתי בו לשלוח לי כלי רואה אשר על אף עולה,
והוא כונן על יתר לראות על דיו להגות בספר או לעבוד עבודה
נכריה עבודתו, ובו נראה צליל מכתבי עמל המחקרים, ואותיות קלרי
קצמה נדמה גדולים כענקים, הן עתה כאשר ידו הדא אלי והתנשא לאמר
שהרבה במחיר. לא זכה בעיני כי הוא כלי רואה אוילי, יעץ כאשר נסיתי
במסה הכה אורה רגע ולא יגיע אור בהיר, ואומר אך חושך ישנפני כי לא
אביר מעבדי אם לא אכין כאמון ראשי, ובכל זאת האותיות אשר
תבואנה לאחור אחורי הזכוכית לא יוסיפו לנבזה עוד, כי שחק הזכוכית
דק על דק, ע"כ לא יחיל טובו, לכן מעתה אסתיר אלי לתור אחר הזכוכית
המלוטש סביב סביב בשני עבריהם, ובחור יגביה גבנונים, ובכלי רואה
בוה יציב אלי ולאנשים כגילי, אף בלי יגד ראש, וכ"א יכול להגביה
לשבת ולראות בשפל, כי האותיות המרובעות נראות כ"א גדולה יותר
מאד מערכו, וכל אות ואות רבוע יהיה בשול ורת תרכו, ואנוס מרחוק
יבין לעשות חסדו, וכל אשר שאלו עיניו לא נאלץ ממנו, ואל יסמה על
החסד אשר אני מפליא כלי רואה הזה, הלא משאר עיני אנשים תכר להשקיף
בה, דע כי לא כל חוש הראות בני אדם נשתוו, הן לכל אחד חלק
אב ורא יתבדך מדרגות ההבטה משונה אחת מחברסה, ויקרב למורשו
הלא קולות בני האדם גם כן אינם דומות, לכולם נתן חליפות קול ולליל
סדרתם מאת בוראם, כל אחד הוא קולו משונה מזולתו, וכל זה לאשגל
גמור.

נמרץ (כחומר חז"ל סומא היאך מותר באשתו אלא בקולה, גיטין חולין),
הנה מי כן יבורך גבר יראה צעניו, הן כולם יצטוו יראו בכללות הדבר,
אולם הדיל והפריש בפרטות ההשקפה, יש אשר עפעפיו יישדו שטח
מרחק רב, ויש אשר עיניו יצטוו זעיר שם ועיר שם, וכי יראה ממנו
הדרך ולא יוכל שאת עיניו לראות, ויש אשר יראה איזה חפץ בלזורים
שונים אם בכלי אומן מופלא אשר לך לנרף במלאכת פרח שושן מעסה
לעצמים או חץ המטות בשער במיני לבעונים דק על דק, ירגיש חוקף
פליאות התפעלות המלאכה היומית מתפארת בנאותיה במהירות נמרץ
בהשקפה ראשונה, מה שיגטרך איש וולתו להתמאמה להביט כמה רגעים
עד יערה רוח השקפתו להתבונן ולהשתומם לפאר פליאות דקי פתוחיה
גשירות מקלעות הליור הזה מה שלא התבונן מראש מקדם, כל זה בא
מהירות הראות אשר חלק לו הבורא לכן עתה בהעור לו אופן שאין חוש
הראות של זה דומה לזה, הקלי רואה אשר כתבתי אליו כנ"ל אותה יקח לי
כי היא ישרה צעירי.

הכ"ד אהבו ...

כג

חדשות אני מגיד, כי בק"ק לבוב היה תרועת השמחה
וקול הקריה הומה, בעבור כי העוז יד הקי"רה על
הישעאלים ביר רמה וירדפום עד חרמה.

לכבוד אהובי הרבני משה ... וחבירו אהובי הרבני ...

הגיעני אגרות, ושם הרבו והפזירו כי לאודיעם חדשות אשר נתהוו
פה, הנה נעתרתי להם ואמלא משאלותם להגיד חדשות,
היות ביום א' ר"ח שבט תקנ"ו לפ"ק היה פה ק"ק לבוב יום נלהה ושמחה,
כי בא רץ לקראת רץ ומגיד לקראת מגיד, להגיד כי תעוז יד הקיר"ה על
הישעאלים, ויד בהם שוק על ירך וירדפום עד השברים, וילכדו את
עיר המים היא עיר בענדער הישבת על נהר ... ושם באו לה מקץ
ופתחו מחסוניה ושמו עתודותיהם, ובפיד הישמעאלים ישועה לאנשי
הקיר"ה, ובה היה, אנשי הצבא חללי ונלכו כד אחד, וכל איש חגורי
אזור עור אזור במתניו, וילקוטו כלדו, ובין שורותיהם ילחירו נקובים
בשמותם ראשי אומות נושאי כס הרימו דגליהם ותלו שלטיהם, ובתווך
ארי תמשים תמושים ושרי מלכות אנשי מדות, גם המה קפצו כזנבנים
וגובה

וגובה להם ארך אבר מלא מנה, ואיש שלחו בידו, ובאציע נקית המלח
שעה עשר מעלות אחרונות, שר חלי פלך הרכב רץ על סוס דוהר מקנה
לקנה, ואיש בר נשק הניח ממקומו מהשדרות ולחוץ ולטופה נתונה
הנקרה (היהו ימו) להורות להם איך לעמוד לנוסף ידם לנטות אונתם,
ושר הנבל המלביא את העם הרים שאון קולו, עמדו עמודו ישר קדשו
נשק תקצו יהדותיכם על אונתכם, ויעשו כן, עוד נשא קולו לכל האזינות
יתנו עפר שרופה, וכן עשו, וינופו טופה, וכ"א פער פיו ואת הגייר
הרעול תובה עפר השריפה חשף חזהו. והשליך תוך החלל תוך השפה,
שוב נרח בקול, קומו שרים משכו ידכם ובערו את בנשק, ויאילו ויחזיקו
אנשים בידם הנמר פתיל אשר בנשק נלמד והקישו בזבז ויענן מאורי זיקות
וממנה יראה את, ויזרו עד פסגות המגדל הגבוה תמז או שש פשמים
הכו עד בלה, עד כי עלה כליל השמים לרום, והיה עתה עץ וקדרות
ערפל חחולה, אך נקישות הנשק נשמע כנשילות עדשים, (והסבה אשר לא
נשמע בפעם אחת את נקישות הרעם, מי יתבונן את כי פגרו האנשים
החלה ולא יכלו למרר מעשיהם, או סוכרו נקבי הלמד פתיל ומזי רשף לא
הגביהו עוף להבעיר את, ועד כי יקוב חור, אז נקישות להקחם בבר
תזלגה לאוני השומעים, או עפר השריפה אשר נשל תוך הקנה רטוב
היה, או נחרב ונחלש חוד החלמים, ויש אשר אלה ארבעתם כולם נקבטו
באו להם, אולם פעם אחת השמישו חבטה אחת והלליל תלליה עד כי
גרעשו המגרשות, וכ"ז בא מזהירת הראשים הרודים בעם, ואחר האש
בקול דממה היו מחללים בחלונות, גם נאק נאקות חליל בקול מחוק,
ואיש אחד עמד עליהם לנלח בגינותם, הוא יסור במשא כי מבין הוא,
והנה רוכב הסוס רץ להזהיר להעומדים סביב לגזור אחר לבל יהרסו
לעלות מקרוב, פן יפול הגופל כי סביב יחנו רכבי איש אנשים וגשים כדי
הרבה הרואים בשחוק (כמנהג אנשי פולין אשר יעבטון ארחותם, ויבואו
אנשים על הגשים לראות את המראה מבלי יראה לנפשם פן יהיו לשמאה
ולדראון), ויבחרו בהחבא, איש את אחיו ידחקו ופרטים תלחנה אשר
גד רעותה, נפלו ונכשלו רועשו הבנים, ואין העם מכירים קול תרועת
השמחה לקול הבכי, או זממתי את בעיר יפוקו הנשק בשאננות השקט
ושלום, כן המונים המונים, מה יהיה במערכת הקרב בשדה בוכים,
בשאון שאות נגישת שאפת הרעם ושעמת פרשים נשמע, והנזית חללים
ינאקו, וגבורים יורלו במריקת רמחים וברק חרב מרוקם, תוארש
נורא כשעירים, רוח נחירם חרונים ורשפי שביז את להם מתלקחת,
ממחם יוזב יזע, זעף אפס עברה וזעם ירתיה כסיר, וההרונים
המדוקרים ישעחו שטוח על פני השדה נלחם ללל ארנה, ויש אשר הל עוד
נפסם כס יעלשו דם, ודממה דקה ינהקו עלי דשא, ומעט אחרם
ינפלא

לפניו, ונסח חללים יסמו ואין עתה וא מתרדה בדתה דוח הרואה
מחשבת, הנה לא לבי ימנך לירד לחתן ראש המלחמה לשמוע שריקות
הנעדרים כי מורך לבני לא יוכל הציע כרע ולהאזין לפקת נפש נענה,
שא לכם חדשות ונלוצות אשר אביהם לשמוע מחמי, להיבגש דורש שלומכם
תמיד.

כד

איש לא נהג בשורה, עד כי שמוהו בבית הסוהר בחצר
המסרה, תגלית לאחזן נאלו ושאירו להיות לו עורה בצרה.

לכבוד ידידי חתני ...

רעיוני רעלו ומחמתי אחוזים בסכך וגבולים בתוהו, והייתי נדחם,
אם לקרוא בגרון להשמיע הד קולי מהמקרה אשר קרה בה"ה
הזהה כשנאלץ דבה, ואם הדברים יהיו כבושים ללבושי מי יודע עד אן יאסר
לענותו? אולי בהסיר אוזן לגואלו ושאריו ולחמו זקנתו, ילאו לקרוא
נשק-להוליו מנחי בלחם, ויפשו סיסודיו משל ידו, על כן רחש לבי
להסיף ולבקא שמן מנהו, וזה הוא, היות האיש הנ"ל התחבר ללהקת
המזכרים, ואם השיחו אותו לעשות תועה דוח ונומים, ולא התמכר לעשות
דע להיות בודה מלבו, רק אשר הסיחו איש הידוע, כי הוא זמות יען
להרשימו, ולחדר משכבו הוא הנהיג עלמות אין מספר, לאסוף רוח
פנוים בחפזו ולהסדר פס הזוגות ולתת נדה, והנה דה שנה ברוע מזגו
ושגבה טוע גיל ענבתו לדג בספנת המדרגה הגרופה, עד כי נשצרו
מלבי השגבה בעליתו, ואם נפל שדוד, היות התגרו ברוע מעלליהם
בדבר הידוע, ומשם נפרד והיה לדראון, כי ילידי חלד לא המה הווים
שוכבים. ואף אם ב"ב לא ידעו מאומה, ומחוז תשכל חרף לשון המלחשים
ורוכבי אנשים נלבו בכל עבר, וירגנו כי עלה רעהו מהרה מאד, זאת
שנית פשה, כי חותני של הנ"ל חלוק עבודתו, להחליף זהב על כסף או
בהסך, והנה עמומים באהלו ממחמתי מספר חריטי כסף וזהב אין קנה ולא
פסם ידיו דמים מלאו, כי גם נגב גם כחש גם שם בכלי רעים להובים
אשר התרועע פהם, שליטת עשה עם שקר סופרים, זייר וחקק חקקי
און ומכתבי עמל כתב פתוחי חותם של הנגיד מוה'... על סך מאה רייניש,
והנה כאשר נערו רשפי סכלותו נתנוהו בחשמר, גם שם לא שח לנו
לכפיז דרכו ולא יקום בבלו, היות בכל שבוע לקח מחמתו לורך מזונו.
והוא

והוא נתן דמי מלחמו בחגורתו אשר במתניו ונעלו אשר ברצלו, ואפוד לו
 בחיים מופלאים, הלא בעודו בבית הסוהר לשוא יתייפה, והנה אחר יום
 או יומים הוא לבדו עדה מזה מתניו מקטן- לעצוב עבדו, כי יטיף לין
 ולשכר אף שכר למען הבק אל מערת הפרגות אשר נכדים וכדיות אחוים
 למודים אכורים שט, (האם ידמה כי לכ"א יעשו נשכה בחצר המסרה, לא
 לא! שם אש וגעורת יחד), הנה רצון חותנו לאלהו לגרש את בנו, ועתה
 בערבות הרצוהו מן המשמר, וידיך ילא ילא, נסע מזה אל העיר מזה
 מלך, ומבית האסורים ילא למלך, אם לגרש אשתו או לא: עד קם
 פערתי פי לספר ואת היותר החרמתי, ושבתי מן שפתי, וגם אתה
 תעבור חטאתו ולא תמאס אותו, ראה אני מורה באלעזר והוריתך לעזור
 במלך, רק לר"ש ואמו וקנתו יגלה ומאחרים זרה הלכה, ולא יודע דבר,
 הכ"ד ...

כה

ברבר הקול הנשמע על איש מקהלתו, דברים עכורים.

לכבוד ידידי הרבני המופלא ...

ג"י קבלתי, ושם חלה פני מאד לתנות המקרה אשר קרה לאיש הידוע
 מקהלתו, בעברו פה, למען דעת אם עולל עלילות למו או לאם
 אחת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת, הנה נעתרתו לרו"מ, היות בבוא
 האיש הלום בבית מלון קורחים ביד משכנו, שם ראה עלמה יפיפיה אחת
 עברה אשר מסכה יינה אף ערכה שלחנה לעוברים מעברה, והאיש הג"ל
 ענב למראה עיניו ותדבק נפשו בה, ופת בסתר לבו לעשות עמה נבלה,
 כי רוח זנונים התעו, ובה שחטו סמים והעמיקו ענה באמרו, בעת
 אשכב במסדרוני בנפול תרדמה על אנשי ביתי, ואנשי הבית גם הם יהיו
 הווים שוכנים, תבא אלי בללץ, אף אם אשכב ואישן לבי ער ועוטה לך
 בי תקרא אלי ותשקוד על דלתותי, אז אהבתי משכבך יד חזית, ובחושך
 נרפד ילופי ונתעלם דודים עד הבוקר, ותאמר הנערה קובים דברך,
 אך נקבה שכרי, ויען האיש זילמר אנכי אתן ערבון כלי מקמרת כסף
 לרוך, והיה ביום מחר כי תבוא על שכרך תגאל במחיר, ואיש עובר אורח
 שמע אמרו כי נאמו נאום ונועלו לב יחדיו פתח אוהל בית והוא אחירו
 מעבר השני, וגלה מוסדות תבל וחמד הזה אשר זממו לעשות ליודעו
 ומכירו, ויעשו גם המה בערמה: ויאמר איש אל אחיו, כה יהיה בינינו,
 אם

אם אתה תשכב ותישן, אני אשבע בהקיץ, וזהו כך הפך, עת כי
 אנוס תדור שנתך, והיה כי תשמע קול לעדה, אז תחרץ וידעת כי
 בקבה תשוב נבר, ופקדת נזיהם ולא יחטאו, ויהי באשמות התיכונה
 ותקם העלמה צפוד לילה ותלך אל אל המקום אשר נועדו, ושמע האיש
 קול דממה דקה תשעט פרסת העלמה ויעורר את חבירו הנרדס מעבר
 מזה, גם הקיץ את בני הבית ולקח בוק ועשת צרול והצעיר אל למען
 היות נר, ויבואו בחדר המשכב כמבוא עיר מבוקפת, אך האיש והעלמה
 אשר מלאו לבם לעשות המזמחה, כשמעם קול המולה הגדולה כי הנית
 אל ה תכוננו כי בעבורם תופיע נהרה, והמה עומרים לתפסם קל מהר,
 ותחד העלמה צפוד החלון והיא לא נתפסה, והיה בחפזה לנוס, פצמו
 צבון רגליה, והנה העלמה הרה עמל עד שהמליטה נפשה ממלס זעים,
 זאלל האיש מלאו כסות מנערה, ויהי הבקר אור אז חולק עד וכסה תמס
 על לבשו, ונשא את רדיוו מעליו ויחפשו ולא מלאו כי אל ה' אדומים
 אשר נדר אותם בחרץ, אולי המוחר נתן נדה בעד חטונה, כי כלי
 מקטרתו אשר נתן לערבון נמלא אללו ספון לטה בשמלה עם ה' אדומים
 הכ"ל, גם לקחו בני הבית מלחמה מלאה מלבושים, גם שאר מטלטלים
 לקחו בחזקה ממנו למען שחת יין ענושים, אמנם בבירור לא ידענו
 אם אמר לבלה נאופים והלעיט בעלטה כמות נסשו והשקע אל השקו פרס
 הצעיר אל בשועבותם, או כאשר לקחו אונס שמץ מלישות הבדת קול
 מלחשים אז חלל יצועם ויצר מזימתם ולא עשו מאומה, אך על העלמה
 לא נוכל לבקר טוב כי היא תפסק רגלה לכל עובר, ולא פעם חרה נחוקתה,
 הנה כה היה משפט האיש ומעשהו, לכן תחרי הודיעי כל זאת, הלא דום
 הוד ידי מקורב עמו, הוא יזכחנו על פמו בשבט פיו ודך מוסר
 ילמדהו כל ילך עוד בשדירות לבו ולא ידבר דברי הצאי כמנהגו, ועם
 הזונות לא יפרד, הכ"ד הממלא דלוט לספר דבר המטהווה, זה יהפך
 לב עקוב העושה עולה לשוב אל ה', אז ישובו לצלרון אסירי המקוה,
 הכ"ד...

כו

יודיע לסחר מנכבדי ארץ כי האיש אשר הפקיד על
 בית נכאתו, ושלח אותו למחוז אוקריינא עם מערבו
 וכנעתו, יצא מן הכלל ונאר דתו, ונגלה במשען
 דעתו, לכן ימהר לרדוף אחיו להציל יגיעו.

לכבוד

ואו

לכבוד ידידי הרבני מוה ...

אחד יש מאן הכרנו אותם חזרתנו כונה חזרתנו, וזכר עת
התיעץ עמי מלאני יוטץ פלא בעו"ה, ולא פעם נסה במהרה
וראה נוראות, עת סר למשמעתי כל מעשיו הנליתו ופשו פרי ועליהו
למרפא, וכי נתן בתך סודות ירד פלאים ועליהו לטרפה והביאהו עד
המרפא, הלא העד העידותי בו לבל יסע אל נתיבות ה' כי הוא איש שוגה
בין תועה בשכר ויעש הלולים, שמה ולעה עדי כי הפגולל בגללים,
ורומ"כ לא חכה לעתה ותמר גואש, והפקיד אותו על סבל מו"מ וכל י"ש
לו נתן בידו לסבוב את ארץ אוקריינא ולסחור אותה למזון קדיון, ועתה
נגלה ערותו ורעותו בקהל, כי בצואו לק"ק טאלטשין הסמוך לק"ק
בארדיעשוב ח' ימים קודם חג הפסח העבר התיר אגודת הסחורה ומכר
חמנו זעיר שם זעיר שם, וזכר יום עשה חשהה שמנים ונתן בכוס עינו,
אך אז לא הביע איש אחריו, ויהי בערב פסח עת כי נטו לללי ערב ראו
אנשים מטיבי לעד את משולחו הנ"ל כי ברע הוא כי יחוג ויחזע מדוב
סכרותו ומרחוק הריחו כי י"ש שמה ומנץ, ויתמהו האנשים איש אל רעהו
ואמרו, הן זה אשר חמץ: הלא מלא החומץ הזה את חמנו, הן סחרי
י"ש המקיפים ... בערים לא גדו בקהלתנו, וגם פה לא עשה מאומה
לזקק ולצרף, ועתה יפלא בעינינו היה חיפה הוליה י"ש מאין אך אח"כ
התעלבו האנשים וינחמו על הרעה אשר חשבו עליו, ורחש לבס אולי הוא
הוא המזקק והמזרף סבאו, כי זה ימים אחדים אמר לי יורה ואני אפשה
י"ש לימי הפסח, או אולי מעיר אחרת אשר הקריבו אליו, ויהי ממחרת
ראשון לחג הפסח ראוהו מנגד כפעם בפעם, והנה הוא כיום אתמול
אתגולל במסילה, ורירו ירד על זקנו, וריח הי"ש סרוח כרח עוזף יתר
מאד, באשר כרע שם גפל כחלל על האדמה, בשכבו ובקומו לא ידע
מאומה, ויפלא הדבר בעיני הרואים חרפתו, ויאמרו מה זה! הנה
במשורה ובלוב אחד או שנים לא יורה עד כי יחוג ויזע כשכור, הן
ידענוהו פי חלי ההין או הין המה ימלאו ספקו להרטיב נחיה לשונו,
החיפה והבת תוכן אחד לו למלאות גרונו, ויתורו אחריו וימלאוהו בבית
ערל אחד אשר שם התחמץ לבבו וסמכוהו באשישות ושתה גם הוא והערל
יחד אחוים למודים, וכאשר נודע מעללו התאספו זקני העיר וקדשו קהל
להעמיק חריצות משפטו וכה נחרץ, להיות סוגר בחמים על נוארו,
ולדוש בעקרבים את בשרו, ואחר כך גרש גרש, והמשולח הנ"ל בשמעו
קו משפטו אשר נטו עליו ראשי הפס, ברח ונס אל שרי היוגים החונים
שם, להסתח וללחח בסגסגי הנזירים, והקדיחו קרחה את זקנו ופאת
ראשו בתער הגללים, ויאמרו לו היות עד כה כל הבא לחסות בגלל
לעונותיו

לחונתנו יד חוות, אך עתה שרבים הספקוה הושם מפעם המלך וגדוליו מ
האים אשר יכיר אליה נכר לא יספקוהו בלתי אם יעידו עליו זקני ישראל
כי הוא איש ישר, אז נפרש פנינו עליו, למען לא יתנשאו העברים
לאחר, המה מעזקים ומסקלים כרמיהם מאבן נגף ומנור. מבשול וכרמנו
לא נשרנו, סרפד וחרול יספחו, קץ ודרדר בם יאמחו, וכראות משולחו
הכ"ל כי שני קלותיו אלה חש, יען הבאים את ריחו בעמנו על כי פסח
על שתי הסעיפים מחמוגת יוצא חי ולא אל לחונת נוצרי, וגם בעיני סרני
היונים לא טוב, כי שב מהם בתוחלת נכונה, מנולח פדע כמזרע,
כל ראש קרחם ובכל זקן גדועה, ומכל עבריו קלולי פאה, פניו נקודים
תארו כעזאזל, כל רואיו ורוק ירק בפניו, ורנה לנוד משם ולא יוכל
לנסוע בלתי רשיון: והנה יבצר זממו אשר יום לעשות, אך זאת הפיק
זממו בכל ימי המועד הגמלוהו י"ש ולטרפו לחם חקו: אפה חמץ חלקו
תוך חדרו אשר לן שם לפניו בישראל ואין מי להעליבו לאחר מדוע ככה
עשית לעיני כל ישראל פן תעלונה בנות ערלים לאחר הנה לליל לחם חמץ
תהפך במחנה העברים: היות נגלה לעין כל כי הוא בועה היץ וקחה
בטפל לחונתו והחזיק בכך אומה אחרת לנתק מיתרי מוסרי מוסות דפו,
ונקעה נפשו מעלתו, ע"כ לנ הפריעוהו ממעשיו ולא הסביתו מעיר
מלש בלך עד חומלתו, ועתה אחר אשר גליתו חזון ר"מ ימהר מספרו
לכל יבזו זרים יגיעו, מי יודע כמה סחורה וממון הלך לעמיון בשערורות
האלה, גם יקח עמו איש אשר ילך ויקא לפניו לכלכל דבריו במשפט
לקולנו בלעו מפין, כי ר"מ לא איש דברים הוא, ואין ישא לבדו
סרחות וסרדות הדבר הזה.

הכ"ד וא"ג...

ב

סותר נכבד מקחלתנו נוחג חמ"מ עם נכברי ארץ איטליא
מק"ק ליורנא, ועתה אחים ב"א ינועו מעגלותם לשם
לאלי חכמת הרפואות ונשא מליצה בעבורם, להיות
ב"א מחסוחרים יקרב אחד אחד מהאחים מהינו,
ובאוהל ביתו יהיה בית מלוננו, גם יסעה על שולחנו:

לכבוד השועים ונדיבי ארץ היה.

למן היום אשר תסוב דלתי מזימותינו על צירי מקנה וקנין שגא
הכרתינו, בחזקת יד שכלי שערתי יפה קרי תואר מזנו, כמראה
וגיה

יגיה פנים נגד פנים ככה יונלץ חניטת טבעו צמורשי, אמנם הארת
המראה הוא גו. בין ללמו לללם המדומה, אם יעבור מטל פניו השבית
תארו, לא כן מראה מורשי השכל כי לא ילען ולא יסע, ועד כה נדמה
כי ממנו יהיו קדנות אחר נוגה כמו המראה פנים נגד פנים, בגלל זאת
גשתי לחלות פני רומ"כ בעד הבחור לעיר לימים כו', עודו באצו מלא
לכבו לתור בחכמת הרפואה, ולשונות שפה אחרת, הנה כן דרך גבר
בארץ מגורו, אף אם יבצע כחצל חכמי חרשים ואם קהל רופאים יפוחו
במקום אשר נבחר לא ירגיע עד כי יתור לו מנותח בארץ נכריה, כי
מתאב את גאון חכמתם, יען כי כאשר ילליה ויעשה פרי, הפוליס
יעמדו להמרות כבודו בלא יועיל, לאמר מה יושיענו זה, גם שניהם
המורה והתלמיד יפריעו מעשיהם ע"כ לא יחיל טובו, לזאת הרחיק גדוד
אל פלך איסליא והבחור הנ"ל יודע לדבר נחות לשון אשכנזי ולאטיין וגם
לכתוב, ונמלא בו מלא דבר להשיג ברחוב בינתו כל דבר חכמה עודף מן
ריעיו ולדרוך על במתי המוסר ודרך ארץ, רק כעת הוא יעדן כך בשנים,
הלא מנטיעת נר יגדל בכאים אשר תאכהנה פארותיו ובסעיסותיו נפריס
יקנו, ע"כ לעתיר מול ר"מ לקרבו בזרוע עוזו וימינו. תתמכהו להיות
מאובלי פת בגו, ואקוה אם יסובב בלינו, לניף המו"מ יסוגב יתר שאת
מקדם, ותוחלת התועלת יגדל אל שנינו,
הב"ד אחיבנו המלפס למלאות חסלו ודש"ת.

בח

חוכן אגרת הזאת כאגרת הנאמר למעלה ראש

לכבוד ידידי ...

היות מאז הולכו דלתות המסחר בינינו, שגבו צירי הכרתנו
בעשיות שאכן אדמה סוב טבעו הסוב, כמו גליון גדול יהל
תואר מול תואר, כן נוגה ברח בהיר מזנו יופיע נוכח פני, אך הגליון
הוא התוך בין תוארו לתואר התמוגה, אם יקח עמדתו סר לנו, אכן
גליון המוטבט בעשפותות לא מוגד כי לא ביד יוקח, ואדמה בכל עת
כאשר טפטי יישירו לנגדו, לזאת ערב לבי לגשת להעסיר בעד המוכ"ז
נער רך משוח נתם לנתיבות לא דרכו בהם אבותיו, מאוייו לדרוש
ברופאים לשאוב מזארים חכמת הרפואה, ושאר ההשכלות הן כה ינהגו
עולמות בביתו ובעירו אף אם רופאים שם בעמקי חכמתם ילעינו לו
התלמידים גם אם יראו איש עושה חיל וכל חסלו ישלים, לחוק יעשו לו
להמרות

להמרות כבודו בתננות שור, לאמר פעלו חין ידים לו, גם הרב יהתלמידים
לא יעירו אונס לשמוע בלמודים, ג"כ תוחלתו נכזבה, והנה הוא עושה
כלי גולה, וכוונן אשורני אל מחוז איטאליא, והבכור הנ"ל חץ שחוט
לשוננו לכלכל דבריו במשפט מליצת לשון אשכנזי ולאטין עם הכתב, גם
מרבית משרת השפמה על שכוונן ובאומץ הבנתו פביר ימלא בו יתר מחבריו
אשר נתגדלו עמו אך עתה אחוז בחבלי ימי חורפו, הן משהילת אחיר
יפרה אשור וברושי שקיר אשר תרדינה סרעפותיהם ובלגם ישכון כל עוף,
לזאת חתלה פני אדוני להיות לו למשען לתת לו ארוחתו, ואלפה כי כאשר
יתקפה בגחלתו ויתן עינו עליו יוסוף תתכח המו"מ פי שנים חלפנים,
ויגיע אשר ההגלה אל שנינו,
הכ"ד או"כ.

בט

חוכן חאנרת הואת כאנרת למעלה ראשי

לכבוד ידידי הרבני יי

הן ממועד מועדים פתוח נסתחו שעי המו"מ לערוב מערבינו בין
שנינו, בעבור זאת תעוז יד ידיעתינו, וברעיוני ליירתי גועס
חזנו הנהדר, כראי מולך יופיע נהרה דמות לעומת פנים, כה יחיל
חסדו ואמתו בקרבי, אך זיו הראי הוא חיק ותוך בין עגם לדמות המתנווץ,
אם ימוש הראי עדה ללו, לא כן ראי הרעיון לא ינוע, ואמשלהו כפעם
בפעם כאשר עיני נלכחו יביטו, לכן אפלה בו בעבור המוש"ז עלם מאושר
רך וענוג, אשר נשאו לבו לקנות קצין חכמת הרפואה, ולשונות שונות,
בי נפיץ לארחות עולם במהו מגורו, אף אם פחפי איש גדודים חבר
חכמים יקנו יבעטו התלמידים, בעבור כי אם יעשו פרי ויליחו, רבו
המלעיבים, לאמר מה זה הגם הוא בחכמים, גם הרב ותלמידיו לבדם
למרע, כי יפגרו מעשיהם לבא עד תכונתם, לכן יוביל רגליו למרחוק
אל נוף איטאליא, והוא יכול לבטא בדבר שפתים לשון אשכנזי ולאטין עם
הכתב, גם הוא חכם ועבון דבר, שואף רוח חכמה ומדע יתר מן הילדים
אשר כנילו, אך הוא עזרנו רעול בסבך הנערות, הן מחוסר רך ישגא
אלון ואלף אשר תגבהנה דליותיו וסעפותיו תארפנה, לכן חין מליצתי
יערב לפני רומ"כ, למשכו בעבותות אהבה, ויהי כמרים עולו ויע אליו
אוכל על שלחנו, ואוחיל כי כאשר יתגורר שם ויהי אומן איתו יפרה ישע
המו"מ בינותינו גדול יתר מאד, וישגא הקועלת גם לי גם לרומ"מ, הכ"ד י
חברת

חברת הסוחרים מק"ק מעוריש עד כה משלו במבטני זהב
ורב מאורם , עתה פתאום בא אידם , ומאומה אין בידם .

איש-באנשים , חכם-חרשים , היה-תרב .

הנה חדשות אני מגיד , כי החברה מק"ק מעוריש אשר עד כה
נעיסותם עברו ים וארצו לערוב מערנם לסחור בדרך לא ידעו
ומלאו ידם לעשות מקנה וקנין , למר-למר , ואחר-מקלה הקלוי באם
מעלים ידעו ויבטלו הדשן בדודים , ויוליכו את שפך הדשן הזה בפרודות
לעיר רובלת עמים , גם חרובות רפחודות להעבירם על מיכל המים לעשות
מהם תורן ולי-לדיר , ודוגג ופגג דש , וחלב כרים וחתה מכולת לשלוח
על כל מים ואיים רחוקים , ומשם סוחרים בעמים שלחו מגל כי בשל קציר
יקלרו בהם תבואות אדמה , ואתים למזמרות לקלור עשב דשא , אף
שלחו משם כסף ודי זהב שחוט מעשה אורג אשר נשים שאננות למתפרות
כסות עושות מספחות להיות משוכלות זהב לבושם , גם ששי ומשי ומאוזל
כתנו עוזבונם , הנה אלה מיני מסחר הנמנים פה , ערך מסת שוים לא
יבולה , בכל אלה מלאו לבדם לעשות מקח וממכר ותסת מועת כנפיהם
יחסיון , ופתוחי חותם תכנית ירד מים עד ים ואפסי ארץ , עתה בא
קצם אחת בלעם , ובאפס-יד נשברו כשבר נבלים ינופלו , ונשתקע בידם
ערך עמוס ורב , והחלטו לנמיתות מטמוני-מסתר אולרי בלר הנעלרים
תחת ידם בהלוואה , הנה מאות הנושים ועפעפי-תמקיפים ישיפו
בשעפים וישאלו להיות פי שנים יכרתו , והשלישית יותר בם , אך בתחלת
נכזה ירפאו שבר רוחם ממורד , כי לא יקחו מחוט ועד שרוך , היות
הקול יסורר חורב בסוף ולא נשאר בכפס מאום , ישישים יודעי עתים
חוקרי מקרה המסחר הזה ולחשו עלי בדל און באמרם שכבר נהרסו
אשיות יסודם מאביהם ומאז מטה ידו שטף עבר עד לאר יחלה בין כנענים ,
אז כאשר ראה לי נפל ממדרגבו , הוא הוא לער חלנו מן המו"מ , יען
זמם עוד מעט ובא עת הקציר לו , וימעד קרסולו ויטבע בבון החובות ,
והוא נזהר נפשו מלט לכל יסול עליו כהם עכור , והמיית קול-המולה
המוחסת , ומסה לבניו כל כנפתו , וגלה להם סוד נכלותו , איך יסולבו
לולאות ההלוואות , והיך ינטה קו המו"מ ביניהם , משם יסרד והיה
לארבעה ראשים , זה יתק בנכידות לעבור בסך לדדס לערי רוכלת
פ"פ ולייפניג , וזה עק עם יון ולפתו ארחות דרכי המסחר להחליף
ולהמיר על בון ועורות , ולהיות חיות ימלא קדו עורות ואבנים דוניס
ושועלים

ונעלים אחד להורי הרץ יהיה להם סוכנת אף בדר בלבושם, ואז
 ידבר יצועי המו"מ באהל ביתם, לקנות דונג ודבש דיו, וזה
 ימלא ידו בשאר מיכל מכר, עוד למד להם הן בפרוע פרעות
 והן בהלוואות כים אחד יהיה לכולם, ויתר פרעי נכלות ועקבות לא נתתי
 לבי להור ולדרוש אחריהם, כי לא נפיתי באלה, (ה' יגלרני מן הדור זו
 לעולם), הנה אלה ארבע חרשים יולאים לידות ולנשל היהודים ולהניגם
 ערום ועריה, והנה בכל למודי הערמות הנ"ל לא הועילו ובחלולי נבא
 הלהתם לא לחלו היות מיתדי חוט המו"מ נתקו, יען בה ינהגו עולמות
 ב"ח מאנשי פירנו העוזרים מעברה לערי רוכלת: נתן כסף המהוכן
 להי"א מולם מעותיו אלל החברה הנ"ל, כי מי זה ערב לבו להוליך מכמוני
 זהב פן תהיה לו סכנת הדך כי יקראנו אבון, והחברה הנ"ל נשאו
 ונתנו עם המעות כמות נפשה, ויורו באמצעותם והבטיחו כי יניחו מעות
 מעיר ווין לליפסיג בעד הסקורות אשר ידם הדו לשם, וכה היה כפעם
 בפנים ולא זרו מתאותם ולא יצטרו מהם תמימותם, אמנם עתה נסמחו
 מעינות הרמאות, לא ידעתי מי סברם, (אך מקורם מקור משה,
 חאליו נאמס כי פה תרמיתם בא עד קיט, ונקות חוט העקבות בלו
 באסם תקור): ונגלה כי תועים הם בדרך מו"מ זמנה ריחם, הן המה
 דמו כי לעולם בהסן ישועות נכליהם יתעו אנשים בתוהו, אך פתע
 נסדרו הכמתם תפבלע, מי יוכל לאטום אונגו משמוע אנקת עניים
 מרודים בי ע"י נשברו עניי עם ורוללנ אצויגים, אלמנות ויהומים
 יצריחו פרשו ידיהם אף עשירי עם חסונים באלוגים, גם הם שחו כוס
 קובעת כי סעשו סעיפיהם, וקטבו ראש יונקותם, נדמו כל עם כנען,
 דמו יושבי א"י סוחר, כי כלה עשו מקומם, בזה להם, לענה להם,
 לגדל שאטות טעוררית אשר עשו, יען בעוד שלשה חדשים לקליר יודעים
 כי נרפים הם, וההוצ יער אותם וחושבים להשבר, המה רדו בנגישה
 לאשר נושים צם להשיב להם כספם מרם בוא מועד זמן פרעון, והם הם
 נושים דמי הנושים למספרם אשר גזלו וילכו, רעיונות רשע התעו הטפו
 למו, הנה לכולם החיתו דים, אך רשפי חלים אשר ידו צבנו ובחתנו
 לעירי ימים להם קלעו למסרה כל יוכלו תת רטיה לעריה מחן הלומוחם:
 מאהבי! אל ידמה בנפשו כי הם לבדם אכלו בוסר, הנה לכל המשפחה
 ישופת ירוע קדקד, היות כולם אחוזים בסבך סנאן חוטר אחד וכשרשרת
 גבלות טבעתם אפודים, אחד באחד יגשו, כן המה בקסן החל ובגדול
 יכלה כמסום גוסם, ואהובי אדוני, מנדול אהבתו התקושה בלבי מלתיא
 אלת ידי לספר המלאות האלה ולבשרו כי ה' שפטו היום מיד כל הקמים
 עליו, הלא יזכור אדוני! איך היו לו לרועץ עתה יראו פני שניכס בגליון
 וגראה

אנאלה האר מי יחל ומי עכור מרחיבו, וכן מראה נאום, והם חסך
מחזור תארם, קנני למלין.
כ"ד אהו נאמנו...

לא

סותרים מעיר אחרת עשו מקנה וקנץ עם סותרי ק"ק ממועד
מועדים, וזה ימים אשר נפלה מדרגת פותר קהלתנו ונפרע
המו"מ מלעשות צמורים, ואעיר אוון להפותרים לחדש הפ"ומ
שוב שנית באהבת דודים. ולהיות גם טן הוא והלאה חבר
קונים כחבי איש נרודים.

לכבוד אהובי ...

כמראה הקשקשת הנראה בעליל לארץ, וידמה להנאפה ומזיט תמונת
באגורת כסף, ויהי כי ישח האיש וישפל. לארץ עם ארבות
ידיו, ויבא להשתחויה לאגורת כסף, והנה בכפו דבק מאוס ועתה
שחקו עליו נעירים ממנו לימים, כי נוהל במחשבתו ולא כאשר דמה בן הוא.
אולם פעם יאונה כי יהיה בו הסך, היות מוגר לארץ אגורת כסף, וכל
העם העוזרים למאות ולאלפים ומפניו קדמו נודד ואין משיג ידו להרים
מעל הארץ, כי תארו כקשקשת הוא לבוש, והאדם אדם הזה אשר מאז
התולים עמדו בפניו כי שכל את ידיו ונשאר מעל, עתה עוד הפעם נסה
והיה כאשר יניח תלדיו יללית כי הגביה למעלה אגורת כסף, הנה עתה
עתה אם לא השחוק היה לו עליהם, על כי כל הבא עליו ועמד כאשר הונה
מן המסילה ולא נערו מעפר אגורת כסף, כן פרי מעלליו יאנה לו, היות עתה
נרפה ידו מן המו"מ שלו עם ה"ה ומן הוא והלאה יתור לו מנוחה להוליך
לק"ק קראקא השעוה שלו דרך מרחק, יעווציען כי פה ניתק תקות להקות
החברה העושים מקנה וקנין עמו, וגם כי הוחלט למימון חללם סך עולם
הנה לפי הדמיה כי הוא תועה מדרך השכל, היות רומ"כ זמם כי שם פירית
שופן הנלחתו, אחמם לא יעזור כחו לישא בזה, הן היוק המקבע, והן
אשר ינו אותו ברוח מרמה, כי חכמים המה להרע, וכל גיעלו לא ימלא
ספק הוולאות כאשר הסבין עד כה, כי משם חפר אוכל בריה אחת לאיש
אחד שני זהו חוץ דירה והוא לרץ להתמהמה כל פעם ירח ימים, עם
אחוזת מרעים, והיה הולאה תעיו כמעותיו אשר ימלא פדיון, וכל גיעפו
לא ימלא לו הון אשר יחטא ונחסר ממנו, לזאת איעלה לו עין הבגתי ולא
הנה

היה כפעם בפעם עם הדונג כזרחת ידו , ויחדש המו"מ שוב שנית , והלך
 ידע בעיריו אם פעם ייגע לרוק , האם לנלח שכולת תכונת המו"מ נשדף ,
 פעם שרב ושמש יבם וחרה כמוקד , ופעם ינמול וינץ השקד , והנה
 אם דברי יעשו פרי יודיעני עי"מ
 הכ"ד חוה"נ

לב

אשה אלמנה צעקה להוציאה מעבמים ודפש , יען נשאר מעובון
 בעלה המנוח אצל הקראים כסף וזהב וממלטלים ובגרי חופש ,
 ואין אימר השיב וחלה לשוב יושבת מרת נפשה לכתוב להחכם
 אנרת לכל ידיה זאת להם למכשול לפוקה, ולהוציא מהם בחוקה .

אל חכם הקראים , ידיו רב לו בתורה ונביאים . מוכתר
 בעדתו והדבר הקשה אדיו מביאים . אל תשובתו
 עיני עמו תלואים . היה החכם הבורל דקק קאמי .

כל השומע תלילה לחיו , ביות זה שנים כמה אשר אנשי הקראים
 מבני עירו , הסרים למשמעתו ידם שלחו בהתקשרות מעדנות
 התחברות המו"מ , עם איש יהודי המנוח מוה' ... ובה תקצו יחד ההתחברות
 ציניהם , להיות המנוח הנ"ל צמודו בחיים יעולל במסילות ויאסוף כנעתם
 לבע רקמתים , גם ראמות וכדוד יתן בעזובנס ועל פיו יסק המו"מ לקנות
 הסחורה הנ"ל , והמה להקת הקראים יסבו על הכלים למלוא פדיון , והנה
 כמו ועלם יד שכלו של המנוח הנ"ל עשה כל החיל הזה , יען הוא היה
 המביא והמוציא וולל מיקר , וישר במ"י כי מבין הוא , היות טרם המו
 שכם אחד לעדנס במעדנות החברה , הלא מנער היה הנהגת המסחר ,
 ועסה נשרו לרוב זרב גבולס מגבול יתר התדים והרוכלים הדולגים על
 מפתן המסחר הזה , האם אכן זאת ענו כי , האם יכחידו תחת לשונם ,
 וכה ירגנ עולמות מאז סגרו בהחי המ"מ להיות באגודה אחת , עת
 האסף המקנה והקצין אשר אבר זאסף בסלפול סודך , את הכל לקחו
 אחר אשר בא בשלום , ובכל תקופת השנה כ"א יסב במושבו ותשג שוכל
 חשבונו , והיה המשתכר משתכר אל צרור כסף חלק בחלק , וכזהם
 כאשר מלא לבאו ימיו נוסכו , המה יתגברו וירעו אל מנתו של המנוח
 הנ"ל , מבלי תת ירושת פליטה לאשתו האלמנה : הנה יונתו בת גילו
 עס

עם גוזליה ירחפו בארצותיהם, ואין להם צמח לסעוד לצבם להאכל
פניהם, תואר דמותם לחר קרום עור בשרם לפד על עלמותיהם, אריג
עורקם דפקס וגידם מעבר גלדס נראה בעליל, נשיפת פעם רוחם,
פעם אחר פעם לבלי חוק, והקול גשנוע למכתוק, והברת לבניהם
ענות חלנשה דממה דקה, יהופפו על לבניהם בעולם כחם לגרש מן גיו
חלאת סוחה, מלעדס איס משענתו בידו יתהר לאט ברחמי עפר, רגל
אחד יניג והשני יניף בפיק ברכיו, כובע סרוחים בלוי מלחים עד לואר
יגיע: מדו בד מעל בשרם יסן מפני חדש לא יולאו כי אין כל חדש תחתיו
ואין להם אחרת זולתי זוה, ולא יפשו את כתגתם עד כי יאבדו תקותם
ואמי חוטי נמשכים, כסותם הנה מטלחה וזרועם יקבלו עלאים,
וקרעתם לא יהיה לבגד, עור נעלם רגע יחתלו חפסים בלואי סחכות
במעדנות יתרים, מאכלם לחם נקודים בלי ינוע בכברה, הקמח ורמיס
מלילות יחד מעורב, חודש ושבת ימלאו ספקס מאריות ירק, בלי בא
אל פיהם מלא כף מרק, מרוב רעב וקולר רוח ולרת נפסם, ותיבב
אחם הבצל אינו, הנותן לסמה מימה למדה ופשתה כעגל מרבק,
האם כן משפט נבחרה ביניכם, הלא יודע ר"מ כמה גדול העון הזה
ועונשו, איך יסקוט על שמריו, ולא ישמע לעקת האלמנה היא האשה
וילדיה הג"ל כעת במרוס תמריא, ואם ככה המה עושים לנו, יבא יום
לקראתם, כי תהיה בהם הפך אשר אם קרה הגלגל ומי בהם יגישו עלומותיהם
חלינו, גם אנחנו מחשים מקחת נקמתם, וגאקוס אזנינו, והנה מעתה
חלה לטוב יושבת מרת רוח הלזו, להיות קורא הוא רמ"ב אל אנשי
החבורה הג"ל ויעמדו נא יחד אולי יש עונה, ונשמע מה בפיהם גם הם,
ואני תפלה לרומ"כ נא יהמו רחמיו על האלמנה ויתומים הג"ל הכ"ד.

לג

להוביח להם יחר אשר לקח סחורה בהקפה לשלם בזמן ובתורש
אשר ביניהם ברה, ובאשר בא ימי השלום ומועד אשר יעדה,
שם הסחורה כולם באגודה והשיב לבעליו ולביתו ידו הדה.

לכבוד אדוני מחו הרבני מוהר"ד

הן ידעתי כי לא צמר הוא מאיש, אמרתי להגות מניגת לבי לאורחיה
ולענות כחשו בפניו, היות לא פעם נשאו לבבו לעשות לי תועה,
ואף פתח לא יקף ידו ממני, כי ימלך לבבו לקנות ממני סחורה בהקפה,
והרחיב

והרחיב זמן השמר חוב להשיב אשמו עדם יעבור הסתיו , ועתה כי מלאו
 אצתי הזמן ובאוי ימי השילום , מלא לבבו להשיב לי סחורתי , באמר
 כי האיש הידוע אשר למעט עשה את הקנין הזה , הוא התפס אותו ומאן
 ימאן לקחת את הסחורה , שומו שמים על זאת , מי יאמין לשמועתי ,
 הלא בכל פעם כאשר יחפון לרחוץ בנקיון דלי גאולתו הוא גורף גופי
 רגבי תרמייתו על גבר זולתו , ובזאת יוסיף פשע על חטאתו , כאיש
 המתפלג בכבול ובה לרחוץ למשעי לשמיון ולהעביר הבוץ הכפוש , באי
 רשע וסיע , הלא הוא הגדיל לחתו והלאתו ממנו לא תלא , בן הוא רוס
 מעלתו גולל אצני מכשלו על איש אחר אשר לא עלה זה על לבו , ומה
 נמרטו אחרי טאש ומלין לא יועילו לו , הלא הוא הבטיח לי שלא יעלה
 מורך בלגבי על אודות האיש הידוע , והנה לא פעם היה בעוכרי , הן
 זה רבות בשנים לפיהן נשתקעו מעותי אללו סך כביר , ולא נשתי להיות
 פרוע לשמלה שמך מנהו , גם כי נשנים משלו בו ולחלו אושו , ואני החשייתי
 לבלי עוין אותו , האם זמם כי כבר הימים עברו והכל נשכח ממני ? לא ,
 לא ! כי לא מדעכו רשפי רצפות חרוני בקרבי , ומאז ועד כה עלול
 בעצמותי כחוקד , כאלו היום החל הנית האש בסככי הערורות אשר
 עשה ועדן לא שקטה , ידעתי את מחשבתו , כי הוא ידמה בנפשו שלא
 נשמע קול שאון העיר והשקם המולת המלחשים מענינו , לא כאשר ידמה
 בן הוא , יושבי שער ישימו בו , גם שג גם ישים כביר ימלאו לשיח בחוקת
 הצלו , לזאת אל יתגרה ברע עמי , וגם אני אשא פניו ואקח את הסחורה
 ממנו , אך ע"פ התגאים אשר שמתי בפי השליח , ואם מאן ימאן , הנה
 כמו מים יתהלכו תחת חורי עפר מוגרים ויחתר בחושך ומעפר אחר ילמחו
 וישקו את הנחל אשר לא יעבור , בן יבא הקץ הקץ אליו הנה בא וקאם
 שאון וינהם באחריתו , ע"כ יתיעץ במורשו היטב לקיים דברי השליח ,
 הכ"ד

ד

אם איש מלעיב את רעו להבאישו בעיני ההמון , ואח"כ בא
 בכפו לחבוש אותו ככסמן , יעצור ברוחו ואפו יכבוש ויכסמן .

לכבוד אדוני הדוריה

אם עכס השנאה תעורר מדנים , להכות בקלפו לגדף את ריעו במהלומות
 דברי גרנן , עד כי הוא בין אחים יפריע פרוע לשמלה תוך קהל
 עדתו

עדתו, נכון לאים נבר אשר על ראשו הסער יתחולל לכפר תשמת מחרפו
להיות ולהסיר זעפו לכל יתעלז אל לבו, ויורה הללה חילי הנאליים המחללים
בו, ולהשקיע רשמי יקוד אש חרונו, וגחלי רתמים אשר חתה על ראשו,
וחלילה לו להרתיח בסיר מזולה לחשוב פגול ולחרוש עליו רע, פן
בגלל הדבר הזה יתברך הלבבו, לנטור חיבה לשטום להמתקוסם
להלעיטו בוסר עד-כי שינוי תקדינה, תחת אשר ענה, וכאשר עשה לו
כן ישלם לאים כמעשהו, לא לא! אך חתי בו הסך לעולל טובה הרבה אל כל
הנחרים בו כאשר זרועו מושלה לו, כי כן אונה לידי עם רומי יען בעליו
הנגיד הקנין נ"ח לי ח' מאות ר"ט מקיץ העבר עת שהיה הוא בעלמו
ביריד פה, ואחר זה בק"ק פ"פ נסע הוא רומי לבדו ובעליו אין עמו,
אז שלח לי בעליו הנ"ל ע"י את כל דמי החוב הנ"ל, והוא רומי שלם את
המעות הנ"ל אל מי מנוסה אשר אשם הוא להסוחרים בק"ק פ"פ, וכאשר
העיר לי חזון מהשערורות האלה אמרתי אליו הלא דרכיו לא יתכנו להיות
חבולתו חוב ישיב ממעותי לאנשים אשר לא נשיתי ולא נשו בי, והוא
רומי המרה החזיק עמי בריב ומלה, ודבר אתי קשות להבאישני בין סוחרים
הושבים ממולי, גם הניח והניע לבב אנשי קהלתי לכל ידרכו קונה על
מפתח חנותי ולא ימליאו אלי פדיון, עתה בא בכפי היות בעליו כתב אלי
למה לא שלחתי אליו השט"ח יען דמה בנפשו כאשר הוא רומי לחש לו
באוזניו כי בחפזו שכן אללי השט"ח כן הוא, אמלם לא שלם לי ע"כ נעזר
ת"י השט"ח הנ"ל, אך חלילה לי להלשין עליו אל אדוני, ואמרתי בלבי
אוחיל עוד ירח ימים וישלם לי ביריד הבא, ולבעליו כתבתי כי שלח אשלח
לידו השט"ח קרוע לכתרים, עוד שנית מי יעקבני * להודיע לבעליו שהוא
רומי בע"ח בפ"פ עד-לאחר יחלה מימים יממה טרם מינוהו לשליח,
ובבירא יסירהו מגברו לכל יהיה עוד משולח אללו, גם אדוניו כתב
אלי לחקור אחר מחיר הסחורה של משי, כי רומי רום ידיהו נשא והציב
ליונים ד' למאה יותר, והשבתי אליו שדברי רומי כנים וכאמנים, עתה
אעמיק שאלה, הנה הוא נשטף בעת בשבולת מי נהר העלומים יראה
איך אחזיק בליות ראשו להוציאו ממולת נכבי מזכותיו אשר נשחקע
לו עברו עלי רק מי אפסים אזי הוא ידיחני לדכיות לנבעני, ראה! אם
יזק בי דבר בליעל כאשר זמם, מי בכס ויסגור דלתי פי לאמר אלי הם!
אל תשמיט בחוץ קולך לגלות תרמית האיש לבעליו: אולם חלוצי לבא
הנזק וגדודי היושר המה יאזרו בי ויחננו כדור ויירקו חנית ומסע, לשסע
ולהבדיל אותי בדברים להרחיק מדרכי הנעדרים, ולשלח אותם המדברים,
אל

(*) בלשון חז"ל ע כ כ ככ"ף, ובשברי פק"ף לא יעקבם כי ישמע, קול"י
(אוז לו) •

אל ארץ גוריה, לכל אשק שספי לדבר עלי סרה: והוא גם הוא יראה לשמח
תרגלת עבדו, הלא נתנו ה' בידי ואוכל לכלו, אך ידי לא סרה בו.
...ד"ר...

רה

איכות אגרת ל"ה באגרת שלפניה

לדירי אהבי הרבני מודה...

אם מערות חמת אדם תחזור ויתלהלה לירות ויקים לבטא בשפתים
להרע, ויהי הוא מלפני ברעיו להחזיק בסרמית לדבר עלי תוהו,
על כי יהיה לדראון בין רוכסי אים, ראוי לגבר חכם אשר החמה תגבל בו,
להכרית הזלזולים גלים נאלים ויגשה ממנו נסה, כל דבר פשע אשר פשה,
לכל ידאב נפשו, גם יעבור תפארו ולא ימאס אותו, ויזהר וישמר מהפית
באש עברתו, ען יקדח באפו אז האיצה ויהיה עוין אותו מן היום ההוא
והלאה, ויבער כנילון בגחלת לשמור עברתו נלה, להרוות ולמהריסו
ומחריבו מרורות שורש פורה לענה ורוש, ובאשר עולל לו כן ישיב גמולו
בראשו, לא, לא! רק תחת בוסר ונאפה, גמול טובה יהיה נלה, וכה
יהיה לכל אויבך הקמים עליך לרעה, היות כן קרה לי עם ר"מ זס
שנתיים, אשר אנשי התרים והדובלים מק"ק... ערבו לגשת אלי לקנות
ממני מכל חבכת רוכל, והוא ר"מ הפריע אותם המעשיהם, באמרו שהוא
הוא ימכור בפחות מאשר אני קלכתי ברשימה שלי, ובקצבו הכתיני יען
הוא רשע בכתב רשימה שלו כל מין ומין בקלכ מלער אשר לא יסוער,
וכאשר יראו הסוחמים כי הוא אחז הסער בזול, מי פתי אשר ילך שולל,
לחת פדיון להוליך יקר מזולל, ומעותיו יסורו חלוק בליל, אם יראה
בעליל שיוכל לגרע פדיונו, ואז כולם סג יחדיו ממני ויחלטו להמציא
פדיון לר"מ, וגולה אזני שהוא ר"מ הקיף להם סחורה בעד י"ב מאות
ר"ט לשלם ליריד הבא, ולעת הקיפה הזעקה כי המה בורחים וגשתקע בידם
כמה אלפים ר"ט, ועתה אונה לידי ערך מסת מה מהמעות הבורחים הכ"ל
ואוריע זאת לר"מ למען ימהר מעשהו *) ויעקב ע"ס ערכאות המעות
ת"י, ואני אהיה לו לעזר ולסעד בענין זה, שהבורחים הכ"ל מסרו הסך
שת"י לשלם לר"מ בעד גשיים, ופרס בא חבל להם, ועד לא הוגד עליהם

כי

(*) בלשון תו"ל ככ"ף, ובעברי בקי"ף (איוב לו) :

כי בורחים הם, ויוקל רוח להמלט ממוקשי ההיזק, ועתה ישים פניו
 ישר נוכח פני ויענה כי, אם תשוב הסבה ותהי להיפך, האם היטב
 לראות בעובתי, האם היה לבבו שלם כלבבי, יזכור נא איך הנה אותי
 בשוט לשוני, אשר שלחתי אליו בעת החר לי לאמר הוה קו היושר לזולל
 במו"מ למשך בחרו איש גדודים חבר קונים ההולכים דרך עיר מושב לתת
 פדיון לאיש אשר ישר בעיניהם, כי מאז ומעולם ערבו עמי במו"מ ולא
 מנאו בי רע, ועתה איך ימלא לבבו לפתות בפיו ולשלוח אנשיו לרגל
 ולדעת מולאם ומובאם עד כי יאסוף אותם לביתו, אז כדברי אליו יריב
 אחי בחזקה, ויתנכל אותי להמאים ולהבאיש בעיניהם ובעיני שאר
 סוחרים לאמר עלי שבידי מאולי מרמה, ועוד דבר עלי דברי רעות רוח
 בל אשא על שפתי, עתה יראה חניטת מזוני וגומל מזוני כי מאולי להוציא
 מחשיבת העבמיט הזה, ואם אני מעיק תחתיו כאשר ידמה בנפשו, מי
 אלגני לכתוב אליו מזה למלחמה בשורה בפי שיוכל להמלט מפח ההיזק הזה,
 אמנם קמון חיל הנכוחה ולהקט היושר. עטרוני וכתרוני לכתר לו זעיר
 אולי יתגחם, והמה הריקו חרבותם להשקות צרי לזוררי, ולהאביל
 מעדנים ל שונאי, ולא אקה נקם.

הק"ד

15

איש נשה ממני מסת מאומה, ולא שלם לי למועד כאשר
 פיו קבנו ולא ידעתי אם בודון ובמרמה, או בעבור כי כסף
 האשם מספר מצער הנה, והוא מרוד ועשה בלי מו"מ.

לכבוד אהובי ש"ב הרבני המופלג מושלם במעלות מזה יודא סג"ל לנדא

הן מאז ומקדם שום פעם, עת תתגרה המלחמה, ויפקוד המלך לשר
 הנצב להוציא את העם לנאת לקראת נשק, הנה בפעם הראשונה
 אף אם קיל קריה הומה מתגרת המדון, תקעו בתקיעה והכן הכל ואין
 הולך למלחמה, וכי יפקוד על לבאו פעם שנית, גם עתה יצרו לעדם,
 אך שר הנצב ילקט את להקת החיל הזה אחד אחד להיות כולם באגודה,
 וינאו להכין צידה, גם יפקדו כליהם, וינאו להברר החלים ולמרק הרמחים
 ולהלביש הסריונות, ואם בפעם שלישית יפקוד, אז לא יעקבם כי ישמע
 קול שופר, הלוך ועסוף ילכו אל המקום אשר נועדו, כ"ז נכתבה לערוך
 ככה

ככה, האף גם אם ידודים יריוה נחת על מכותם לא יצר ספקם למו, כי ארחתם ניתן להם מאת המלך דבר יום ביומו לחם חוקם, הנה ההבדל היות עת יעברו חלולים לנבוא לבא ירב משאת נקובת שכרו לכל אחד, קחת אשר יערה למצת נפשו, ואם תסס יאססה לאחד חס חס אגורת כסף אגבי יטה חתם הלא מנער הוא, פלח ה' כל יקבת המון המחמה הזה אשר נגשת יסיף על חלף עבודתו כן, ואם תאגור אגורות כסף האלה ותקרב אותם אחד אל אחד והיו לאחדים בידך, אז תבין כי הון עתיק נעתק מגניז המלך, גם אין קנה וקנב לפזור רבבות מכמנים אשר יבצר הן משפעת סוסיס, ועגלות הכנזיה עשונות עפר שריפה אשר יחלוק כליל, וככרי עופרת להנתיך כדורים ליריות לקמיהם, ואזניהם ומונם מחבסת משאת בר לאנשי הנבא, כליל ומספספ לרפש אשר הולאת העלמול להעביר עבור הארץ אל המערכה מספוססת יותר מהעבור, יקר האיסה והבת, רבה מהרבת, מבסת עומה בחומר, כל חלה הלך וחסור מנגזי המלך, גם לא כמעט האפשות אשר חכום במועד לחסם לכרכב הקרב, כן תמלאון חוקם בסיבס ממלחמה שער עירם, כי חלה נסים במורך לבסם ולא יפסמו את בדיהם, גם הנשק והשלח וערך בנדים הכל יקחו, וחלה מכוסה גוים מטועני חרב מביתך בידון ופאומי סלעים אשר שומאיהם יפליכו אכן עופרת חוך עורקם, גם חלה העוזרים בטח משובי מלחמה שעה, קרעים ילכשו ביום ההוא יאספו הולוע והנדה, עיור ופסח ישובו הנה, עד כי ימלאו בתי חלאים מפה אל פה, וקהל יופאים יותו להם להמליא להם רטיה שמן ולרי וסמי תרופה מאבקת, רובל מבית נכאת המלך, למרח על טריה ופנע והבורה גם מזה לגרע מטמוני מסתר, ע"כ לאט לאט יחשוב ברעיונו חס לשלום ואם למלחמה, ויוחל עד בא חליפת הפקודה פסם שליטת, חולי אחד מהם יחזיק במעונו ויעשה שלום להם, הנה משל משלתי וחליו אגדתי, היות ה' ינהג בין חרי הנבא עת יאסרו המלחמה, לא כן בין כנעני וסוחרי ארץ בעסק מ"מ, כקונה כעוכר כמלוה כלוה, כל אשר יאמר בא יבא פסם אחת ולא ישנה, לא יאחר מן המועד אשר יעדו ובוה המסחר ישוב, ומקנה וקנין יפרה ישע, יען חס יגיד שפתיו יחשוך, סור יהפודר המ"מ ונדמה כל איי הסוחר, כי עשחנות הסוחר שאנו דרעיוניו לא יעדוהו להברות לחס להסוחרים המתערכים עמו במ"מ, ולליל לחס חוקם אינו מתהפך בתחבולותיו להסות אליהם אוכל, ונבא ימי השילום לקונה, לא יוכל לגרוע מכסף מקנתו אף רבע שקל כסף, גם כל הבא לנבוא לבא עמו במקנה וקנין, לא עליו לשלם מתניו בנשק ברזל, ולא יתן להם אכן עופרת לירות, הן עט ברזל ועופרת בהם יאסור המ"מ גם חס יעלה כורת הזמן אשר אחד מהקונים הוכח במכאוב ואם

ואם על המשפט הוא , לא יתע בלבושה ולא יקנה לו כסוף קנה כושם ,
 או להמכרם אליו בנרי בלעד ובמרוקי מרקחת רוכלי שבה , להיות פרי
 סרופתו ממנו ימלא , הן הוא לבדו יוכל כל מחללו , ועתה יענה כי למה
 מסדו הסכן לכל יפרע לנושיו עד כי הנושה יבא וייגע לענוש בו שלשה
 וארבעה פעמים , כאשר עולל כי , היות זה חצי שנה אשר הקיף ממני
 סערה , והעמיק הרחיב בדבריו להשע האשם טרם יכלה הקיץ , ועד
 בה אשר הדלת והמזוזה שם זכרנו , הן זה שלש פעמים שלחתי אליו וגם
 במכתב במרוצת הדובר קראתי ואין עונה , על דברתי ! אם כל אלה יפעל
 גבר זולתו , לא עליו יתה תלוצח , כי אליו לא נמלא בעת החיזקסוף
 המתוכן ה"י , אמנם איש במוהו אשר עד בה ברכו ה' כי לו חריצי כסף
 ודי זהב מונחים על מסגרתהשקט , לא בלוח ולא יהיה לאורך המ"ז ,
 למה יתן עמל אל מי מנושיו לשלוח אליו כמה פעמים , עוד מפע נשקע
 כל המגב ברבות הולאת הדובר והשלוחים , אין זה תפארת אדם עשיר
 וישר לעשות כן , הלא מאויית איש להיות כל אדם יורה זיקי חן למולו עד
 כי נפשו ילצה בדברו אחר , בן גס הוא ראוי למשוך בחבי חן להיות כל
 איש ימלא עין ועונג ממנו , זהא לא כן ידמה , ולבבו לא כן יחשוב , לכן
 לא יתמהמה עוד ולא יאחר לשלם לי .
 ואשים קנני למלין , ה"ד אהבנו .

17

לשלוח המלח והתיבות קטנים תוך פרודות , וגולמים
 הגדולים על מיכל המים באניות או על הרפסודות

לבבור אהובי הרבני המופלג מזה ארימך נר"ו

הן זה רבע שנה אשר באתי מעיר בוכנא , ומעיר וועלנקי אשר שם
 מכרה מלח , וקניתי ק"כ ככר יש מהם גולמים גדולים , ומהם
 רסיסי חתיכות דקות וקטנות כחץ , והבאתי המלח חדריו והנחתיו שם
 על מכונ , והוא רומ"ל לא היה בביתו הן בדרך למרחוק , ואע"פ שם
 ושמים לאשתו ולבנו , כי יבא ר' מלך אל ביתו בשלוש , אזי בלי איחור
 יסבור ספינה להוליך המלח לקהלתי ולמסור לידי , והנה זה ירתי ימים
 ששלח לי החתיכות הדקות והגרוסות תוך שקים על ידי רבי זנוויל נר"ו
 על עגלות , והיה היזק רב וענק , יען מרוב חדודם וכובד משאם
 מללו קרעים בשקים ובכל הניתב נודע מלח , והוא לא ידע ולא התבונן
 עד

עד אחר כזרת ארץ הביט מאחוריו ותהי נצב מלח על דרך ומלח לשדה נאדר, ובכל זאת גם לקרן גם לפרי מלא ספק בעזרת השם כמו שכתבתי ביום שלשום, אחת הגולמים הגדולים עדן לא שלח הלום, לא חובל אבן פלרה אשר נעלה עד כה, ואנכי על משמרתי עומד ואנפס מתי יבא, היות עתה באו סוחרים מעיר ווארשאה ומעיר מורגא ורולים להרבות מחיריהם, גם זולתם יש ויש סוחרים מסוחרים שונים, כחכי איש גדודים חבר קונים, אלה לעיר דאנליג וליכו על המים, ואלה יובילו לברכב המערכה למחנים, על אבן אחת שבעה עינים, לכן כאשר עשפטיו יישירו מכסב הזה יעצון ויעמום על הספירה הבולכת לק"ק... ואם לא תאונה ספירה ישכור עגלות, ואם גם עגלות לא תקרינה, הגה מעירו תלכנה תמיד דוכרות ורסקודות לעיר דאנליג דרך ק"ק... אזי ייחם על הדוכרות והלון ילכו עלים למשוך עליהם מלח עד קהלתי, ולא ימוש סן ימסו כמו מים, היות המלח הזה לא בשל מבשל במים, ולא מן המים משיתיהו, הן הוא יסודו מעפר מארץ עיפחה כמו אופל, חזק ומוצק כפלקפי שנים, דכו במדובה או סחנו ברחים, ומה גם שלא יתמהמה רק יום אחד, ואם מן המים יהיה הלון וחשור הלא מלער הוא, גם עוד שאר אללו ערך שלשים בכרים חתיכות קטנות לא ישים עוד בשקים ובאמתחות כמאז, אבל ישים בפרודות הישנים אשר לו, באופן אם חשוקיהם חזקים ולא ירפו למלח נתנו, ואם יש בהם דק יתן לאמן להגמדים ולהחזיק בדקם, סן מכובד משאם יפלו הפרודות, על כן יהיה נזהר ונשמר לתקן הבקעים, גם גולה אזני בעת שיולק החיטין לעיר דאנליג בדעתו להיות הוא בעלמו יגור חניות לשמור מנוק לכל יבזוז וזרים יגיעו, כמו שקרהו בשנה שעברה, והנה הוא יבקש איש שיהיה עמו בצמודים כי טובים שנים מן האחד הן לאחיה הנערכות ואן למלוא חפצו ולדבר דבר, ולכל ישב בדד וידום והוא באחד מי ישיבנו, ונשאו לצבו שאפי אתלוה עמו וכי יעבור במים אתו אני, ולבנו יפקיד על פכל המו"ח שלנו, הנה זאת לא יעלה על לבו, איות בנו הוא רך וענוג לא ידע בק ימינו לשמאלו, אך יגבה המ"מ ואך ידבר עם הקונים, כי הלא נער ורך בשנים, וכל יגיענו לא ימלא לנו הון אשר יחטא ויחסר מבתינו עשרת מונים, אך עם בנו יעבור אם מיכל המים ואזי אשב פה ואנאני במסחר שלנו כמלפנים, הלא אנכי טוב לו מעשרה בנים, הן לקנות ולמכור ולנכות החובות ולרדוף שלמונים, ועתה הנו רואה דברי טובים נכוחים וכנים.

הכ"ד או"ז: חזירי, המלשה למלואת דברו.

אל

חית

אל המשולח אנרה שלומים, לצוות להאורגים המטפחות להיות
בשפתם חושים אדומים, גם לא יהיו החושים דביקים וזוהאמים,
רק ריוח ישים בין חוט לחוט לחפריד בין עצומים

לכבוד אהובי ידידי הרבני החריק מוה ... גרין

מאד אהלה שילך להאומה עלי חולע האזה הארגים מטפחות פסים
להיות כליל בהדרס: יש מהם יעשו ע"ס שטח האורך ורוחב
קנים מרובעים, ובמראה שקערורות ובשפתם בארבע פיאות יהיה חסדי
הכלת מעורב באוסי חלומים ובארבע קרנות יהיה כולה חלום זרת
ארכה חרת וחכה רכוב יהיה, יען כי ברא חדשה בארץ נקבה תסוכב
בדחוכות ובסוקים ועל כל תנשאו ובתנשאו רעלו המטפחות האלה
לחפארת, וקתם יארנו נקודים בחוך, אמנם עתה לא יהיה המעשה
אורג כמאז במלאכת שמי וערס כהכריך בוך, אך בארצת מעוקל כמו
הזה דוי לחמי הערוך על השולחן, גם יזיה להאומים לכל יהיו
חומי האריגה דחוקים, רק ריוח ישימו מעט קט בין חוט לחוט חיש
אחיו לא ירחקון, באופן אם במאומים יסאו יחד י"ב מטפחות העשויים
עתה מחדש עם תשע הקולמים, כי עתה מחול יכבדו הקולמים והבארגים
עתה יצביהו עוף, ובכל זאת אל המטפחות החדשים לא יתנו מגרעות
מזה אהת וקלג אחד בראשונים, והנה מי הוא אשר יאללני למשות כן,
זאת היא! יען ממקום ששלה לי משי ממחוז גרפת אהתו משקל אשר
הקדמונים אחזו סער והסבינו למכור עד כה במכס ה' ר"ט, כעת יקר עד
אין קלה על אידות העולמים אשר לא חשבו דוק והורידו ריר לקוות מקוזה
תקות חומי משי ברוק פיהן עתה נפל ממנו רב כי הממונים אשר מזה
עליהם מי אשר יע אליהם אובל, ומי אשר בוקע פנים להסכין בהם,
אחא גם שס גבד קוד הסתו ולל היה להם סוכלת כרהוי, ותשקע האש ועלה
קרה עליה קרה, אהה בי קרה חורב אל מימיה ויבשה הרק ואתו כמה אלפים
ואם לדיק בהם ויכלו באדם תקוה, וב"ה צורע יקבץ תולעים לסחוב
ולחשלק, לכן כעת המשי לא יפולה בבתם, ובגלל הדבר הזה יזהר לצות
מלא יתערו החובין במער חיש וליות, ואם באחרית הימים יתבוננו בה
בינה יאומטנו רבים ותרצה דעת כי כנעתם גרופה ופרוע הוא לפמלה
וגרפים הם גרפים, יען כעת לא לביר מאילני נקדע, הנה אז חנוב את
סמאל ומתן הזה, אז אולי יקל החורף הבא את קרחו ויקום דור אחר
אחריהם

אחריהם ולאנשיהם ירצו ויעלמו וירחו חולעים ותולעים לא תמות ואדם
לא תבנה, וישוב השער עשר מעלות אחורנית, ואז אסקוד להטיב
דרכי המלאכה ביתר שאת, אמנם עתה בלשך שער המשי חוסס על אדם
יהיה אריגת המספחות פסים כמלך אבדור ט"ו למאה, ע"ד חדש כי לא
במרד ולא במעל עשיתי זאת כי לא איה אף להפשיח אני אדם חסדס אכ"ל,
גם להאומנים האורנים החנורות נמר שחור יחירם מלא יערבו תקות
פשתה תוך הנמר, היות תרגלם אדם יתקף הפתל ימערד בחוטי פשתה,
הנה המה אומרים אס יענודו נמר בלמר השלוב תרפנה, לכן בחוטי
פשתה פשעו בקסודים אלאם עתה באריגת חגרי חזור העד יעד בהם כי
דרכם לא יתכנו ולא ישימו עלינו העטא, גם יזוה להם שהאריגה מחנורות
הנ"ל לא ידביקו החוטין בשחוד דק ריוח בין חוט לחוט במלא חוט, והנה
בכלות מעשיהם יחליקו במכבש למשעי ליפות ולהעביל פני האריגה או
החוטין יקרבו ויאחיון חס באחיו ידבקו, ומה גם טבע מקוה חומי נמר
בשערה דהו וסביביו נשערה מאד ויכסו במשאון פורי האריגה לכל יראה
בעליל, היות הנמר לאריגת החנורות אשר שלחתי אליו קניתי במחיר יקר
במדינת מורקין, ע"כ יזוה להאומנים על אודות האריגה בל"ל,
הב"ד ח"כ ...

למ

יצוה להאומנים האורנים בגד צמר, שלא ישקרו
באומנם, וענתה בהם צדקתם, ביום סתר אדם
יהיה מלאכתם רפיה שוא יהיה המעיהם

אל בן משק ביתי, אשר עז בית גכואתי, נאמן
דבבי ומשולח, מעלותי מהור ממולח, הח
הרבני המופדג, בתורח מושלם במעלות מוד

מאד נחמתי אשר הסקדתיכו על סבל המו"מ וסלחתי לעיר דאנני
להיות על פיו יושק כל המסחר אשר לי, היות חין מנהל לו
להורות אף יגב המקה והקנין ולדעת מי מהכנענים אשר גטה קו מסחרו
מל אבני לזק, ומי מהם אשר אשיות המסחר נטבע על אבני פורו
ואבני בוהו, ומה גם עדן לא יתבונן בעבודת בגד נמר (הנקרא עור)
ומהות הנכעיס, לזאת אנוסף ידי לכתוב באר המיץ ולהטיף מלתי ולכל ים
אשרו

אשורו מדברך אצרת הזאת, עתה אקים עתה ארומם תחת לשוני לחלפה
 ולהדריכה, וזאת היא שכל עת אשר יתגורר שם יארח לחברת האחים
 הידועים לו המה סומרי רפסדות, היות בחנהים, והמה כאנשי אמת,
 אמנם מלהקת ידועים לו המה הרוכלים המוכרים בשמים זונים וזר
 שאל ישע אל נתיבתם, היות בנכלות זממם ותרמית לבם רלו לשדד רבלי
 ולהבסוד כל היקום אשר בידי, לולי ה' לי אמרתי נגרותי, גם ילך
 בתחילות להאומני העושי מלאכה האורגים בגד למך וילא אותם להיות כל
 אחד יפליא בעבודתו, עדי ערב והשתי יהיו אחוים למודים והאמין
 יתלכדו ולא יתפרדו, אחד באחד יגשו ורוח לא יבא ביניהם אף כי יגרה
 נספי מים לא יעברו פי מורי האריגה לעבר השני, ובעת שיבואו ללבוש
 לבש יהיה בחמשה מיני מראות הלבועות הנקובים פה, קלמם יהיה
 שחורים ויש יהיה אמולים הוא מראה דשן, ואלה במראה שחמית הוא
 לבש ארום העצום ובה, ויש מהם במראה חכלת, אמנם מספר חתיכות
 השחורות וזוכן הלבנים ירב חמש ידות משאר מספר לבשים, ומראה
 הלבנים והשחורים יהיה ביתר שאת ויתר עז מלבנים, היות זה רבע שנה
 שלח לי ד' חתיכות — מראה שחור, ומ' חתיכות לבנים, עתה שכלו
 מראהם הן באורך ורוחב חתיכות השחורים השער החולף והומר, כולם
 הפך לבן בהרת לבנה — כחברבורי נמר, ובחתיכות לבנים עלה אבעבועות
 ותפסע לבנה בעת ההיא ע"כ לא ידרכו קונה להמליא לי פדיון והיה כל
 הרואה אותם כי לא תואר ולא הדר יגור ממני מידי ברוח יברח, לכן
 יזהירם לא אחת ולא שתיים וידבר אחת קשות שלא יעשו מלאכתם רמיה
 והסיב יסיבו דרכי הלבשים, ובמראה הקוב אראה אותם עתה בפעם
 שנית, החתיכות לבנים יחזיקו מלבן כשלג ילבינו, והשחורים לא עתה
 פניהם יחורו, וזאת שית' יעשה שיפקוד להאמנים האורגים סליתים
 להיות בלמר למר וכל שעה אורך ורוחב יהיה ביריעה אחת, יען אותן
 הנאמנות נשתי יריעות, התכלת אשר על שפת היריעה מקנה מזה בחוברת
 השנית מימין ומשמאל בעשותם לא יוכלו לבזק מולא שפתיה להיות התכלת
 והלבן מזה אחת וקצב אחד לכולה, לא כן אם ביריעה אחת כי יכונן יחד
 על שפתם נשתי קלומם ישוה התכלת והלבן, והיה כי יבלעו מעשיהם
 ומלאכתם הסליתים והחתיכות בגד למר הנ"ל, ויתירו מן חושן אפודת
 מנור אריגתם ומן יתר המסכת, אז כל מראה ומראה תליג אותו לבד
 ויאחרם בעצותם כ"א באגודתו, ולא יוליד בעגלות אשר ארבע אופנים
 להם ואופן עגלה יוסב מוצב הולך בעבור כי רב ממך הדרך ולא תוכל שאת
 ההולאות, אבל יחל עד עת כי יגזור אומר לשלג הוה ארץ והכפור והקפאון
 יתקפאו מאד, ואז יוכל להוליד הסחורה בעגלות אשר אך בחלקלקות
 האשת למו וזכון למעזו עלי שלג ובעגלות האלה לא ירבה בהולאות, והנה

מדקתו

מלמדי כי קשה עתה לשכור עבדים כי הגתיות התקלקלו מלא כבול
 וזין - גם לא עבר בדרך מתמול שלשום ע"כ הורתי לדעת כל המזלזלות
 ומזלזלות, ולמעשה מועדים ישכיל ויבין לבדו לשית עלות חיד לנפול,
 ומעשה אם הקים יקום דברי האגרת הזאת ולא יפיל דבר, ארצה זו
 ואכבדה,

הכ"ד ח"ג המלטה לתשובתו.

מ

לקנות תניך רפוס עמיאם אשר כליל הוא בהדרו ומפונק,
 ואנכל שאתו בחיקי כאשר ישא אומן את היונק.

לאהובי אינ ידידי הרבני...

מאד אחלה פניו שיקנה לי תנ"ך מלאכת עמי"אם מאמשערדם כאשר
 הבקיתי סרס נסע מזה, יען גולה אחי כי הוא ילדו ויבקר
 אחר מקראות גדולות אשר פשו פירושיו, ולא ישרו בעיני, היות המה
 שמו אותותם אותיות פורחות, גם יעלו בקוטה ויאבדו דרך הישר בי
 הטעיות רבו מהרבה, עוד זאת עת כי ירחק ממני הדרך לא אוכל שאמו,
 לא כן מלאכת עמי"אם תכל אור זהיר וזין שורותיהם ילדו ויזהירו
 אותיותיהם ויהיה אות ומוסת על זולתם, גם כל אחד קטן הוא ואוכל שאמו
 באמתתו וכאשר אחסון אטו, לכן במקרא גדולות עם הפירושים אל
 יתקש, כי יבקש גדולות אל יבקש,

כ"ד אוהבו גאמנו.

מא

מחר קנה ספני כמה חתיכות פשתן בהקפה ובראותו
 בי אין קונה רצה להשיב לי, ואני נגש ונענה מאנה
 לנגוע גפשי, יען עתה הוול השער מאשר היה בראשונה,
 גם המה מבוסים ומגואלים כאשר נדרשים בסדמנה.

לכבוד אדוני הרבני המופלא...

היטב מרה לי על אודות השערורית אשר עשה עמי היות הקיף ממני
 במה חתיכות פשתן והעמיק הרחיב בדברו לשלם לי כאשר שיו
 קבנו

קבמו למועד אשר יעד, ועתה בלוא ימי השלום ותכרך כללנו להשיב לי
המקנה אשר קנה, הנה שמים רעות עושה עמי בעת הזאת, כי הפסחה
והשעורה נוכחה על ידו, יען אז היה השער שורד, ועתה שערה חרבה
מאד, גם הבאש הבאש בעיני הסומרים, החת מלאו הפסחה לחורה מאד
בעלה, ועתה נמכרה ונמאס, פעם נגאלו מרוב הטלטול ממקום למקום,
ופעם גם אל מראיו יוטל להרלות כי מרחיקם נאווה, ידעתי כי ידו נגפה
בהם, אשר כל אחד בזיעה ידים יתפש, האם עמם עלי הלחה שאני
לבדי חמשול למברה, כי הנקעני אז בארץ, ובנקל יכולתי למנוח פדיון,
אך עשיתי למען חברי ובהירי רחמה נפשי, הן נפשי! לולי פניו נשאתי,
אם הכיט עליו עוד, לנאת העידוהי שאל יתגרה עמי במדון,
הכ"ד אהבנו הדבק הזכ"ד כ"ך.

בב

להיביח לרעו לקנות ספרים כל אשר אונה, ואל יאמר עתה
אין צורך לעת אחר אקנה, פן אחר זה לא תקרנה.

לארופי ומיודעי היה

דן דבר חקרו חקרי לב, כל איש החושב ללמוד חיוה פעולה מכל
מלאכת חושב אשר אליה נושא את נפשו, ראוי לו להבין כלי
מעשה אשר יפעל בהם להוליך כלי זמנו למעשה, אז תקיה המלאכה
נכונה בידו, הן הוברי שמים מן להם כלי רואה וכדור להיות עיניהם
מרחוק יביטו, ולבבם יבין מהלכי המה ומשערי מזרות, ומעדי מערכות
גד, מושכות כביל, ומערכות פימה, ואיך בני עיש עושים, ועתה בא
הפירה והדרות קובצי נשפה, וכוכבים נבוכים ונביים, ולמדוד בשעלי
שיעור הרעיון מרחקי המחזות, ערך גבהם ורחבם ידם חזית, ואנשי
הלבא ילינו לבוש הסריונות הוץ ומחי קבלו חנית מסע ושריה כל כלי יולך
ילליח ליום קרב ומלחמה להרוס ולברא עריהם וקמיהם, ומושכים בשבט
סופר יומינו חרט וגליון, ומי שיקור, אנשי מורשי המורשה יעריבו להם
ספרי המדע ועיניהם ישיהו לגטות אחר ספרים, כן איש איש למלאכתו
אשר הוא עושה חק עליו להיות מעותדים אליו כלים הנאותים למלאכתו,
ברם יעלה על במתי המלאכה, יען כי כל הפעולות הנפעלות, הן הכמות
גומלאכת מעשה ידי חמן, או דבר חכמת בינת העיון, לא יטה מגלו
בכלי אחר, אך לפי רבות הכלים, תרבה השלימות להיות כליל בהדרו,

כי כל עוד הוא רודה בגאון שכלו, להבדיל שביד אור חכמתו, לנצל
 מעשיו בדרך יפעת וישר שאת מחומים בני גילו, תרצ משאת חסיפת
 בלי עוד לו, תשר יעוררו להוסיף פאר פעולתו הפלא ופלא, כן בבני
 התורניים בספרים שונים ילעזו מורשי הכנתם, להניג יד שכלם למטרת
 הפזרה והמדע, אולם אם יתברך איש בלבבו לחמר עתה חכמה מהם נסה
 מלהבנות בלי עוד אשר תמצא ידי לפעולת אדם בראשית מלאכתו, עד
 כי אראה אם אנכי תרגלתי במלאכת המעשה אשר החלתי, או אחרי
 כלים חכקר למען רבות מופתי פעולתי בכלים מכלים שונים, הן בזאת
 ישנה ברואה, היות מי יודע אם לפת כזאת יאונה לידו לאכופ כל הכלים
 יחד, אם משאת אשר לא תשיג ידו לאגורת כסף די מחסורם, או אוני
 לא יאבה איש מכירו להשאילו כסף או כלים די מלאכתו, או פעלו אין
 ידים לו, ולא ינליח למלאכה, ומה גם אם יהיה סורד רשינוי אחר כלים
 לבקר להשלים חפצו, יסחית עגבתו, כי מאורי יקות החשק עדי רגע
 כלסיד יבערו, עוד מעט ואינם, ולהב השקו עמם ולא יודע כי בא אל
 קרבו, ע"כ נבר הכס בעוד השוקתו אל הפעולה היא, לכן לו בכל עת
 כי יקרה מקרהו להשיג במחיר כל כלי אשר יעזור לו, לא ירפה ולא יעזבם,
 והנה משל משלתי ואליז נשאתי, היות רופ"מ לעסוק אהב בחכמה הדקדוק
 וזה ימים לא לביר הבאתי אליו רשימה מספרים נפלאים אשר נהעמדו
 למכור, הלא המה בו, והוא לא כפן שרבו להשקות ולרעות נחית נמא
 מער וגם מעטם, אחר אמרתי יוא ילא לקראתי ובעתם בכפי יבלעם,
 למען יהיו לו לעינים להורות הדרך, ור"מ חלק חלק לו ולא שת לבו להמליא
 פדיון, באמרו כי אינו צריך להם בעת הזאת, ואחרי כי כן הוא, מכרתי
 הספרים ההם אל ידידי מוה' --- מקראקא, ושקל על כפי די משה ערכם,
 ולא אללני לגרוע בפדיונו ולהמעיט מכסף מקנתו, והן עתה לשמע חוון
 שמעתי, כי יך לב מעלתו על היות הספרים ההם תחת מוטת כנפי האיש
 הג"ל, ואלר לו מאד, כי כן טוב הטבע, התאווה הרב בדבר המשובל
 ונעדר, וכעת האיש הנאמר למעלה ראש מקה ידו וידל כבודו, ובדעתו
 למכור בית אחוזתו וכל אשר יש לו עמו בבית, והיה כל הבא למלא ידו
 יקנה כמות נפשו, ואני אשא עיני אל הספרים והגני מעירם מן המקום
 אשר מכרתי אותם שמה והשיבותים אל רופ"מ, אולם פן ילחץ אותי בכסף
 המקנה, לכן יודיעני במכתבו ויבטיח אותי על דברתי שלא ישנה את
 פקודתי, רק כאשר תעריך כן יקום וישיבני דבר ע"י מוקדם פן ישלמו
 ידי וריס

הב"ד ה"נ הד"ש"ת ...

לבקש

בז

לבקש בעבור חתנו אשר שז' לבר למסילה, ועשה מ'ום בעירו ועזה
עושים עמו נבלה, להתראו מן המביכה ולרפאות שברו על נקלה

לכבוד אהובי ידידי מחותני הרבני המופלא ...

הן לשמוע חזון תלילה שז' הקוב כלליל הפעמון, חולם שאון קול הפעמון
הוא הגדול כפי גדלו והקטן כפי קטנו, זאת לא זאת חס לא ינוע הרמון
זעיר זעיר ההד יקום לרממה, לא כן תרועת המית יפעת שמו באין רמון
באין ינוע שמו המפואר הולך למרחבי ארץ ריחו ירעש כלבנון וכנפן זכרו
מאין הפוגות, לכן ערבותי לחלות פניו על אודות חשני מה' ... זעיר לימים,
עד כה היה סועד מפסת בר פת בני על שולחני וכל מתסורו עלי מחוס ועד
שרוך, וממדו בד עד ערך בגדים חליפות חדשים מעני ה'יה, ואת הליו
ממני יברך, וזה ימים נשאו לבנו להיות כנעני לסחור בארץ לא ידעו ולא
פעם הניחותיו באמרי אליו האם על פת לחם תפסע? ובלתמך תקדם לווד
להביא שבר העבון, הלא אני אני הוא המאכילך בחטה מית וכל לרכך עלי,
אך הבלי שערורות השחרות ישחקשק בקרבו מבלי משים על לבו להתהפך
בתחבולותיו לפלם נתיבו חס דרכיו יתכנו, ושם סחי לשיחי ונתן כתף סודרת
ואוה בלות נפשו להיות כעיר פרה, ומה לי עוד לעשות, האם מספר
נעדיזי אגידנו, האם בחרף אלא לקראתו לתרפו, חס גזר ברזל ערפו
וישחקו לרעש ורעיו, והנה הנחתי לו לנהג אשורו כפי שכלו, ותהי ראשית
מלאכתו הלא בחזקו לקח לו קרנים גם עורות שחורות, והולך אותם
לעידו ונתן שם לאמנים לעבד מהם כלי מקטורת לעשן עשן וקסת הסופרים,
וקאמם נתן לאומנים אחרים לעשות גליבים ללהב הסכינים, ואת העורות מנה
לערל אחד נאמן לתת להרענים אחת אחת וכאשר יבצע מעשה מלאכת
נעלים מעור זה או אחרת יקחו להם, וחשני חלף משם והלאה לסחור
באשר ימצא, והנה מספר העורות מלא בק"ץ ידו והמה מדה אחת וקצב
אחד לכולם, חולם ביניהם היה שלשים תוכם נחר גרועים ובלויים והתנה
עמם לעשות מעור אחת מהשלימים י"ב חמד נעלים ומהעורות הנקובים
בלויים ומלחים, יתנו חלק לשבעה וגם לשמונה כפי ערך גרועיהם, ועמה
בשבו מחור הארץ כולם עשו בנפשם שקר, יען ערל אשר הושיב אותו על
כנו לנאמן על העורות כנ"ל הוא הסיר המלחים איש ממקומו ושם פחות
החתם באמרו שלא לקח מחתני רק ע"ו עורות סחכות ובלויים, גם
הרענים עשו רק ששה חמד נעלים מעור אחד ומעורות השלימים עשרה גם
האומנים

האומנים המעגלים במעגלה העושים מלאכה על האבנים בעצמות הקרנים,
עושים עמו גבולה, ייען בעל הקרנים נתן להם קרנים גבוהות אחת גבוהה
מן השנית והמה עשו כלים קטנים ואותן הגדולות המה מזומדים חתיכות
חתיכות באמנם שלקחו ממנו קרנים קטנים, אף במספר ובמנין יש ויש
ביניהם סכסוכים וחסני הוא רך וענוג לא ידע להימין ולהשמיל, לזאת
אקרא לר"מ להיות לו מעיר לעזור היות הוא נכבד אלל אלילי ארץ היושבים
על מדן לאללם להוליא בלעם משיהם, והנה אף כי ירע לי במאד ובכרתו לי
כר הלא על ראש מי יחול העק? הן חלי פידו נחשו בי ואותי הליבני
למסרה — ואני את אשר הוא הביע אמלא, כי תוך אוכל לראות ברעתו,
אך לפעמים לפני תדון דאבה לכל יעפיל לעלות על כמתי המסחר אשר לא
כסה באלה והנה הוא ר"מ דודו וקנו, יהמו נא רחמיו להוליא מן המכמר
הזה ולפומת כן גם אני אעשה למענו בדבר אשר כתב אלי ואמלא מאויו,
הכ"ד ח"ג מחותנו.

מד

להודיע כי סוחרי עבד ארץ וסוחרי דוכרות
ממה ידם, ופתאום בא אידם

לכבוד אהובי שאירי ופאמירי הרבני החרף מרה ...

הגיעני מכתבו אשר הפליר כי להודיעו על אודות אנשי עירנו סוחרי
משאת בר חמים ודגן וגם סוחרי הרפסודות אם מלאו ידיהם
מברכת המ"מ בעיר רוכלת דאנליק או אספו רוח בחפנס, נרציתי לדבריו
להעיר לו און, הנה אנשי עירנו סוחרי עבד ארץ הידועים לר"מ,
גם אלה אנשים אשר ברתו יערה וכולסים שקמים ושלמים דוכרות להעביר
על מיכל המים לעיר דאנליג השתכרו אל צדור נקוב, אפס שנים מהם
ה"ה מוה' ומוה' שלהבת מערכת הללחתם עולה, עתקו גם גברו חיל, הן
המה ינחשו וימחרו ויחליטו למכור והכו כף אל כף עם הקונים ומכרו ערם
באו אצרות מהסוחרים אשר ערבו עמם במקנה וקגן במקומות אחרים כי
השער מהתכבואה ומהדוכרות ירדו ממעלתם האורנית ע"כ גדלו והלליהם,
ויתר אנשים הקשו דבריהם עם הקונים וממו אם יוחילו עוד ירבו במחדיהם,
המה בתוחלת משיכסם משכו בחבלי שוא שלו ושנו תקות ישועפס הליכס
למסרה, יען אחר הנארים עת נקו לללי ערב באו אצרות כי מפל בר
דגן וחסה וכסמת נכו ונפלה מדרגת השער במקומות אשר נועדו לשלוח
שמה

מיר

שמה, ע"כ לא ילרכו קונו דגן וחטה על מסתן סוחריו עירינו אשר הקנו
 עהפס טרם באו האגרות, גם הדוכרות שערס חרבה מאד במקום אשר
 מנמתם להוליכם ולאשר יפול העץ שם יהא השער ע' למאה פחות
 בעבור כי ישפות שלום בין נרפת לענגללחד, ועתה למה יגור חיות אשר
 ישוב לחוף ימים חיש לביתו בשלום זה כמה חליפות חדשים ולא יצטו עוד
 חיות המעשקות, חני שיע ולי חדיר לא יעברו חלולים אלה עם אלה,
 ועתה נראה בעליל השגחת עליון נורא, כל פעם עגלה מלומדה לבוא עם
 אגרות, (הנקרא בי דוהר), בבוקר בבוקר היא בא טרם יבא החרבה,
 ובהיום נעלה עד כי חץ השמש לבא ובערב היא באה, וסבת בושש רבבו
 לא נודע אם בעל העגלון היה שותה שיכור, או הלכו עקבות פוסים, או
 פזון ומועה בדרך, ויהי מה, למה הוא שואל ודורש מדוע אחרו פעמי
 מרפבותיו, הנה זאת הנסיבה מאת ה' להיות שקר הסוס לישובה, בעבור
 כי תהיל אור גד לאלה אנשים אשר יאילו לחזור למען יגדלו ויעשירו וגמלו
 און, ולא לה יסבכו בוככם לירד בשפל ולדראון, עד כה הודעתיו את אשר
 ידעתי, ועל חדות החילוף אשר קרב אלי להודיעו, כה משפטו אם
 להחליף אדם זהב האללענדר על נחושת אוי תחת הנחושת יבא זהב ריפוש
 פודק ועל הכסף י"ד גדולים נוצים ומעלה ישפוט על שאר החלוטין,
 הפ"ה חנ"י הדש"ה

מה

להפליא עצות שלא יעשקו במערבם
 ועיבונם, אך ישבו בביהם ובמעונם

לכבוד אדוני אחים בני אחי היה המפלגים נ"י

דניעני מכתבם אשר העמיקו שאלה להמליך אתי בחיה סנסני מ"ו ונא
 יאחזו, אם נקית לבס למסילה לסחור במערבם ועיבונם,
 או לתת כספם בנשך ענה"ע, והמה ידמו למו ענתי חץ יונק לבי עליהם,
 הנה זה ימים לא אצתי להפליא עלות כמאז יען עלי עלי הכורת וסבות
 גרועים בדבר הזה, היות שיש אשר עמי בענה ישאל עת ילליה וענתי
 ינחנו במישור תשובות תודה נדחה ממנו, ולא יאמר ברוך עעמד כי
 פתחת אותי היום מן החזיקי עוני ועל פי ענתי יושק הללתי, אך יתברך
 בלבבו לאמר דעתו וחכמת עולם ידו עשה לו החיל הזה, ואם לא יעשיר
 ולא יקום חילו, פיו למהלומות יקרא וישם חסם גפשי כי חני המעיתיו
 בתורה

בזהו, ע"פ שמתי מחסוס לפי ואין המלך אוכל אתכם דבר, אולם
גודל הפלגתם אשר העתרתם עלי דברכם, השעה לברר לכם ענתי,
דעו כי לכל אדם אשר על פני תבל ארצה, עשירים ורשעים ואנשי הצניעות
לכ"ל חלק לו הבורא הנלחמו ועל ילן בקלירו בהגיוחו מרחם, זה ולית
מעודו במאורו, וזה באיבה ולמדו, זה בעבודת הכרמים, וזה בעובד
ארחות ימים, זה במלאכת פלים נפלאים, וזה במסחר אבני נוח
צוקים ואבני מלואים, ואצל באיזה חכמה למודות מדידה או רפואה
ותרופה, ואלה במלחמת תכופה, ובאלה רבים לא ימנה ולא יספר, ובכולם
נמצא עשירים ודלים, כי לא בולם יזכו להגיע למצאת הנלחמים להחם
יגעת בחפצים אשר בוכבו יהל בו להליחם כי לא ידע איזה דרך יסכון
אור יאמרו, על כן לא יחיל עוצו ולא יחדל אביון, הלא לא
העם נראה בעליל אחוזת מרעים אבודה אחת וסחרו לניעתם ולא יעשו פרי
וישתכרו אל נהוד נקוב, ואיש אחד בתוכם אשר להקתו לללו לדקיות וישב
לל כספם אחורנית, והוא הוא יעש כדי פרי וישתכר אל נהוד כסף
מעבור כי איש ההוא פגע את שגן יעשו במסחר אשר זרחה שמה הנלחמו
עליו, ואם אחסם נמצאו אנשים אשר מערבתם הופיע בכל משלח ידם,
המה יקחו קסמים בידם קסמי רוחם, וימכרו כחליצתם, חנץ ולרוב
אספה, בעד תהשים שוהם וישעה, רגבי עפר עליות והב להם: וחסף
לא נכסף, כסף תועפות להם: הנה אל תיגעו את כל העם מאלה האנשים
כי מעטים המה, אני מדבר מיתח האנון אשר עשפתי ייפירו נגדם,
ומעתה זאת פנה היעולה שבו איש תחתי אל ילא איש ממקומו לשחור
בארץ לא ידעו להביא ממדחק לחמו, ואחר גודל יגיעו להם ילם ונקודים
יחיה שברו, רק כסף חליו את העם הירושב עתהם ענ"הע, אך פעדות
בבם שלא תדעו נשך והרצית יותר, ואל תהיו בנושים לנגוס, אם אין
לו לשלם לא תחבולו ולא תקחו מתחתם משכב ושפוח וכלי יגלה בעד
כסף האשם, אבל יחמו נחומים להושיעו עוד להקומו ולעודדו, חולי יהיה
חמה חזנס לקרן ולפרי ימלא ספקיכם, והנה זאת העצה אשר יפלת
חמלה אתכם אם תעבדו במלע המכוסה קוב לא תקצלו, ואם חלליחו
גם ברוך לא תברכוני, ודי בזה.

הפ"ד דודכם היועץ בתום לבו, הזכ"ד ב"ך:

לקחת

מו

לקנות המאיר נתיב הנקרא קאנקארדאנצ'א, ואל יתברך בלבבו
לאמר יש לי שרשים לרד"ק אשר לא ישקל כסף מחירו. יען כ"א
יפליא בתועלתו וישים משמרו, ופעלתו לפניו יתר מחבירו.

לכבוד אהובי הרבני ...

עוד הפעם חשידה בו לקנות הספר מאיר נתיב הנקרא קונקארדאנצ',
ואל יתעקש לאמר: די לי בס' השרשים לרד"ק, האם רק בשלח
יאסור המלחמה וקרב: הן אם כל כלי יוצר אליו יאמר אז ילליח, הלא
מרטס מחי קבלו סלעי וכפי עופל לעפר ארץ יושפלו, ומהמית נקישת
נשק גדול המרהא אשר על אופן עגלה יוסב, עת יבער יורה כדורי
ברזל בהם ינגח חומת מצור משגב מערי עריו, ושוכני בתי חומר ידכאו
לפניו אם, הנה באלה יתן חיץ וחל, ואם במישור יעמוד במערכת קשרי
הקרב, מפללות מפין יפולו לויכיו, מפחד קט קמיו נודדו, מאימת
מסת שונאיו כאשר יחטו בן יסעו, מרגנת "האשפה מהריסיו יהיו לדומן
ואשפה, מלהב חרב מרומה כל כתף מרומה, כ"א יעזור לחשית מה
שיפעל זה לא יפעל וזולתו, אף שור אל מחית בני אדם, בפת לחם
יסעד לבב אנוש עת כי ירעב, בפגנ נפשו יפנק, בבשר אבירים יאכל
לשובע נפשו ופרק יגמא ורעפס בשרו ויתן כחו וחוטו בשרירי בטנו, אלה
לדשן עורקו, ואלה לשמן בשרו, הן כל אחד יתן עוז ותעלומות להשגיב
ישע לאבריו וגויו, כן הדבר בספרי המחברים, חיץ אחד נוגע בשלק
חבירו, במאיר נתיב ימלאו כל השמות המשותפים מלשון עבר, מקום
תחנונו, מחלבתו ובור נקרתו, ובשרשים נמלא הדקדוק ומשקלי השמות
והפעלים ושמושיהם, ועזאבה מועד מרבי שלמה מאורויגא ימלא שמות
גדופים, כל אחד ישלח פארות כחו ועולם ידו בחבורו, לזאת אל יקמץ
וימלא פדיון ויקתוב אגרת אלי ואלע חיץ לנמות.
הק"ד ליה"כ.

מו

מאנתי להשאיל ספרי לאיש ידוע, יען לא רגל לכהן פאר
הספר כנאות, אף אם הונה בו פעם אחת, ולא שנה בו ימאס
אמוריו ממנו, ויפה הכריכה כמוקד נחרו, והוד הגליונות
קדרו, ויפה תואר העלים לא עתה פניהם יחירו.
לכבוד

לכבוד אהובי הרבני המופלא...

אחד דרישת שלום, הנה שאל שאל ממני בלבל בעת יסבתי משומם
שבעת ימים בקדרות אכל להשאילו כפרי האלפסי, ושכ השליח
בתחלת נכזה כי נתתי בתך סוררת ולא אביתי להאזין בקשהו, אל
יתמרמר ר"מ בגלל הדבר הזה, הלא ידעתי כי לא הסבין להחזיק הספר
להיות כליל בהדר ויפה תארו, בעת שבתו על מושבו להגות אמרי ספר
פרש ידו בקרבנו לכוף כאגמון ראשי הגליונות, ואם כלילה יגרו נעפי הנר
פל האותיות והעלה נבל, ובעת כי תם לקרות ויניח ממקומו, לא ישוב
יתרים אשר יעלו במעלה הלוחות, ואם בקרסים לא יביא הקרסים
בלולאות, וכי יניח ליונים לדעת המקום אשר עמד שם כאשר הונה, לא
יציין בפיסת ניר, רק מפלי העלים ידבקם מזה יהיו העלים לערופה,
כאשר השחית ספר משניות שלי ז"ס של"ה מלאכת המשטרדם, ע"כ מנעתי
להשאיל לו אף על עבדו.

הכ"ד חוה"נ

מה

השאלתי ספר יקר ערך לגבר עמיתי ונשחת תחת ידו, ומדי
נגשתי לשלם סחיר, הייתי במצחק בעיניו, על זה אשיב
משומם, ויצר לי פן בחרף אצא לקראתו ולאויב לו אקומם.

לכבוד אהו' התו' המופלא...

באד שאפה רוחי תוך נדנה על אודות הספר גדולי תרומה ששאל
מתני, ובהיות הספר עזר אהו, בתו הילדה מחזיקה בעתים
הם וקרעה אותו לבתרים וכל עלה טרופה, כי כן חניעת מזג העוללים
המה כים נגרש השקם לא יוכל, ימחאו ביד וירקעו ברגל בבלי דעת,
והוא ר"מ מתנכר ולא ישים אל לבו לתבוס חבלי הנזק לתת דמי ערך
הספר, הלא ידע ר"מ כי הספר הג"ל מסת קצבו עזום ורצ לא יסולה
בשגם לא לי הוא, אהה והוא שאל! ומה אענה בבוא בעל הספר אירא פניו
בתרופה, אהיה בעיניו כמתעתע, ויקת ממני ערובתי, הן מדי דברי
אליו להשקיע חמת רוחי ידיחני בתחלת ממושכה, האם כסתל באגוש
יהתל בי? הלא מאז בלגו בבית שטף פלגי מים לא יוכלו לדעוך להבות
האהבה, ועתה זרויף מר מדלי יור הלאה אש היקדות קדיחת החבה,
ואם

ואם הוא רוצה פולל בן, מה יענו להקות סמתי ערך חבת למזכיר
לכן אך הפעם חפצו בו להשוות אתי

הכ"ד ...

במ

ליפות השידוך שעשה אותי עם נגיד הידוע אף אם הוא
קמץ, בכל זאת חברל מופלג מאשה הראשונה אשר נרש
כי באומים עד גבש, לכן נרש מסנו מימינו רפש, אך
עה בבת גילו המועד לו בן ימצא ענג ונופש:

לכבוד אדוני ...

מח מהל' בעיני בעיני חוץ כי התקשר בן אחותו עם הקניי
הידוע מזה ... לישא את בתו, הנה ידעתיו מנוער הוא איש שוע
מכרמו ואיליו ארץ, ומאז הפליח להסתכן עם נגידים והולכים מן מחוזו,
חמס הוא כלי וקמץ, כה משפטו, בצוקר בצוקר יתן בצרותו פת
לחס יבש גקודים מעורב בחוץ ומחסף לקלוטו בחזרו, בלי ינוע בצברה
לחיות יסועה בחוץ להפריד רגבי הפסולת מהקולת ותפל מאללו, חפס
לגחים מוזמנים ימער אל פתו שפות הבקר או שפות הסיר בנוד עדשים
בלול בשום, ובגהרים ואכלו הקרואים בקערה חרסי קדמה, גריני
כוסמת בחמאה ובערב ואכל כל שר (האם ידמה בנפשו כי איש בשר זרוע
ואכלו הזרוע והקצה, לא, לא, כי אם הראש והקרעים והלחיים, וניבו
גזה ואכלו), ולהמסובים לא יחלק למכסת הגברים חפס ואשישה,
אך יתן איש בשרו לקראת דעה ויבחר בחוץ ואחר כך יאכלו הקרואים יחד
איש ואשה, בגודלה חמת חמשה וששה, ובעת לשונם בלמא נשתה,
מסקה למא יחזיר, ואם לקראת למא ואתיו שגר לשבור למא, לא
ומלא שפק לי יחסר המוג, גם ראיתי גלבה של בגודה בה רעולה כמות
כפריים, ובעת פי גלתה פלי לבושא לחגור בעוז על מתנה, יחד
תלמי חתפירה עליה יבכיון, כי קרוע ופרוע לשמלה, ובזרועיה תקבץ
טלחים לכפות הקרעים, אף צעיפה קרוע לשנים עשר קרעים, ומתופר
בעלמות מרבה מהרבה, ואמרתי הנה מעולאה והפחתי אותה, עוד
כראש הכילות לעין כל, כי כמות בד ושמיפה של שש ובוץ אלל עין מוגל
מחנה לתת לרחוץ למשעי עד תהיה הפשטה כהה ותאחו חלאת זומתם
בצני עבדיהם, גם מעודה לא נסתה כף רגלה האג על רגפת הבית לדרך
בנעלים

בנפלים אך תמיד שלוק הנעל, וכי חלך במרומי קרת אפודת שרוך נעלה
 נתק ומדולדל בין רגליה, הנה מעללותה קראתיה כי העללות והעילות עשו
 אלה לה, אך יהי מה תרוץ ידו לה' אשר שדר מערכות מזרת כן אחותו
 והרים דגל משטלג מרחק רב, ובהפרש מדרגות מודד גי לרום הרכסים
 נהר נשפף, כן ההבדל מזוגתו הראשונה להכלה המיועדת לו, היא איטה
 אומנת כשאר בת יחודה אשר המה רבות וענוגות לא נפתו כף רגליה האנ,
 אחמם הכלה היא אשת חיל לעשות מקנה וקנין, גם על פיה ישק כל ילד
 בית, למורה לאפות ולבשל ולזרות צמורה ברחת, וממלה הוריה ירו
 נחת, כי עשרה למדי כרם תעשה בת אחת, ואת כל אלה ידה עשה,
 ומעלה אל ימים אשם נפשו לכן אחותו אשר השיאו וזמנו לגרם מהברתו
 הראשונה שביה נגד רצון, כי חלק להתגאל עמה, יפן כי מאס מי השלות
 ההולפים לאט, אם אחמם נמלאו בימי ישרים והמה כשוך יקושים כסח
 הזה, ובכל זאת מים רבים לא יוכלו לכבות האהבה, ויקוד הידידות
 כשקה גם זינוק במעבה לבבם לא תפכה, הנה לא כל חניניות העצבים
 והמזגים נשתוו, יש איש אשר יפנק מנוער ובדבר המאוס יקוץ צמיים ומי
 אשר ילחך חלאת הסיר ויאמר דבש מלאה וזלזול הוא לעינים, לזה מסקו
 לו רגבי נחלי מים: ומה גם אם היתה יפת מראה החסיתי ולא הלדקתיו,
 אך היא היתה שחרחרת, ומפלי בשרה דבקו על לחיה ימלאה יקחת
 קמחים מעצב אל עבר כבעלת חוב, וצמר שפתייה עז, וכשיני סנהבים
 שיניה כל רוחה אותה ירוק ירק בפניה, בלילה שכולת מים שטפוה, ובלאו
 מים עד נפש, ע"כ תקע נפשו ממנה, הלא על זאת תפלה כל חסיד לעת
 חלוא (זו אשה) לזאת אל יאלצו כי לרקה נפשו ממנה, אשר ערך לגפ
 שלוחין לפערה בדרושין.

הב"ד או"ג המגלה מהות הגהות מחותנך למען דעת איך יתנהג עמו.

ב

נכבדות מנכבדות שונות זה מזה דברתי לרום מעלתו ולא
 ישבו בעיני, אם תקראנה נאה לגבר וזלתי, השיב אחרי
 ימינו, לא כן אנכי עדין לא נערתו חצני מסנו.

לכבוד אדוני הרב הגאון המפורסם כו...

בערו מכלר מסנב אשר חיל ים חומתם, וגדר גזית גבוה מעותק
 הכיב להם ובארבע מקלעות מהם תהיין קרנותיו ואלה הקרנות
 אשר

אשר יזרו את אויבים לידות אבני קלעים ורשפי זיקי אש להלך הזורר ,
ואולרות מאבוסות משאות בר ומזון ספון בארץ והיה האוכל לפקדון ,
ואנשי חיל לחיב שומרי החומות ומשמרת בית מסה , גם נשק ושלח
ומגינים וכובע תלוי בם , וממול הדורים ערך כזרת ארץ כר נרחב ככר
מישור כאלפים אמה במדה , עשו להם המנהרות אשר תחתיהם גרפו
פרודות עפר שריפה , ישן עת קמיהם יעפילו לעלות לבמתי עופל ובחן
וימחרו חומתה , אז ילית שביב אש ותאכל בקצה המחנה ויגפרו רשפיה
עד כי נעתם כל הלך הזורר ונהפכה ארצה לזפת , ובערה ואין מכבה ,
ואנשי מלותיה יהיו כאין , ופרחם כאבק יעלה , הנה לא תעם גם בוחן
היה מלהקת אנשי קרב לצור אל לריח , וישבו בבושת פנים כשלו ונפלו ,
חומם חכנית מכל אלה המבצרים מיום הופדו , נערה בתולה איש לא ידפה
האם ינחם שר הנבא לאמר נואש , לא אלך עוד כפעם בפעם , כי נפל
ממנו רב , הו ! אש כר הרודה בכדור המערכה גבור עריך לא ישוב
דיקס , כי כזה וכזה יאכל ויכבש אבני קלע , והוא יאסור המלחמה
מאין הסוגות , ויעש סירות דוגות , וישפוך סוללה וילבד עפר
וילבדס אז בתולותיה נוגות , כן נמשלתי היות מאז כתבתיו על אודות
הנכבדות של בנו הבחור שיחיה עם הראש הנגיד הידוע , ולא אבה שמוע
לעלתי , כי דודו הפריע אותו ממעשיו , ואחר כן השיאני זממי לדבר
נכבדות עם הנגיד מוה' ... , גם כזה לא בחר כי לא ראה לפזר בלוות
נפשו , ובשתי אלה היתה תקות תוחלתי בפח נפשי , הנה אש תקראנה
כאלה לאיש זולתי , אזי כהתה רוחו ולא יוסף שנית ינו להשמיע הד קולו
באגרת , אך אני לא אהדל , ואמרתי אנסה עוד הפעם בצנע אחרת ,
והואלתי , לדבר נכבדות עם ה"ה הנכבד מוה' , ויש לו בת יחידה יפיפיה
ורואה לתת נדה ת"ר אדומים וחלי , כתם ב' מאות אדומים , ומזונות כל
ימי חייו אשר יאשר בארץ , לזאת יכתוב פ"י מוקדם ,

הכ"ד

נא

דברתי נכבדות לאיש שוע ממשפחת רם אשר בשושנים
סונה , להיות עם בח משפחות ידענו מפתותי המדרגה .

לכבוד אהר הרב המאוהב ...

ברושי שניר זאלוני בן אף אש ביסעת גדולס ראשם לעב יגיע , הן
גונה אמיריהם ואורך דליותיהם אל אוב ועשבות עמקים
נמוכי

נמוצי ערך רצי ודקי שנשג גדלותם המרדסים ילועם תחתם , שמה נוע
 ינועו ורחשי ברושים כלגמון יבשו , ומשמי רום אל שפלי למחתם יסקיפו ,
 בן אהנו מחולל אחד לכולנו , ממין דדי התמורה איש איש יגמא , והיה
 לזאת לבני תבל להיותם אפיקי מגיני הגאות , פי לא נאות , אך להתרועע
 ריע בחיק התרסקות הידידות אף אל גרוע המדרגה , והנה מורשי שרעפי
 אשר רחש לבי לדבר עד כה , היות מלאו הכרתי כוננה להתקמו ודקקה
 בפשי בו , ועד כה לא שקעה אש החבה בקרבי , וזה ימים לא כביר כתב
 אלי להעלות על זכרוני שדוך לפני בנו הצחור שי , לזאת ערב לבי לגשת
 לדבר נכבדות כי נמלא בקהלתנו ה"ה אראש הנגיד מוה' , אשר משל
 במבמני זה , וכתו בתולה עובת מראה ובעלת חן אשר לא נראה כמוסה ,
 ורזזה לפת נדה כך אלק ר"ט , אפש חוטר גזעו פחותי ערך , והוא מן
 אנשים אשר הוקס על , ויסריחו בתהפוכות העתים האלה , כי בן חוק
 ונתיב מערכות עולם , אלה ירעו , ואלה יגאלו , לזאת אש דשי
 שאל יעוו בגאותו , ויתעשת להתקשר עמו , הלא אש יביט בשלבי מדרגות
 שנים ושלשה דורות למעלה ימלא כי מקבת צור נקרה איש איש ל"ל פגת יקרת
 אנשים ספונים וחורי ארץ , אך חלפו חליפות הזמנים אשר כונה
 משפחתו עמם , ועתה נעור שוב שנית , לכן יודיעי על ידי מוקדם
 דעתו הרחבה .

הכ"ד ...

ג

אבי הכלה מאן נתן נדן לבתו כאשר התחייב ואבי החתן מאן להניח
 לגרוע גרה , רק לתת בפי הקצוב בתנאים כאשר שם בארה .

לכבוד אהוי מחו הרבני מוה' ...

אודיעו שהיגעי מכתבו הנכבד , ושם נראה כי נפשו חיוטה להיות
 גודר ק"ן ר"ט מגון בכו הבתולה המאורשת לבני שי' , והנה
 הוא זורה ארשם שפתיו להסגלל בחלקלקות לשונו שידמה לי כאלו בעת
 התקשרות התנאים לא הביא לוארו בעול המדבחה כך עזפ ורב הנרשם
 בתנאים ההם , ישא נא מרום עיניו ויראה למי עולל כה , הלא לעוללים
 עולי ימים רבים וענוגים הוא הולם שריקיהם ובורת זלזלי נטעי נטחן
 במזמרות , ופרי בכוריהם יקופם , ועתה על מי יעוש לעירי נתן כבשות
 האלה גחולי מחלב אשר לא ידעו בין ימינם לשמאלם , וקלור קצרה ידם
 אלושיע לנפסם , הנה המעט הנשאר ישים לפניו וגם את הכל יקח הלא
 ערס יוד

פֶּהֶם יִשְׁלִים חָזָק לַתַּחַת חֶק הַמּוֹנוֹת הַבָּשָׂר עוֹדֵנוּ בֵּין שְׂנֵיהֶם נִפְקָחוּ עֵינֵיהֶם
וַיֵּדְעוּ כִּי עֲרוּמִים הֵם, וַיִּתְּפְרוּ שָׁק עַלֵי גִלְדָם, כִּי בַמַּשִּׁיכָה הַחֹדֶר לֹאכִילָת
פֶּה בָּנָם יִשְׁכְּרוּ, יַעַן שְׁמִלּוּתֵיהֶם יִבְלֹוּ, וּגְנִדֵּיהֶם יִהְיוּ פְּרוּמִים וּגְעִלֵּיהֶם
מִקּוֹלָאִים, "וְהוּא ר"מ כִּילִי לֹא יֹאמַר אֲשֶׁרֶה אֲלֵיהֶם לְהַלְבִּישׁ מַחְלָלוֹת מַחֲדָשׁ,
וְלֹא יִרְאֶה וְלֹא יִמָּלֵא בִידּוֹ רַבֵּעַ שָׁקֶל כֶּסֶף, וְר"מ לֹא יוֹזֵל לָהֶם זֶהָב מִכִּיּוֹ
מִדִּי שֶׁנֶּתַּבְּשָׁבוּ, וְהֵם יִקְחוּ הַכֹּל מִן הַמַּעַט אֲשֶׁר בִּידָם מִסֵּךְ הַגֶּדֶן וְלֹא
יִדְבֹק בְּכֶסֶם מֵאוֹם, הֵנָּה הוּא רוֹם הוֹד מַעֲלָתוֹ יִתְלַהֵל לִירוֹת חַיִּים חוֹךְ
חֲדָרֵי בָטֵם, וּמַהֲרִים וּמַחֲרִיבֵי אֲלֵאֲלֵינוּ מִמֶּנּוּ יֵאלֹוּ, וְאֵת אֲשֶׁר יֵאלֹוּ
מִמַּעֲיוֹ יִפֹּל בְּחִלְכָּאִים, לֹא כֵן אֵם יִהְיֶה נֶאֱמָן בַּמֵּאֲמָרוֹ לַתַּחַת לָהֶם כְּאֲשֶׁר
דָּבָר, וְהִיא הַטּוֹב אֲשֶׁר יַעֲזִיב לָהֶם יַעֲזִיב לוֹ, כִּי יִשְׁאֹוּ עִנְף וַיַּעֲשׂוּ פְרִי,
אֲעֵד כִּי יִבְלֹוּ לַחֵם חֹקֶם יִשְׁלֹוּ בַּמַּכְמִינִים וְדִי זֶהָב וְזֹרֶעַם מַשְׁלֵה לָהֶם, לְשִׁית
לְעֹצֶת בְּלִי עוֹז מִזֹּלָתָם, עַל כֵּן מִכֹּל אֲשֶׁר בָּטָא בְּשִׁפְתָיו לֹא יִגְרַע גֶּרֶה, וְאֵם
לֹאֲחֵן יִמָּלֵן לְהַאֲזִין אֲמָרִי, טוֹב לְהַפְרִיד הַכֶּתֶבִּים וַיִּרְגְּעוּ יִרְעוֹת הַתְּנָאִים
בְּצִינֵינוּ, מִלְּהַפְרִיד הַחֲסוּהָ בֵּין נֶמֶד בְּנֵי גִילֵם הַלְמוּדִים אֲחֵר מַחֲלֵת מַחֲנִים,
הַכ"ד מִחוֹ 'אִישׁ"ג

ג

נְגִידָה אַחַת נַחֲנָה מִזִּנּוֹת לַחֲתָנָה, וּבְכָל יוֹם הַמִּצִּיָּאָה לוֹ תּוֹאנִים
וּמְרִי יִשְׁבּוּ לֵאכּוֹל הָרֵאָתָה לוֹ פְּרִים נִזְעָמִים עַד כִּי לַחְקוֹ בַּמַּעֲיוֹ נִהַפֵּךְ
לְפִרְיוֹת פְּתָנִים, וּבַתְּבִהִי בַעֲבוּרֵי לֵאבּוֹ לֵאכּוֹל הַלּוֹם לְרִדּוֹף שְׁלִמּוֹנִים.

לְכַבּוֹד אֲדָוָה אִיא מוֹרֵי עֵיר

אֲדָוָה שׁ מֵה מֵאוֹד לְבָאִי עֲתוּתִי הַלְהִינוּנִי לַתּוֹמָה לִפְנֵי הַמִּית קִירוֹת לְבִי
הַנֶּעֱמָן בְּחוּבִי, וּכְמוֹ גִּלְיָם נִלְיָם אֲשֶׁר פִּתְאוֹם זַחִילוֹת פֶּלֶג מִי
מֵלֹא יִשְׁאֹוּ, כֵּן אֲנִי פֶהֶם אֲעֻזָּה שִׁיחִי וְאֲבִיעַ מַחְבּוּלוֹת אֲלִפְּנוֹת לְבָבִי,
הַיּוֹת עַד הַלּוֹם חֲמוּתִי תִי מַשְׁכַּחֲנִי בַּעֲבוּתוֹת אֲהַבָה לְמַלְאוֹת מֵאוֹרִי כְּחוֹךְ
הַלְלוֹת, עֲהָה אֵת חֲמוּתִי רִאשִׁיתִי אֲחֵר אֵם קִדְחָה בְּאִפְסָה וּחֲתָחָה בַּעֲרָה בָּהּ,
אֲקַע קֶטַע הַחֵלֶה לְקַלֵּךְ מִיִּתְרֵי הָאֲהַבָה הָאֵךְ עֲדָן לֹא נִכְרַם לְשִׁנִּים, אֵךְ בַּתְּקוּפִי
אֲשׁוּרָה כִּי אֲבִיעַ חוֹךְ הַפִּתִּיל הַמִּשְׁזָר עוֹד שֶׁאֵר תְּקוּת חוֹט אֲחֵד אֲחֵזוֹ בַּמַּטְוֶה
וְעֵדָן לֹא נִיחָק, וַיִּרֶךְ לְבָבִי פֶן בַּעֲזוֹם יִדִּי תַמְשֹׁךְ עוֹד מַעַס וְכֹא עַתְּ הַקִּצֵּר
וַיִּנְחַר לְשִׁנִּים, אֲבִי, אֲבִי! הֵאֵם יִדְמָה עַת הַחֲזִיקָה בַּתְּרִמִּית דְּבָרֵי נֶרְנָן,
תַּפְּסָה פֶלַע הַמַּחְלֻקָּה וּבְלִרְדּוֹר מִרְגָּמָה אֲבֵן שְׁלֵמָה מַסַּע תְּקַלַּע לַחֲוִלִי, לֹא
לֹא

לא! אך בחלקות שפתי נקטה נפשי, גם עת אשכ במלכ הקיר לברות
 אריותי, תתן ראש בברותי, כי תמלא סיה חלץ לירות תוך חלדי בשם
 עד כי לחמי במעו נהפך למרורות פתנים, וכמו עלמה עת עשויה דדי
 בהמתה לערות חץ מלכה תוך כדה, ופאשר עטינה מלא חלב בהרימה
 חלבה ממנה, אז תשכל פרתה, יען מחאה ליד העלמה בשעספת פרסה,
 ותשבר כד על המכוס, הלא החלב תחיצה, כן חמותי כל מאכלה תתעב
 נפשי, וחלב זכחיה לא ירווי, כי נלחיתו נשוא מהלומות דברים ואיך
 אשבע כי הנטא בשפתיה ובוסה בקרבי כחרב, זולתי ענתי הנחמדה
 תחשוף מים מגבל האהבה לדעוך האודים הקדוחים, והיא היא תעצרני
 לשבת פה עוד, לכן מעתה קראתי לאבי לכתוב הנה לחותני ולחמותי
 להטיב עלי את הרסה, ונא לכל יפגר מעשהו ויכתוב בהשכל למען לא
 יבינו כי אני גליתי לאזני הדברים הנ"ל,
 הכ"ד בנו המלפה לתשובתו :

נד

יצוה לסופר עירו לעשות לו מוטפות עור אחד יהי
 על כל הבית מעורה : כי סופרי עירנו לא יכולו
 למלא כל הבית כולה עור אחד להיות פושמה עורה :

לכבוד אדוני ...

אח"ד ש מאד אחלה פניו שיקיים מאמרו כמו שהצטיחני בהיותו פה
 מרס עד ללכת לדרכו, להתאמץ לעשות חווה עם הסופר
 המתגורר בקהלנו " שהוא אומן מופלא לעשות לי מוטפות בעור אחד,
 יען הסופר בקהלתי פועלו אין ידים לו לעשות כמזהו להיות ימלא הבית
 כלו עור אחד, וכל מלאכה נמכזה כי יקח חלקים קטנים עור בעד עור
 וכל אשר לו יתן בהם דבק טוב וכפר את הבית מבית ומחוצ, במשפט
 הזה הנה מליב לו יד : וכה הא דרכו בראש, וכל בתי של ראש לא יקדים
 עליהם עור א' להיות כל של ראש כרכה כרך אחד ומשם יפיר והיה
 לארבעה ראשים : אך משיב יחידים ביה, ואחר כך את אשר עור לו
 בציון הבתים קח בתפל בין הפלים וגראים כאחד : גם אשר אין לו שחור
 כי לא ידע שחור מקומו להיות עורו שחור וזיו מקונוץ לעינים כמעשה
 ידי אמן בקהילתו : אף אינן מרובעים אל ארבע מקטפות הבתים, כי
 תגרעות יתן לבית סביב : זאת פעולת קטני אמנה, לכן ילחתי לשתד
 פני

פני דר"מ ועשה למעני למעני ויזהר על האומן הנ"ל להוציא מכת אל הפועל
הקוסמות בתכלית היותי ויהיו כליל בחדרם גם ייפז בגדלם , והנה שדרו
אנו כי כבר מסרתי לר"מ מכ סך פלוני :
הנ"ד או"נ ומבקש להבדלו תמיד ...

נה

הרב מעיר אחרת נשא מל"צה , בעד מלמד
מקהלתו להיות בק"ק בראד פרי מחיתו ימצא .
ומלמדי קהילתו יעצמו עמו בריב ומצה .

לכבוד אדרי ...

כל השומע תלילה לחינו על תודות השערורית אשר נעשתה , היות
הרב דק"ק , נשא רנה ותפלה אל עשירי עם מקהלתו בעד אים
מקהלתו להיות אללם מלמד להועיל , מה מאל הקיסה הזעקה , ותהי
זעקת מלמדי קהלתו גדולה , האם אין בבני לחינו , ובכל עמינו אים ,
כי הלכו לקחת אים ערל לב אשר לא מבני עירנו , הנה חוק היושר להיות
לפור בית מונומתי מרורים כזית , ולנפור דרור אשר יפוש עלי אוכל
להמציא בריית מונו וחוק טרפו מסרפי וגמולי וללני יכול , ומפארות
בדים פרו יקוסם בלי עמל אחם , יפרוש עוד שמלת החמלה להפיץ קנח
וגרגרי בר , והנה המלמד הנ"ל מדי לאתו שכל את ידיו לשית עלות
להחיות נפשו להחצו עלים ולחשוף מים , אף ישיק פנור וכירים , ולרתגם
מרכבתו לקחת משאות בר לעחון קמה ברחים , ולנבא ולבוא אחר הבקר
לרעות באתו כאשר הסבך לעשות עד כה , ומדי היותו בעירו גז כבשים
ללבושו ומזח אטון חגורו , וכובעו עורות גדי עזים , ומנעליו מעולאים ,
עסה מי הלבישו אדר היקר , ומי חבש על ראשו כובע יפועה , ומי הגעילו
תחם , ומי חתלו חגור חדשה , אשר לא תואר ולא הדר לו בזהמה ,
הלרשנו קראתם לנו הלא , הן זאת משוש דרבי אגדי קהלתו , אים
יאוניה להם אים ממחזו אחרת אף אים יהיה נעור מבינה , אים בעד לא
ידע מאומה ובעירו היה כורס ריוג , או בונה חץ וטח בתפל ובוסם
בטיט , המה יושביהו בראש של גפי מרומי קרת , אף אים מלמדי קהלתו
קסגם ענה ממחזו , ומופות כנפי שכלם מלא רוחב ארצה , בכל זאת
ישעו אל הכל אים נכרי להושיבהו בין נגידים ותחת אנילים לללו , ויגעה
שור על כלילו , ועיני מלמדי קהלתו דאבו מני ענים ומרודם , מה קן
להרץ

להרצ' הנ"ל להאחרו בשר לפרו בחמנות גדלו , ולמאשו בשפר המדע
 להפליאו בהשגה וסגולה , את מי אין כמו אלה , האם ידמה להרצ' הנ"ל כי
 יפלא ממנו דבר הנבילה אשר קרה בהיות המלמד הנ"ל בעירו , עד היום
 אחרנו נעצרה על דל שפצתו אך עתה לעצור בתלוקתו ויכול , והרצ' הנ"ל
 הוא הוא פוסק באר פינו גלות הרפת גלות המקרה , למצן יהיו שניהם
 תופת לפנים , כה היה , הנה מונת המלמד הזה ללכת שחוח עשעפיו
 יסקיפו לעפר ארץ , ושאר מחשבתו עד שור שחקים ושמשות חלוצי רקיע
 בוקע , פורע פרסות חסידות ללודד נששים , והיה שם צקהלתו בתולה
 יתומה יפסיה מתגוררת ולא חסה עליה עין לחמלה , והעיר הרב את
 המלמד הנ"ל לחספה לביתו , (לא ידעתי למה השיאו לזה , הלא צקהלתו
 שם רבים וכן שלמים נגידים וקצינים רחמנים בעלי חסד , ואולי דבר סתם
 ציניהם ואנכי לא ידעתי מה) , ולקח המלמד אותה לו לבת , והלבישה
 והנעילה , מסתן תאכל ומכוסו תשתה , ויהי כי ארכו הימים , רחש
 לבו דבר קוב , ויאמר בלבו למה אהן את לחמי ואם מימי ועבדתי
 לעלמה אשר לא ידעתי ולמה אלבים אותה מהללות , הנה עתה ממול
 שלמה אדר ועל פת לחם אפסע אליה בה להט חשקי , וסעיפיו השיאו
 אותו עון האשמה להיות מעתה גם בחיקה ישכב , ויענה אותה עד
 כי בחלקם נפל עצמים בבטן המלמה , וכרסה מלא מאדונים קשה
 והמליטה זכר (לא נודע מי , אם מאחד ואין שני , או היה עוד
 כנגדו , ועוצים שנים מאחד) , ובראות הרב הנ"ל כי הבאים הבאים
 צעמו וכנפת במורך לבבו , פן יחתה גחלי הנבילה עליו , (כי בשכבר
 ימים עברו עולל עלילות על הרב , אך כי אמת נכון הדבר נעשתה
 התועבה , הנה שם קראו המוני פס בשם עלילה) והפליא ענה שלא יהיה
 בקרבן קדש ולא יבא בעיר עוד , לכן גשא בעדו מליצתו לבשר הקדש מן
 הארץ , עתה לא ידענו למה החרה החזיק לחרף נפשו בעבורו , (האם
 מעולם הושם חוק ציניהם להיות חלק בחלק יחדיו ויחלוקו , מדוע לא גור
 את הילד הדי ולקח החזי לו והחזי נתן להמלמד) , הלאה , הלאה , והנה
 באגרת מליצת הרב כתוב לאמר , כי המלמד בעודו באיבו , אור תורתו
 הופיע עליו קהרה: (אשרי וטוב לו . בשכבו תחנה אותו ובהקיפו היה שיחתו
 לו לבדו ואין לזרים אתו) . הלא פועלו אין ידים לו להשפיע לזולתו להושיא
 יקר מוולל , וכן ציננו לא יאבד לפענה נפונות הבנת התלמידים להושיא
 מאין ליש כי הילדים אשר נתונים המה לו ללמדם ספר , הוא ישכל פרי
 שכלם , כי אופן למודו והלצת פשעו כולה מקשה , ורגלי הבנתו ילכו
 ארחות עקלקלות , הלאן והבקר עלות , לא ידעו להפריע ענת למודו
 הנפתל , ובא יום ויהיו כמוהו רעולי ואטומי הבנה , ומאד הוא נפלא
 בעינינו , איך ימלך לבבו לקנן בעבר פי פחתו וסגני קהלתו לעשות
 מלאכת

מלאכת ה' רחיה ללמד הצעל הנית בנכלות וערמה, והוא לא ידע כי האורב יושב בחדר להלעיג ולהתל, איך טבע בעבקים פשעו מבלי יוכל מלם, הנה זאת חקרו הנבונים, כי כל איש נבוב הנעדר ממירשי מורשה נטע בקרבו רגשת גאונו לפאר עד ההמון בגדולות וגפלות, לא בן ידמה חנינות גבר נבר וחוכר חבר הוא ילך שפי, וישבחו בעיר אשר בן עשה טוב בעמיו, יען פעולתו חסדה, וחכמתו בחוץ תרונה, והמלמד הדרכן הזה גאה גאה מול מלמדי קהלתו מבלי לא, עשה שימו נח ערבינו יקומו נח הנערים וישקפו לפנינו מלמדי קהלתו, ותלמידי מלמד הבקרה מקהלתם, ואז נראה דבר מי יקום, ממני או מהם, ורחיטם כי דרך גבולו יעלה, הוא עשה להם את הרעה הגדולה הזאת אשר אטם מורשי הנחתם וכל שכלם, עוד הלאה! הנה לא על המלמד הנ"ל תלונת בני ישראל, יען הוא חותר אחר פסת פתו, חולם הרב הנ"ל, מדוע ערב לבו לגשת להללו ולפגדו נגד זקני עמנו כאלו קריה עליה ק"ק בראד ארץ הנגב יודע כי רענה היא, וגפשה ריקס, ושלח הנה איש כזה אשר דעת לבנון נקל, הלא בשער עירנו סתים סולת בשקל, ובכל רחובות וחילות נחללים מופלגי תורה נוזרי הושיה שומרי מורשה, לרגעים לא ירגיעו, למה משיניהם השליך טרף להשיך לאן מרעיתם, פ"כ מן הוא והלאה להרב הנ"ל שזה יהיה לפיו ולא יקרא לנבל גדיב, ויפקוד להמלמד שישוב מלצא עבודתו לביתו, ושם יהיה מלמד בקר וירעה עגלים כמאז, וילך לקץ ויטוה ויעמוד לגורלו לקץ הימין: עד כה כליתי אפי והניחותי חמתי בס, כה, כה, רווייתי בקגאחי בס לכל יוספו לגבה עוד.

הכ"ל ...

נו

בראותי אגרתו אף מרם פתחתי רסן ההותם
רוייתי גת כרוית יין חלבון בבלי זהב רב
פעלים, הלא אליו אל העלמה אני ממשל משלים.

לכבוד אהובי ...

אם נערה מאורסה מאושרת יפת תואר בעלת שכל תושיט אל יד דודה
וריעה כוס מלא מסך, היתן בכוס עינו, אם הוא גביע כסף
וזהב משונך באודם ואחלמה, או הוא חרם חרסי אדמה, היביט אל המזוג
אם

אם יין הרקח שקויו, או מים זרים קרים, הלא מיד בת גילו הגיע לו, היא היא מונה לו, כלי יוצר ככלי חמדה ילח, מי באר ממעמקים בעבים יטעם ולחכו ממחקים, הנה כה רוס כבודו נדמה אלי בהביטו מכתבו שויתו ודוממיו כאשר ילכט לי כלי משקה ועוד לא נחתי לבחון ולהתבונן אל הכלי אם הוא כד, או כלי חמדה מרושד כדכד, גם לא שמתי מנמתי לחקור הממשך, אך חשבתי יהי מה ארצה ואכבדה, הלא מן מאהבי כוס ישועות בכפי, וכאשר פערתי מפלי אצרתו והגיתי בו, רבצו דבריו הרווני נחם כגמולת יין ככלי זהב טהור, ושפתותיו נוטפות מור, ולחנת חבת מכתא שפתיו מלא עסיס, ומדי הניתי במכתבו ששתי בעל כל הון והלאה זקיתי כל ענבותי.
הכ"ד ח"ג

ג

אגרת נ"ז. כמו אגרת שלמעלה ראש

לכבוד אהרן

אם מלמה יפסיה מונת חן בדידי מזה מטוה, ובאלצנותיה עשהה כובע מעשה רוקס, וכפיה פרשה אל אהונה על ראש שמהחו בידם חסונתה, האם אל המטוה ישים לבו, אם משור מן משי ופסים, או מתקופת עשהה? היתבונן אל מראה הצבעים, אם שקערורות ולחורות, או שחרחורות? היבט אל מלאכתה אם פטורי צילים ופרחים מזיירים בקרב, או יעשה עבותות כאריגת האמתחת שתי וערב, הלא מיד רעיתו המיועדת לו היתה זאת, תקות חוס מעוררת וגבעול, כפתיל מאול ובמשכנות זהב שחוס יסולה אליו, מראה אמוך ושחור כגמר ילחד וכרמל אללו מתנוססם, מלאכה נמכזה ונמאם הוד והדר ישה, פעולתה לפינו כמעשה ידי אמן הפלא פלאים, בפרח שושן מעשה למעשים, כן רמ"ג מחל, בראיתי אצרתו חשם כובע על ראשי, ועדן לא בחנתי, אם בכובע נסושת או כבובע ישועה, ואמור אמרתי יהי מה, הלא מידידי הוא בי משך עלי חוס אהבה וקו דודים, וכאשר פתחתי קהת קמתי מכתבו ופרשתי לפני וקראתי בו, מלאתי את שאהבה נפשי, מלאכת הציגו גלגל לוף, ולטף ילנפני לניף טהור על ראשי, אמרתו מטוהרה, חלב עדבש חמה לשוני, ומדי קראי בו תדון דאבה לפני הלא הוא נשני יגוני.
הכ"ד

לתת

נח

לחם תשואות הן בעין יפה, על השופה
אשר עשה להציל אותי מן השרפה.

לכבוד אהובי.

במו אחר עובד אדמה אשר עוז חרובות עמרים שבלים מלאים בר,
וישחקם שטות נגד השמש ליבשם, והלאן לאנו ירשו בלחו
והאמונת רעות על ידיהן, והוא חלף ועבר לבית מלונו, וישת וישבר
וייטיב לבו עד כי נרדם וישן, ופתע בעוד יום בא השמש, ורוח לפון
תהולל גשם, והנה חמר סוחף וגשם שקף ועבר עד לואר יגיע, ושכיב
אש הברק ילהט, והרעם יקבץ ועבר בו נקשה עד כי הקיץ, ויקום
במחומה וימחה עריית עפעפיו, וישקף בעד האשכנז וירא דלף טורד
ויחרד ויבז ויאמר, תי לי על חסה ועל שטורה כי מכה ואבד קליר
השדה, איה עדר לאן הפארת, כי גם הלאן והבקר עלות ודפקום הסער
ומחו, והוא לא ידע כי אהבו וריגזו אכר בן גילו אשר גדל לחו, כראותו
בי השמים התקדרו בעבים וערפל מתולתם ואד יעלה מן הארץ, ויוחל
למועד אשר יבא והוא לא בא, העיו את חקנהו לרפתים, ויאמר ענלה
וישל הצבקים לתוכה, והנה הוא מעיק ענלה המלאה לה עמם, להנים
אל הגרנות ואל המגורות להלילו מרעתו, אז כאשר חדע אל האכר גודל
הקובה, לפניו תדוך דאבה, מן גחני שריו נמשלנו, בזהות בק"ק
ברדימשוב קניתי מפרני ועזוני כידה' הקובה עלי, ואחתי שם בתוך
חנות של עץ השמוכה לחנות של מ"ז, וסגרתני בזהים ובגפות המנעול
וצרית ברזל, וחלפתני משם והלאה דרך יום כה לק"ק פרבוסט לעוש
הקב"ח שלי, והנה בעודי שם הולת לשון אש ותלפט להנה והיה לבשר,
ופקו בתיים רבים בקהלנו, גם החנות שלי שתי קליותיה אכלה אש וצמוכה
גחר, והוא ר"מ החריה החזיק להכות החנות לרסיסים, ואת קולו השמיע
מתוך האש, ואסף אתו כניעתי אשר האחתי שם והציל מתוך ההפכה,
ולא נעדר לי מחוט ועד שריק, ומחר ליד ה"ה להביאה אלי לק"ק בראד,
ואמרתי בלבבי בשובי לקהלנו אשלם תודה ותשואות הן על מצב מצונו, אך
ה' אלה לילי ענלה ימשיכה מפני עד ק"ק בראד, ולא עברתי דרך שם ולא
עשיתי חווה לחו, ועתה במה אכף ואשלם נחולו, וערכתני האגרת הזאת
לקיות לך למזכרת, כחור וקליעה מקטרת, ולא אש עודני חי ולא אעשה
עמי חסד, עקב אשר עשה הדבר הזה, להציל כל יגיעי ביגיעו ועמלו,
מחנק

מדבק לשוני לחכי אם לא אזכרה לעוב , וזירי יגווי הבהילוני על אשר
לא זכיתי להשתעשע אחר עין בעין , ויהי מה ארלה ואכזרה זו ,
מנאי לו"ג הדנוק מאת איב"ד ב"ך •

נמ

להמליץ בעד הרב בעירו , לעמוד לימין צדקו •

לכבוד אהרן הרב הנגיד החריק זכר •

עוברי ארחות ימים , עת יקום סערה והמים תבעה גלים גלים , ואניה
סופרה תחוג ותטע , הנה חנשי אניות ישאו מרום עיניהם
לראש התורן ואל רב החובל , אם השחית מאיש מראשו וגפלו פניו ויקרא
בקול שאון , איש לאלהיו ישראל , וגוי גוי אל אלהיו : ויבער בנשק להשמיד
קול רעד , לא ירבו עלבותם , כי ידעו כי לא יחיו אחר גפלו פניו ,
ואחר הרום רעש ורוגז ההוא מהרה מאד רעתם עוד מעט וכל עת הקליר
להם , וכמו כן עלייתם ובאניות רנתם , אם יביעו יראו בו כי ילן
לתופסי משוע להנהיג עקלקלות ולפרוש גם להשאות גלים ולהסיר רוח
רע המבעיתו , ולגרש מימיו מי מלא מן התעלה במגרפות ובמנקית ,
ומראשו נאוס ופניו צהלו , אין רע חי ה' , כן במשלי אשוב שובל ,
לדמה ולכנהו לרב החובל , היות גולה אזני כי חנשי קהלתו קבלו את הרב
החריק מזה' ... מקהלתנו , להיות הוא יעזור צעמו ואללם יהיה הרב נשיא
ראש משך ששה שנים , והנה ידעת כי טובה הארץ , אפס כי עו העם הזה
ודברי ריבות בשער עירו , חלק לבס ובזדון יתנו מזה ומריבה אלה עם
אלה , והסער מתחולל על ראש הרב , ויהיה הוא מדוכא מפשעיהם כאשר
חלפו ועברו חליפות רבנים ערס כל שני הרב הזה , אשר המה שחו ומלו
את קובעת כוס חמת חנשי מלואו , אולם איש נכבד כמוהו של פיו ילא ועל
פיו יבואו וכל אשר ינוס על פני תכל ירלו ויכבדו , ומעתה לכל אשר
יתהפך במחנהו קדוש הן במשפטים הן בשאלות , או בשאר מקרי' תולאות
ומזבלות המוגעים אל הרב , והיו עיניהם רואות את מראשו לאן פניו
מועדת , לחופף עליו להדיקו , ואם יפיתו גלים נאליים על הרב כמהגם
יחמה גחלי המחלוקת מעל ראש הרב הנ"ל , ומעליו יצריחם , ובשאלון גלים
הוא ישבנם •

בכ"ד אהבנו הדבק מאת , הזב"ד ב"ך ...

לפאר

! א

לפאר את השיח

שלום רב, יגשויקרב, לבני עמי מהורים וקדושים.
חבמי חרשים. ה' ישמור צאתם ובואם סרה

ה' היום בא אלי ה"ה הרבני מוה' ... ולמען נסוחו בא הנה' העת
שחט ובזק, ובחנתיו והקים בחוניו וכוהב ילא, כי זרועו מושלה
לו להתבונן בחגירת לפרנו חריני האכלת דק על דק בשפירה יאופנה
ומה גם בותן היה נד עיי אש זרועו תאמלנו להחזיק בדקו, והנה וידן
דב לו להסיר סרך העודף בריאה תוך הכרש במשוש היד, ופעלו ידיו לו
להסיר סרני טפולים בריאה בלי מקוחבלה, גם שאל שאלתיו כל דינים
הנריכים אליו ומלאותיו מלוא דבר, אין דבר נעלם ממנו, והנה עשיתי לו
כל חסנו אשר שאל ממני והשכתי אותו על כנו באחד הכפרים הסרים
לחשמעתי, שם יזכה ובחי לזק, לעוסף חרבו ולהבין טובה עצה להחזיק
בדק, ומעתה אש שור או עז או שיה או כבש, אליו יוכל לטובת, חולם
התמיתי עמו. מן הוא והלאה לא יזכה עוד את זכחו לשעירים או עגלים
וזאן ובקר עלות או גסות ויקוב חור בלתי הבטן לבשש הריאה בבטן
מלאה כאשר יגשש העור באפלה, פן יקרה מכשלה, ומעתה כל כרם
יבוא עוד הפעם כאשר הסבין עד כה, רק עריה יעור הריאה ממקום
מוטבה ומן גו יגרשה ויוליאה אותה החולה ויביט במראה ויראה בכבד
עין לבטן ועל כפים יטאה, ותחת כל השמים ישרה, אז יורה וידן דין
לחיות לקרוא כשר כשר, "או למרוק טרף", "גם קיבל עליו להיות
שונה, כל דיני שחיטות וזדיקות בארבע תקופות השנה.
הב"ד הכותב...

כא

להמליץ בעד הבעל פניה

ה' היום בא לפני הרבני המופלג מוה' חריה יהודה לייב נר"ו חק"ק בראד
יע"א, והוא חדש ושבת קורא בתורה ה' בבית הכנסת בק"ק הכ"ל,
וזנאיתו ילן עוז וקולו ערב, וכל השם בשים לשמוע אמריו כי נעמו
אין

אין מצני גילו יודע להמתיק הנגינה טוב ממנו , הן כאשר קירא צהרים
 קול כמוהו ירעם נפלאות הן בנגינה הן בדקדוק המלות , ויטעו אמות
 הספים מקול הקורא , גם יודע המסורת , קרין וכהבין פתוחות וסתומות
 מסרות ויתדות , והראה נוראות כי יכונן יחדיו על שפתיו להגות בלחצו
 פיו , מן בראשית עד לעיני כל ישראל בעל פה , ולהגיד האותיות לאחור
 מציני כל ישראל עד בראשית בעל פה עם העצמים והנקודות , הלא דה
 דברו כאש פלדות , ומכמה ספרי תורה ישנים הסיר מפללות השגאות , הן
 מאז נבראו והכינו ס"ת האלה , כל העם עוזרים למאות ולאלפים ולא פעם
 אחת עלו במסילה בית אל הגבעה על מגדל עץ אשר עשו לדבר לקרוא
 בתורה , ברכו ברנה לבסלה , אוי לנפשם הלעוזה , כי קמה ברכו ולא ראו
 פוצה , להיות בטוב הגדה , וכאשר הגיהה הארץ על ירפי ויריעות ועלי
 הספרים האלה , מלא בהם טעיות מרבה להכיל והרים מכשול ולחץ בכור
 סיגיהם , וכמה יריעות רגע והוליאם ממקומותיהם . אשר לא יוכלו להרפת
 למלח נהנו לבלויי מלחים צע"הר , אשר כל הבא עליו ועמד כאשר הוגה
 מן המסילה שגיאות הראשונות וקדמונים לא התכוננו עד דה , והוא לקט
 וארה כל הטעיות והניע אותם כאשר ינוע בכברה , והסיר בגדי אלמנות
 הקדרות שגינות הנמרצות , והלביש אותם מחללות , ולא פעם קרה כאשר
 יהודה עלה בתחלה בהגדה , וזולתו בעלי הגדה בקנאתם ברוח משטמה ,
 התצרכו בלצבס לתור ולרגל אחריו לרגל המלאכה , אולי יכוהו על השל
 למאז אחריו שגה ערוכה , והעלו בידם חרס חרסי אדמה , כי בכל מקום
 אשר דבר במלך זדתו מגיה ירא יהודה מזורו ולא נמלא אחריו מאותה ,
 ויהי בו הפך , מי ומי המניה בראש והוא אחריו , ינבזר סמרים שגות
 וטעית עד כי חדל לספור , לזאת כל מקום אשר כף רגליו יונג ימשכו
 בעבותות אהבה , וכל איש איש לו ס"ת יתן אל יודע ספר בזה , לאמר קרא
 נא וסולה סולה המסילה לסקל מאצני מכשול ,
 הק"ד הקובץ לכבוד הקורא :

סב

לבשר כי בא עת לנחם בתו האלמנה , עוד מעט
 הסיר בגדי אלמנותה , כי יבוא הוא ר"מ עם בתו
 האלמנה וילך אתריה עד הבתורים ותקת את מליצתה :

לבבד אהר דודי ומאמרי , לבי ובשרי , הרבה דרתי :

הגיעני

הגיעני מכתבו ודבריו שמעתי על אודות ההתאמנות ללכת אל מחותני ולבקר את ילדיו, אם שות שמו השערה תחת אצילות ידיהם לדעת מי מהם יבשר להעביר חלוץ מכתו האלמנה היושבת שממה, הנה נעתרתי להפטרתי, והלכתי לבית מחו' הג"ל, ובקרתי ומששתי תחת ארבות ידיהם והנה אחזה שער גדול יתר מאד מחגרת פורן, הן אלה בני שער אחורי אצילות ידיהם, אך לא סביב מבוסם, אולם הבחור השני גם סביב מבוסיו סביביו נשערה מאד, לזאת יבא הנה עם בתו האלמנה ותאחז אחד מהנערים ותקח את חליצתו, וימחר מעשהו לבא עם בתו הג"ל למען תוכל להחליץ חושים, כי אם יתעצל מלבוש לא נמצא חלוץ מהם, יען לבד מחותני נשאו לשלוח הילדים ללמוד לק"ק, דרך רחוק מסה, לכן אל יפגר מעשהו ולבא פרס נועדו הבחורים הג"ל לנשות לק"ק הג"ל.

בכ"ד הסר למשמעתי ומבקש אהבתו וד"שת בלב וגפס חפלה כל הימים

בג

לבקש מנימו לשלוח אתר חכחור המיועד להיות
חתנו, ולבכדו בכל המתנות לבל יהיה לו לשורח.

לכבוד אהרן גיסי התיירי הגדול, שר ומפסר

רעיוני נבונים אחוים בסבך הספק, אם להלאות את חוס הדור להפקידו על סבל ההערבות אשר חופף על ראשי, ולהיות הוא יבצע כל מאויית החפצים, וממנו פרי תאגתי אמלא, או אשם מעליו ואנער חלני ממנו, כי מה לי להעמים עליו נטל התלאות אשר לא לו, והנה בעוד שמאלי תחת לראשי, וידי תמכה רקתי, ואחיהך בתחבולותי ועשונותי שטו הנה והנה, וסעיפי פוסחים הלום והלום, אמרתי יהי מה ארולה אחפש שובל שאלתי לגלות לרום הדור כל עשקי והוא יגמור בעדי וכל חפצי ישלים, היות אדעו כי חנינת קוב מוצו הוטבע על אדני לך, עניימו כעניירש, וגם בלבבו יבין כי מגדל הלחילה הליקתי להושיבהו על כנו למלאות חפצי, ומה גס האם בעולם ידי אספחהו אל אחת הכהונות לשרתני, אך אבא אליו בממד ראש לחננו, וזאת הוא, להיות ידו הדה לשלוח להבחור בקוב המופלא כמר ברוך המיועד להיות חתני חומש לפום אמשטרדם מלוסה כסף לרוף מלאכת פתילים, ותחתיו מרופד פחי כסף מרוקע

מרוקע-מעשה מקשה ומוזהב, ותחת מעשה מקשה כרכה כך הנורה עורות
 אלים מאדמים, והנה שם נעדר מצבר א' הצמיד פתיל גם שני קרסים, יקה
 מאחותיו היא אשתי כסף ויתנהו לצורך לעשות עמנו פתיל ומעשה נסוכה
 הקרסים כמלאכת הלוחות אשר על החומש, גם ישלח לו לבן כסף שלי
 המונח תחת ידו, וממנו יפרד והיה לארבעה ראשים, ראש אחד כך
 מאזנים להעביר חלאת און, והשני להתות אש מיקוד, והשלישי אחר
 בריווה הבשר עודנו בין הצינים לגרף והרביעי אש יעשה את לפרניו,
 יסיר זוהמה הדבוקה בין עור לצפורן, עוד יתאמץ לקחת אלל אחי עבדת
 זהב, ובו שנים עשר משכלות במלואת אבני שמיר הנקרא (ריזשנט) ששה
 מעבר זה וששה כו' ושם בתוך על בשר פי' אבן אודם, אשר עתה כל
 מלאכה יסנה נמצוה ונמאס, והאבן הזאת מאסו הבנים, כי עתה ברא
 חדשות בארץ להיות משובץ באבן ספיר, לזאת הסר מסוכתו אודם ותאמר
 באר פיה וגולל אבן ספיר אליו ישוב, גם ישלח עגלה יסיפיה אחר החתן
 וינצרהו כל ימי החג ויסעוד אללו, גם בית מלוכו יהיה אללו במשכני
 עליון, וגא אל ירע בעיניו על כל הנאמר למעלה ראש, הלא גם אני
 פרחתי למענו בדבר הדוע אשר גוה עלי טרם מועד לאתי לדרכי, לכן
 גם הוא ימלא כל הכל'.

הכ"ד גיטו ...

סד

על אודות פתנות להכלה, עגילים וגמיפות נפלאים אשר לא יסולח

לכבוד אהובי מוה ...

הנה הבינתי לשלוח מלאכה לבתו הכלה המיועדת לבני הבחור שיחיה
 משרק של שנה ובתוך כך צורך בעליל, ועגילים לאזנים של זהב,
 והאגפוס התלואות למטה מהעגילים המה במלואת אבן אודם ונוסף אודם
 ונוסף כה יהיה סביב סביב, ומעבר השני מהותך ירקרקות, גם ענקים
 לגרגרותיה, ובו י"ב נתחם כל נתח טוב למראה ומשובץ תוכו אבן גדול
 וצוב אשר כל הרואה אותו יתן שומם כי תמיהו מאודם, והנתחים המה
 אחוים צמודים אחד באחד יגשו שקוחים על פתילי משי, גם עבצם זהב
 במלואת אבני יקר, עוד נתתי ששים אדומים להצורך לעשות שרשרות
 זהב למעשה תחרת יהיה, והיה כי יבצע מעשהו תשלחנה אליה, עוד
 ארבעה חרוזות פנינים כל אחד גדול כאגוז ועגולים כאשר יתארהו
 במחוגה

במחוגה, וזהרם ויפעתם מורא ונפלא הנקראים (מרוינים), הנה כל המתנות הנאמרים למעלה ראש מסת ערכם יותר מח' מחות ר"ע, ומעתה תשקפה ואצטע במכוני מה ישוב לשלוח דבר לבני הפתן שיחיה, והנה רוס ידי אשא שיבא יום לקראתם ויהיו כמונו, בניס יולדו להם ויבא דור אחר אחריהם, והמה כולם יוכו לשלוח מתנות כאלה, ולעת יודיענו מדת נמי הסמונה למזל טוב מתי תהיה, ואדע מה חדל אני וילדו לעדי מליסע לדאלניג.

הכ"ד מחותנד ...

סה

להודיע למחותנו לבא אצלו על מחולת מחנים, ולא ימשוך עוד בתוחלת, משוכה שבוע או שבועים, כאשר עשה פעמים; כי יביאנו להוצאות ומגרעות פי שנים.

לכבוד אהובי מהותני הרב המא"הג ...

הנה עת בשורה היום להודיעו להכין לעדו לבוא על ראש שמחתנו היום יום אהונה בני שי' עס ז"ג היא בתו הצעולה תחי', לא יאחר מיום ג' שבוע הבע"ל באם הדרך בק"ק, כאשר יעדנו שנינו, והנה זה שחתי הבית מעט, תמול בואי והיום הניעני ללכת לעיר הכ"ל לראות הבתים והחדרים והכנות הלידה והסבאים אשר אפינה אשתי שמה טרם בואי, ועתה עתה הנה יד שלוחה אלי ואגרת פתוחה בידו מרמ"כ ושם בשפתי חלקות יעשה מדה להדיתני במשיבת הזמן להחיל עוד ירת ימים, מאד הרע לי פן אבולע כי ישחית לי מכסת רב, הלא בעוד אני בדרך עתה אשתי כמה פרודות שבר ושאר סבאים, עוד לותה להקבצים לעבוח טבח ושורים יוצחו, גס'לא מעוף אשר מונק לה כי הזמינה עופות כדי הרבה לרוב, והדעים הביאו דאג וכל מכר ונתח לנתחים גס הוא למלא הוכן, אף אפתה לחם חלק דבש, ועתה אם להרחיב עוד עת איך ימוש לי לשבב כל אשר יחסר לי, הלא עת קיץ היום ואין נסתד מחמתו וחס השמש ונמאס הבשר ולחומם בגללים, כי הבאש הבאים בעמינו הקרואים, פגול הוא לא ירעה, וזבחי הבהבי יאכלו הכלבים, גס יעלה באשה ותעל למנת הדגים, ולרוונים אי שער כי יתחמץ ועל הארץ ישפך כמים, גס סר סבאש, טעמם וריחם נמר, ולחם חלות דבש ייבש ויהיה קודים, וזולת אלה האם הוא ד"מ לא ידע כי חסר יבואני גס בשאר דברים

זכרם, האם למצוא מעוז ארץ מגורי להגנורר ולהתמהמה עם כל מרבית
 ביתי בעיר אחרה בק"ק הנ"ל אשר כבר הכינה שם אחתי כל הידיה על
 גבן וכלים מכלים שונים, ועופות וקבאים מעופדים ומוכנים שם ואם
 יומאך עוד חיוה שבועות אף אם אני וב"ב לא ינהכו לנתיבות לבא לק"ק
 הנ"ל אשר שם יהיו מחולת המחטים, לבי יהנה חימה מן המגרעות
 וההעדר, יען כי כל מקנה מעוף גדול ילכו נסו ואין רודף להשיבם, גם
 החטה אשר הכינה שם בלי יעשה קמח, אולי יעשה זרים יבלעוה, כי
 מלח עם הארץ אשר אשחיר שם למשמר המה ינללו ויפתחו מאבוסיה,
 ועתודתי יסבו ויקחו מן הידיה ואת פי לא ישאלו, והנה בוקה ומבולקה,
 כי כל הגונב מזה כמוה נקה, ומה גם כי דרבי נחמן לשיט לבי למסילה
 לעיר דאנליג, ואחר ההערות האלה לא ישנה מלבא בשבוע הבט"ל על
 ראש שמחתנו, גם ידיו תביאנה כל ההתחייבות כאשר פיו קבנו בתנאים
 ולא נמא חלון מהם, למה יהיה ריב בין שנינו, הלא על כל חופה כבוד
 לאיש ששם מריב.

הכ"ד מח' :

כו

איש אחד מתרפק אל ריעו לראותו, לבא על ראש שמחתו :

לכבוד אהר' ב' אהר' המאוהג :

הנה היום בשורה מואלת להודיע כי זבח משפחה לנו בעיר, והגיע
 יום שמחת לבי הוא יום חתונת בני עם הנגיד מוה', ועתה
 האספו וזואו על זבחי הבהבי לאכול בשר אבירים דגדורים, ולשתות
 עסיס, ונתעלסה יחד כחכי איש גדודים, הן זה מועד מועדים, עת
 אשתו המליטה זכר, גם אתה בדם בריתך שלחת עתירתך אלי לבוא
 אליך, ונעתרתי להפלתך ואזוא אליך ואראה כי מתבוסם בדם ענב
 הייתי, וגם שם אכלתי אבוסים בארוחתי, ובטוגג ודשן אללך הרויתי,
 לכן גם אני לא אהל בריתי, וכמוך כמוני אנכי היום שולח אליך עגלה
 משולשת בצאנים לבוא אלי הנה על מחולת מחנים, והנה ידעתי כי אללך
 משתה תמיד, ויהי לחם ביתו ליום חטה מניה וכל נתח טוב ירך וכחך,
 הן זאת עוגת השמיה, אמנם עונג נפש המשכלת הוא עונג הנפשות
 להתעדן עם בני גילו זאת היא המנוחה והמרגעה, אם אנשים ריעים
 להובים אשר להתרפקות הידידות בקרבתם, ואהבתם קרובה ברעיונם,
 אך

אך נפלגו בחזיונם, יטן איש מעל אחיו יפרדו ולא קרב זא"ז; וכאשר
 מרוב ימים יפגשוהו בזה מועד, יסקו זא"ז, ואיש את אחיו יפקוד לשלום
 ואת ערבתם יקחו, ועלייתם כמו לאכול לפחת ושתיית יין הרקח, ע"כ
 אוחיל לו לשית לבו למסלה לבוא הלום הוא ולעניו ולפיעותיו, אמנם
 מאחיו הרבני נר"ז יקח אשר לדרשה, אם לא יאבה לעלות ולבא על ראש
 שמחתי, והיה כי אתן הכום על כפי לשחת אפקוד להמשוררים לנח
 בננינות בעבורו ובננינתם יננו כה לחי,

• הכ"ד דודו ד"ס •

ז

• ענין הגיל במלות שונות •

יברכך ה' בבל טוב וברכות שמים.

ויאיר לך בצהרים, היה בו •

הנה היום יום בשורה הוא, לך בשורה מולאת אשר תשמח לכן
 וכליותיך בשמחה גדולה, כי בא העת יום חופת בני דיוס...
 אחר שבת הצע"ל, ועתה אני שולח אליך מרכבה אסורה שלשה סוסים
 לשאת אותך, וכל לאלאריך על ראש שמחתי, כי איך תמלא לי שמחתי,
 אם אתה ריע אהוב לא תהיה עמנו פה, לכן ידידי! מלא שאלתי כחוק
 ריע נאמן, ועלי לשלם תגמולך בכל אשר אוכל, ובבואכם נשמחה
 ונעלה יחד גיל אלי גיל ששן אלי ששן,

• דברי ידיד •

ח

להודיע כי ק"ק בראר באש נבערה, ויקרא את
 שם המקום תבערה, ועתה נפשם לעפר כפה,
 ואחינו כל בית ישראל יבכו את השריפה •

• לכבוד אהרן הרבני המופלא מזה •

הנה קול קריה הומה, אשר ה' הגה על פשעינו, היות נר"ה חייך
 תקם כל באשמורה התיכונה באופל לילה בעוד שנתנו ערבה,
 ערבה

ערכה שמחתנו, כי הולת אש לא נופת והפית קריתנו ק"ק בראד, ועלה כליל העיר השמים לרום, ונשאתה עירנו שואה ושמה, באו אל גבים לא מלאו מים, כי עזר ה' את השמים, הה! כי קרא חורב על הארץ חורב על מימיה ויבשו כל יאורי מזור, והמים אשר בתעלה דללו וחרבו, גם הבארות אשר חפרו וזכרו גדידי עם הקירו מימיהם, המה היו כמו אבא מים לא נאמנו, ויאלצו אנשים בלעז באישון חושך להעירם משנתם, ועשתותם לא שאננו ויתגררו גוייתם ועל חלקת לאוריהם הנה והנה, בעד לא מחו חלאת קריה הטחה בעפעפיהם, ועדן לא תגרו במוח ולא דרכו בכעלים, פתאום בא שביב אש ויגע בארבע פנות הבית מאין לנפות ללאת, יש אשר קרעו להם חלוני ובעד החלונות מלטו על נפשם, ואלה פריים ילאו חושים, כ"א מתהפך בתחבולות להחיש מפלט לו, ועיניהם לא חסו על כליהם כי לא יכלו מלט משא ובכפם לא דבק מאוס, או להבה תלהט או זרים יבוזו יגיעם, מקול שעתם פרסת אנשים מרוב אדם, איש את אחיו ידחקו, ומרעש דרכו ופרשים והמון נלגל אש לא הפנו אבות אל בנים, גם נשים שאננות את פריהן מתוך חיקם השליכו, כי בעצרת זדון רוח סערה המתחולל על ראשן נעתמו, צריח המצור הם וגדול המראה, והוראת שעה השקועה תוכה אשר ממנו השעות והרגעים יבחנו, והלליל הולך וחזק על פני כל העיר היו לשרפת מאכולת אש, אף שוכני בתי חומר נדבאו לפני אש ממקד עד העפחות, גם החיות אשר הוכן הסוכך מחרשי יוצרים הגלגלים בכבשן כל כלי יוצר לא ילח כי הלחית האש, ומוצק סער וסופה בני רשף הגביהו עוף לעוף בחגי הגגות והולתו ברהיטים וקורות אשר הגגות נשענו עליהם והיו לבער, ואחרון הכבד בתי תפארתנו אשר שם יתנו צדקות ה', שם נשב הרוח וגם נשף במ דרך פלומי החומה מאזרי זיקות ואכלו את קדשי בני ישראל, ספרי תורת משה וספרי מדע היו קדושי אש המסים, והנה אל מקום אשר יפנה הרוח ללכת אחרי התאמנו אנשים לעלות לגגות בכשול וכלפות להלוט ולהכות את שחיפי עלים רסיסים, אך לא עלכו כח מפני משאת עשן, גם כי ראו פן יסאלו בלהב העולה והמופק עליהם, כי בופה וסערה יסוער, כאלפים אמה במדה מקיף העיר וחולה בחורש מאל נמלאו זכרוניהם שבנות מעלעלים וברומים, וקדשי דלתות וסרני ארמונם קתם אכלה אש ותוכם נחר וחרך, אשר רוח סועה טעה ברב דחו להפיצם שם, וכאשר יפול העץ שם יחוא, כי ראשי הבכאים אשר קומת למרתם גבה עד למעלה, הן המה עלרו לחיח, ולולי הם אזי סערה חסין חותם הלאה הלאה.

הני רוח ואש תואמי מבטן לחיות אכזריות יוצאות לידם קרנות יהודים, ראו איפוא לא שכלתם, אש אש ענה כי איך לא אמאך, אש חסך שמים שם את, ואש אלע שאלו הכך מאתמול תפתה, שם תצפרי

פגרי

יב

פגרי אנשים לעבור שארם, אף על הארץ העמודי בין החיים להפשיט
 עורם, אם על המשכב הוא תארחי להזריתו להורידו לשחת, ואם יקום
 ויהלך בחוץ על משענתו חבי אותו ברום הקדחת, הנה אם לשלום לחיים
 תתפשט, גם אם למלחמה תתפשט לחיים, כי תזער אם בנשק להמית
 נקיים, המזעק קהתך אשה ריח ניחוח ואכלת את בית נכחתי ב ית בהירתי
 כי באת לקחת גם את ברכתי, וגרשתי מהסאפח בנחלתי.

הסבי עיניך מנגדי! טובי התיצבי כה, את רוח כופה המזעק כי חניפי
 צעים רוח לעוברי ארחות ימים ונהרות, שם תחני בשאון
 קול המוץ, ואח נפש בעליך תפחי, כי תפיה לגלים נלים ותדועם
 בשכט עברך, לשבר יי אדיר, שם תפסת דמי אדם לוליס לדכיות,
 ועוד לא שבעת, עד כי עשית שכס אחד עם אם אחותך להשאות ערים
 בלורות, מדוע נגשף אל העיר ותורי מעל החומה פלחי לבנים ושיני
 פלעים לרץ לגלגלם, ידעתי כי לא יחיו אחרי נפלם, מדוע תפסחי על
 שתי הסעפים, אם בים עברך ובנהרים אסף, למה תפלם נתיב כי תרכבי
 על כוסי אם לעלות בסערה להחריב ערים, לכן וכל שומעו שמך יחרדו
 לקראת בואך, רעמו פנים ויהיו ערך :

פדה העמוד לעבר אחד, גם אתה איר בא הנה, מדוע לא באת לעזרתנו,
 ולת אביה לסתוח ארובותיך למען יגרו נטפי מים ויוזק חסר לאידוכו,
 ומדוע מים לא עברו סיד, זה דרכך מעולם להיות כך הסך, אל עוברי
 דרכים ודורכי נתיבות המחכים לאור השמש יובש וגב, תרשיף עלי אדם
 רב חסרות עוז, ודלף טורד להשכיב נבלי שמים, ראשם וכרעיהם ירחלו
 צמים, עד כי חדל להיות אורח מכול ומלם, ואל עירנו בעת עקה,
 אשר אנשים יאפו ויחלו למסר ורסישי לילה למרוץ ולבא כמו אורה, נר
 חך כי הכית אותה בשמש ושרב, על כל הארץ היה קל ועל גופה לבדה
 היה חורב.

עתה פתה שלשתכם בואו הלום, כן משפתי חרלתי, איבה אשית
 צינך האש ובין הרוח, תלכי שחוח בלא כח, ולא תוסיפו
 לנבזה עוד כל ימי הארץ לעלות כשואה, והיה זה שלום אשר כי תבואי
 בארצנו וכי תדרכי בגבולנו ויתאכזבו גאות עשן, והמשאות החלו לעלות,
 אל מקומו ישוב הרוח ויקס סערה לדממה ואיד נכון ללעז ממגור חסדי
 יבוא אד הנלז אחר הלהב להוריד לנו גשם ומורה ומלקוש בראשון בהחל
 בקלה המחנה מדורתה, טרם תעלה הבמחנה, ואת האש יורה הלה
 ולא יעשה פלה מקומנו :

רלו

ראו אתמה אש ורוח, איך הגעתן ריקס את פני פני חתה כבודם
 יקוד אש ונשיבת הרוח המירו בקלון: ערומים חתה אין
 סח לזמה, על גייתם לרובי מור, ועשיתן להם כחנות אור: יום
 אחמול עדו לבושי מכלול גלומי חבלת וארגמן, והיום אתמה אש ורוח
 אדר תפשיסון, כי תשומם כשמיר ופית, והנה שק על בשרם מכות,
 תמול געלי חתם ברנליהם סוגר בחדים ואופד בטבעות כסף, עתה ילכו
 במשעול חלוצ הגעל: אחש ישבו בבתיס ספונים בארזים משוחים בשער
 באין לזמה ופרץ, היום חתה נטושים על הארץ, אחמול מאכלס בריאה
 בשר לבירים כרים ופחדים, היום עתדותיהם שמו ולחמם להם יבש
 כקודים, אחמול סבלס מלא גביעות יין, ועתה ירדון נחית למלומס
 מתגלי דמעות פין.

אנא ה' הבט איך משרתך רוח ואש לזהם שמו בזה את כרמנו, ראה
 לאן הטלעה והגדהה מרוסת למר, הסכת איך ישתקסקון ברחובות
 ושמע קול געיית גדיים גמולי מחלב ילדים רכים הולגו ערומים בגומס
 מרחם, למה הצימו עבדיך את החלקה אשר לי באש, והיו כזמה הבא
 לקחת את גביי בטעם אחת, ולל אבה לתבוע שלומותו מעט מעט עד כי
 יעבור זמם, למה תשמע פלח הילדים בני אש התמורה סעים ושומרי
 סחי ספל אשר אל עוני ישרא נפסס לאמר אכלתי חטאת היום, הלא אחרתי
 לך לא ידברו עלי מוב, ילך נא אחי בקרבנו וישמע עולת זקני עמנו
 קום ר' רש את כרם נשות המרדות הסר מסוכתם, כי בני זמרים חמה
 למה תנכר את בני האהובה זאת בני השנואה תבכר, והי מה נעיבה
 נק בתרועה פי גרלה עוגנו, איך מי יתן אפוא ודע כי שלמנו כל נשינו
 ולקחנו ככל חטאתינו, פן גשאר עוד מעל זאשם אשר לא פרוס הוא
 עוד חמוסף ידך לתבוע בשבט מכה בלתי סרה והלאן והבקר פלות ודסקוס
 ופלא יומם ימלא פסקס, סתה נחלה פניך לקרוע כל סמרי חובותינו
 ואש מור קדוש ישראל מלא אשם ועדרים לעבירות, את המלא תסיע
 ואש הטמר באש תשרף, אשר לא יזכר עוד, חדל נא מי יקום יעקב כי
 קמן הוא, סענה ותחמר מחמתי על זאת רני עקרה, אל תחת ואל תירא
 לא תקום סממים לרה, הנהיערכם הנחלו מאין יושב וליה קדשם
 השמם, עוד אושיכסם באסלים כימי מופד וחרכותיכס אקומם, אמן ק'
 יאמר ה' בן יקום וק יהיה,

הכ"ד א"צ הכ"ד ב"ך

לנחם

סמ

לנחם לרעו סיגנות אך לקבל באהבה , ולפניו תדוץ ראבה .

לכבוד אהובי הרבני המופלג החכם השלם מוה ...

הן מאז עדיתי מאהל ביתי שבעתי כדודים באין מרגוש , גלי בלחות
עברו עלי , פעם עיני דאבה אורי רגע ולא יהל , ופעם פרך
המלטול ומורד שרכת הדך , ופעם חריטי ריק ואפס אגורס כסף , סבלתי
שן וכפן , ופעם בולס נקבלו בלו אלי , בולס קודחי אש לא גופס עזר
בעלמותי כמוקד , ובכל זאת שמתי פני כחלמים ולא יחרף לבני כהבים
עיני בשורי בקום מרעים בני גילי אשר גדלו עמי , המה יושבים על סיר
בשר וזרועם רמה לעשות חיל , לא קנאתי באלה , גם עליו מאהבי גלה
אני כי שמה כום חמת גערת עתים חתחתים להדיפו ממלכו ולהרוס
מעמדו אשר היה לו מעורו , גם גיטס מנחלתו כי בית חומה אשר בניו
לסלפיות עתה איש אחר יחנכו , ומדעתי כי קשה יום יואל ובהלס נפשו
לקון בחייו להרבות לבאי מזימותיו לאסור מלחמה להתעולל דברי ריבות
בשערי החבולותיו להכריח כרה , על מה עשה ה' ככה לשדד רבלי לעשות
כוננים להעליז רוחי , ומדוע אל ימין פרחת יקומון , ואל שמאל בניס
לא אמון , וזכאי לבאות זרע אדם גרועי מעדרה נשוי חכמה עליהם יאקס
על וימולו סל לברכה , ואלה נבוגי מדע ירדו במורד חרזים ועל נזעם
לבר יהיה חורב בסוף , בל אשר יעשו יהיה הפך מזימותם , מ א ה ב י
אל יתן את פיו לשלוח ברע לבצע בקצו החבל כי תבל הוא , הם ! אל
יתגר מלחמה בגבוה מעל גבוהים , ובכל זאת כי יראה ערומים אשר
בקריו בדת . והמה בשל המלך אל יתעבם ואל יגדל עליהם עקב , ונחשב
לו תרומת חכמתם כתבואה מן הארץ ובמלאת מן היקב , כי כן חיבה
החמת הבורא להתהנך בכל דור כה לחיי חלד , לסרלות רוב אומן ואנו
לבג יעוז אנוס להתבדך בשרירות שערורית לבו לאמר בגבוצי , מוסי
שללי עשה החיל כזה כל המחנה אשר פגשתי לכן יתעם במוסע לא דרך וכל
חכמתם נשארה מעל , ודע ידדי אס כעת הצר לו אל יזמה בנפשו כי
השועה גדלה עד נלח סלה , כאלס בער רואה על סרי מיכל חיס נף כפס
מעץ , יענה ויאמר כי נשברו אניות בעליון נבר , אנאס יהיה עיניו
רואות את מערה וזכס חסר סתם , יאמר ה' למכול ישב , גם אס יראה
מי ומי הזמן ינהגו בכבודות בהנהגה מאושרת יאמר לא יהיה אליסוף
למו עד בלתי שמים , לא , לא ! אן טוב מוחלט ואין רע מוחלט וכאן
עגלה

עגלה יוסב כי שחה ולרגלים ידובק , ועד רגע הוקס על , כן חיי אדם
 על פני האדמה , עובד ורע , מרגיע וטלטול כבוד וקיקלון עושם ורע כל
 אשר יעבור תחת שבת תמורת הזמן יהיה קודש , כולם מרועה אחד זמנו ,
 ועתה לא נא לקראת אחז האוחז מעשה עבדות מלאכת זהב במלאותם
 פטארי לזנים ופרחים דק על דק , ויוראו לאמר בה תפעל ובה יהיה
 עבודתו , נקשה נפש בו ויתן בקולו , הליועץ נתנוך כי תאלף אחרותי
 אשר לא נסית באלה , ואם כן הוא איך יסלח אלזכו לדבר און באמרו
 שלחן ה' גאלה נפשי , הן ראיתי כי לא נהן חלק כחלק , לזה נתן אשפר
 ואשישה , ולזה חלק אחד מחמשה , לזה מנה אחת חפים , ולזה ראש
 ורגלים , לאלה איש איש בשר זרוע ולחיים , ולאלה בשר אחוריים , ואם
 נצבור זאת לא ישרה בעיניו , עתה ישים נא ערבני עמדי , אם ימנו
 אותו למלצר , והוא הוא ימנה את הפרה , קטן וגדול שט הוא בין
 הקרואים , ידעתי כי לא איש כמחז , יודע לתת בחרו לקראת רעהו ,
 ולהגיש לאיש כערכו כנאות לכבודו , ובעיניו יהיה כעם ככהן , כעמד
 באדונו , כנקלה כנכבד , אם לא על פניו יברכוהו , וילאו מן השולחן
 בחרון אף כי נעזבו כי הכלים יען לא ידע לעשות משפט איש איש , כי
 אדם יראה לעינים , אולם ה' יראה ללבב , ידו יחלק להם בקו עובות
 מטובות סוגות ולכל אחד תלא אחריו משאת המלך , גם את הטוב גם את
 הרע יקבלו אישים כללים ואחדים , והם ילקטו צבקר צבקר כל אחד מעת
 לאתו מרחם , כל ילדותו ילין בקצירו כפי עבודתו וכהוראת השפעת
 מערכתו לזה ילעיע ברוב עוג כל ימי לבאו , ולעתים מזומנים כמות נכל
 ימות , ולזה יענהו וירעיבהו ואת אשר יאהב יוכיח להכחיל אזהביו יש
 שכרו אתו ופעולתו לפניו , ועתה מי הוא כי קרא אל המלך לעזוק על
 ציתו ועל שדהו , חל נא לפני-אל ויאסוף אותו מלרתו , אז ילו לאמר השב
 את כל אשר לו זאת כל תבואת השדה מיום עובו כאשר החל לנפול ומטה
 ידו עד עתה , וישב ידו אליו ותהי כבראשונה , וישב בשרו רטפס מנוטר
 כימי עלומיו , ואחרי בלותו תהיה לו עדנה ונופש , להניחו מעלבו
 ומרצו , והנה כל הדברים האלה וכל החזיון הזה דברתי אליו מרוב אהבה
 לכל יחבר עמכם ויהיה אף שמח , ויבטח בה' שוכן שחקים , כי ישוב חסד
 חמש ידות כפלים להנאנחים ונאנקים , והמה יעלנהו וינחמנו ועוד יעדק
 חסו ללאת במחול משחקים .

הכ"ד אזהבו כרע כאח לו , מנאי אוב"ד כ"ך :

לתנות

לתנות למאהבו ממיתת אבי, איך עתה ינוח על
משכבו, תחת כנפי השכינה השם עבים רכובו

לכבוד אהובי החריף מוה ...

הנה בהיות אה"מ הרב זלה"ה הוכח במכאוב וחלה את חליו אשר מת
בו, אז גם את כהייתי ונחליתי בבית אחר הרחק מאד, וממני
יפלא והדבר יגונב אין גולה אזני כי יראו להגיד לי לכל יבעתוני, אך
כראותי כי אנשי ביתי מתלחשים בדממה דקה, אלס פניהם יחוורו, ואלה
ימחו במשפחותיהם נטפי דמעה מעל לחיים, ואלה יתפרקו חלילות ידיהם,
ואמרתי אליהם מה זה רוחכם סרה, ומה קול ענות חלושה אשר אנכי
שומע, ויענוני דברים בדואים אשר אין להם סחר, וכאשר שמעתי קול
קריה הומה קול אומר קרא ואמר עמדו קוים וסגרו דלתים בשוק כי שר
וגדול נפל היום, אז הבנתי כי היום לוקח אה"מ מעל ראשי, ואתחזק ואשב
אל המטה ואקרע את מעילי, וישבתי שומע וזעקתי מרה, וכה קננתי
בקטנה, בלכתי בבית הגה והנה.

אלרי די כי בא יום קרץ, הילל בן שחר נגדע לארץ, יחד חלמי
עיני ממעמקי אפחות לבי יבכיון, כנורי כנורי, לא אוסיף ען
גיל ועוגב עלי מיתריכם עתה אל ענבי נהי ותמרורים, אבל וקול בוכים
מיתרי תחזקו אל תנתקו, גם אתם קאת וקפוד בכפתורי בתים תיללו
ותנלחו בעינות יגונים לקראתי, ואני דלפי דמעותי אמהל עם קנף דיר
שפתי, בהם ארטיב לחימי גם למאכס תרוו, אתם עפפתי, למה זה
תרעפון נטפי מר ההולכים לאס, יעבורו מיכל מי ברכות בכיותכם
ותעלו כאור כולם שטפו פלגים עד זרויק ארץ מלחה, ועד כי גאו
המים מי שחו נחל אשר לא יעבר, הוי חמת חתחתי העתים שמו מני
פן מתחכם אשמה, רוח זרה תכלפני ושכחתי אל מחוללי, אלה נורא
מאד נעלה, אך הרבית פלעי ומילדי הזמן חבורותי נמקו, אבי, אבי,
על מי נעשית כבשך הנהלאה, לאן הגולעה, איה רופה נאמן, הזמן
מיומן, המדריך לאלאיו באורה סלולה, ובמעגלי יושר, צמי הנחת
מכת גורלך, להשקות ערוגת מסעך להיות פרי ישובך, ביראת ה'
ובלמודך ובענותך במכתך ודעתך היה משיבת נפש, עת ראיתך נשה
ממני כל עמלי, שמחתי לקראת בואך, אמרתי הנה באה הנפירה, ולכוש
חלדים לקראתי, שער ראשך כלמר אחר ובנוף אמרויתך שחקים יערפ
קל

פֶּל וּשְׁכַל לְמוֹדֵךְ. כּוֹכַב שְׁחֹמֹם, עֵתָה אִם יַעֲלֶה הַכּוֹרֶת מִי יִגְדֹּל לִי לְהַזִּיק יְגוֹנִי, וְמִי יִדְבֹּר עַל לְבִי לְנַחֲמֵנִי מֵעֲלֻכָּתִי, וְלִמִּי אֵנוֹם לַעֲזֹרָה לְהַמְחִיךְ כּוֹדִי לְהַמְלִיךְ עַל חֲפָצַי לְהַתְּאָחֵד הַיּוֹמִי אוֹ לְהַשִּׁים הַשְּׁמַיִלִי, הֲלֹא עֹשֶׂה עֲלֵת חוֹשֵׁי עַרְכֵי הַבְּנִתָךְ מַעֲלָת טַחֵף הַנִּמְחָרִים, וְעֲנֵתָךְ כֹּחֶשׁ יִשְׁאֵל אִישׁ בְּאֻרִּים, אֲחֻמִּי הַטֹּבֵעַ בְּךָ יִתְפָּאֵר, אֲחֻמִּי הַשָּׂכֵל לְךָ יִקְלֹא, אֲחֻמִּי יִשְׂרָאֵל אֲתָךְ כּוֹרֶתִי אֲמֵנָה, מַלְאֲכֵי תַּחְבּוּלָה אֲלֵיךְ יִגִּילוּ, מַחְקְרֵי יוֹחֲשֵׁי מַשְׁפָּחוֹת לְהַלְלוֹת בְּךָ נִקְרַת דּוֹר דּוֹר, הֵמָּה מִמֶּךָ יִבְקְרוּ, הַיַּעֲרוֹךְ בְּפֶרֶךְ אֲוִירוֹת אֲוִיר בָּנֵי וְאֲבֵי נֹר בִּרְקַת תְּרָשִׁים וְגֹרֶת סָפִיר מַחִיר גְּזֹרֶתָךְ, אֲבָרוֹ אֲרֹר רֹכְלֵי שֶׁבַח וְלָרִי גִלְעָד, וְרֹאשׁ כָּל בּוֹשֵׁם יִרְיָחוֹ, וְעַשְׂבוֹת הָרִים וְמִי אֲמֵנָה וּפְרַפֵּר נִהְרֹת, לְמַה לֹּא הַעֲלִיתָם תַּעֲלֶה לֵאבִי זִנוֹחַ, הָיוּ חֲרֵב זֹלָלָה בְּשַׁר אֹכֵלֶת אֲדָם אֶת מַשְׁבֵּלָה גֹּיִת נִקְיִים, סוֹבְאָה דֵם אֲנָשִׁים כֶּרֶת זֹלָתִים בְּזִמְרִירוֹת נִבְלִיךְ, לַעֲרוֹךְ עֲרִיזִים גְּבוּרִי כֹחַ אֲשֶׁר לֹא בִמְחַתֶּרֶת מֵאֲלֵה, דְּמִים בְּדָמִים נָעֻמוֹ מִנְּגֵנִי בִּרְקַת חֲרֵבָךְ, הַמַּעֲטֵן לָךְ עַד כֹּה מִמּוֹעֵד מוֹעֲדִים רִאֲחָה וְגַם יִרְשָׁה, כּוֹלֵם יַעֲבֹדוּ תַּחַת שִׁבְטֵי עֲבָרְתָךְ, כִּי חֲרֵבָךְ הַנִּפְתָּה עֲלֵיהֶם וְלֹא נָתַת יִירוֹשָׁתָה פְּלִיטָה לָמוֹ, עַד מָתִי תַּתְּנוּדִידִי וְלֹא תַּתְּהִירִי תַּמְרָקִי וְתַשְׁפִּסִּי בְּמִי דַמְעוֹת אֲנָשֵׁי חֵלֶד, אַחֵר תִּאֲסָף אֶל תַּעֲרֵךְ, הַרְגֵעִי וְדוּמִי, דוּמִי,

אֲוִלָּם אֲנִי אֶל שְׂדֵי תִדְבֹּר, אֲנִקְּתָה נֶאֱקָתָה חֲלָל עַל חֲלָלֵי חֵלֶד, עַד מָתִי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ, מָתִי יִפְרֹד הַמוֹת וַיַּעֲלֵם מַעֲיָנִי כָּל חֵי אֲשֶׁר עַל פִּי אֲדַמָּה, וְלֹא נָדַע כִּי בָּא אֶל קִרְבִּי, וַיְהִי שַׁעַר הַמוֹת לְסִגְוֹר וְהַאֲנָשִׁים יוֹאֲלִים בִּיד רַחֲמָה וְלֹא יִרְאוּ שַׁחַת, מִי יִתְּנֵנִי יוֹעֵץ לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁמַיִם מַעַל, אֲזִי אֲצוּר אֲחֻמִּי עֲלִיךְ מִלֶּאךְ הַמַּשְׁחִית, לְהַפִּיל חַיִּי מוֹת מִיַּד יִמְיָךְ, וְחֲרֵב בְּאוֹתָךְ הַנוֹקְמָת מִיַּד שְׁמֵאלְךָ, וְלֹא תַּפְתַּח עוֹד פִּיךָ בְּרַחֲמֶיךָ, וּבְלֵעַ הַמוֹת לִנְלֹחַ.

יַעֲרֵב נָח קוֹל לָלֹל שְׁפָתֵי כָּלִלְלֵי שָׁמַע, וְנִשְׁכַּחַת קֹאֶדֶר רוּחִי, וְנִשְׁקִימָת הַמַּיִית לְנַחֲמֵתִי תִרְיָח רִיחַ נִיחֻחַ כְּקַסְוֹרֶת בְּבִית נִכְלָתִי, וְנִסְכִּי דַמַּע פִּיךָ, כִּמוֹ נִסְכֵּי יֵין, עֵתָה אֵין מִזַּח פֶּדֶר כִּי נִגְרַעוּ נִסְכֵּי מִי לְנוֹרִי וְנִסְכְּרוּ מַעֲיָנוֹת פִּינִי, הֵמָּה הֵן כִּמוֹ אֲכֹזֵב, וּמִן הַשָּׁמַיִם מִכּוֹן מִנוֹחַתְךָ תִּשְׁקִיף עָלַי, עֵת קָאֵם שְׁאוֹן, אֲקַרְאֲךָ מִמֶּלֶךְ, תִּשִּׁים חֲזוֹן נִפְרָךְ, וַיִּמְצֵךְ תַּחֲתִיר אֲבֹדָתָה מוֹסָה וְתַפְתַּח חֲרָלוֹבוֹת לְהַחֵם אֲבֹרִים מַעַל יָדֵי, לְהַשְׁכִּיחַ מִמֶּנִּי דֹאגָה וַיְגוֹן וְעֲלָב נִבְזָה, וּבְעַסִּים מִלִּינִתְךָ תִּשְׁקִי לָרִי אַחֵר הַבּוֹשֵׁם בְּפִי סָף רַעַל, פְּטִיב שָׂחַת עָלַי לְהַעֲבִיר אֶת הָרַעָה מִמַּעַל.

אֲבִי אֲבִי רַבֵּנִי יִשְׂרָאֵל! נִסְעַת מַגִּילָה הַהֲרָגָה מֵאַרְץ הַכְּבוֹל אֶל אֶרֶץ נִכְחוֹת, הַבֵּט גֹּאֲלְךָ יוֹם כֹּה וְרֹאשָׁה מִה רַב טוֹב הַלְּפֹן לָךְ, אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲתָה בָּא שָׁמָּה לְרַשָּׁתָהּ, עֵינֵי ה' דּוֹרֵשׁ טוֹבוֹ עִם הַיֹּשֵׁר הַזֶּה, לֹא בִמְסַכְנוֹת תִּאֲכַל עִם לֶחֶם, עֵתָה בֹא יוֹם הַקּוֹנֶה אֶל עֲלִיוֹן יִשְׁמַח בְּךָ וַיִּימָסֶךְ מִרְגּוֹךְ

מרגון מן העבודה קשה יום סבלות עולם השפל ותרועתו כי עד עתה לא
 באה אל המנוחה והמרגעה, שם תתענג על ה' ובכבודו תתימר, בשלבי
 מדרגות יוליך אותך קוממיות למי בריכה הישנה למחלצ שורש נשמתך
 העבודה, כבוד לבגת הספיר ניתן לך, ושנאני-שחק ושפני מעלה בעלי
 כנף רננים יללו אותך ויעלסו כך ידודון ידודון וימחלו כף לקראת בואך,
 בחלילים יחללו בקול ערב יענו בקול דממה דקה, גם אתה תרון בגאון
 ה', ומן חרם וסתר כאשר יסחרו סחור סחור בבקר בבקר, יעיר לך
 חזון ומרת עיגת שיריהם לך מתוק או תתענג, ומן מהלכי מערכי משערו
 מזרות מושכות כסיל ומעדנות כימה ועיש על בניה, אז תתענן ותנחם
 מעצבונך, שם בעד האשגב תשקיף ומנגד תראה את ארץ אופל וללמות אולרי
 חושך וערפל מחותל, ומטמזי כפור סער וסופה ואש מתלקחת, ופגרי
 אנשים חלושי שכל וכחשי מורשי עשתונות אשר לא יכולו לנתק שרוך ושער
 (יה"ר נדמה לרשעים כשער) עתה בזרועם יקבלו פולעים, והמה אמונים
 עלי תולע ופיה כעסים תשכיר חלי רעבה מדם ומחלב כליותם, ותהי
 נבלתם כסוחה, וחלפת משם והלאה ובא אל פתח בית אל והשער הזה
 סגור לא יפתח, איש לא יבוא בו, כי אם חפץ בו המלך ונקרא בשם,
 אך כשמוע קול-לעדך, וישלח מלאך ויעף אחד נון השרפים ויאמר — הרף
 הרף, הקולך זה בלי דוד קרב אלי, גם אתה תענה השתחויתי כי מלאכי
 חן והוא יביאך אל המלך חדריו, וכה יהיה תבנית ההיכל, קירותיו
 ממסד עד הספחות שבידי אש לבנה רחב ושוב כמראה הבזק וקירותיו
 כאשר יש עינו לזרום ויביט למעלה, יראה אבני שיש טהור, בנקל יכול
 להיות כמתנתע לאמר גולת מים מים מריקים, אך גולה אנו כי מראש
 מקדם הזהרו אנשים גדולים כענקים, לכן עתה גם הוא לא יעשה מנל
 ומהשבתו לאמר כי המה אפיקים, וכאשר עפעפיו יישירו נגדו אחד קדוש
 רב אנו, שמו כשם רבו מושך בשבע סופר והוא כותב זכיות עמנו לפני
 קונו, אל יחשוב ברעיונו, לאמר אהה כי את המלך ה' לבאות ראו
 עיניו, שם תכיר רעיד כנפשך שבעך, ותגיל בבני גילך אשר עבדה נפשך
 עליהם, והוריד ירלו לקראתך, ויפלו על חלקת לווארך, יגשקו בר
 בטנם עד לא יוכלו להשביע מנענרות הנשיקות כי טעמו פסים, וזכרונות
 אגלי גיל יבכיו, תחת אשר לא זכו להשתעשע עמך בעודם בחיים פה על
 פני חבל ארצה, הן בעודך נער קטן-וזהב בהם ותעל כיוצא לפניהם בצרו
 עוללות חייהם וזמנות הפריד ביניהם, עתה יאמירוך יתרגקו ויחבקו
 בזרועך וירוו עונג אתך, וינהלוך לאש לאטיבין לאלי נחמתי עלי עדן מור
 ואהלות וראש כל בושם, וזין עפאים וסרפיהם ירחף רוח לא ואפיקי
 עהרי נחלי שמן יללו פלגים, התה יתנו ריח נוחות, עוד יוליכוך אל תה
 האולם, ותראה גור האק וקול המן שלו פסי והשקט מחד, אם ישרוק

זבוב נשחט קד , ודממה לחם ישמע , שש ספרי זכרונות פתיחין , שכל
 בכתב מעשה איש ותחבולותיו ויושבי על מדין יבקרו ויחפשו בין הגלגלות
 והעלים להכיר מעשי אלבעותיד , אותיות אשר כוננו ידך , ונמצא כתוב
 בכתב מפורש (עדן לא נמחק ולא מזכרה בכתב עכור כאלה עתה חדשים
 מקרוב חרות על הלחות) כי אתה הפלאת עד למרחוק וגם עובותיך יקראו
 לפניך , ואם גם שם נמצא — איזה שגיאות עונות, הנה המה יראו עון ולא
 יהבונג , כי אין לדיק בארץ — אשר ישעה טוב וכו' , ויגוערו בהשטן ,
 ויאמרו חל לא מהשטן דוד הוא הקטן , הוא הקטן עלמו בתורה ומלות
 ומעשים טובים , ופליחתם העומדים — לימנך משה בן עזרם הלוי ,
 ועזרא הכהן סופר מהיר בתורה ה' המה יתנו לך , לאמר קיים זה
 מה שכתבנו בזה , אז ישעה לך נשבה בהר בית ה' , הראוים להנחן לך
 מאת המלך , ושם אלל הלשנה תאים וחלומות — אחרים וגסיכי אדם טובי
 חן בעלי שכל המה מלכיהם וכל נשיאיהם אשר נתנו בגבורתם לעדור
 במעור הקרי עד גבורים מאד (יה"ר דמיה לנדיקים כהר) ומתענגים מזיו
 זוהר קץ אור ברכ השכינה , איש אחיו לא ידחקו , כי איש לפי מהללו
 לא יפקד מושבו , וראוהו ושמוחו לקראתך ועל ברכים ישעשעו , ויפן לך ה'
 מהלכך בין הנשמות הקדושות האלה , והמה מספרים זרינה עלכות ותלחות
 ומקרים רעועים אשר עדו עליהם בעולם התחתון , עד כי דוד הגדיל
 כי בכל דרכיו השכיל , ונר אלהים טרם כבה ויהי כי לעד ששה נעדים ,
 היה נושא ארון ה' על לוח לבו לזכרון , אף אם גלי יגונות הבהילוהו
 והלמות עמלים ודאגות כתרובו , תורת ה' שטשו , אז כשבתך על
 כס ישועות יתיח ה' מסביב , אין שטן ואין פגע , והרגיע מינוך ואמית
 שם לשוכת שמחות , וכל מלאכי שלום יהיו לרוד נושאי מנחה , ולא תשוב
 דרך השער אשר באת בו לעולם העשיה , והגלגל לא תבא עוד , כי ערם
 מוסד גאתך הוספת על השמועה אשר השמיעך טרם ילאת מרחם בעורך
 בחדר הורתך , ואמרת בלבבך מי יוליד כל אלה עונג ואושר אל כל האדם
 אשר ירצ בארץ , ומי יתן והיה לבבם שלם ביראה ובהתלהבות לבבם אל
 ה' יהלכו ברגש , אז יבא יום לקראתם ולא יעבור עליהם עוד כוגש ,
 ועתה אבי אבי , מלאכי רחמים יליו אותך , יערב ויומחך שנתך תולע
 ורמה כך לא ישלטו , ימין ה' תרוממן להעלות נשמתך ברמה , אל
 ירושלים של מעלה וסם העיר מיום ה' שמה , ותחת כבודו יקוד אור
 שכינתו וזיו שדי עמדך תחלוק , ובגלגל כנפי אבות איתני עולם
 תקן , הן המה יתורו לך מנוחה , וגדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון
 מן הראשון בעולם העובר , הלא כמוהו בעיניך כאין , אך עתה תרגיע
 מקום לא תאורנו עין , ואתה לך לקן ותעמוד לגורלך לקן הימין , אז
 בתקוע

כתקוע שופר , תליץ מעיר ותתנער מעפר :

עא

להמליץ בעביר איש אשר ירד פלאים , וחוא מלוא
דבר אך לא הדר בלבושו ובגדיו טמולאים :

לכבוד אהרן הרב הנגיד החריק מו' ...

אם אבני חקדח ואבני נזר מתנוססות בצבור וזקר מליחות , גם
כלולות הנה בזהרן ויפעת זיון , הקדמונים לא אחזו שער קלב
מסת ערכן , אף אם ירבה מחיריהן , המוכר יתחבל והקונה תחל ויתהלל ,
איך לא יסולה גבר נכר אשר ברק חכמתו תהל אור ביהר ופועלו לניצון
וזהר , ולהב שכלו עולה לרום , ופרי תבונתו לחדושים יבכר , הנה
מעודי איש כגילו כלנה רלון ארלה , כבוד והדר אשור עליו , לכן גם
עתה למול מכ"ת חוקיר איש הרבני החריק מו' , מפז רב , ואחלה פניו
לקרבהו כל ימי אשר יתגורר בקהלתו לתת מהלכו בין נדיבי עם להתרפס
ברלי כסף , הנה מחקרי הטבע שמו לחוק להיות כל איש שורר בשכלו
מכיר איש זר אשר מעולם לא שפחו עינו להתבונן בהשקפה ראשונה מה
הוא , מן עטיית בגדיו , ומהברת קולו , ומפעמי רגלו , אמנם מהאדם
ההוא יראה מכ"ת כי בחקירתם יטו אל השל , היות חניטת מזגו באיש
נדהם , לא תואר ולא הדר בלבושו , הנה הוא ענפה מעל גופו בגד עדים
אף לא יעדה כתפארת אדם , היות כנף אחת למעלה ראש , וכנף השמים
תרד מעה עד עפר יגיע , גם לא יביא הקרסים כלולות , להיות משולבים
אחד בלאחד , ושולי השמלה מגוללים בכבול , גם עד מהרה ירוץ דברו
ולא ידם איש מה שיחו , ואשוריו מבולעים , אולם מורשי שכלו וזכרונו
מלוטש ומרוט מרבה להכיל , לו עשר ידות מזולתו אין דבר נעלם ממנו
בכל דבר חכמה ובינה , ורמכ"ת ירוה עונג ממנו , היציט אל מראהו אם
הוא לבוש צמות טלחות הסחובות בחולות , או אם הוא לבוש מחללות
הישים לבו אם לא נמצא קתם עכור בגלומי תכלת ובוץ , או כל מלבושיו
מגואלים הטבעו בבוץ , הלא אבני חפץ אבן מעמסה ואבן מאוסה מכבו ,
וכאשר יתאסף חשפה וישליך , אז נבעה תוכה אבני יקר מעולסת לבעליהן ,
לכן אעתיר אליו למשכו בעבותות אהבה כל ימי לבאו אשר יעלור שם
בקהלתו , עד בוא חליפתו לחלוק משם והלאה ,

הכ"ד או"ה הדפוק מאח , הזכ"ד ב"ך

להודיעו

עב

להודיע למאהבו אשר לא ראוהו ימים כמה וכמה , עתה
לראות עוד הפעם נפשו כמה , הלא במשל ידמה .

לאהוי ידידי הרב המאור הגדול החריף האברך
מהורר ברוך ייטליש גריו מקיק פראג בעל
המחבר ספר טעם המלך על שער המלך .

הנה זאת אנו המחקרים , כאשר ינגן המנגן בכנור , או פורט על
פי כבל , או אם הוא בנאורו ילין עוז , אף אם בקול כמוהו
ירעם נפלאות עד אין חקר , וקולו הולך למרחק , וכל העם שומע זמרת
נבלו או מתק לוף רננת גרונו , אשתומם , מדוע יאילו אנשים ואיש את
אחיו ידחקון , לא ינוחו ולא יסקומו , עד כי עיניהם לנוכח יביטו ,
ועפעפיהם ישירו נגד המנגן , הלא גם מרחוק נשמע לללל כנורו והמון
שירו , וקול לללו שפתיו , אמנם כן הושם חוק , חניעת הנפש השקט
לא הוכל עד כי תראה עין בעין , ואם לא , הלא כמוהו נחשב כאין , והיה
אם עיניו רואות את מראשו , או תהיה עליו רוח אחרת ורוח עליו וקוב
ט , והנפש תבדח חשקה כחה שקטה , שקטה , כן נחנו שנינו מאז נפלאות
אהבתנו , ועתה יעיר לי און לשמוע בלמודו בנופת לוף קולו , אשר
הפליא בספרו טעם המלך על שער המלך , גם בהיותי בק"ק טיקטין שם
בעיני ראיתי , אך עדן לא שכחתי נפשי להשביע עיני להתעדן עמו פנים
אל פנים , האף כי מאז הכרתיו והשתעשעתי עמו בעת צויתי שם בקהלתו
ק"ק פראג , וגם מאז היה ישר במשא דבר ה' כי מבין הוא לנחל בנגינות
למודו , אך אז עדן לא הוליא ספרו לאור נוגה , ומה גם שכבר ימים
באים והבל נשכח הלא ארכו תשע שנים , לכן עתה כאשר הוליא ספרו
לאור ושמעתי נגינות עוגבו , עגבה נפשי וכמה בשרי להתעלם אחו פה
אל פה , בגללו אעמיק שאלה , אם אוכל להוליא ספרי נחות המליצה
בפירו ק"ק פראג אזי אשרך דרכי לקהלתו הג"ל ואראה אותו ואת
נוה שאגנו ,

הכ"ד א"ג הדנק מאח , הוב"ד ב"ד

להחיעז

עב

לדעת יתקיים רעו אם בזה הספר צחית המליצה , פרי
תועלת צמצא , ואוציא לאור ויפוצה מעינותי והחצה .

לכבוד אהובי הרבני מוה ...

הן לשמע חזון שמעתי על ר"מ קול דממה קול דמשנחין , וכל שוכני
שכנו ומגור מסביבו מעלותיו וטובותיו משיחין , יזכה להתעדן
בדשן ושלות השקט אליו יצחק , עד יתסדר אחר די דבחין דבחין , עתה
אקום לחלות פני ר"מ היות כעת השיאני לבי להוליא לאור ספרי אשר פי
יקבנו בשם לחות המליצה , לשום עינו מקנה לקנה עד כלותו שלם , טרם
יעלה על במתי המלאכה , ואם יישר לפניו ישבח בעיר אשר כן עשיתי
אולי יפרח ישע למלא פדיון , אחר אבנע מעשי , ואל יחפש פניו באפר
הבוסה לפאר חבורי הכ"ל ולקלם ליודעי ומכירי , ולבו לא כן ידמה ,
אלם ימלא כח להגיד יושר לבבו נאמן יען כל דרך איש זך בעניו ואין
רעיון גבר מתבונן במומו , הנה חסרון הגופנית כי יהיה איש עור או חרום
או גבן כל מוס רע , הוא יודע מרת נפשו כי משחתו בו מוס זו אך בעסק
השכלית איש אחר יחנכו , להגיד לאדם ישרו אם טוב עשה בעמו , או
אם הוא תועה בדרך , וזאת היא לילודי חלד תועלת נמרץ , היות הבורא
חלק לכל אחד שכלו ומורשי בינתו לניף ינפיהו יתר מרעהו , הוא יתברך
גור אומר לים הבינה עד פה תבא בגבר זה , ופה תשית בגאון גלי השכל
בגבר זה , וגבל גבול ופלג לשטף תועלת בינתו יתר מזולתו , ולא פעם
שונה וטועה איש האץ בשכלו הלא , ואיש אשר אור שכלו יהל לאט לאט
לא יתעה , כי לא יכול לנטות ממדרגתו למעלה ראש , ממחשבה למזמה ,
וממזמה לתבונה , ומתבונה לתחבולה , כי שכלו קט וקטן מהכיל את
העולה על לב איש חכם והוא לא פנים קלקל , ומעת גיחו מרחם בדרך
אחר ילא ושבועה לרבים ינוסו מפניו , וכל זאת יקרה אל אשר יפנה ישכיל
ואת אשר יעשה ילחין , כי ינטה קו שכלו במושכל ראשון , דרכו אמו ולא
אט לנטות בצדולות וגפלות , והנה הוא יורה לנקודת המסרה באחד
המורים , כאשר ישאל איש באורים , לא כמוהו איש אשר נץ בינתו יאבר
עד אין קצה , לא פעם יאונה כי קולע ויחטא , שונה וטועה לשמחה ,
ובכפל רסן תחבולותיו נוהל , יען תארכנה פארות מזימותיו הנה ואנה
עמוק עמוק מי ימלאנו , והנה הוא יורה מורשיו הרחק מאד להשיג חפצו
על נכון , והוא שונה ולא ידע כי חצי חפצו ממנו והלאה , ולא באשר
דימה

דימה כויהיה הו לא תהיה (כמאר"ל אנב חריפתא שנשא), אמנס אס עוד
 איס בית ראש מסיבו אשר עמו בעלה ישאל והמה נועדו נוסדו יחד אשר
 חסן לעשות, אס חכמה או למודים או אומנות או מו"מ או שאר פעולות,
 אף אס לללו שפרי הבנתו סגור ואין פתח, אך אס שומע עלה לא יבחרו
 מזימותיו ולא יספכו לו לרועץ, כי תשועה ברוב יועץ, היות כ"א יחד
 פני רעיו, ויורה דרך ומשקה את רעיו מערובות מפעי שכלו ומספח
 חכמתו ומשליך עץ הדעת במורשיו וימתקו מי הבנתו מה שלא התבונן
 מקדם, ובין אחים יפריא ישע המדע, ולולי זאת הבוק פבוק הארץ, הן הוגה
 המורשה או שאר חכמות, תלמידי תעלולים יבעטו במוריהם, כל איס שורר
 בשכלו כי כשל עוזר לחדד השכל, ואי לאחד שיפול ואין שני להקימו, כי כל
 איס ימלא לאמר נבונותי אני בינה לי גבורה, ע"כ תפוג תורה, אולם אס
 איס לא יונה ונוטה אחן לשמוע שריקת עדרים לדעת את העדר אשר הצוה
 וסלה בזאת הפעולה, אז יטה מנלי הפעולה על טוב המעלה, ילטשו ז"אז
 ההבנה, יוטטו רבים ותרצה הדעת עוד תעבורנה החכמה על ידי מונה,
 ומעתה אחר העירתי מלפון לבני ויאות לפני להיות הוא רו"מ ישים עינו
 על ספרי ולהגות בו מרס ילא לאור, נא אל ישיב פני ריקס. ואני אשעה
 לפקודתו, אס להוילאו לפועל או לנער חלני.
 כ"ד או"ג הדבק מאח, הוב"ד כ"ך.

עד

לאיש אשר מאן לעזור לרעהו באיזה טובה, באמרו שאין
 זה חובה, להתאמץ בעבור איש אחר, ועל זה הוכיחו
 לעזוב זאת הנבלה, כי התבל יסדה לעזור אלה לאלה

לכבוד אהר ש"ב הרב הנגיד המהולל
 מושלם במעלות מוה ...

אד"ש - הן זה פעמים הפסרתי ברו"מ להיות לי לעזר בדבר הידוע, כי
 אני בעממי אינרועי מוסלה לי להוילא לפועל ולבצע מעשי כמיהו,
 לכן הרציתי להעמידו זהו לא שעה להפסרתי להסרים מורשי רעיוני למען
 החיות את גפסי ונפש בני ביתו, באמרו שאין זה תפארתו לאחוז בפנסני
 מסיב בזויה כזאת גם אין זה תפארתו להתאמץ בזה, הן זה משום דרכו
 מעולם למאן להוסיף לזולתו, גם ישמע ויבדיל בדבריו להפריע ממעשה
 ותחולתיו אשר
 ומס

זמם לעשות, ישא נא מרום עיניו ויראה, כי אדני החלד העבשו על עזרת איש לרעהו, למען יינקו וישבעו אלה מאלה ולהשפיע איש לזולתו ולא יאמר נואם, אף אם חבלי המרחח יעשרוהו, או אם איש אשר אליו נואם נפשו להשפיע לו הנה הוא אחוז באיזה פעולה ואומנות בלתי נאות, אך אם יאמין נדר טוב לבעליו לא ינער חלנו להועיל לו, ולא יעזרנו גשם ההסתה להניע לבבו כנוע עמי יער מכני רוח, היות הונחל לכל אחד אחוזת הבנתו גדול יתר מאד מאחוזות מורשי רעהו, הלא זאת השגחת גבוה מעל גבוהים, אשר חלק לבם ונתן בלב הפרטים תאות לב מופלא ומוכדל ומופרש מזולתם, והוא ב"ה עשה לו עזר כנגדו המועיל לגבר עמיתו, איש את רעהו יעזורו, גם הוא יתברך יפה לכל אחד אומנתו, פעולתו ועבודתו, אם קלה היא או תכבד העבודה על אנשים, ישעו בה, אם טוב ואם רע לא ימאס בעיניהם, וך וישר פעלם לפנייהם:

יצוק בלב האיכר עבודתו הקשה לחרוש חרישו, לפתח ולשדד אדמתו, ולקצור קצירו, ויע אוכל למכביר חטה מניח, והוא יאכל פת ממולח עם מוץ, ובלב הבונה והחורש יתן אומץ לעבוד בפרך, להסיע אבנים ולבקע כפיסים וריסיו הקורות לבנות עירות, והוא רש וגקלה אין לו אף רפת בקר ואורות, גם השק נפש הרענן האביון בעבוד געלים, הלא כל המלאכה נמזיה ומאס ובעיני יקר לעבוד לצורך אנשים להנעילם תחש ולהדריכם בנעלים, והוא הולך ערום ויחף, ובלב רוקמי לבושי מכלול ירה חלי התאווה לארנו במנור ברומים וגלומי תכלת פסים ומשי, למלא ידם במעשה רקמה, והמה ערומים, וצדיהם עליהם פרומים, ואלה חומדים לעשות מלאכה על האבנים; לפתח חותם באבני יקר תואר דמות אדם להנה, או תאות ימלא ידו לפתח בפתוחי חותם תכנית, והוא מההפך בחומר חותמו חתום בלרור אגרתו, ומי כמה נפשו לעשות הוראות ישעה, יש יסבו בלכתם יום או יומים, ויש ימים או עשור, אלה ישמיעו כליל כי ישוב הלא עשר מעלות אחורנית, או להכות חמש או שש פעמים עד בלה או פחות או יותר, ואלה לא ישמיעו בחוץ קולם כי יגידו אותיות לאחור כמה שעות שמו, מלאכתם דק על דק כל אלה יבינו לזולתם להיות לאות לבחון השעות והרגעי, כי לא למענם יעשו אלא על מחרם בכסף, ומי אשר יזק לבו כפלה תשתוקק ללאת ולבא לקראת נשק לאסור נפשו במלחמת קטופה, לא יחל ולא יהלוק עליו אימים אם יומי עליו המורים כדורי עופרת כבדים ועגולי ברזל קשים, יחשם כדורי עדשים, רננת האשפה כבק רננים, המיית תופים ונאקת חלילים, כחופי המשתה וזמרת נבלים, ייקת דם המכה בדם ענב, להב חרב וברק חנית כקרני הסהר וגלילי אור החמה ידמה, הנה כל אלה יכסוף הנלחון ואוהב געירות נשיקות הנשק למען

שבו גרי ארצו במה ושאלן , ולא לו יהיה זרע חומר שעורים בתוכם ולא
הלק ונחלה בארצם , אך עבר בו רוח קנאה ויקנא על ארצו , ומה
היתה תבוסת איש הזה , וזה ימלך לבו למלאכת הרפואה להחיות נפשות
אשר לא תחיינה , (ואם המה רבים חללים הפילו והמיתו נפשות אשר לא
תמותנה , ובמות הרופא תעלוך קריה , ויהי החיים אשר החיה במוותו ,
רבים מאשר המית בחייו , הנה אלה רופאי אליל יקראו) , אולם רופא
אומן הוא חוקרי טבעי אנשים , וטבעי עשבים וסמי תרופה ואיורים ,
למען היות יצר להחיות עם רב , ולא עלמו ובשרו לא יגהה מזורו , וכל
אלה אשר אמרתי ואשר אשאיר למען יעזורו איש את אחיו .

בן בין כנענים וכבדי ארץ המה נעו מים עד ים ומיהר עד אפסי ארץ
לסחור ולהביא ממרחק כנעתם ומערבם , למען יושבי ארצם
היושבים בביהם על מטה כבודה שלאן ושל , ועובדי ארחות ימים נפשם
בהם תתעטף , בשאון גלים ישבר לבבם , יתפרקו כל עלמותיהם להביא
זר וסוחרת ואבני נזר , והמה יפלוסו חיייהם בפלס ודרך נתיבם אל מות ,
במעט קט יקמטו בלא עת לדכיות נהר יולץ יסודם , בעבור נשי רעיהם
לשום הנטיפות והעגילים במלאת אבני ברקת ואודם , או מי אנסם לכת
אופירה להביא אחת לשלש שנים זהב , וגשברו האניות שבר על שבר ,
שם שם אלל עליון גבר , ומערכות גד רד להם כי לולו בפאת מוסת עץ
בפסחי תורן ורסיסי סרנים , והמה יחתלו לוארס בחבלי בלויי הסחבות ,
וישימו נפשם בכפס על אודות רעיהם לתת שמחה ושעשוע בלבוותם ,
לשום זהב אופיר וענקים לגרגרותיהם , או מי לחלם להביא רגלם מרחוק
לזר אניות , להוליך כרמיל וארגמן מאיי אלישה והם ילכשו קרעים ,
כלבושי אסורים בבתי כלאים , ויחרפו נפשם בצעקות ופללות , בגלל
אנשי מחוזם יעדו לבושי מחללות , והם כאבל אם יתהלכו קדר , ממול
שלמה אדר , ומי יליקם להביא ראש כל בושם שבת להשים במרקחה
ולמלא בשמים וונים , והם בלחם יבש נקודים ימלאו כרשם כל הימים אשר
יעוללג במסילה , למען גבירי מדינתם כי יתבלו בשר ומרק להתעון
בגלילה , או כי יכרה איש כרה גדולה , הנה כל הנאמר למעלה ראש
יורה כי אשיות התבל בנויה על תבנית איברי ועורקי אדם פרמי לנורף אחד
לאחד , כן כל המון העם הזה ישפיעו זה לזה בפי מנתו ויכלתו , לכן מן
הוא והאלה ישמה ר"מ חניקת מזוג הנשקט בקרבו , להועיל ולתמוך ידי
השואפים לטובתו להריק אליהם ברכה בכל אשר יתאוו ירצה בהם ויעמר
להם , ואל יאמר מה לי להקריד רעיוני בחפנים לא לי בגטל החול "הן
לא לאחד עשה כאלה , כי מאן להתאמץ לאיש ידוע בדבר ההכנסה מהקהל ,
ואיש אחד חנכו והועיל לו , ואם באלה לא יווסר ויתעקש בלבו לאמר כן
הוא

הוא היושר, זכור ימות עולם, הן בעת אמו הרה ללת מת-אביו, ובאשר
המליטתהו אמו וילא מרחמה מתה גם היא, ואז גם בן ואח לא היה לו,
ואין איש לרחם עליו ואיש אחר החרה החזיק לקחת אותו לבן ורחמו למשעי
והחטילו ועשה לו כמשפט הבנים עד כי שמוהו לכפיר וגביר, ועשה ענה
כי ראה זה הדבר אשר דברתי, ודי בזה.

מנחי אור"ג דש"ת •

ענה

להודיע חדשות מאיש בליעל ונבל, אשר
בעת בחל בא נפשו רגלו ענה בכבל •

לכבוד אהר נאמני הרבני המושעם מופלג בתורה מזה •••

הנה חדשות אלי מגיד על אודות איש מק"ק, הלא הוא שמע למאהבי
מעשי המחרג קהלות אשר פעולתו לעשוק עניים רבים, בעת
הוא נתפס בעבור עשותו הנפלה גם כחש גם גנב גזזי-היקר"ה עד כה היה
אסור בבית הסוהר אשר אסיריו אסירי התקוה כי תוחלתו לקרוא אליו דרור,
ענה נתנוהו במשמרת בית מסת, ואחרון הכביד כי המה עקבו ישמרו מספר
לעזו ילרו, שם ישב וחופש לא נתן לו, שמעתי המונים המונים מאנשי יקירי
ערך, מן מן משפטו האחר, עקוד יהיה שכרו עקב הנבלה, להיות עקוד
ורותק באזיקים, על ידיו ועל רגליו, ולהשחית פאת זקנו ופאת ראשו
בחר הרגלים ויפנה את בגדי המהללות, ולהלבישו צדי כלאו, שארי
פשתים ומכנסי פשתים ומדו בד אשר ילבש על צפרו יותן מאת המלך,
וארוחתו ארוחת תמיד ככר לחם ליום משער האופה, והקמה לא ינוע
בכברה, אך הקמח עם מחשוף לקלונו מעורב, יין ושכר לא ישתה,
ומחרגנים ועד וג לא יאכל, (ואל ידמה כי נזיר עולם הוא או נזיר מצמן,
הובישה הורתו הלא שערו מגולח וזקנו משחת דמוהו כעואל, ומה גם
זה ימים אחדים היה טובא נסך מלא מסך, כפי שכלי אין זה נזיר), גם
להיות חבר המאות לנקות במטאמאים כבול ובזן מן הרחובות ושוקים, גם
יגע בלומר לערות ולצער הגלל והדומן הסוכרים והמעפרים וחילת ונטיפת
השופכים, אך להיות מעיק העגלה המלחה לה חמר ולבנים לבצר חומת
העופל ולשפך סוללה, הנה מקדם משפטו ושאתו ילא לקנץ פס ידו למען
לא יייד עוד לעשות כמיהו, אך יושבי על מדין הסו חסדם עליו והמה
רפאו שגר משפטו על נקלה, (כמו שכתבתי למעלה ראש), זאת היא
מרוצ החסד :

ענה

עתה ידידי יקחו מוסר איך הכבוד לאיש מפיץ ותדב סופיות וחלי מות
עד בור יהדשו, כל השואף אליו לא ינקא לא לאחד עשה כלה
מקומו, רבים תללים הפיל בשעת, אם לא הכבוד הוא בעלמו יכתרה ויעקרה
או לא נכחד קימנו .

זכרו ימות עולם חליפות אנשים אשר שוררו, אבשלום איך לכבוד אחר
אעלה על במתי אב ותאב לעלות במעלה, ראיתי את אבשלום הנה
הוא תלוי באלה, אדניו גם הוא איה לכבוד, כבודו כחץ יפולח, בלא
עתו בא בכלה, כי נפל בעד השלח, ובאלה רבות מבני מהומה אשר
כבודם בקלון המירו אך כבוד אלהים הסתר דבר וכבוד מלכים חקור דבר,
על כן וחלתי ואירא מלדבר סרה, שפה יהיה לפי לא יקרא .

הוי הוי כבוד כבוד אלה עכור עברתי, שאי סביב עיניך וראה חלקך
הן עלומים הדוניך ממטועני תרב, ואם בראשית ממלכתך רצו
דבש וחלב, והיה בעקב מות בסיר תלאתך, כאשר בא ללקט אורות
וימלא סקועות, כל אוכלם יאשמו כי יתהפכו למרורים, למה תאול לשנות
דרך, הן אם חבמה או אומנות, אל אחת מהנה אם ישתרנה ויבקשה
הלל הוא ימלאנה, ואתה תהיה להפך, לאנשי שלומך משחרי שאנך
תהפך לאכזר ולאויב תקומם, אם לא כי אתה הכבוד תבחר ולא המה,
ואם ידך תהיה בראשונה או ינקא מאלתך, ילך בעט ושאנך משחד, ואם
מי ומי ירדוף אחריו כעת יאשמו, למה ירדת פה על האדמה, אין על עפר
משלך, תנה הודך על השמים וכבודך לאחר לא תתן:

אתם יושבי חלק למה לא תקבלו בשלות אחרים, ראו נער קטן אכר,
בוקר אור יא לפעלו, הוא נוהג בלמר יתרום בנקרים, יפתח
וישדד אדמתו ילך יחף הולך ושכ הולך ושכ בתלם עד מענית המחרישה בין
רבים ורלוני הך, נשא למרום עיניו ייחל אל מער יורה ורביבים ורסיסי
לילה, בלילה את מקנהו העיז לרעות באחו, במטיב שדהו, ושעירים ירקדו
סס, והאח לפניו מבוערת, והוא ירפד ילועו תחת זאליס בין קנה ובלה
להנפש מפרך היום, ומננן בחליל עד כי נרדס, מה מחוקה שנת העובד
עלם הלז, וכמו השחר יעלה ישתרע וימתח ידיו ורגליו על מצבעתו ויקם
בכח, כמו חדש עמו, והיה גם היום למלאכה ולא יושבת, ברייתו לחם
נקדים או יתהפך במעיו לליל לחם שעורים, ראו תוחלתו לא נכונה, הנה
הוא זורע וימלא בשנה ההיא מאה שערים, כבוד וגאווה לא אליו יתלצהו,
לחם יבש שום וזבלים, כלשיתת וכמר דרור קנמון ואהלים, נפתח וכלי
חרש כל בלי יולר אליו יוללח, ככלים מאוקי ארץ הילוקים במעבי אדמה
במחוז כינה וואקסין, אדרתו אדרת שער אשר יאם אלול כלבושי רקמה

מזה

יד

מנת שועלים, כונצו עורות גדוי עזים ועורות מחים, כפארי המגנצות
 בשער להוב מעורות ציים איים ואוחים, טבעתו מזוהן ידו ומזוהן שגלת
 צילו, ועגילי בדיל ששל בדל אזניה המשובץ בצלעי זכוכית כעצמת אופו
 וכעגילי כסף טעליל המשובץ בכדכד ואקדה, מעה הוא בידו מקל לבנה
 יחשב כמקל תפארה בקנה סוף, אזור פשתה או אזור עור המש קד
 במסמרי נחשת קלל, כחגורי אזור פסים אליו יהולל, גרון קרדס ואשו,
 כחרב המלומדת על ירך קוע אליו יאחו, מחשוף ורלואי לפלפה
 המשובצים על פקבתו, וקשורים במעדרות יתרים לחים, לו כנעלי תחש,
 לל מעלות היום יתבונן מנסיית השמש, ומקריאת השכוי יודע שעות
 הלילה, והמה לו בהוראת שעה כדי השועים אשר לא יפולה,
 איתות השמים שינוי האויר והאדים הוא יאלף מבהמתו, מהעופות
 השמים המלפנפים והמהגים יתחכם, משריקת החזיר יכיר כי
 יהיה מער, ומתחוללה פת כי מהה ברגלה על פניה פעם אחרי
 אפעם יודע כי יארח חברה עובר אורח, אם עורה עורה דבורה יתבונן
 כי יהיה רוח סערה, עוד רבים כאלה, ועתה ענו כי האם אין זאת,
 ואם כן הוא למה כל המון העם הזה ילכשו רעמה לעדות בעדי האון
 והכבוד, כמו איש הנאמר למעלה ראש, יען מקדס היה מסכן ורש אין כל,
 והחיה את נפשו וגפס כ"ב משתי בקר ואשתו היא לבדה עשתה דדי בהמתה
 להערות חלבם אל עטינה, וגשאה שני בדים על שכמה קובצת ריר מהבול
 יין שרף להשקותו ואחר כן נהגה הבקר לפרור העיר לרעות במרעה הטוב,
 ועתה קם מאחר עלות לרעות בעמו, למען היות נר כל הימים, ולהיות
 יעלע מדמי אדם וחמת ארץ, ומשל במכמנים ועוד לא מלא נפשו ולא
 מלא ספקו עד כי עשה נבלה הזאת, כל זה כי קנא לנהג בכבודות ולהשתרר,
 הוא לזה כל אנוש חזה בו כל יתלבו כבובעם ויסיר המלנפת ולהרים הכובע
 מעל ראש כל קומה ולפניו ישתחוו, עתה מהריסו ומחריבו ממנו ילא
 הוא לבדו היה בעוכר שארו והנה הוא ברעמו, מי יתן ויהי כאשר החל
 ל נפול לא יסוף לקום, או נמה שקטה הארץ, אין נוחה ואין פרץ,
 הכ"ד הכותב למלכות רלונו הדבק מאח, הכ"ד כ"ך.

עו

איש רוצה להתחבר עם אנשים אשר קו מסחרם
 נמה על קו תודו ואני מניא אותו לכל יכשל
 וכתבתי אליו אגרת תזאת והנה היא לומה במשל:

לכבוד

לכבוד אחי ש"ב הרבני המופלג מהר"י

באיש ההולך באישון אופל, תוך חורש מלל, וירא מעד בין הנכחים
נלוזי ברק בהיר, ידמה אליו כי שם הכדולה ואכן השוהם, והב
הארץ היא מוכ, והוא הולך ביני אלונים, וכנף בגדו יסתכבו בענפים ודליות
אלה ואלון, ועד יתיר אגודתם מכנף זה וים שכמו ללכת ויהי כעוד שלשה
לעדים וישתדלו למדת עבותם בכנף השני, כה אונה פעמים אין מספר,
עד פנה כמו, והוא לא שם לבו לשוב אל עקב, כי אמר בלבו לעשיר
אמלא און עפרות זהב לי, והנה ברוב עמל ופורה הגיע אל מקום מגמתו,
ובבואו לשם וישא אדם הזה וישפל עם ארבות ידיו והנה עץ רקבון ורלוזי
בזק הן המה התעוהו כי גם תוארם יתנו זוהר ומינץ, אך הוא תהיה
תמורתם, כי גלומיהם דומם ורקבי בול עץ, כן הוא ר"מ נמשל, היות
יעיר לי און כי אותה נפשו להתחבר עם חבר קונים ה"ה, ה"ה, יען כי
קנא קנאה גדולה בזכרו זה שמים ושלש שנים לא היה בביתם פסח בר
ונשיהם ואלאליהם הולכים יחפים ערומים, ועתה משלו במכמנים, וכל
מערומיהם הלבשו מן שלל לבעים רקמה, ומקניהם פרץ, האם ידמה כי
כל אשר הוא הוא להם לבדם ואין לזרים אתם, לא כאשר ידמה כן הוא,
ולא מחשבותו מחשבותי סר ללם לל כספם, עוד מעט ובא עת קליד להם,
ועינו יראה פיר שניהם איך יקשו הנושים ויבואו לקחת נשיים וכל יגיעם
לא יגיע אשר תמא ונחמר, ואף אחד אחוז מעשרה למאה לא ימלא ספקם,
הלא חלו העדותי בו שלא יתחבר במ"ומ עם אדם הידוע והוא הפריע עלתו
ואמר גואש והתקשר בחסרתו, והנה גהם באחריותו כבא עד קלו ואין לו
אף רבע שקל כסף, ועתה יוסיף על חטאתו פשע, לכן גם היום מגיד
משנה שברון אגיד לו כי יפלה ברשת רגלו ועל שזכה אשר יחלה יפול לא
יגשיר ולא יקום חילו בהחלטה עמהם, אך הוא לבדו ינה' המ"ומ במעגלי
גדק ואל יהיה אך להעשיר אל ישט אל דרכיהם.

הב"ד און' היועץ בתום לבו הוצי' כד:

עו

לכתוב לרעו כי מיום גפרד ממנו לא נשה אהבה
מלבו, ועון התרפקות הידירות גסמן בחובו.

למען אחי ורעי אדברה נא שלום, לקידי וצמירי הרב
המיפלא מושלם במעלות, אליו יענה במחולות, נא
לכבו

לבבו, חביבתו נטמן בחובי, וראש מסיבי, כבוד שם
תפארתו מהורר אהרן בן המנוח ב'וה' אבנר נ"י לעד.

הן מעת נפרדתי ממנו, אף אם הקיפוני חבילות חסדים רבו כמו רצו
לא נשה ממני יספת חניטת מזגו אשר עולל לי בטוב לבו עת היותי
עמו אחוים למודים בעיר ווין, וכמו תואר דמות אדם החקוק בנשר כל
עורק גיד ודפק מזויר בעליל, עת עפעפי מאהבו ייסרו עדו יעלו לבו
ויזכור אהבתו, כן הוא ר"מ לי במורשי ועלנלוח לבי ענוד, אמנם בשתי
אלה גאלל חקיקת אהבתו ומקולם גדול יתר מתואר המזויר, אם עיני
אורב לגוכח יביטו עת אל מראיו יוסל אז יבששע ויעלום, ואם יסורו יקשיח
לבו ללא לו וינקה ממנו נשה ולא גרע כי בא עמו זכרית אהבה, גם אם
יעוזב הנבט ועלה כתמי עכורים לא חואר ולא הדר אז בפיני אורב נזיה
וגמאם ויסב ממנו פעמים ולא יוסף לראות עד עולם, לא בן הפלגת
ידידותי כל פעם באלו נחמו באגודה ולא נפרדנו עד כה, לו זרועי משלה
לי לפסח אלמי אנשים על עץ ואבן. להחזוקן בהכמת הזויר בששה קלוות,
ד' רוחות מעלה ומטה, גם אם אדע פליאות תערוכות שבע ראשי לבעים
עד כי יחלק שלל לבעים לשם"ה מיני מראות, אזי אתפאר כי אתארתו כל
דמותו, כפל רסן שפתו, לחיו, חוטמו, רקתו, מפלי מזחו קמעי
זוארו, שעריו ולא אחטא, כאלו יעמוד חי, כמו סאקראטוס בפוסלו
איה תואר בעט ברעז ונפורן ובראפיל זייר רומי בזיירו בנבט כנודע
מד"ה לרומיים אף אם עתה פניו חנוש בטמון אני סה והוא שם, לא אם
אל השל, לא כוכל פוסלי דמות וזייר תואר, כי עיניהם לגוכח יביטו כל פעם
בחומר הקודם, הלא זאת היא כי זכרני רד עמי ונשקע במורשי, כאשר
עתה עתה עדן פנינו יחד אני והוא וכל זאת בא בי אהבה. יפרד והיה
לאר בפה ראשים: (א) בעת יכירו וידעו איש את רעהו ויבואו זכרית
האחזה, תחת אשר מעולם ראות פניהם לא פללו, ועתה קם פאתי
מעני האמידות בלי הבדל התוך המפיר אאות דדי אהבה כי חניטת פרי
מונס יסוה בלי תלוי בדבר"ה" האורך זה אל זה: (ב) אם אחד להשני
הגמילו טובה הרבה ביום נכדו כי היה ללול חוך דכיות המכמר בלתי
זכמר, והוא משך חוט חסדו עליו והזליאו מרגל העבקים, והאיש הזה
הגמל טובה מזעליו יושר לבב לא ישקר באמונתו וכל מאויו להעמים גמול
טובה לבעליו לעשות לו כאשר עשה אליו: (ג) גם אם אהבת האויב בעבור
פירכניר מלא ידו והוא רב פעלים בזכמה ומדות אשר לא נמלל כמוהו
מלוא דבר בפעם בפעם ע"כ חרות בלב האויב וקאם שאון עליוות החבה
זקרבנו: (ד) מן השלשה הכי נכד, עולם זכרון האויב מזויר זקרבנו
להנאה

להגלה באלו עד כה יציע תמונתו , ומה גם עתה כולם נקבלו באלו אלי
הן אהבה שאינה תלוי ואף התלויה כי ינקתי ממנו טובה הרבה לכן כל
ימי חלרי חלקי בחיים , לא יזח אהבתו ממני עד נלא , ועתה אם כן הוא ,
אל ירע בצינו אשר מנעתי סכתבי ממנו ואכזר החזון עד כה , הנה לא
עשיתי כוונתי להעליב את רוחו , אך כמו רובה קשת כל עוד יעצור בכוחו
למתוח מיתרי הקשת אל לבו הנה הוא מרה החלו ממנו והלאה , כן הלי
אהבה כל עוד יאריכו בדי אהבה בלב מאהבו ולא יראה החולה , וכי יקרה
למועד מועדים אשר יבוא לבקרו ולשאל בשלומו הוא חזק ישועה בלבו
וחאה הוא לערים , וממלא דברו ויאכלם בכבודה בשמחה בראשיתה
וישמעם בכפלים ,
הכ"ד אהבו כרע כאח לו מנא הדבק מאח הזכ"ד ב"ך מבראד ינ"ץ .

עז

להודיע חדשות איש בליעל לקח בערמה מאנשי קהלתנו
פנינים יקרים נבחרו מתרוץ , ואח"כ ברח מן הארץ .

לכבוד אהובי א"נ הרבני המופלג מוה

דגה חדשות אלי מגיד אשר עשה איש מקהלנו מלא סוד ומרמה כי היה
בעיר בראד והתחבר עם חברים פועלי און וסוד משחקים והשיאו
לנכס לעשות שפרורו לכוף בערמה אל עידי קהלתנו ולהתעם בתוכו
ולקח מהם את רכושם אשר רכשו , ראשו לנכס והעמיקו עלה ושימו
הדברים בפיו , (אם מאזו ושמעתם קראו חגרת האמת ותבואו עד הכונתו)
וקנו לו בכסף קנה סוף גם השאילו לו מלבושי כבוד וארנו מפואר נחפה
צער ובמסמרות נסועים , וסמו בתוכה , מה שמו ? כאשר אנד סקב ,
והקל סלך וגסע לק"ק ראדוויל , הלא מלער היה ב' שעה מק"ק בראד ,
ואחר שם ימים אחדים מועד כאשר יעדה עם חברת אגודת מועה , ואח"כ
סעי לעקב לק"ק בראד עם מרכבה מרקדה ויתחפש בבגדי מחלוצים כשותר
שם בגלומי משי וכובע בראשו שער נהוב ומשפנת קנה כוף צידו ויבא אל
חלק אורחים אל ר' מאיר מאשים , ופקד לבשל עגלה לפרוק המלחמה
והתיבה ולא יוכל לנשוא לבדו , כי מן הד לליל הנשמע נדמה כי מלא הוכה
מעמדי מסתר , וישכר אנשי נושאי סבל להרים עמוסי משאות אל עלית
המקרה בבית מלון אשר יד חיות בעבורו ויאמר לבט"ה הנה עתה כסף
הרבותי , ודי זהב הכבתי , להחליף על כסף קיר"ה , אולם אחר יום

או יומים עיניכם תראינה כאשר תעיקו עגלות ארבעה פשוטות משאות
שעוה אשר לי, יען מרוב בץ היון המה ינהגו בגבדות לאט לאט, ולא
יכלו לדפקס יום אחד כמונו היום, ויאמר בע"ה אחלי אדוני שיאחרו
אלה ארבעתם בל קורתי הנה פניתי הבית והולאתי הפרשדונה מהארות,
גם תכן גם מספוא יב אחי ויניד האורח בראשו ויאמר נעתרתני להפלתו
והנה כל פשם כאשר באו לבים וברכרות עם שפעת סוסים ודופקים על
הדלת לבוא הביתה לא נתן להם יעברון להסתפח בנחלתו, כי אמר מה
לי עוד ללצים וברכרות, אולי בעודם המה עומדים יבואו גם העגלות של
האורח ולא ימלא להם כי הבית קטן הוא מהכיל כולם יחד, ויהי כי נמו
ללני ערב לזה לבעלת הבית שתכרה לו כרה ותעשה לו הכרי' ברבורים
ולגיבות ומרק והלעים כוולל, גם יעלע דס ענב יין חמר מלא מסך כסוכה
וימן לפחת מים מראשותו, אך אח"כ מריח מים נגלה שתי' יין שרק
להשיב נפשו בכל פעם מנהגו כמנהג מעודו בהיותו צעירו, וישכב וירדם
ונשמע קול נחרת נחיריו כנחור מפוח, והיה ביום מחר גדול יתר מאל
כי פיהו לזה לפשות לו עוד מעטמים כאשר אהב, ומלאו הצוקר אור בפעם
בפעם הלך בבית הנה והנה ובעד האשכב נשקק ושרק ויניע ראשו ויאמר
אל לבו אהה! מה זה היה כי ערן לא באו עגלות לא אוכל לבין קלרה אשר
נעלרה עד כה, עתה לבי יסתני בשפק אם הלמו עקבות סוסים מכביר
הככול וכובד הפצטיי המה ותמהמהו, או סיבה אחרת יעוללו במסילות,
מן קנץ חנית העגלות או המס גלגל עגלתו ותתן גלגלתו לכן בוששו מלבוא
ובני בית שמעו אמרין כי נהם מנהמת לבו וינחמו אותו וימאן להתנחם,
עד ארגיעה ערוך השולחן וישב במושב הקיר לאכול לחם סולה עם עלי אש
(לא ידעתי, אם ידיו שטף במים גם תמול גם היום אל הלחם) ויהי אחר
מלא כרשו ויאמר אל העומדים שמה הידעתם מי ומי הם סוחרי חלי כתם
ומבשרי פנינים ואבני חפץ, ובעלת הבית יושבת על מסה כבודה במקצוע
הבית, כאשר שמעה הברת קול דממה ותתן אליו ותאמר מה מה! חלי
כתם אני, אני, אביא הנה, הנה, (וממה שתקח בפחות ותמכר ביוסף,
או הוא הוא יפזר לה מסת מאומה בעד התאמלות עמלה), ופמהר ותקח
בגדה אללה באחת ידה לבשה באחת מחזקת כקף הפנית ועל צד תנשאי
מצלי יכולה ליגע בלבושה ולשכם על מתניה לעדות על נכון מרוב מהירת
ותחפו ללכה להרב המאו"ה מהו' שמואל אב"ד דק"ק קרעמניץ ולהמליך
מוה' אפרים ותקח מאתם פנינים ערכם אלק ר"ע ותתן להאורח הג"ל
ויאמר האורח אני אשוטט בשוק לדרוש מהחלפנים מקח מהבסק אשר
הבאתי ביום אתמול, עוד זאת אדרש מאתם ערך הפנינים האלה, ויאל
לחץ ומשענת בידו וילך ויברח וימלט, ויראו ב"ב גי אחר מן המועד
אשר יעדה, והנה רפה היום לערוב ויחפשו בכל עבר ופנה ולא מצאו,
וקול

וקול הקריה הומה רעמו פנים אנה הוא, ולאן הלך, ואיכה היה: ושלחו רכב אדם לראות את העגלות ולא היה אף חופן אחד אל ארבעתן, ותאמר בעלת הבית הבו, הבו אל יסול לב אדם עליו הנה במשכני עליון אבר חר לו משה יס לי ערבון כסף והב אין קנה, אך פן בבוואו יסולל עלילות לאמר אלה שבו עתודותי, לזאת תקנה נא שני אנשים מערכאות ואנשים ספונים מאחזי אחינו אנשי גאולתינו ונשברה שבר כפת האקעל מהברומים ומסגרות מהתיבות ונקחה רק מחיר הפנינים, ולי מזון שתי סעודות והמותר ינוח שם על מזונתם עד עת צואו, ויענו כלם פה אחד טוב הדבר, וישלחו אחר אנשים הצ"ל ממנו ומהם ויבואו ויעמדו נד אחד ויקח הגדול מהם מקבת והנה לרסיסים המנעולים ופערו פי הארצו ויראו מלא חריצים והמה סגורים בחותם נר בנכאס (אולי הנכאס הנחתם זאת הוא השעוה אשר התפאר), ויהי כהנישו החריטים נשמע קול הלליל כקול זהובים ונהלו פניהם חולם כאשר הסירו רסן הסותמת ויתירו קשרי היתרים והנה מלא מפה לפה בזק וחרסי פרור אשר ארו אותם ברחובות קריה, כי בעקבה עשה בעבור כי הלליל נשמע כקול זהובים, עוד נדמה במשש ידי, כי כסף לרף מזוקק תוך אמתחת אחת לומה ומכוסה, ויהי כשתחו עמדו כל העם ומרעידה כי היה אבן מעמסה לא כאשר עמדו שם במרירת לבם כראותם התולות כאלה מלאו פיהם שחוק לבלי חוק עד כי עפעפם נגרו אגלי גיל מהלו עם דמעות משוקים, וכאשר ירבו עלבותם, אחרי קן מהרו ויערכו רכב ופרשים לעמרו בהר ובמישור ביערות ובאורשים ובצרי הככר הקרובים והרחוקים, לו ירע לדרכו היה ימה מנלו לא שרק שכוי אחריו, אך בחפזו לנוס כל מקום אשר כף רגלו הולך היה שותה שכור כאשר יפול העץ שם יהוא, וידבקוהו הרוכבים ויכו בו הנה ופלוע ויקחו ממנו הפנינים ויפסמו את צגדיו ויעצבוהו ערום ועריה הנה לא פעם אחד עשה תבל וחסד בפ"פ וצלי יפליג והלליל, אך עתה בא קצו אמת בלעו ואנה מדי תפשו אותו ויהי בהיותו בדרך במלון הלוהו בשבת פיהם על עשוהו תבל זאת, ויען פוות ויאמר למה פערתם פיהם לשום עלי חרפה, הלוהויה מלים תחשובו פמי ושאר דברי התולות לא תשא על שפתי גמה ענה ומה דבר אויל המאונע ואיש רע הזה, ועתה הואיל פנו נא עד מתי יהיה זה לנו לחוקש, כל זאת בתנאי להודיע לרו"כ היקר עלי מכל כלי תמלה, וישיבת כסאו יהיה נכון עד עולם.

הכ"ד...

להודיע

עמ

לחודיע כי הקיקיון המעשנים בכלי המקשרת, עתה
החת יד המלך פרייסן כסאו כן עתה פעם אחרת.

מגדול עזו עופל ובוהן ותל תלפיות, רובי תרותו
על ארני אמת בנויות, דורש רשומות ספנות
וסתומות לפניו גלויות, כלול בהדרו וחבמות רמות
ומדות תרומיות, ידיו רב לו בחריפות כחרב
פיפיות, ה"ה ש"ב הרב הנגיד מוה' מרדכי נ"י.

הגניעני מכתבו פה ברעסלא, ושם הונעתני בדבריו לשלוח אליו לק"ק
הארמני עלה המשענים עשן יען החופא לכל תחלואי סקד
עליו לעשן כי תעלה הוא לו, הגה עתה גם פה יקר עד חץ הקב, תחת
אשר מקדם כמות המלך פרייסן פרידריך השני ויקם מלך חדש בן אחיו,
קרא דרור להיות כל איש איש וכלי מקשרתו צידו לעשן כאלה נפשו לכלי
חת, גם להיות עלה ערך ולשחוק הדק היסב כאלק דק לשוף בלשו, הגה
אז היה ארוכה לאנשים בעם ככה, פשע באיכר כולם יתענגו משוב
הקיקיון, והיה עלהו למרופה כי ממנה הולאות תלאתו ומהר לואה להפחת
ומן גו יגרשו מימיו רפס וזהומת פרשדוט, עתה לא יגה מהם מזור לא
ירפא למלך נתנו, להרבות מסת מכרס, גם העלה הסחון ברחס או דכו
במדוכה אשר יעשו להרית בו, כי בבקר עת יעור משנתו נקפאו עפעפיו
וגסכרו משיטת עורקו וגידו חוך לווארו, ואמר באר גרונו ולאנס ליח
ולשונו מודבק במלקוחו, ופער לווארו לר ומלוק להוליא בלשו ומשכו רוק,
הנה השואפים שחיקת העלה, להם רפואות תעלה, כי עשישותו תהיל
אור ומעלה הליחות בבני יעלה, ויוחיד ריתו רר מוזכ החוסס, בשרו
דועפס כי ירוקזתתם תלואת הסחי מקרצו, עתה לא יעשו עוד להרית
ריתו נמר, ולתי-מסארי המלך יקאו במחיר ומתנוססים לא יכולה ערכת
ע"כ מנעתי לקטת בצבורו לשלוח לו, ומה גם העלה המונחרים כחפצו
המה עין סגור בחותם לר בחותם המלך ולא הותר חרלוזות אגודתם, יען
עד כה לא הושיבו אנשים איש איש על כו להיות ימשול למכרה,
הכ"ד לו"ג הדש"ת

לחנן

לחנן ולבקש לסכירי הרב העיד מוח' ברוך, אשר מאז אני אתה
אהבתו ברוך, להתאמץ בדבר ספרי ובעבורי יחזיק ברוך.

לכבוד מאהבי הרב המאריך החריף המפורסם האברך מוהר"ר ברוך נ"י, בעה"מ מעם המלך.

כאיש אחר ובוקר בולם שקמים הולך ובא מן עבודת השדה ובידו אתו
וקלשון וילקוטו ועל גבו צלילות מקלות וכפיו עלים וירא
מעד שעה מרחק את זבול סקידו הולך למחמתו ויע האכר אל ללם אחרת
וילם פניו באפר לבל ישרט כי בוש להציג אל מראהו ואל גבה קומת
כבודו, והשוע הלו מרחוק נראה אליו ויכירו כי הוא מהאנשים הסרים
למשמעתו, ויתבונן אליו ובוקר באיכר הזה צמודו כי כספה פניו כלימה
להתייב למולו, ובזרוב ענוה ונכה רוחו הוא בכבודו סר אליו וקרא אחריו
מלא, ובמענה יד שאל לו האמה אבר ובוקר יקר אשר תחת מזמרת כנפי
השם מדוע אתה תתכבד, זה שנים אשר לא האמתין לך התהפך עליך
חליפות לבאי העמים, האם ימים הראשונים קובים מאלה ועוד לך אז
מעטה או תהי כך הפך, מה ידעת דבר כי חפנתי נדק, הגד לא לי
העוד לך זרע במורה, הים לך עץ ומה יהיה עץ הנפך מכל עץ הזמורה,
האם רדה דבר תחת תומר דבורה שלך עת העיוו ושבו מן פרחי וגמולי
אלונים אל נקרת יגוריהם שם בחללי שחיפי עלים מקום מושבם הגיד לא
בר אס מאלת דבר דך, ומזו כבשך יש לך רב אחי למר נחר ושורך עבר
אס נפל או לא נפל, באלה עסקים ישיח עמו כאלו גם הוא כמוהו אדם
הקניי מנעוריו, הלא נפש האכר תתענג וישומם על קוצ מזגו ועל רוב
העמל ועל גודל ידיעתו, קן נחמו שנינו נמשלנו, זה שנים תשע לא ראיתיו
ומאו ועד כה ראית פניו לא פללתי ועתה התעני ה' לבוא עד תכונתו עוד
פעם שנית, שעיפי בקרבי יאבקו, אס תעשה חוזה עמו או אחשפ פני
בסמון בעבור הין יוכל עבד אדוני זה לדבר אל אדוני זה למלאות מאווי
והנה הוא ברוב קוצו יעמיה הכירני ודבר אתי קובות ושאל לי על כל
אודותי כאלו היה עמי במגורי בקרבי ועל דברתו הנשיח להיות ידו סמכתני
להוציא לאור ספריו, אכן אכף אליו על קוצ חניסת טבעו ועתה אכלה פניו
לבלי יאחר מן האשר אשר יעדה כי התחלת הממושכה והבושש אכלה את
יניעי, הן מכרתי ספרים ומסלסלים לשלם אל מי מנושי אשר נשיתי מהם
לממן ירוח לי והנה שם בבית מרחוק על ראש ההר וג' בעה מלון לי, עזן לא
שלחתי

שלמתי חבולתי חוב בעד עזירת מלוני כי אפס כהפי ומאוס אין בירי
למכור להשיב אשמי לכן אפזירהו לקחת עזירתי להיות הוא בעלמו ילך
לה' — לדבר אליו למהר מעשהו לכל יעקבני ויעלרני יותר, הן כבר לקח
ממני כל כסף האפס חלף עבודתו מרס בא מועד ועתה הוא יפגר לבצע
מעשהו ורוס כבודו זרעו משלה לו להוליאני מעבדים הזה ועתה שלום שלום,
מנאי אני הדבוק מאח' הוצ"ד ט"ך :

פא

לספר המקרה סק"ק פראג, איש כפרי חביא משאות
בר למצוא פדיון, ובאשר מכר ומצא ברי גאולהו
אבר העושר והוא בזמנ' הזנותו, ויצא נקי מכל
סערבו ובגיעתו, והעושר שמור לבעליו לרעתו.

לכבוד אהו' ש"ב הרב המא' הג' הגאון החר"ף
שכל צח המפורסם לשבת מוג טוב, לפני שמש
יהי רטוב, אהבתו נטמן בחיובי, חוק קירות
לבי, מוהר"ר יעקב קא סג"ל לאנדא נ"י.

הן זה שנים כמה הראקטי כדור גפור ולראות איזה דרך ישכון אור
משער הללתי בארץ, פעם בנף זה, לפעם במחוז אחרת,
ועלה עלי הכורת השתרנות מקרים רעועות וקול פחדים, כחכי איש
גדודים, ותרתי בלבי לתנות אליו חדשות אשר קרה פה ק"ק פראג,
ואת התללות ובלהות אשר מלאוני גם ליתר אורחים המתלוים עמי במלון
אחד, יען מהעת אשר הכרתי יפעת חניוקת טוב מזנו דבקה גפשי בו,
ועתה ארכו הימים ואבד החזון בינינו, אירא ואיר פן יקשיח לבו ממני,
עתה אעיר אזנו להשמיע חדשות ומדי יקרא בזה אגרת גם הוא יזכור
אהבתו עלי ולא יסכה זכרי לטוב, וזאת היא המקרה אשר התעולל בחודש
חשון תקס"ה פה ק"ק פראג, איש כפרי הנר רחוק יומים מק"ק פראג
והוא גדול ונכבד מכל בני גילו, ויהי לו גאון ובקר ועבודה רבה, שלח
כמה עגלות משאת בר ופכולות אדמה לעיר פראג, ויהי המה גלאו מן
היער לא רחוק מן העיר, ויראו אשה עזובה ועלובה רוח נלכת לומה
בשמלה, חופשה באפר את עיניה ופניה חבוס בטמון וילד על שכמה;
ויאמרו אליה בת מי את אן פניך מערת? מדוע את לבדך ואין איש איתך?

אף היא השיב אחריה ומספר אחריה תלפוף וסאמר אבל אשה אלמה
 חר בעלי למלחמה יד ונספה , ונשאר אני לבדי ערוסה ועריה , ואני
 הולכת באשר אני אלך להחיות נפשי ונפש בני , יחד נכמרו נחומם ויתנו
 לה איש קשיטה אחת , וסאמר להם אם מלאתי חן יתנו לי מקום לשבת
 באחת העגלות , כי רגלי בלוקה מנלקת עפר ולא תעלו כח הזרוע לשאת
 את הילד , ויאמרו הנה העגלות טעומות משאות לעיפה , גם אהנו
 נעבור ברגלנו מכווד עבטים , אך זאת נעלנו יפה פה תעמודי עד
 מהרה ירוץ הארון אחרינו בעגלת לב , והוא לבדו ואין לזרים אתו , אולי
 הוא יתנו רחמיו עליך , ואם יתמהמה חבי לו כי בא יבא , והנה העגלות
 האלה הלכה נסעו , והוא התמהמה עד צום , ויהי עד כה ותרא מנגד
 איש רץ לבדו בעגלה יסיפיה רוחם בלמד סוסים אמולים הניף ידו בשום
 הלום והלום לעופף בשוע להריץ שטפת הסוסים , ותתכונן אליו כי זה הוא
 אדוני , ותשתחוה לו ותלגח בארץ וסאמר הבה לי ברכה כי אשה קשת
 רוח אנכי , בעלי במלחמת תנופה נלחם , והיה במלך פלוני , ונתנו
 הגרפתים מחי קבלה בחומה שם נפלו מנן גבורים מאדם , והיה בעלי
 כאחד מהם תחת הרונים נפל שדוד , הוא מת ותחת שוא יתגלגל , ואני
 אמוש שוא ומשואה ומאוס אין בידי ואנכי קולפת לגור באשר אמלא ועל
 פת לחם אפשע להחיות נפשי , אם טוב בעיני אדוני הנה לי ככר לחם-או
 הנמלא , גם יצוני להעלות על המרכבה , כי בשל כחי ועיפה נפשי מרעב
 ותלאויות , ובטני בקע באויות , ולא אוכל עוד כף רגלי הנג על הארץ
 לנתום לנתיבות , וסאמר אין לחם תחת ידי , ועתה אלוה להעלות על
 המרכבה ואוליך אותך העירה , ושם אלוה אל המלצר לתת לך בריה ,
 והיה כנסעם ותסר הלומה מפניה וירא הכפרי כי יפת תואר ויפת מראה
 היא , והולת לשון אם חשקו בלבו , וסאמר אליה בשובי מפראג אלאסוף
 אותך לביתי ואפקיד אותך על סבל עבודתי כי מלאת חן בעיני , ואני
 אעזור בפראג שנים או שלשה ימים , מפתי תאכל ומכוסי תשתה , ובאשר
 אלך תלך ובאשר אלך תלכי , אך זה הסדך אשר תעשי עמדי אל כל מקום
 אשר נבוא שמה אמרי לי אישי הוא , וסקראי לי אישי ולא תקראי עוד
 בעלי , וסאמר אליו בהכמה מוימותך לא יבצר ממני , הנה אני לשפחה
 לרחוץ רגלי עבדי אדוני .

וירדי בבואם העיר פראג , ויבואו בית מלון אשר אני ושאר אנשי
 פולין נתארתנו שם , ויפרקו מן העגלה חיבה ואמתחת , וינחו
 תוך תא אחד אשר יד חיות בעבורם , וסאמר הכפרי לבט"ב אני ואוליך
 לרחוב למכור עבור ארץ אשר הביאו משרתי ותתעקב שם עד שיפוח היום ,
 עתה הן לאשתי ארוחה כנפשה שבעה ואני אפרע את חנק-מרעה , וילך
 אל עגלות וימלא סדיו וילקט את כל הכסף בשכר אשר הביאו והיה אלף
 ומאה

ומאהר ר"ע, זילו לנוהגי עגלות ללון בבית מלנו, אחר דבריו לא שינו,
 כי נתנו ללוי ערב ברו עם העגלות ושפעת כושים, ויתן להם בע"ה ידים
 באורות ויתן להם תבן גם מספוא וכליל, ויהי עד הרגיעה ויכירה משרתי
 העגלות ויאמרו אליה מה לך פה? מי הביאך הלום? ותאמר ברובים אחס
 פי עלתכם נחני במישור, הארון פרש שמת חסדו עלי והפקיד אותי על
 רב ביתו בשונו בשלום, אך הכו! הכו! אם ישאל בע"ה עלי מרד אל
 תגלו, אל תאמרו זאת האשה חלפה עם עניו נודדה ללחם, או תכחידו
 אחת לשונכם לאמר מה באחרת אחת ושכורים ממנו להביא הנה
 המאכלות, או תאמרו נשמו חני, גם אדונייהם נזה להם כן, וילו
 הכפרי להבין כרה גדולה ויעשו לו שריפה גדולה אשר מלא בשמים וזנים
 במדקחה במעשה מרחשת ובשר ללי, וישת וישכר עמה בחדר, חולם
 הוא נתן ברום שינו שמה ולעה, והיא שותת ותלקק כאשר ילוק הכלב,
 ואפכת פניה ועל הארץ תשפכנה כמים, ומחתה פיה במעטפת למען
 ידמה אליו לי שחית ומלית, עשהה כבעלת שכל לכל תשכל שכלה, ויהי
 כי תחבונה בו בינה כי היא יולק בו, ותאמר אליו הנה: פה בבית
 מלון הדימנה האדם מביאים סבאים לפנייהם יחוגו בשכרותם אשר
 ידכם לא יתכח, פן יקרה נזק, יפקיד כסף הפדיון אלל בע"ה ויאמר
 טוב ידברת, וישאמר חוקא אמריה וכל מעשה ישרה בעיניו ותלך
 לחדר הפנימי ותאמר לבע"ה בפני קורא לך, וירץ אליו ויאמר
 הנני כי קראת לי, ויאמר הכפרי דבר לי חלק השר הנה יש לי כסף
 הפדיון ופה אנשים מרוב אדם, אלה ישרים, גם שכורים בקרצם לא בחנתי
 מה תשפט מפניהם, ולכי יהנה חימה מסיד, לכן נתחך היום לצופה
 וגלמן, יציען תנה אותם על ידי אנכי אערבנו מידי תבקשנו, וישם
 הכפרי בסף הממוכן לבד, וגליונות החרותים חותם תבנית הק"ה לבד
 ויצר אותם בשני חריקים, ויתרה עשה פקודתו אליה שהיא תעמותם יחד
 תוך אמתחת אחת ותאסרהו בעבותים, ולקחה היא מיד הכפרי (אשר
 עתה עתה הוא בעלה) ותעשה כאשר פיהו נזה, ומסרה מידה ליד בעל
 הבית וסלק והלך לו, והכפרי עודנו סמך באשישי ענינים בחין מרנוע
 ויתעלסו שניהם, אח"כ — אח"כ — היה במחשך מעשיהם, (האם גלצתי
 על ראש המטה להגיד לאדם מה שבו ביניהם), עד כי שיפה נפשו וגרדם,
 ואם פתאום היה בכלי אובד, עתה מחוקה שנת העובד:

ויהי באשחורת הבוקר עין נשפי ערפלי לל מחמתל לנרק השחר
 לא בקע אורו, סעם או יתר גרם הופעת אור השחר,
 אפה הנפית תוך חדרה, אשר קנו שם, ותעורר לבעלי עגלות,
 אונם פעל הבית הקין והולך בבית הנה והנה ותאמר אליו תנה את
 המנה

המנה אשר נתתי לך / אשר אמרתי שים אותה עמך וירם את השק והעליה וישם לפניו, ותתר ענודת היחרים ותעבור ותספור ותמנה (כן אורחות אנשים אם המלא ימלאו עוד יעבירו על ידי מונה להוסיף הם לדעת המספר), ותחשוב עם בעל הבית. מספר המספא וזריתם וסבלם, ויקש דבר האים מדבריה במסת מאומה, יען מאנה להרבות לו מחיר כמות נפשו (רצוה להראות לבעל הבית איך תחום על חיל ויגיעת בעלה), ויאמר אליה אמנע לקחת ממך מאומה אם יקום בעלך ממשכבו, ממנו ממנו אתבענו שלמותו, ותאמר כן דברת, ובעלי עגלות המה אסרו הסוסים וינאו וילכו, ויהי כאשר זממה כי הרחיקו מן העיר, ותאמר גם היא אותה המרכבה אשר באתה עם הכפרי, ותתחפש בשמלתו והיה מזה כחדתה, כאלו מקדם תפור על ערכי ערקה, (לדקה נפשה כי היה יום קרה וזבגדו בה תהיה לה סוכנת, רחש לבה הוא יכול לשות עלות בנפשו לבקש סוכנת אחרת), ובאשר לקחה ותשימה על שכמה ותלך אחורנית, ולא יראה דרך השער אשר באה בו כי נכחו יראה, ותסגור הדלת בעדו ותשכב בנה אליו, (ויהי בה הפך מן הנשים בחזנותיה, בן מלא בראשית ממלכת קהלת הזונה בילד נכרי תשפק, ועתה היא הקשיח בנה ללא לה), מתנה לו את הנפש והרכוש לקחה, ותלך ותצרה ותמלט, והכפרי עומד יסן ונחרת נחיריו כחלילים יהמו והיין סלד בקרבנו ותמרת עשנו יעשן בעררנו אף ישיק במוח עלמותיו, ויהי כאשר זרחה השמש עליו כלאת היין מנבל, וכלש עין סבאו וילך, אז הקיץ משנתו ויהפך מזל אל נד להפיר וזממת לימות הנמרה בעסעסיו ויהל אור בהיר וירא ילד תסכן מזלו ויפן בה וכה וירא כי לבדו הוא ולא האמין, ויאמר מי אתי? מי? ואין קול ואין עונה, וילך לחדר הפנימה וישאל לבעל הבית איפה אשתי? ויאמר האם תי שומר הנשים אנכי? ויאמר תן לי תשומת ידי אשר הפקדתי לאלך אמש, ויען השיבותי לאשתיך ערס בוקר, ערס בוקר? ערס בוקר? אמר הכפרי, וילעק לעקה ויך כף אל כף ויאמר אי לי כי נדמיתי מה זאת עשית היא לא אשתי ואנכי לא אישה, ויען בעל הבית אליו או כזבת, או תחז עתה — הלא אמרת אשתי היא, גם אם אינה אשתיך למה הבאת אלי טעא גדולה לבא עמה החדרה ואכלת הסאת היום, ועתה אל תלא מזה עד כי תשיב לי כסף האסם אשר אשמת בעד המספא ותרוחות והשתיה והיה כיניהם המונים המונים וקול המולה גדולה, ויאמר לבעל הבית הלא יא לי עוד למד בוסים ועגלת לב מקוח בעור הנס עבוקה בעד חובתי ועתה הניחה לי ואלך לשחר ולתור לדעת מכל המחבואות אשר תתחבא שם, אז רפתה רוחו ממנו, ויהי הכפרי הולך לחזן, וישלח בעל הבית משרתו לסגור האורות, (מגוריהו פן יבא בלע ויולא את הסוסים), ולא אחר הגער לעשות פקודתו בעבור נעלים, ויבא עד פתח שער הפוסים וירא

וירא כי אין סוף חסדו רק חסד בעליו, והנה המשרת בא וימלא פיו
 בחוק בלי חוק, ויאמר אין סוף ואין עולם, ויהי בעל הבית בחמתו כחו
 לחוד ויתפסחו בנגדו ויביאיו אל ביתו ויאמר עתה לא ארפך עד תשלם לי
 גשך אין תקת ידי מאוס, גם סוסים ועגלה אין, או החל לרוב עמו
 בחזקה, ויאבקו איש את רעו וימרטו שערם, אך משרת בעל הבית היה
 לבטלו עור מלריו, והכפרי לא מלא עוזר בנגדו, ויקח בעל הבית מקל
 יד קנה סוף ויכה בו הכה ופלטו מכה חבורה שתי כתפות חבורות, (דמית
 כי אורעו מקנה הצבר) ויבואו אנשים ונשים לראות בשחוק והטולות,
 וירא הכפרי כי עלום הוא ממנו ולא יכול ללכת, ויאמר לבעל הבית עוד
 תקת ידי אחתה עם כרים וכתפות למשכב ותיבה הגה הנשאר שים לפניך
 לערבון, ולמועד שמור לך מלכוד צידי, ויאמר בעל הבית גם את הילד
 התי תקח ממני סך ימות ברעב ואמלא עון, וישם הכפרי הילד על שכמו
 וילך בשוק סר וועץ מאושך וממורט והיה לשחוק וללעג, ויאמרו הלילה
 אמר הורה גבר, כי שם לך זרע אחר תחת הכל ורעות רוח וגונים, מי
 ילד לך את אלה הילד גוי פגש אחת? והנה חשקת נפשך משחת, ויעיב
 הדבר אל השר השומר סדרי העיר, הנקרא (פאליני דרסקר), וישלח
 אנשי לדרוש הדבר ולהלילק אחריה ולא מלאה, כאבן מים יתחבאו,
 טקבותיה לא נודעו.

וישלחו השרים אחרי ואחרי יתר אנשי פולין המספופים שמה במלון,
 אולי שורש דבר ימלא בנו ושאלו לכל אחד מאין הוא ומה
 מעשהו ומה הוא עושה בזה, ואם אהנו ידענו מהפקדון, והשיב איש
 איש מקבת בור נקרתו, ואת לרכו וספלו פה, ומהפקדון לא ידענו ואת
 הכפרי לא נכיר, והאשה לא ראינו, כי במקצוע הבית לנו בחדר אחרת,
 הכה בה ענו אותנו בדרישות וחקירות מן הבוקר בעלות המנחה עד נשף
 ערב יום, ובכל פעם נחנו עלינו בשאון קולם לחתתנו ולהבעיתנו באימתם,
 אמרנו אבדנו כולנו אבדנו, בי השרים נכלמים מאד שיקרנה כאלה ולא
 יכולו להשוק שובל האשה, ורצו לעולל עלינו, אך הלחת מערכתנו
 הכפרי הוא הוא העיד בנו כי נקיים אהנו, גם רבים ביהודה היו בעלי
 שבועה כי כנים בולטו, אז שלחו אותנו בשלום ויאלנו כלפור מפח,
 ואני בבואי לבית מלוני לא יכולתי לדבר מקולר רוחי, כי עבר בי רעב
 ונקסה, הנה מאז הוכיחני ה' והתעני בנדוד עברו עלי גלי תלאות רבו
 מהרבה, דמיתי ולדי המקרה עשו אלה לי, עתה הבטתי במכוני כי
 השגחה יסובו עלי רבו להתלהלה ביריית זיקי בלהות, ותרוץ ידי לה' כי
 הילני מיד אדונים קשה, אחר בן העמיקו עלי כי גם דברי בעל הבית
 כנים, יען הכפרי מנותה לא הדריכהו שפוע עמו להשיב לו כל העדר אשר
 נפקד

נפקד ממנו ודי מחסורו אשר יחסר לו , עתה שם שם מעם מהשרים כי בעל הבית חף מפגע , אמרו ידעטוהו מזועזע כמה עוזרי אורח אשר היו אחו זה ימים או זה שנים ולא מצאו בו מחומה , אף זאת אות כי היא נעלמה וגסתה דרכה ולא שפעה עין איה , נודדה ולא נודע מקומה איה .

מאהבי הקורא ! האוינה אחרתי , דע לא קל מהר יומשך עת חמן קורות אשר נעשה כאשר יסופר , כי כל מקרה אשר יאונה על פני תבל ארצה ישולג כלולאות מדברים המעורים והלחולים זה אחר זה והמעצרים כח המקרה לכל יבא מהרה עד תלונתו , לכן יומשך ימים או עשור ויותר עד בא עד קו , והמספר העוללות ומוצאות סבת משתו עד מהרה ירוץ דברו , כן עתה אל ידמה כל אשר קרא באגרת האלה כלום כקבלו בלא ציוס אחד , הנה אחר עד שלשה ימים , ואספתי באגרות ואגרותי באגרת הכל על סדר , והקורא יבין לאשורו דבר יום ביומו .

וילך הכפרי כמתעטע ערוס ועריה , והילד על שכמו ואין איש מאסף אותה הביתה ללון , הנה החסידה ברושים ביתה , גם קאתגם קפוד בכפתורי בתים ילינו , גם לפור מלאה בית , גם הוא מלא ללון , כי חמל עליו איש מכירו ואמר לין בביתו ובעוד עמי להם , לחם אחר לו וארץ נתן לו , ארץ רחבת ידים , לשכוב בין תנור וכיריים , בלי השתרע כר או אדרת-עצר , ילית הקרנף רסידתו , רחמי הקורה סותו מכסה עתיק , היות אמש לא היה לו לשלם לבעל הבית ולקח משכבו מתחתיו , ומשכבו מתחתיו לקחה כל יגיעו , וגשאר שכול ואלמון , אולם בלילה הוא יסן לבלי חת בטח שלא יבזוג גרים גיעגו כי בקצו שני שומרים , (שומר אחד שלא היה לו מאוס , והשלי הוא לבדו היה בחדר ואשה עלורה ממנו , הן המה שני שומרים גלמנים) , ויהי מחמת וימלא הכפרי תהת ידו עוד שקל כסף , (מאין היה לו ? לא ידעתי מאין , או מבר או העבית איה חפץ מפלטה הנשאת , או השתחוח אל מי ומי לאגרת כסף) , וילך אל בית היין לחקור ממסך ויבא שם שר אחד מן השרים הראשונים הגאמר למעלה ראש , לא למענו למענו בא עד הנה אך בעבור נבלה אחרת , כי עיר פראג רבתי עם היושב בה אין יום שלא אוהה קאונים הלאה , וירא את הכפרי שותה שכור ובן הנפוע על אלילת ידו , ויאמר אליו השר ערך לא תכהה על שברך , וינן להדפו לבית הסוהר , אך יודעיו ומכיריו המלינו בעדו , ויאמרו הנה הוא ברעתו , ולקח כפלים בכל חסאתו הידוע לא חדע כי כל נבל ימלא יין , ומה גם עתה הוא ענב נבזה חבור עלבים , הנה לו ישאל וישכח רישו , הרפה לו כי נפשו מרה לו , או רפתה רוחו בחגנו ולא הביאו לבית הסוהר , ויקחו ממנו הילד ויתנוהו

בבית

בבית האמנה לגדלו שם , ואחיו גרש מן העיר .

עד כה גליתי אחיו המקרה מק"ק פראג , זאת אשר נחלי עלילות אשר
הגבול על ראשי , והחיותי לי לזכרון , למען עת אקרא אגרת
הזאת אקח מוסר וידמה לי כאשר קול המולת הפחדים והמית העלילה עתה
עתה חדשים מקרוב באו , לכן אחי גואלי ורעי ומיודעי ומיכירי בעולם
באצט וכחם ואגס רעונה שקדו ושמדו יצרו געזס ואל יאל חיש ממקומו
ואל יסעו מסע ואל ידוך הדורך בדרך , כי המורד והחפזים יקח מכס'
קמדת , התכוננו בה צינה אם אש שלים ברוחו לשמור נפש מעלילות
וגבלים הנגלות והידועים אליו , היתפאר להזהר מהנעלם ממנו אם האורב
ישג במדר ופרש רשת להגלו ומשכי כוכבי מערכו כרו שופה ללכדו
במהמאות אשר לא עלה על לבו , כאשר קרה לי וליתר אנשים הנ"ל ,
אך יכול להמלט , ועתה גאו בחכמתם ותגלו , אז גם אחי שהודכם כי
חכמתם עמדה להם , אך לשוא התגברו בלבכם הנקו חנקו , לא חנקו
לא יוכלו להמלט , אם לא ה' יהיה בעזרם לשמרם עקב רב , אז שאין
מסחר , כן יהיה לי מן האו והלאה ,
הכ"ד ט"ז וגאמן לבנו הדבוק מאח , הוצ"ד ב"ד .

פב

על דבר היוקר שהיה במדינות אשר התגוררתי , זאת
היה מהירי ומחירי , על כן לא יחיל טובי .

לידידי נכד דודי חכם וסופר מזה' דוב בעריש גינצבורג נ"י

אם נקדעו חלוני רקיע , וארבות ממרום נפתחו ויגלו כספר השמים ,
ובין כוכבים אשים קני , גם אם שם אחרת לחברת אראלים ותרשישים
ובין חיות הקדש ארים נמי , אם שם מבינות הגלגלים האלה אשמע קול
דמיה לאמר , ואב בוכנר , כי תאמין וכי תשמאל , אם תהעטף אל
דרום , או תשים פניך לפונה , נסתרה דרכי הלחתך , ולא זאת המנוחה ,
אך גחנו נשילך בדרך תמים , אם תסה אוהל אפדך , בין ימים להר
לביקודם , או תרגיע ושם שם יניחך ה' מענך , או תחקקי נחד
ודרכתי כנעלים על אבא אל משכני אחרית ים , ולא רחוקה ממני הדרך
ויהיה בעיני כדרכך ומחול במולת מחנים ופלעד חמשה וששה צעדים ,
אך הכוכבים ברו יחד כל אחד ושר במשך דבר ה' , גם מרוז לא בא לעורתי
ולא רזה לי רזה ושם זכרוני אסב המזוזה , קדרכו מעולם גם לבדק ודבורה ,
ממנו

ממנו לא גמלא עורה בלה , והשמים מספרים כבוד בורא עולם , ואני
וממני , ביניהם השם געלס , אין אומר ואין דברים בלי נשמע קולם ,
כי לא מחשבותי מחשבותיהם , הן כולם קודמי אש לא נופח ובוזיקות להבת
אבה , הנה רעים ושבים לשאר ליוארם , ואני אנוש אנוש מחשבותי לכל
ותכל על פני תכל , הנה מאנו להתגאל עמי , כי " אין זה תפארתם
על הדרך אשר אני הולך :

עתה אחה מאהבי מאוית לבי , זה שנים אני פוסק בסעיפי נבוכים
אחווים בחבלי הקדור משך לשך וממדינה למדינה ולא מאתני
עדן ונופש , ואין אהה כהה לשברי , זכור זאת והתאוששען מאלו הדרכתיך
באורם ערובה ושמורה ובמסלול סלולה , ואנכי נטעתיך שורק , אותך
קויתי כל היום לעשות ענבים ויתן ה' לי אשר שאלתי ולא זרה מתאוה
ובאשר דמיתי בן הים , ונתתי לך מהלכים בין אילי ארץ ועל מצפני מיני
אשכנו סקדו אותך לטפסר , להביריך מראשית השנה עד אחרית השנה
דבר יום ביומו חוק טרפק , אהה אם קראתי רעב בארץ אהה השפ על
סיר גשר ולשוד ובסן תחוק לי אל פתח ביתך לא ערב לנשח , ארבה
חשיל ברד שדפון לא ישל ויתך , כי נתתי כרמך למערים את מעשה אשכנתיך
ויהלו כמטר לך ופרי משכורתך חדשים לבקרים , ואני בכל פלך ופך אשר
התגוררתי והארץ אשר עתה אני דורך בה , הרעב כבד , הן היום יסולה
פת בלי תפל כמחיר פרק עם כל נחש טוב ירך וכתף פרס תבוא שנת
הרעב , ובסבת יוקר הלהם ימשכו כל אבי ארץ , פרי העץ מאון ומגדים
ובשר , איש את רעהו יעוזרו למשחית , יען בשר שלשת מינים ועלה
המשה והזבים פו , הלא במדינתנו בזה שנה הגפן נתנה פריה , ונטפו
הרים עמים , אך דגן חשה ובעורה וכסמות , לא הלליחו בלמיתה , לטומות
שדופות הנמו , על כן גם היין חלבון יוקר מפו , ואדום מכתם אופיר ,
כי מכחד יותר מוולתו , ובמחוז אחר יהיה בו הפך כיין חלבון יוקר ואדום
להכל דמה , ויהי מה הן מאלו מקדש היה מדת יין מלא חסד , בשלי אגורת
כסף , ושכר בחלי אגורה , עתה כפול יהי , וזרת רחבה חסר המזג כי
חסר יבואנו ולא ימלא עד שפק בום , גם מחול במים , והיה שותיה
מדוכאים , כל שותיו יאשמו רע לבי יאמר הקונה , הוא הדבר אשר דברתי ,
כי על פת לחם תפסע כל תלאות חלמה , כחתי הרתק אחד באחד יגשו
ואחוזים אלה באלה בן הוא , והנה הגדוד והיוקר , אכלו את כל יגיעי ,
המה תכלו את כרמי , הלמו שריגי , את כל המטלטלים מחרתי , ואני לבדי
נשארתי , וברמי שלי לא נעדרתי .

האם

ב זיין

האם אתנחם על תוהו , לדמיונות כוזבות , כי נולד והרעב הוא
בעבור נטות אולי , כנסה במטה לאיתן אורחי , אך אמר
להתנחם על שברי , כי איך איש נקלה במוני , אדמה לאברהם העברי ,
ואז זה שמי ובזכר זה זכרי , ויטה אס לו יהיה כדברי , מה גם בוחן
יהיה אס לבי שלם את ה' , רוס ידי אשא להיות תלמי נסיון אחרון , ולא
יוסיף להכותני בנפיונות מזה בלתי כרה , אחר כי אז הולך והוסיף עד
נפיונות עשרה .

שמעתי תרועת השמחה קול מלאות האח ! האח ! בין שיחת המוניים ,
באמרם בשנת בצורת , השפט ירעף עלי אדם רב , זרויק
ארץ ויושביה וירונו גת שולחם , כי בנקל יהיה שבר אדם , ולא יגעו
לריק , אך זאת היא בין בנענים סוחרים נכבדי ארץ , העושים מקנה
וקנין , הן המה ישחקו לרעש הרעב , חוקים ומונקים לראי , אולם בין
דלת העם מה נאחזה בהמה נבוכים כלאן אשר אין להם רועה נאחזים
ונאחזים לחינת דוחקים כמאז כן עתה נחעבים ונאלחים כרנאי , הגם היום
לחיתי אחרי רואי .

מה טוב ומה יפה אס אוכל לאכל פתי לבד בלי עזה תפל וכלי משוח
בשמן , אך ההרגל תפוקות נעורי עזרני מלאכול , כי לחמי
במעיי נהפך למרורות , יען מי ומי אשר ישנה לאודת מוגו ההסכין מסורו ,
יסול במכמור החלי ומשחית נפשו במעל ומרד , וכלל יומיו ימלא ספקו
והמטה אשר יעלה שס לא ירד .

ועתה ידי נפשי אה עיניך מסביב וראה הדורים וגדלים , מיסור
ורכסים , והרים כפרים וערים נהרים ויאורי מזור , יערות
וחורשים , מרחק רב הדרך אורך ורוחב המשרידים ביני לביןך , אמנם
אס המה יהיו איך לגלומי וגויהי , רשמי דמוך נשקע תוך מורשי הבט
בזממך ודמיוןך וליד תארי ותראה שני קצרי קומי עיני כבדקים ירוצו
הלום והלום מול גמדי במגלותיך בבבת עיניך המה יישירו נגד פנים א"פ ,
ופני האחות והידידות חבוס בטמון בחדרי בפי , חמה הכינותי לך מדור
ואקבתי משכנך יד חיות תוך מעיי בעבור עת יאחזני משבלי הדאגות
להפריעם ממני לשעשע ולהתענג עם דמות הדמיון המהואר בקרבי ,
ועתה בערים גלגלבורג ההדר לך המדור הזה , הנאות לך עזה שאין בקרבי ,
הגיד נאלי , ואס כן הוא ראה גם חמה לא הנשני , ותשת לי חוק ותזכרני
לטוב , ומאוד יזר לי מדוע עד כה אשר ימיך במכתבך , האס לכה אך
בשורה מולאת , אשר נוגה ממועד מועדים לענגני מאחדשות המחפף
בהמון קריה הן ממתיס מחלד במה עברו וגונו , ולמה נבראים , ומי
מתעושים

מהנשים והסוחרים, אשר הזמן הדפס ממלכס לעיר אחרת, במנהג אנשי עירנו מאז כל הכבוד והשודד, לק"ק ראדוויל, או לבאדריטשוב קדמו נודד, ומי אשר הללח במערבז והתעודד, ושאר חליפות החדושים וקורות הזמן יפרוץ החזן באגרתך.

פג

להודיע למאתבי גלי תלאות אשר השביעני מרורים
ובקראו לא יוכל להתאפק מדמע ואגלי עפעפיו מוגרים.

לכבוד אהובי נכד דודי צה ואדם גדול מושלם
במעלות, מוהר"ר דוב בעריש גינצבורג נה"ו.

צירד יגוני ולאנחתי, יגיעות ותלאות אחרותי, גם חן ישועתי, אליו
למזכרת יובילון מנחתי, אל חדר הורתי, להודיעו כל המולאות
ומובלות קורתי, היות הזמן הקימני למערה לחלי החקרה מאז נפרדתי
מטהל ביתי, הן במועד לאתי, בהרים פעמי למסעות, גרור בחריטי
מים עשר אדומים ובבואי לעיר ברין שלמתי גשי לבצל העגלון, וטרם
החלתי לעשות חפצי תוכל בכסף שברתי כי אין לי מכיר לעלרני לאחל
מלחתי, ובשאר תמשה אדומים, ונחתי שרבון להמדפים להוליא לאור
ספרי שירי תהלה וגשארתי בקשר ובכפן גלמוד, ובצלעו מעשהו תבעני
מלחתי, ומלחם אין בירי, והעבדתי העלים בלי מזכרכים אלל פלוגי
אלמוני להשיב כסף האשם להמדפים, וקלח מלים על ערך חמשים ספרים
לקסתי ומסרתי אל אמן להרכס למען אכבד לאנשים אשר יתרועעו רוע
חתי, ולאחר ימים אחדים מלחתי את משרת הפוחט שהיה מאז מיודעי
ומחירי, ולא פעם סר למשמעתי, והללתי באשר מלחתי, ואמרת
אליו הליכי את הכסף המשובן ולך פדה הספרים מן הערל בעל הכרך והוא
גר ברחוב אשר משמאל טים לשער העיר ובשמו בניתיהו, ובפדה להן
שמה אליו ולא תעלר לי להביאם הזה קל מהר, ולקח הכסף מידי והיה
הולך ובא והשיבני דבר עדיין לא הכריך אליהם כרבה, בה משך אותי
בסולת נכזבת מיום ליום, ובראותי כי הוא ידהני מדתי לדתי. ואתבונן
אליו פן עדיין לא היה אלל האומן, בה היה במורשי בפלס הן ולא יחד לא
ירומם להחליט על נכון אם עשה בנפשו שקר, ויהי עוד אחר חליפות
מים ושלשה ימים מדי הלכתי לשוק, ועמדתי בין מרוכסי איש ועם מאום
עוזרים

עוברים למאות ולאלפים איש לדרכו פנה, והכרתי את הערל האמן
מרחוק הולך בלגע אחרת וקראתי אחריו מלא, עלה כרך עלה כרך קרב
אליו, ויהי כבואו על עמדי אמרתי אליו הלא שלחתי אליו חלק עבודתו
מדוע עוד נעצרים הספרים תחת ידו, ויען ויאמר זה שלשה ימים אשר
הביא נער עברי עבד לשר העבדים את מחירי, אמרתי אליו עדיין העלים
בלי מכורכים, ויריב אתי בחזקה אחז בי ולא הרפני, עדוכי הולכתי לתת
לו כל העלים כאשר המה כי מאן לנטות ממני והתמהמה אללי עד בוש,
ובאשר הבאת אלי בלי לוקה כן ערום הלכו בלי לבוש.

ובשמעי אמריו שבתי לבית מלוג ורעיוני מובהלים אחוז בסבך
היבונים, וקראתי למשרת השוחט וכליתי וצמי ואפי עליו
ולחלתי אותו באורוע נטויה עד כי הודה שלקה כל העלום שלו מן האומן
ומכר למ"ס וילחתי נקי מאיש חרמי, כי ממני היו העלים למרפה, ואליו
היו העלים למרופה.

בראותי כי כן הלכתי בחמת רוחי לאיש אשר העבטתי אללו כל
היריעות מספרי וגליתי אונן מבגידת המשרת, ונלכח נחמו
עלי ונתן לי כל היריעות העבטתי תחת ידו, ושבו שנית נשאתי תחת אלילות
ידי לאומן והעיר העדוטי בו שלא יתן לאיש אחר וגם למחד מעשהו, ואחר
דברי לא שניה, ויהי מקץ שלשה ימים בלע מעשהו, ולקחתי ממנו ומלחתי
פדיון, ושלמתי לאיש בעל העבט בתשואות חן, עוד הד נשמע
באמתחתי והוצים מספר מה הנשאים לי, ואם הלליל לא נשמע כפעמון
רק דממה דקה תלילה כי מלער היא, חף לזאת ששתי כהון עתיק, ותריץ
ידי לרובך בערבות, כי בעזרתו גערת חלני מכל החובות, וקראתי
שמי רחובות.

הסכת ושמע עוד בלהות ותלחות בהיותי בק"ק פראג לדפוס ספרי
לחות המלילה השיות הספר הזה יסדתי על אגרות שונות פעם
כתבתי בעבורי ופעם בעבור אנשים אחרים שם בק"ק פראג קרוני הקורות
כמו שכתבתי באגרת הקודם, ובכללות הדפוס השיאוני רעיוני לנסוע
למדינות הגרעס הספרים שלי מגמתי לק"ק באייע שם היה לי אנשים
מכירים אמרתי אליו אמלא פדיון נסעתי באניה שייט על נהר פוגל והעיו
שם עוד אנשי סוחרים כנענים לנסוע באגודה, הן המה היו לי לעינים את
מספר נעמי שמרו וקרבוני מאד אך היה לנו תאניה ואניה באניה, פעם
רוח רודף קדים זנגד האניה נשף לשוב מאחריה ופעם רוח רע הכעיתנו
כי סופה וסער חלף ועבר, והאניה חשבה להשכר, גם הלחם אול מכלינו
הן נחנו הדינו לדה לשלשה ימים ואחרנו תשעה כי האניה הולכת לאט יען
הליכתה

הליכתה נגד השבולת, ביום התשעה נראה ראשי מגדלי העיר, רום
ידינו נשאנו לשור שחקים כי עוד מעט נלא לרויה, ויהי עד כה ויאמר
אלינו רב החובל לאו אחס וכל אשר אחסם אל יבשת המגדש, וכאשר
נתקו כפות רגלי הקונים אל החרבה או גם אני ילאחי עמם כי לא רציתי
לזוז וללעזד לעדי וזלתי, הן תמה היו לי לפה ולעיינים, והאניה הולכת
הלאה לעיר אחרת, אמרנו הנה העיר קרובה לבא שמה בלי המשכה, האם
בדע כי רב החובל שבקנו בכחם ויש עוד יגיעות הרבה לבא חוף העיר היות
אחר בברת ארץ גם עם מי גריכה וגאון המים מי ברכים, הנה הכוחרים
אחוזת מרעיו היו יכולים לדבר לשונם שכרו עגלה וגסעו עם בריעם למוז
אחרת, ואני נשארת לדידי בן עם שפה לא ידעתי דבר לשונם ושכרתי ערל
המבין לשוני ונתתי שכרו כאשר פיו קבנו להעמים הכבודה אשר לי על
שבמו לעבד הגהר, ואני השלכתי נעלי ופססתי עטיפת שוקי והרמותי
מדי עד התפשטה וגילתי שוק לעבור נהרות ובאתי חוף מזולה והייתי
מודד בשעלי מים וגיד הערל אחזתי והוא הולך אחי עד בואי חוף הנהר
מה אנגר ואדבר לבד האחרות שהיה לי באניה סוערה במוהו נחש
באין, בלאתי לתרבה עד בואי העיר שתיתי המיתי כמו יין, כי היה כפסע
בני וזין המות, והכית כפי על תלאותי ויבכיתי לקשה יומי ולכי הומה,
ואומר מדוע לא אהיה כבהמה, או כרמשי אדמה, הן תמה בהגיסם
לאור עולם עד ספו תמו לרה ויגון לא ידעו מאומה, ואני חלף קודר
בלא תמה, אדם להבל דמה.

הב לאוק ושמע עוד יגיעות ותאונים הלאת, בשבי מארץ אגר
בנסעו לרך עיר קטנה הייתי עיף ורעב, ושם מימי קדם נוזלים
מבאר אשר חפרו שרים קרוהו נדיבי עיר בשוק לרכי רבים ובתוכה
דמות אדם מבאר פיו פוטר מים ומוגרים חוף הבאר ושאלתי מים לרחוץ
ידי לחבל לחם, וראה אותי אחד מן השומרים הסובבים בעיר ואחו כי
והולך אחי למשמרת בית מחס לבית הסוהר, באמרו שלא יעשה כן
במקומנו לרחוץ בשוק ובתתי ששה וארבעים זהובים מלאתי כדי גאולתי
ונמלטתי בלפור מפח ותלפתי משם והלאה לק"ק בילסק ומגוב ממני
מאה וע"ו זהובים וברוב יגיעות באתי לעיר ווארשא, זממתי היא עיר
רבה עם היושב בה אוכל למכור הספרים, אך לא לאדם דרכו' יבין
מלעדי גבר, אם לשוד ושבר, או לישועה ושבר, היות בבואי לעיר
ווארשא החל הסכסוכים, הארפתים גרו מדון עם הפרייסן ויונים ולנכוע
הלאה בלבי עלה מורד, כי היה חשחשים בדרך, ועשרה חדשים ישבתי
משמים, בתוכה מפתי אכלתי ומכוס שתיתי כל מחסורי עלי, אין איש
מאסף

מחשך אחי הבית יען היוקר מאד, פסת פת דנן בלי גוש בקברה חופה
 בלעי ורלוני מוך וחסד אשר גרם שנים, זהב, וגויד מעורב במעט ריפות
 עם שתי עלמות ומליהם כחלי זית גשר מכסת אשלה זהובים, מדת שגר
 עבור כקובעת עדיין לא גבעה, בעד חלי זהב, ע"ב פתי יבש נקודים,
 כי אין כיסי משנת להעריך, פולחן בלחם אבירים בחמה מיני, ובשר
 מר יאים חזה ושוק הימנית, במעט גפתי ברשת החלי כי לא הסכנתי
 לברות פס בלי עפל, גם לפני להמי אכחתי כי השמועות הדבילוני, עם
 יון אורבים על העיר יום ולילה הית רק וועה, לא יחשו נקישת מחי
 קבלו, וכאשר יבער אש כנשק הסלומות יגעו בעלי יער, ובמגרש העיר
 סביב המית ונאקת חללים, בי סוף דמים כעפר ולחוחם בגללים, לכן
 לא יכולתי לשרך דרכי אנה ואנה, והבוסש אכלה את ייעי, והנה בחדש
 תמוז בחמשה בו כאשר הכינותי פעמי לדרך ויהי אני עשיתי אנה ואנה,
 לאגוד המעלעלים הכל על כון, ויהי עד כה חשית חושך ויהי
 לילה וגסעתי סוך חורש חלל, באו אנשי חיל מתולעים ויחירו הסוסים
 מן העגלה שלי ורתמו למרכבה אשר להם, ובעל העגלון רץ אחריהם
 עד העיר להליל עושקו, ונשארתי אני לבדי שוכן לבדד יער מוך דרמל
 בו פרמוש ואבי ערב מבין עפאים נחמו קול פחדים, וישבתי על העגלה
 ברתם ורעט בי חיות הגה, פתאום לבש שמים גדדות ירח וכוכבים
 אספו עבה, נקישת תזוים ורעם רעמים, ושביו צרקים כחרוני
 ויהי גשם שוטף עובר על גואר, מלה כל אבירי ועורקי, ובאשר ירד
 הגשם והשלג מן השמים, את ראשי קרבי וצרעי רחץ במים, כל מלבושי
 אגלתי כי לרר מום בשמלה באלו עלו מן הרחלה מעין רוגל, אף לזאת
 קולי המון הגשם היה לי בקול המון שלו, כי נקטה נפשי בחיה רעה לשמוע
 שריקות עדריהם, ויראתי פן חיות ימלא ידם כי ובלא עתי יבא יומי,
 מסה בעריפות מער בכל יקפנון, ואל מעוהם ירבנון.

הבוקר אור מרס יבא החרסה, רוח מצרה ומערהם, ויבא בעל העגלה
 עם סוסים ויאסרם אל העגלה ובאשר גסענו ערך רבע שעה,
 וירא בעל העגלון מרחוק ויאמר אלי שפעת אני רואה משפעת בוסים יבשה
 אבקים, אנשי חיל בעלי הרכב פשטו בעמקים, והנה הוא הפליא עליה,
 לעבור בלגע אחרת באורח מעוקל ונסע על הר ראש הפסגה, ומשם
 ירד וימלס השעירותה במרוגה, להתחבא ולשכב תחת זאליים בסתר
 קנה ובלה.

הנה

הנה אם מערכות גבר הוקם על , אף אם חשפט מעשהו מעוקלים , מערכותו תשדר עמקים להיות העקוב למישור לנהגו כבבקות , וכאשר כוכבי נשפו עמם יהיה המישור לעקוב כי הזמן יפילה במהמורות לנהגו כבבדות , כן קרה לי מדי היותי תוך השעירותה נטח ושאלן מפחד סגור מבוא הנה ההר שן סלע מזה , וארץ כבול וכיך מזה , ארץ לא עבר זה איש ודרך פלא דרך האיתרים בא עד הלום , ובתוכה עגול סביב כר נרחב מרעה עדרים אשר בכבר הזה , שלח כר מושל ארץ הלזו עדרו לונה ואלפים לרעות באחו , והלאה הלאה כמלא עין רואה ארמון מפואר אשר השר גר תוכה , וירא בעל העגלון מנוחה כי טוב והארץ כי נשמה , והלקת השדה רסוב ושמן , והחיר שליבת מוסרי הסוסים ויתר מתן ורסן מעדים וינהגם לרעות בנאות דשא , עד יתודע אליו על נכון כי עבר הגדוד הזה ואין בודד במועדיו , אז ינודד ממקומו , ואלי והוא רפדנו ינוענו על הדשאים לישון שמה , מעט שנה מעט תנומה , בין חליר קנה זנומה .

וכאשר שכננו ערך מה בהתעודדנו , וילך בעל העגלון הלום והלום לראות הסוסים איפה הם רועים , ולא מצא אותם כי הפסם שאר הכבד והולכים אל לוחית השר , יען השר מן המחוז הצביל את ההר ואת המישור בשדרות להיות חוסמת היא את העוברים כי לא פעם שחה יין פנושים על בגדים חללים ועל סוסים אשר לקח בחזקה ערבון מן העוברים פה וחבול לא ישיב כי הוחלט אללו , וכאשר יפול העץ שם יהוא , על פן נודו מסביב כל יודעי שמו ולעבור פה המה פחדו ורהו , גם הצאן והבקר אל ירעו מול ההר ההוא .

וידעי כבוא בעל העגלה אל השר להפיל תחנתו להשיב הסוסים ויאמר השר אליו , שלשה אנכי נוסל עליך , בחיך לך אחת , אז תענשך שני אדומים , אז תאמר , אני ימים בבטי כלאים , אז במטה אחזבך מספר ארבעים , ויענהו טוב תמי כופר נפשי כאשר חרלת מתתי גוי למכים , ונשה ממני סך הע"ל , מורך לבדי לחלני להלות אליו , האם יכולתי לראות בעוכרו כי לא אכזר אני כי אראנו בצרתו להיות נקלה אחי לעיני , ומה גם דמיתי צבא ימי השלום אולי אוכל נקה בו , וכאשר לקח הסוסים נסענו למרכנו , ויהי כי באנו אל המלון ויטירו אנשי אורחים את סוסיו כי גוברים המה , והיה ביניהם המונים המונים בעמק חרילת המשפט ולקח ממנו הסוסים והעגלה גם עלי עבר כוס חמם כי לקחו כל עמלי אשר על העגלה , ובעצב ויגיע הולאתי את יגיעי , ונשקת הזת יד בעל העגלה החוצ אשר לחם לי , כי ראיתי צרת נפשו המה בואו אותו לא השאירו עוללות , ומה יפולתי עשות , הלא אנשי קרב עם תגית מסע ושדיה , לא יעזרו כח לעמוד

לעמוד בג' ח'ס ערום ועריה.

מאדרי קחו כבוד וסובו עיר ותטיבו עין כי נסו יגון, הביטו דרך יום
כה וראו חיות תופלתי תדוש הרים ותדוק גבעות ותרון דרך
סבדר ותעבור את הקשי יומי והתחלת הלכת ותקרב אלי, מה נעמתי לי את
רעייתו החלת הממונות, מדוע אהרת למועד הימים עד אחר בלותי,
ובעודי באני נפשי מתרסקת ובעד החלון שקפתי אחריך, למה את מתגברה
ותכס באפר ואת מידלגת וחיראני מעש אלי, חי אני אם יש גוי וממלכה
אשר לא שלחתי לבקשך ולא מלאתיך, ענה כי מה הלאתיך האמנם לא
אוכל כבודך, ענה בואי אלי את תופלתי רעייתו המאשרת אהוהיך ולא ארסך
השכני לי אם תשקור לי ולניני ולנכדי, שומר לראשי נתתך כל ימי צבתי
בלעדיך לא ארים ידי ורגלי, אל אשר הלכתי אלך ואשר פליתי אליו כה יתן
ה' לי כי המזה יסריר ביני ובינך.

חזאת הלא הללתי בבואי למוחו ליטא שם ראיתי טוב בעמלי, כי
לקחתי כפלים בעד הספרים מהערך היסולה מספר אשר לויתי
להקנים לא חלו דברי לערוץ מפדיונם, סה אליתי בכל משלה ידי כל ימי
חלוי חלקי בחיים.

כה דברי הכותב כל האמלות ומובאות, ה' ישעשעני בישועתו אמן, מנצח
הזכ"ר ב"ד.

פר

לאיש יודעי ומכירי אני מוכיח, להקח מצוא
שפתיו לא יוץ, לקיים אמריו אשר הבטיח.

לכבוד ידיד נפשי הרב המאור וג' מוה"
אלבמגדר זסקינד קאלר נ"י

הן תראש ומקדש און וחקר הזכרון הוא פתקת חוש המסוה הנמשך
באורשי אנוש ותחבולותיו, והשבתה הוא כחית השח במלט תוך מים
פלמחיו, ועתה שגרה הפליאה למה ילוה צאש פרטי זכרון ושכחה יחד
והמה יתלבדו ולא יתפרדו, הנה בשלש אלה הסבות חסד דלתי ההפלה
על יורי מוגי אנשים אשר לחוס מלאום יאמך, (א) אם רוב
המזכרות והחבולות עשקים החופף עליו חדשים לבקרים ואיש ערכו המה
חלשים ונחללים וקצר מעט מוחו להשתרע כל החפלים המתחלפים וקצון הוגה
מהעל

מהביל את השולה על ראשו, ובשכבר הימים באים והכל נשכח והיה בלא היה: ע"כ תפוג תואר היסן וישן מפני חדש יציאתו: (ב) אם צפת ראה איזה דברים, או ביום ששמו, או בלא תאות לבו וחשקו החרה החזיק להשקיע בקרבו והוא הסיע מלבו, כי אין ולא, כן ואין, שאין וטורדה שלום ומלנים בעינו נשתהו ועל כן אחת נטע, על מיני עוגב לא יאמר האח האח, ובכל עלב ומריבה ובדי שופר לא יאמר אח, לכן עד ארגיעה כל תפוכות המקריים אשר נגוזו ועברו לפניו כאשר יחנו כן יסעו יגודרו ולא נודע מקומם איה, (ג) הוא לפי רוב חכמתו ורוחב בינתו כן ישגא ויפירה נחלת שפר זכרונו, לרוב ירבה נחלתו ולמעט ימעט נחלתו, כן נסה ונבחן בנסיון, איש אשר חכמתו והבנתו אטום, גם זכרונו עמוס ומי גדול בחכמה יגדל בזכרונו וזכרונו ירתיע כסיר, המרבה לו עודף והממעט לו החסיר.

עתה מאהבי מדעקיו מנוער כי שלשה המה נפלא ממנו, הלא תפיסת מורשו יוכל לסבול לבאי לבאות חליפות תהפוכות מקריים שונים המתחולל והמתקולל בין ההמון, גם עגבה נפשו. אל מביא אליו חדשות ונלוות אשר לא ידע ולא פתחה אונו מעולם, אף חכמתו עמדה לו בכל השנו ובכל דרכיו יסביל לדעת הנולד מן מולא דבר, עתה יענה בי למה יקשיח לבו מולא שפתיו, אשר העמיק והרחיב להרב מוח' בללאל ראשבורג מפראג בע"המח'ס' הורה גבר לשלוח לו ס' שפר המלך על הרמב"ם, עתה ימלך לבו להתל בו, נעויתי משמוע תלונתו, מי אללנו להבטיחו על תאו, ואם כהים יתברך בלבבו כי עלט ממנו ושאן מפחד, מי יודע אם לעולם חסן, הן כנגללי עגלה יסובו בלכתם, כן מערכות אנשים, זכור ימות עולם, שאול הביא לשמואל רבע שקל ואגשי יבש לא הביאו אליו מנחה ובשוב מחלחמת חנופה מקרב פלשת, ואז ישועת הללחתו בוער כלפיד, לולי שאול בחיר ה' חננס לנשוא עוכס ופדס מפיד, ומכעס מבוא בדמים, אזי כלם יחד נלחמו ובהשך נרפד ינועס, ונוקד מיסע גם הוא לא הביא מנחה שנה בשנה, אח"כ לקח בשנה, וכללה רבות והמה בכלובים, הנה המעלר הקרבת אשר הוא הפד צרית האחזה, כי זאת היא דגל האחזה אם להראות הכנעה לאויב, או לעשות חטיבה לאהב, אלה יביאו מציבה ולב דוח ובלא הרצון ורצון המקבל אנסס, ואלה מאהבה ורוח נדיבה וברצון בסבה לא רצון המקבל לרעות, המה יביאו המנחה לכפר לישן לבבו לכל יחישט אפר, וכי יאמר בלבבו מה לי להפער בין שניכם, הנה בהיותי בק"ק פראג בארעו קרצני וינקתי ממנו מוצה הרבה ובספרו לי כל הטוב אשר עשה עמו צעצון אביו זל"ל וכעת הגמול הוא משלם לו, על זאת הולת לשון אם בקרבי, על דברתי אם הבקתי

שדכרי

חד זיין

שדברו לא כנים אגרום בחנך שני וברגבים עדיו לכלום לכל וחסה עליו
דברי נלוו, אך ידעתי כי הוא הרב ר' בללאל דרך ילין בו, האם
ידמה כי ידבר עליו תועבות חס ושלום, אך זאת היא כי מזגו מעולם
שאינו מקיים אמרו וכילי קמץ ואינו מכיר בעובה, (גם אני ידעתי
כן והחשיתי) וזולת חסרונות אלה ממותו י"ב, ע"כ יסיר מעליו שבת אכזר
וישלח לו שער החנך וישבך חמתו, ותלונתו ישאר מעל, ואיבה עזה
עוובה תהיה.

הפ"ד ח"ג הדש"ת ...

פה

לקנות מצעות המציעים על השולחן המתנוססות
במכרם, בעבור השר אלוף ערב.

אל אנשי חשובים ומפונים, כנים ונאמנים
ה"ה הרבנים מופלגים ...

הן טרם מועד לאתי מן העיר לעיר מלוכה ווארשא, הפלירו צי
לקנות למענם ט"ז חתיכות מצעות השלחן, ובכל חתיכה יהיה עשר
מצעות להיותן מחולאים ציפים בחוסן ובעבודתן, בעבור אלוף עירם
אשר פקד עליהם לקנות בגללו להשטיח על השולחן לכבוד ולתפארת ביום
שמחת לבו או בעת יסולו אליו תורחים, או כבואי העירה הודעתי באגרת
הקודם כי באתי אל החניות ולא מלאתי, גם שאלתי לאמנים עובדי פשה
ואין, ואח"כ כאשר גליתיו אונס אלה הדברים שלחו אלי מק"ק עארי גרא'
חומי בון, והמה לווי לשבור פה עיר ווארשא אמנים לארנס מאד,
למען הקים דבריהם לכל יהיו בעיני השר כמתעתיים, ואני עשיתי כאשר
פיהם לווי ושכרתי אחן חושלה לעבוד עבודתו, עתה שנית אודיע לכם כי
בא ימי השלום מלאכת דוי להמי האלה הם כלו-מני אורג ויכלו בחפס תקות
אין עוד חומין לארצו כל הע"ז חתיכות רק תשע הנס, לכן חוסף שנית
ידי להודיעם לשלוח עוד פתילי פשה פר כלותו גם את שבע יתרים לכם,
כי פה לא יכולה מחיר מכרם, עוד זאת אדרש לכם ואשמיק שאלה היות
יום אתמול בלחסי שער עלי קרת קרה לפני לקנות שנים עשר מצעות
השולחן בד מעובדן שר אחד משרי פולין, והמה מפלארים ומופלאים
במלאכתם ובתקות שש ועליהם ילין ניין פרחי שושנים לא רחיתי נפלא
כמוהו

כמותן, ומיתי בהשקפה ראשונה חשי הנמו, אך אינם לחורות כנאות
להן כהות מראיהן כי חללות זהומת הלחם אשר השתרע בפת האוכל
עממם, ועלה בהן יליקת נזיד ושפיכת פרוק, וכתמי לחם חם ביום הלקוח,
גם גואלו כי נגרה נטפי חלב ודשן, כי לא פסס נמתח ופרש דוי לחמו
האלה על השולחן בברותם ראש מסיבם עת עבד לחם רב לכן על פת לחם
תפסע לנגה בפת ההיא וחוארם קדרו, חולס אם יתן לכובם לכבסן בנתר
וירתיח בסיר נפוח עם שפוך בדשן וירבו בבורית וילאו הכתמים אזי יתלבבו
ויתבררו: ותתם חלאתן וישבו לקדמתן ופניהם יחורו, לכן יודיעוני אם
לקנות גם אותם יסך בלעדם לא ערב לבי לגשת לעמוד על המקח ואוכל
עד עת בא דברייהם אלי.

הכ"ד ח"ג התואב למלאות מאויית לבנם, מנאי הדבוק מאת, הזכ"ד ב"ך.

פו

על אידות הנכבדות המדובר לבנו, העידותי בו לכל
יתחתן עם האלמנה, פן סרה יהיה באחרונה.

לכבוד אהובי מחותני הרבני המפלא מוה' ...

הגיע מתכו אשר הרבה והפליר כי על אדות הנכבדות המדובר לפני
בנו הבחור בסוב החריף כמר העשיל כ"י, והוא יעיר לי חוון כי
יש לפניו שתי דרכים, אחד להתחתן עם הנגיד הקלין מוה' יעקב שור
מקבילתי, שיש לו בחולה יפסיה ורולה לתת גדה ס"ו מאות ר"ע גם פת
בגם על שאלתו שמה שנים, עוד ידובר בו עם אחיו של הנגיד הנ"ל והוא
הנעיר מוה' נחמן שור אולם אחיו הקטן יגדל ממנו בעושר, הוא מושל
במכמנים ובנחלות ומאדו גדול יותר מאד מאחיו הגדול ממנו ויש לו בת
אלמנה יפת תואר ומסת ערבה חמשת אלפים ר"ע וחלי כתם, עגילים על
אזניה סבבם וקמשה חרוזי פנינים וענקים לגרורותיה ונסיפות משוכך
באבני חסך המתנוססות, ועתה הוא ישאלך לל עלתי מי מהם יכשר ועל פי
עצתי אנחנו? האם אנכי הרואה להטיף יטיפון לדעת מערכות בת גילו
של בנו להיות דעי לאחר זה הדרך ילך בה, האם גולה אזי לשמוע שריקות
קול מטפס המלך וגדוליו אשר קרא טרם ילא מרחם, בת פלוני לפלוני
ינחם, אך לרוב הפגרתו בעשפות שאין שקלתי במאזני המזימה להמליך
לכנו להתחתן עם אחיו הגדול, ובכור שור הדר לו והגון לפניו ביתר שאת
היות

היות הוא יע אליהם אוכל לחם ארוחתם שמונה שנים יזכו הוא עול ימים
לריך משגים ומנהל, לא כן אם יהיה להוט אחר בלע וישים זהב כסלו
להתחתן עם אחיו הקטן אשר לו האלמנה כי היא גלתה מקור דמיה סך
עצום ורב, הוא לא לעזר ולא להועיל, יען אחיו לא יחפון בתבונה
להיות חתנו חובש מחובשי ב"המד אך לשרך דרכו לסחור בארץ גם לדה לא
יעשה להם בעבור שאין לה אם, גם מאז היא עוזבה מאישה לא פעם
נשמע קול מלחשים חבה קונים כי שב אל כספה האגרנית, היות מ"ומ שלה
היה נטה על קו חוהו, פעם לבקש ממנו מנוסה מערצם וכניעתם לא במחיר
ולא בבכף, אך אם מכרה ומלאה כדי גאולתה שלמה לגשיה, וספסם
תגדע בפדיונה ומכרה בפחות להיות ידיה דמים מלאה, כה גהגה במסחר
עד בזה עד קלה טמח בלעה ובאפס יד נשבר כדה על מצועה ונרתק חבל
מ"ומ, כי קרה עליה מועד כל הנושים כלם נקבצו באו לה ולא נמלא הלך
ממנה כי מאוס אין בידה, ועתה זה שגתים הקימה מזימתה לאחוז בסנסני
מ"ומ עם סחורות ורבת מרכולתה הבא חוץ ממדינה בגניבה אשר פקודת
המלך, לא בזה ולא יהיה במדינת ממסלתו, רק לקנות ממעשי ידי אמן
ממדינתו, אך פעלם אפע באפס ותוהו נחשבו, אריגתם ורקמסם כקורי
עכבים, והיא היא תמלא ידיה מסחורה המובא מארץ אחרת ותהי לה
סתרה הסתר דבר, ומי יודע אם כל ימי זבאיה תלליה, פן יקומו תרבות
אנשים ויכוה בסתר בשום לשונם אל שרי המכס לאתר כי ביד אשה ימכור
את סתרי סחורה אשר הניא המלך, והיא תפריע פקודתו, יהיה חורב
בסוף, וגם את הכל יקח אחר אשר יבואו אל ביתה וימלא בידה בגניבה
ויבוקה ויסגרוה בידי אדונים קשה, אז תחת חטה ילא חוה ותחת שעורה
באשה.

אם אמנם עתה יקנאו זה רבים וכן שלמים באמרם שהיא תעלה על
במתי הרוחה ותוליד חיל, הולידה והלמיחה הללחה, יבא יום כי
תרד פלאים והוליד לבהלה ולא יקום חילה ברדתה, ותהי כזויב בלדתה,
הן לא אחד עשה כזאת ואח"כ על שרשי רגלו התחקה, כי מי הוא הגוכב
מזה כמוהו נקה, או בני פריי עמינו ילשינו, או משרתי המכס יארצו
ויתפשוהו, הלא טוב עוללות המו"מ העשוי בלי חת, מבכיר גחלי אופיר
והוא נפחד לכל יפוג בפחת, לכן אם יאבה וישמע לעצתי יתקשר עם אחיו
הגדול ידעתי כי תודה ישלמני.

הכ"ד מחותנו היועץ בתום לבבו הדש"ת

להודיע

פו

להודיע מעמד ומצב של האיש אשר הוא רוצה
להתחתן, אסתעו ידו להרבות מזהר ומתן.

אל יודעי ומכירי, אוהבי ומאמירי
ה"ה הנגיד הקצין מזהר"ר.

הגיעני אצרחו ושם הכרה והפליד צי לקודיער בלר הקיץ מעמד ומצב
הנגיד הקצין מזהר"ר שמחה הגר בעיר צרין, יען השיאו לבנו
להתחתן עמו, לכן מצאנו לדעת מולאו ומובאו, הגה עד כה גלי המרה
החוסף עלי הצה יעלרני מלהרכיב ידי בקסת להודיעו את כל ונוכסת,
אולם עתה כאשר באתי אל המנוחה, והפרדה נסע וגגלה מני, לקחתי
מועד מיסור להיות כל חפצי אשלים, וכה משפט האיש זמעהו, היות
עיר צרין היא עופל ובתן ובתוך העיר הר גבול ופלול ועל ראשה מבצר
משגב, ואנשי דמים כלואים חובה, אלה אשר גבבו וגזלו גול, אלה
אשר היו פושעים גזר בתוך לעמוד על הפרק כלבי איש גדודים דרך ירחו,
היות כה מימות עולם אין נוף אין מדינה שלא יפרנו פרץ בעזה, והעם
היחב בה קצתם מלאו חכם חכם אנשי תככים העושים תכל וחסד, וקצתם
אנשי חמונים עושי חסד, אך למי הוא למי אבוי, למי הגללו דרכיו ומעקש
נתיבו, כי פועל אדם ישולם לו, הן כל אלה יבואו במשפט אשיעשו
מעשים אשר לא יעשה, ברזל בא נפסם ענו בכבל רגלם, יביאום אל
העופל תוך המבצר הזה במערות לורים ובמחילות עפר תחת שואה,
וארוחתם נתן להם מן הקיר"ה לחם לחץ ומים לחץ במשקל ובמשורה ומה
צבר יום ביום רק שני ימים בשבוע אספסוף האסורים שם יאכלו בשר,
כה יהיה משפט כל אחד עד יפתחו אותו מן האזקים לקרוא לו דרור,
אלא הפרטים ימיו וחדשיו חוללו ומספר שנים נלפנו לעריך כפי חריצת משפט
כ"א עונו ישא, ואח"כ לחפשי ישלחנו, והנה האיש אשר נתן עינו בו
להתחתן עמו הפקדו אותו משרי הקיר"ה להיות שר בית הסוהר על פיו
יושק כל בית האסורים הוא יתן להם פת בנם, ונקב שכרו בכל שנה מגזי
הקיר"ה (וכמה מזה משכורתו אין גולה אזני) אך ורק על שני מאות איש,
יען מהו אשר החל להיות מלצר היה המספר הזה, וכה התנו עמו הלאם
ובשר יחשב כשנה בינוני לא יוקר ולא זול, גם המשרתים אשר ישרתו
יחל עליו, ואם יהיה שנה ברובה הארץ תוליא נמחה וגנה ורועיק תלמיה
ומלאו

ומלאו גרנות בר ויהיה מאה סולת בשקל , או כי כרלה עונם וירלוס מ-
הבור ללאת חפשים , או אם נוס ינוס לא ישימו אלינו לב , ואם ימותו
חלים לא ישאמו אלינו לב לגרוע משכורתו ממכסת הנפשות , הן מערכתו
ילד לו כל אלה וגדו יהל אור , וזה יהיה בו הפך , רעב כי יהיה שדפון
אברה חסיל כי יהיה עד כי יהיה רובע קב הריונים בחמשה כסף , לא יאמר
הלחם אול מקלי איך אם אליהם אוכל ולערך שולחן ברעב כבד הזה
להסכנתי מאז , גם אם ירבו המתפרנסים גנוב וגלוף יפדלו וישב מהם
שבי , אזי בלבו יצין כי מערכתו עמם יוכרבו חסף פניה , לא יך לבבו
לאמר איך אתן אוכל למכזיר , הן כה קה התקשר בעצמות המכתב
ובפתחי חותמו , ועתה יוקר רד מאד שדמות לא עשו , ואם אלה שדי
תרומת נתנו יבולס הולידו והלחיתו , לא עשו קמח אולי עשו זרם בלעווה ,
כי תגרת המלחמה אשר כחרו מגור מסכני-שהו בזה , המה שופים את
הגרעט ופסחו מאבוסות לא השאירו מחיה ותלא הארץ גם כל צפור כל כנף
משוף עד בזהמה מעוטה לצבא תחת אכחת חרב היונה , חיל יון ולרפתים ,
פושעים בכל ערים ואנפים ואכלים גזר ממכלה ואין בקר ברפתים , זאת
לא זאת זה שתי שקים פרו וישראלו כמה אנשים פוחזים ושוודים ויהי אנשים
אשר היו סמאים , כפלים בבתי כלאים , והשבוים האסורים מאז ומלפנים
לא פתח ביהם איש לא נעדר , ומפגע עם גנע למו וברכות העושה
רבו אוכלים .

ועתה האיש הנ"ל מחולל מפשעם , והוא חטא הרבים נושא ואת
פושעים נמנה , וגנל ממדרגתו ושכ לל כספו אתורנית ואחר
הודיעו יעשה כחפלו בו , והנה מאהבי גרלתי לרצונו לכתוב על נכון כסדר ,
כאלו היה עמו מעוזו חדר בחדר , ומן הוא והלחה אל יעריחתי ואל ילאכי
הלא אגרת הזאת חטוידי לכתוב בשמים ושלש דלתות ומגודל הפנתו
ופתירתו להודיעו כל שורש דבר הטיב , שעימי לבקשתו ,
דברי א"ג דורש טובו ושלומו הוב"ד כך .

פח

הנגיד מק"ס קראקא עשה נבלה וירד
פלאים , ועתה נחבא בבהי כלאים .

אל ידידי ושארי , מאהבי ומאמירי ,
יודעי ומבירי , ה"ה הרבני מוה' כו' .

הגיעני

רגיעני מכתבו זה כמה פנויות אשר חלה פני להודיע מן ר' שלמה ב"ר נחום מק"ק קראקא, על אחיה. אחות שמואל בבית הסוהר, הנה עד כה היה במחשך מפניו ואין נגלה אורו, ע"כ החשיתי ואין כשורה מולאת, אולם עתה סבבוהו מעללו, הנילנה כפצתו וישיחו בו יושבי שער, מלאכי כח לארץ פשעו, וסיוע א"ש הזה כולנו ידענוהו מנוער, כי כל ימי נבואו עלי ארץ אין חדמית אין נבלות אין שערורית אשר לא עשה כשירדות לבב, ולא פגש הספק בתורם והוחבא בבתי בלמים ובהתרפסו ברט כסף ולא סופס, סתם גאון פלמו, כי בן קלו אמת בלמי.

כה היה מעשהו, לקח צינים וכוחות וכלם אחרים של גדיל המפוארים וגלותים במלאכתם, כשמים בלי כסף וזהו לצורך צדק מופלא לרקב פחי כסף דק על דק עד אין נדק, ולחם מביה ומחון ויתלכדו ולא יתפרדו, ולציר עליהם פקעים ופסורי צינים ופרחים ולעשות כתבנית בלי כסף, ולהציב ליוכי הבחינה עליהם, יש מהם אשר יחרתו שם זמורה ואשכול ענבים אחד, וישר בתגרה לאות כי כסף צדק הוא בלילי יצמי עיר אושפארת עש, ויש מהם נסמן בחינה אחרת לאלה שנותו צדק וצדק איש שלחו בידו לאות כי צדק מחמזו דאגלי הוליה כלי למעשהו, ולא לה חרב על חרב יחד ידבקו, לאות כי הוא מלאכת מאמני ואקסן, כהיה כ"א בבחינה אחרת, זאת שנית עשה לזה לעשות רמק נחושת והחמים יהיו כחתי התחרה, ויהיו מזוהב כזהב, כל אלה נכסר כל אדם מדעת כי שקר נסכם, מה אם גם צותן היה על אחת מהחמים על אכן צותן, בחנוג כזהב ילא הראשון אדמוני כפו ואופיר, וכן השני והשלישי כולם עמדו בנפיון, אף הכלי כסף צותן כל אחד על האבנים, ובחלמים שלח ידו והפך לבן טהורי הוא אין בו סת כסף תועפות במליל.

עוד הוסיף מרה, יען משך בחגי חכמה מפנימים אשר היו לו, בהן הונה כמה אנשים, הן המה היו חרוזי זכויות עגולים הנחזקים בכבשן של זכויות, ולורך צותן הכס מחסם בשער להוב ובסמי חבקות רובל ממלא מני מחסך, ויצוק עליהם כל יומם, ויעש בהם זיו ותואר כתפארת לזע פנינים יקרים, וצדק נילוליה תופיע נהרה מאד נעלה מול עין הרואה, אמנם לא על אשה ישום להלון עוד, אם תעמדה על גרר ורעה לשאת אותן יאספו לנהס, אורם חסך לא יהלו, כי מהבל וזהמת חסך חספה וישלך מחסוף הלכן, והתוהו האוב המנוסה עליהן יפאל פלנים, והמה יהיו כמו אבוב לא תואר ולא דבר, לא בן הפנינים אשר מן המים ישחוקם עין זהרם לעולם לא יכמו במשאן, ואורם לא יהיה עוד אור יקרות וקפאון.

בר אלה העצבים אלל עבד אחד ומיודעו ומכירו וגשה מחמו משאת
מחומה (לא ידעתי ספרות) על קט אשר פיו קבנו, והנושה התנה
עמו אם יאחר מן המוצד הוחלט לו צאת. ימשל למכרם, כה היה הערבון
בד הנושה אשר נשה-בו יותר משנה, יטן סבת סכסוך-חרצת המלחמה
וקול שאון העביר המוצד אשר יעדה, ונמשך כמה אליפות חדשים הלאה
ולא נגש הנושה לשלם נשיו, ויהי כאשר נחה שקטה הארץ העד הפי
הנושה בר' שנתה פעם ושתים לפתע, ואם תשנה ידי אשלה גם למכרם,
ולא שת לבו, (היות אין כסף ומשכר צימי שלמה מחומה), וירא כי לא פדה
להן שעה למכרם, ולקונים מקונים שונים התערב לגשת להראות ויפעתם
כי כליל הם בהדרם, אך לא קל מהד'קרה קונים לחפצים יקרים, כל אחד
יאבה להוציא יקר מזולל, אף אם יקרה זהב חמוץ, לכן לא היה כנעני
אז בארץ.

אחר עת מה אנשי התרים אחד מקנה וקנת בן המה הביאו אליו חים
יהודי אשר חשק לקנות במחיר, לא למענו למענו יעשו, אך
בעבור ירחמו שפר חלף עבודתם, וירא השוכר וימשש בל הכלים והפנינים
והרתק וישר צעיניו, ויתבונן הערל המוכר אליו כי אם חשקו יוקד
בקרב הסוחר כי הצניח-פעלם אשר שוררו אנשים ושתחמומו על ופת הולד
הפנינים ועל דקות מלאכת הכלים ולהם לקנותם ואלו להרצות מזהב ערך
רב מאשר יכולה, ויקם דבר חים יהודי מדבר הערל במסת המקח, גם
מאיוה כלים לא ניכר רשימת הבחינה ולא ידע מכסת ערכם, וגדעך
שלהבת תאות הקונה, אך אנשי התרים אשר התערבו ביניהם המה הפיחו
גלי חשקו טוב שנית, ויעטו שילבו שניהם אל הצורך וכאשר ישות בן יקום,
גם לנסות לפניהם, וילכו שניהם יחדיו אל הצורך ויערוך. מסת המקח
מהכלים, כי בכל כלי בנה אללו ציון הבחינה, ואותם אשר לא חקק עליהם
אות הבחינה קצב הצורך בסף מכרם כפי הוראת שכלו, גם על חמי
השרשרות מקלה מזה ומזה חרות עליהם הבחינה הצורך מלא ספק המקח,
ויאמר הקונה להצורך, מן המקח אל יתערב זר צעיניו, אך למען נסות
באפי המה לנסות לשני, ולא אחר הצורך לשנות בן ויסר אות אחד מן
הרתק והשליך תוך גליתית מי הפרדה ויפמוד שם עד צום, ואחר זה ויחל
לומר החולה ויאמר הבט לא וראה תוארו חשך משחור ככשי, ויאמר
הקונה עוד הם דב הורד אותם אל המים ולדפנו לי משם חמי חמי, ואלו
גם את השני גם את השלישי, להשליך ולנסות יתר החמים צמי המרים
האלה, ויעש בן וגסה יתרם גם, ובהוציאם נראה בבשתם, כי חרה
מחשתם :

ובאשר ראה הצורך פי בן הוא החל נסות כלי כסף וקנץ חתיכה כסף
מכל גביע וגביע ודי מחסורם השליך תוך הכור להגתיד
עליהם

עליהם אש, והנה כסף ובדיל ועופרת קוף הכור.
ובכר זאת לא נתנו תפלה לא האמינו כי שוא יהיה תמורתו כלי פז
 שרשם גבלת נפלא כזה וכלי ממדה במלאכת תופים כאלה יעשה
 לשקר, ונסה הנזקף בהולם פעם על חיזה כלי והכה פעם אחת ולא שנה
 לו וימס אסורים קרום הכסף הנחפה על הבדיל, ודביקתם זה מזה שסע
 והבדיל, ופסק שפת הכוס ועריה בושת וגראה בעליל, כי בעקבה עשה
 זאת להתל בלגשים ולבלע רעים בעושה, וכל העם מקלה העיזו הלום למען
 הבט אל מעוריהם איך מעורה ודבק קרום כסף על כלי בדיל והיך זמיר
 לעשות עושר ולא במשפט, ועתה לא כאשר זמם בן היה לשוא עמלו בזמיר
 גם ולשוא לרף לורף, היות הוא יצר בעם ברזל על חיזה כלים חזק
 האושכל, ארור נוכל, גם פכלים אשר עליהם להט חרב מספחה, יט
 נכפח ניזן הלו למען ידע הקונה, כי כסף נבחר הוא ואיש לא יונה, עתה
 נראה כי היא חרב היונה, ואות כוז וסימן תרמית הדות על כל כלי וכלי
 בשוליה מעבר פניה, ואת הרבו הניף עליה ויחללה.

דע כי כל אלה יבא במשפט על כל נעלם ונפל בפחת ופח, נתחורו
 במסגר אסיר ורזק באויקים, והנה זה שתי שנים אשר ארש אשה
 מק"ק מיסמריטן והיא אמרה אלף לך שלמה כי נתנה לו סבלונות אלף
 חדומ' ועתה אותו שאלו קדים וילך בלא מאלה הנה בער מתחולל על ראשו
 והיא יושבת שוממה וגלמודה ובביתה אין כל כי את הכל לקח ממנה וכל
 יגיעיה זרה לרוח, מאוית לבה לפתוב בערכאות הבית חומה אשר לו יהיה
 אשר כתובתה, ואין מי בעל דברים לפגוע בעדה ולהמליך בעבורה,
 והיא רדפה את מאהביה ולא השיגם, אהביה ורעים מגנדי יעמודו, גם
 הקהל דפה ק"ק קראקא הנה בערכרה באמרם שהבית חומה אשר גר
 בתוכה לא לו היא כי משועבד לערשם אחרים, ואחר גליתי אוננו באר
 העיב ימהר ויחיש מסערו ויבא הנה להוציא האשה העלובה הזאת מרגל
 העבדים הזה הלא בן דודה הוא ועליו מוטל להיות לה עוזר בלרה.
 דברי או"ה הנב"ד ב"ך מכראד י"ו.

פמ

תוכחה מוסר לאיש אשר הלביש צואר
 רעמה, ומאן לעזור לאחיו מסת מאוסה.

לכבוד נכד דודי הרב הנגיד החריק חכם השלם מוה' י"י

הן מעולם הסכנתי לכל אשמיט בחוץ קולי להפיר מי ומי אשר ספרות
הזמן וקורות העתים תחתים על ראשו יחולו, והוא לא ידע כי
עלה עליו הכזרה, שמהי מחסום לפי ואין בשורה מולאת, אמרתי מה
לי לעשות כונים להפליבו ולהבטיחו ברוחי להוציא דבה לתנות אליו הסנה,
הן בלעדי יבא מועד יודע את אשר לו העקה ונקה מאיש וולתי, אולם
עתה לירי רעיוני יתרוצצו בקרבי להחיר אגודת מועת ההרגל ולשלוח
חניטת מזג חספי, כי עת לאעוס שפחים, ועת לפסוק ולהשמיט קול
על שפס, וכה אמרתי אל לבי, לבי לבי אם עתה תחשה ותחאפק,
הזק לאיש בריתך ותשים לפניך דרך אור למחשך, לזאת קרא בברוך
אל תחשך.

וזאת היא אשר אערוך אליו מלין, היתת לחיו מזה' ... פתה הוא
מתגורר בק"ק פעסט, השיאו לבבו לאלף חכמת רפואות והגאו
שומה כום קובעת, ישן גלח את זקנו, גם פאת ראשו קלוט פאה מכל
עצרים, ובערפו מאחורי קדקד שער מתהלך בלשמו, ישן שם יגדל פרע
שער ראשו, פעם דלת ראשו קלוט קולע אל השערה להיות לחיים
למחידים איש בלחיו ידבק, ופעם בעמדו בין אנשי פולין יתיר אגודתם
להיות מפולשים, גם פשע את בגדיו ולבש בגדים אחרים בגדי אשכנז
קלרי קומה יגיע לבושן עד המפשעה, וכובעו סרוח עבול בראשו,
ומספחת שש וחשי מחותל על גרונו, ומנעלים אשר עור להם פד ברכיו
וכרעיו המה משוחים בשער שחור וממרח דיוגן, אך בחלקלקות ישית למי
לחשעי בהם הוא הולך לתפארת, הנה בכל חוקות רופאי עמים אשר הלמו
להם פתרה בכל משפסם כן יעשה, אך ההבדל ביניהם המה מלומדים
בלשונות שונות וברפואות, ולא פעם הקדמה בחונם להלמית ארוכה
לחלשים ונחשלים, ובה מהם מזור והוא עזן לא ידע לנתק פורק להליק
דם, ולא יתבונן במשע הדפק לדעת באיזה סטה נפל במצחו האלי.

אמנם בלבושו ובהנהגתו כמוהם כמוהו לא נופל מהם, על נקלה יבול
לענות בו שהוא רופא מוסמן, ואני מזי ראיתי הוכחתו
מבטע פי ואמרתי אליו הלא ישרים מזני עמנו רופאים נפלאים ולא ישנו
סליפות בגדיהם, וזקניהם מגודל ודלת ראשם לא ישפדו על נאדם
מאחורי ערסם, כמו הרב הרופא מק"ק יערסלבי אשר זקנו יורד על פי
מדותיו עד המזה יגיע, וזקן הרב הרופא מק"ק אומן זקנו מגודל יותר
מאד, ואתה חשקת נסעך לשחת, והיה שם שמי לאמרי - וסם לאל
מלתי, לתוכחתי נאך לבו, מן אז לא עלבתי אותו הימים לאמר - תחז
ככה עשית, כי ראיתי הוא נשרש לעשות שערורות והולך בשרירות לבו,
בכל יום יום הוא הולך אל במות ישחק, ופעם לשמוע המון שיריהם
ומרת

וזמרת ונבליהם, ע"ב שמימי מעליו, הלא זאת עשה לו כי עד כה לא היה מנהל לו, אפס אחים בנדרו בו, מעמדו לא שמחם עיניכם להדריכו באורם קלולה ושחם רחמכם ולא זכרו ברים אחים, הלא מחלה ואלון אחד בשנתם, ומצורונה אחת נטעתם, מדוע למחמכם ישגא לעשות בדים לשלום פארום, ואסיכם יגן קדורגיה ולא תראו שהם פטרורם.

דגה בשמימי בעשמונות שאננות ששנתי לפלם מעגל דרבי במורשי אס להרשיע במשפט הגהגתו לאמר דרבי לא יתבנו אשר ידו אומת בסבלי בוז באמנת לא לו אשר לא ידעו אבוסיו, או להדריקו בי אך וישר פעלו, וזהה בתבנו כזה ולא לשכך מעליו חלוגיה, ימן חרטה שומרים הם המוכנים והעומרים מעליו אגוש וסחבולותיו, (6) האדם אדם הזה עם גיחו מרסם באיזה כוכב הסובב מן א' מ' ס' ב' ב' ז' וסן י"ב חולות המשפיעים עליהם, לחמשה מן ס' ז' מ' ס' ב' ב' ז', לכל אחד שרים שרים בלו מן המולות להשפיע עליהם, עוד גשאר ב' מן א' ז' מ' ח' ז' ב' ז' יבטיע לכל אחד, אחד אחד מן המולות, חים אים ילד בו הוא יסוגנהו להשתוקק פעולתו המשפיע עליו אם מוב אס רע לא יאקיש ולא יזום עד שאזכור ועד הקישו מתימות לבו, תסקו ומארו ימסכה בחרי המעשה והפעולה אשר נלסן ממולו ומקובבו הסופק עליו - (3) חניסם מזה האדם מאל בזמן הוריו המולידים אותו, אחד טכסם נוסה נקיעם גומס טכס הטולדים מהם - (4) כל ימי זכאי חמש מיום הולדו בכל טכס אנים ישמרה ויסליף בחו טכסו ושכלו עד שמשים פיה, ומן הוא והלאה קי קי החושים עומדים על מלב אחד, (הוא לדעת אריסמו, גליזום, ואלססון, ודעת קלת החוקרים בכל מ' פנים) : (7) עוד גשאר הקטן לא אחד עד הביאו פה, קום משסכו בי זה הוא, ומן השלשה הכי נכנה, ואס הבחירה, אס בעל נפש הוא יבוק באגמון טכסו ומזנו והנהגתו ההסבן זהם לכל אשר יחפץ יענו :

ובבחירה יסד מדותיו להמיר רע במוז או להסך, ואשרה אס בלעצור יציב דלסי הבחירה לשנות למזב בי או בנקל יכול למק אס מנו, וכה משפט הבחירה פעם ישב ללחום את מושל לבחור במוז ולמאום ברע ויבא ללקוט אורוס, מעלות ומדות ערכוס ושמודות, ופעם יבסר ברע וימחר למלא פקומות, מדות רעות וגרומות, ועלי זה יקסוף מלוח, הן זה מושם דרכי הבחירה לנדע סומת כהל ונבירה, כל אשר יעשה ילליה.

ערה גאבה ואלקורה, דאה גם ראה איך מערבות נדו יאלנאו במשפטו, ומז טכס אבותיו המולידים אוסו ילנאו אשר סבוס

חלונת מזגס, וחליפות השנים, ישנו טבעו וכחו וחשיו, והבחירה
 יחלצו לבחור כאות נפשו, כל אחד מושך בקו משפטו. ונוטה כף מאזנו
 להכריע אליו, אם כן למה זה אנכי הרוואה קנתם מאנשי ההמון אשר
 הוראת מזלו היה לאות להיות. מאולף בכל דבר חכמה וזמט, ובבחירה
 רצתה נפשו להיות נעור וריק, או ברכת אביו גברו לחלק מחכמתו להיות
 כדי פרי יסודה לו, ובחרו אף הבחירה ועברתו לא כן בדיו, ויהי בכוח
 בלדתו, כל רואיו יאמרו לא לו יהיה הזרע, וכה יהיה זרעו להפך
 מערכות מזלו יחידהו להיות משגלל מכל, גם טבע האב יורה להיות
 גלר מטעו כמותו כאשר הוא גלר נתעב נעור מבינה ככה יהיה לאנשי
 מעיו כמותו רע מעללים, והוא יבחר דרכו בראש להיות רב פעלים.
 איש חס יושב אהלים.

אמנם מי מהם מאלה ארבעתם הנשקע והללל בקרבן יותר הוא
 יגביר ברית ויעשה כרצונו והוא מושל באלם, עתה
 עתה אלך ואשוב אל אישי ראשון אשר בעבורו עתיתי עליו דברי,
 זה איש משה, ידעתיהו מנוער, הן בעודנו באלו חשקה נפשו ללמוד
 ספרי רפואות והוא יותר אחיו הניחו והמניעו אותו, ואחר שגרש
 את אשתו אם את אחרת יקה לו איש מהר בלי אחור ועקב, ולהניחו אל
 בית חותן ישועות ולהדריכו ולהראות אליו חיזה דרך ישכון אור מו"מ,
 היה כנעני סוחר כמוכס, אך אחר הגט אחר עד כה והיה אלל אחיו מוה' --
 בק"ק רי"א ג' שנים ועם בזוי משפחות יחתנו לא אבה, ונכבדי ארץ
 ופועים המה לא אבו להתחתן עמו, וישב שם במזור ובמזוק במסדרו,
 זפת יבש נקודים היה ברייתו, רק מלילה ללילה, מרק עם ריפות בקערה
 אחת קטנה ככף איש עולה על שולחנו, כ"א ימלא כפיו פעם ולא יסנה,
 ויאכלו את העולה ואת המים אשר בתעלה הקערה לחכה, חורב אל מימיה
 ויבוסה, עוד נבלה אחרת עשה לו, עשק ממנו שמונים זהובים אשר
 נדב הוא ואחיו מוה' ... ושלחו ליד אחיו ונשקעה ת"י, ויהי כאשר הליקו
 העת ויקפץ בחייו, וירא כי כשל עוזר השיאו לבדו לבצע זממו אשר חשק
 מאז בלמוד חכמת הרפואות, אולי המזל והבחירה שניהם שמו שכם אחד
 להיות ברק ישועתו ילמית ויהי כאחד גדולי הרופאים, לכן יהמה רחמו
 לפרס שמת חמלתו עליו לסעדו במסת נדבתו עד יעה לארץ מנו בלמוד
 חכמה זו, ועתה שלום שלום הכל שלום.

הכ"ד בן דודו הזכ"ד כ"ד

עובר

עובר אורח וקן בא בשנים, השליך דבר איפור תוך משתה שמנים.

לכבוד אהובי ידיד נפשי הרבני, המופלא מבין בחבמות מוה' ...

הביעני אגרתו אשר חלה פני להודיעו אם אחת נכון הדבר אשר נשמע
המונים המונים כי איש מקהלתו הרבה חשמה במהו
זיבן במרג, ומעלת כ"ה גילת אזני כי שמע הדברים ומה לא הדריס,
לבן הרבה והפזיר בי לבחוב לו באר המיץ, בלי שקרים, הגם נעזרתי
להפלתו, הסכת ושמע והאזינה אמרתי, כה קרה איש עובר אורח
מקהלתו והוא מלהקת אשר נפסס שוא יעשו מעולם סברה סמים ילוו דרך
שקרים מנחיצתה, כן גם הוא דרכם שמר ולא אט מעקבותם, הגה זה
האיש בא לכפר אחד בפלך זיבן בערגין אלל עשיר, וראו אם האורח כאיש
קדוש לזכר לבנים, ומתפלל תוך סודר הארי ז"ל, כבוד והדר עטרוהו
בע"הב ואנשי, וילו לעשות לו מטעמים, ויאמר האורח זה שנים כמה
לא בא אל סי בשר בהמה, וילו בע"הב בניו להכין מטבח לשחוט עוף
בעצורו, ויבא השוחט והראה לו הסכין ושחט העוף, ובעלת הבית גם
היא למלם הבן והרחיב עזורה ויעשהו במשפט ויבשל מרק וריפות, אחר
בי בא השמש ועלטה היה ערוך השולחן ולשה הלפית וישב בע"הב במושב
הקיר והאורח לימיו, ויהי כמלא בע"הב כך אחת קטנה מן המרק,
ויאמר האורח אני ארים דבר אסור בארוחה, ויאמר בע"הב הם! האם
אגית, ויאמר האורח אחת דברתי ולא אשנה, ויערו את המרק ויבקשו
וימלאו פתיתי חזיר שם בפרור, וימלא בע"הב חמה על משרתיו למה לא
הביתו על הערלים שלא ידרכו על המפתח תנור וכירים ליקח רפה לבלי
מקמתם לעשן עשן, הן המה עשו דבר רע בסיר להבשיל אותנו עשן כן,
לא בצדיה למען היות ברות לנו, לכן את המרק ישפך, ואם העוף לכלב
סליכון אותו וכל ערל לא יאכל, ויתמחו על קדושתו ועל גביאיתו,
ויראו להבים תמונתו, וילו בע"הב לעשות בדיה אחרת לזכר לו לזיבות
מן שפות הבקר ויעשו כן, ויעלרוהו אללו ימים אחרים ויכבדו כברכת
ידו (לדעת מסת נדבחו לא ידעתי השורות, אך אם דוד שאלו הביא אל
הרואה רבע שקל, כי היה בדרך ולא נמלא תחת ידו יותר, וזה בע"הב
הוא בביתו ומושל במכמנים אתבונן כי הרבה אליו מוהר חמש ידות).

וינהג

ויהיג אוחו בכבודו , אל מקום אשר פניו מועדות .
ויהי כי הרחיק מן המקום אשר הראה נפלאותיו ערך שבעה ושמונה
 ימים הלכה , ויבא עוד אלל איש נכבד ועשיר ויחור לו מנוחה
 ומרגוע , והי לעת ערב ויאמר אליו בע"ה האם נפשו מאכל תאבה לבשר
 או חלב , ויאמר האורח זה גנים לא בא אל פי לא בשר בהמה ולא עוף
 (זה שבו העברה נזה לשחוט עוף בעצרו , ועסה ההפאר שלא יאכל אף
 עוף זה כמה שנים , אלוי אללו יום לשנה יסב) וילו לעשות צמיסת והנה
 עד הרקח המרקחה התמהמה עת מה , ולקח בלי מקטרתו בידו והלך אל
 האח שם גחלים הוא חותה על ראש המקטרת , פיו פער ושף ועתר עץ
 קטורת עולה והבית מלא עשן וילך הגה והנה בחדר אשר בע"ה שם ,
 וירוק ירק בפניו ולא יכלם לעשות בן , ובאשר שקפה האש וכלה העץ
 וילך , פרש דוי לחמו על השולחן , וישב לאכול המרבכת צממאה ויהי
 כטובל פתו תוך הקערה ויאמר אני רואה דבר עמא חופף על האוכל ויחדד
 בע"ה ויאמר אל יבהל את פיו עד אשר גראה בעליל , ויביאו לפניו
 המרחשת וימששו ביסר האוכל וימלאו בשר חזיר , לו סחז וראה ממנו
 יען ראו כי רוח ה' נוססה בו בכוד והדר ישו מליו , ויאמר אליו בע"ה
 הגה ידעתי כי ה' עמך כל אשר ידבר בא יבא , ישב בא אתי וכל מהמור
 עלי ואשקול שברו באשר פיו יקבנו ויאמר האורח טוב לי אסובב את הארץ
 ואשבע מדודים , ואאכול פס יבש בקודים , ואשיב רבים מעון אשר יגלה
 לי בהקץ לו בחזיונות לילה ע"י מגידים , מלישב בשלש באתח ערים ,
 ולאכול בשר אצירים , ועופות אבוסים ובכרורים , הנוקר אור וישלחה
 הלאה אל אחת הערים ויעטר את מיכל המים , וישא מבטל הכיס ארוסה
 ומשלות פי גנים .

אחד שני שבועות היה בעיר גדולה דאכרניץ יום הסוק ויבואו אנשים
 לשחור בארץ , וישמרו מרוכסי איש ויספר אחד ליודעו ומכירו
 ויאמר הגה איש קדוש עובר עלינו רוח ה' דבר בו ויספר לו את כל המולאות
 אורו , ושמע אורם אתר מעיר אחרת , ויאמר ספר נא לי את הנבזות
 איכה היה הדבר , היות גם אללי גמארה וגם בביתי גבא בדברים האלה ,
 וכמאלו בדבריו , הוא אמר ויהי , תואר פניו יעיד על קדושתו ולקטו , ויגן
 אחד מהעומדים שם מאד אתן שומע וגבזה הפליאה כי תקראנה באלה , איש
 אחד יתנבל דבר יאחד בשני אנשים , אין זה כי הוא לבדו יעשה לכל מלאכה
 לכל אותם ועופסים האלה להשעת את עמו ובקרב ישים ארבו , למען
 הפסם זהב וכסף וכל רוח אין בקרב , מי יתן ויהיה האורם זה אשר יבא
 בארצנו ובי ידרך בגבולינו , והקימותי עליו שבעה דואים להזית צון
 אורו והמה עקבו ישמורו , ואז אבדן ואדע את דבריו יקר , או אם
 בא עורה שקר , הנה זה דבר חד את אחד בן העומדים האלה ; יש
 החייוק

החיות דברי חסידים, ויש גענוג צו ויחשבוהו צו לעבן וישומו מלכו לאל,
ובמחשבת פגול נאל, אחר כן נסעו כל אחד לביתו חסיד לאלהיו ישראל.

קורא נעים האם יעיר צו אחן מספורי אשר ספרתי למעלה ראש,
ואם לא עתה הע' אנו וקח אמרי, זאת הקרנו כי כן הוא,
כחצי שרש גבולות אלה באלה משולטים, כן מערכי מעללי אדם אורבים,
המה יפטריוהו לשלם כפעלוהו להרע או להקיצו הן לרעים או לטובים, יש
יש ימלא פתח תקוה להעלות במעלות השלבים, כירידת יוסף לאדמת
חס או הסבה פנה מסוב וכתקות חוט כן נמשך סבה אחר סבה להיות שר
בשער בת רבים, ומי אשר דרכו לא יתכן יסובב ויתגולל העת להפילו
במחמורות האויבים, כאחאב בקרב רמת בלעז שם נפל שדוד מן המורים
והרובים, כן האיש המדובר צו הוא אחיו בסכך עמל ורהבים, התהפך
הסיבה לייסרה בשמים ועקרבים.

דגה האיש אשר לא האמין מופתי משפטי פיהו של האורח, בבואו
מן הדרך זה שבתו הבית מעט אחד שני שכונות והנה האורח
הנאמר למעלה ראש צל על הלום, ויהי כדבר בע"ה עמו דברים אחדים
ויתבונן צו ביה כי זה הוא צל החלומות העושה גדולות עד אין חקר,
ויספר לאשתו ולב"ב בלש את כל הקורות אשר קרהו עם אמונת מרשים
בעיר דאברטון, כזאת וזאת דברו המה עליו, ואני אמרתי אך נואלו
המה לא ידעו כי היום רבים אנשים מתפרלים הלוכשים אורה שער למען
כחם, ין גם הוא נהג יחש, לכן שימו עיניכם עליו מנבד תהא לבד
יתבונן כי אתה אורבים אחריו, ויהי כי רפה היסם לערוב וכאשר לללו
שערי ריקע וקדרות האופל רעד יועז ועדן לא הולת לשון אש בדרות,
וילך האורח לרחוק ידיו וכד השואב צו עומד אלל האת המבוערת וישלך
במחירות נמרץ תוך סיר אחת העומדת בלד הכירה כשר חזיר, והסיר רק
אין צו מים, כי שבורה מיומים, ומרוב מחירות דמה אליו כי שעת תם
לוק צו מים, והוא הסיר, ויהי בתוכה כשר והאלף שמה, גם ואם כי
אדם אין, ולא תשדנו עין, ואיש אחד מבני בית נלץ עומד מנבד ודוזה
את מעשיו היות כי צל האלב אחר הלהב והיו עיניו רזות את מראשו ומה
הוא עושה, והאורח הוא אלל הלהב ועיניו העם והלהב כשה פינו במשאון
ותגלה נקבל רעמו, והנה כאשר ראה הדוזה ויספר לב"ה, ויאמר
אליו בע"ה הם הם לך מהר וקח את הסיר אשר הלאה החזיר צו ותלאתה
ממנה לא תולא החולה ותלית אותה לבד ועם בלים מכלים שונים אל התערב,
לבגלי היות שם שער, אחד פת קר כאשר יסבו לאכול וילג הקערה עם
המרק (הנה אלל הרשון אחר שלא יאכל כשר רק פוסות ואלל השני אחר
שלא יאכל אף עופות, ועמה פה נסעו מאכל תאכה לאכול כשר) ויאמר
האורח

האורה דבר עמא בכול (כמוצא למעלה ראש במסבת ארזות הרמזונים)
וילן בע"הב לתת לאורח הבא אליו כל הכלים אשר נשלו בהם והוא לבדו
יחפש ולהראות הדבר עמא ויעשו כאשר פיהו לזה, ויביאו כל הכלים
להאורח והוא לבדו הריק מכלי אל כלי כל האוכלים, ואנשי הבית המה
יביעו יראו בו שלא ישליך עתה עוד הפעם והנה הוא משם וגשם ולא מלא,
ואח"כ הביאו לפניו הסיר הרעוע שהשליך בה וימלא ויאמר ראו כי דברי לא
ישוה ריקם, ויאמר בע"הב הלא הוא בשר חי ולא מבוסל, ויען האורח
האם אמרתי כי נתבשל, אמרתי דבר עמא בכול ופורש אין לכם אם חי
אם מבוסל, ויקום בע"הב עליו ויתויק בזקט ויאמר אלה הוא מחסית
אדם בדבר אחר, כל מקום אשר דרסה רגלך למדת לערוף ערוף וכל כלי
יונה עליך לא ילח, ולא נמצא במכתם חרש, חף פה גם עתה בדם
חזיר חללת בריתך השלכת אסוריד לסיר אין מים בה, ועודך מחזיק
בעוממתך ועתה אל תמוש מזה עד הפחת התיבה ואראה אם לא עוד נבלת
חזיר עמונה בה, ויאמר האורח האם הפקדת או העבצת אללי כי חבקש לך
גדולות לפתוח התיבה, וילן בע"הב לפתוח בכשיל וכלפות, ויהי כפתחו
עמדו כל העם מרעידים כי ראו שם ירך וכתף מרועה מחזיר ועלה באשה
ותעל לחננה באפם, אז חולק עד יפגעו את בגדי מחללות הלברים גם
לקחו ממנו כמה מאות ר"ט אשר אסף בנבלתו ויפסקוהו על הארץ ויתקיעו
שלוש מאות שבטים בנויתו, ויו נלחו על מלבושו, ויוליאו אותו המלכה
וילאמו המלט על כפסך אל תביט אחריד ויגרשוהו מהסתפח בנחלתו, עד
הנה משפט האיש ומעשהו ונכלתו, וה' ישלם לעושה רע כרעתו, מד
אשר יאשמו ויבקשו פניו בזה להם או יקראו וה' יענה מלצריו.

המקרה הזאת העיר לי ארון לשמוע זה שנים ושלושה שנים, ומנעתי
מבוא בכתב אמרתי אליו דברים בדואים, אך עתה האיש
אשר צביתו נמצא רעתו ונגלה קלונו של האורח הכ"ל הוא איש שוע פ"אפ
דבר בני וספר לי כל המונחות הכ"ל והפניר בי להפלות אליו כל הקורנות
האלה בכתב למען יהיה לו למזכרת גם נקב שכרי, שנסתי מתני ומפיו
יקרא בלשון אשכנז ואני בותב על הגליון בדיו בלשון יהודית, והעתקתי
עוד על היריעה השנית אליהם להשמיע לאזנם.

צא

על מיתת אחי הגדול ממני, מאד הרבה ימני,
עליו נשאתי קנאה עד כי נחר גרוני.

לכבוד

לכבוד אהובי נכר דודי הרבני המופלא המושלם במעלות מוה"ר בעריש גינצבורג נ"י

זה פזמים ושלש שנכתי מחני לערוך אליו אגדתי בדברים המעורבים
בינינו, ולא עליתי כח כי הדלגה הפריעני, ונוע חנוע ידי כנוע
פלי יער, גם יגוד הקנה במים צמי שיחור והדיו אשר החרס תשיג לא
תפלט, ואשר תפלט תכתמי כחמים נקודים וטלואים, וכל זה על
אודות השמועה אשר הבהלנו, כי בא השמועה ממיתת אחי ראש וגגיד
מופלג בתורה לדיק וישר מוה' משה ו"ל.

אדה כי בא שמשו בעוד יומו, ערפלי תוגה יחלונני, עלטה כהתה
מאור עיני, תעופה תעטני לעפעפי, ממעמקי לבי אלרח מר,
כי כל ימי גבאי בגדו כי מנוחה לא מלאתי, אתה אחי נועם איפה איך
עזבתני, מאו במות אבי ואמי ואחינו הקטן אשר מת בנער, אתה
היית שעשועי ובך נהמתי, עתה אל מי אפנה ואל מי אשים דברתי
לשון בחוקות אחרי להעמיק ענה בעשקי, כי נשאלתי לבדי איש מכאובות,
ממחו אל מחו נפשי נבוכה, ועתה איך אחיל בתחלת ממושכה, הן שני
קלתי אכלה אש ותוכי נחר איך אכלה למלאכה.

אלכה לי אל מקום נהרים יאורים בעת יזורבו, שם שם אמרר בבכי
ויאל מעין מי נפתח עד יפרונו נחלים מעם גרי נעפי עפעפי
והנחלים האלה ימלאו גבים גבים וגלים גלים נלבים כמו נד, וכפעם בפעם
עוד לא ילמותו, והיה תולאותם הימה ים הגדול:

אתם הרי גלבוט אס לא עליכם יהיה הקשם וקל ומקר עליכם אין, אני
ארטיב לחיכתם בכולי מי דמע עין.

גם בני נוף ותתפתחם מה לכם כי תיחלו לאשדות מי שיחור להשקות
שדמותיכם, הן מבוטות עפעפי יטיפו יטיפון וזרויף ארץ ומלואה
עד כי הארץ תוליא למחה וגנה זרועיה תלמית, וישגא אחו ותבואות אדמה
ירעש כלבנון עד אין קלה, ממני פריכם ימלא:

את איל מה לך כי נועקת ותערוג אס חורב אל מימיה ויבשן תסיקום
ותיחל למטר בואי אלי ואשפוך אגלי בביתי ומימי בריכות עיני
ימלא תעלה, וישברו פראים למאס: שקו כל עדרים אלפים ועירים, קוי
כא מי ירפא שברי? עליך מות חמסי וסערי, כי אכלת את בדי עורי.

דוי עז מות, עז מוה, עד מתי תשתרר? עד מתי תחיה על חרבך
ותהיה עקוב מדם, ואח אחי אנכי גאולתי בהם תעבור בפרך כי
תבוא בכרס רעי ותאכל דם עמוס בגופך שבעך ואל בליך לא תתן סגור

תחתיו להשיב אל גדנה , וכאלתך בשער עלי קרת ראוך נערים נחבאו
 ישישים , יקומו יעמודו ירגזו ממך , משאלתך יגורו עולם ומלואה רעמו
 פנים את אימתך תשלה ותהומם , כי תחנור חרב מלומדת על מחניך ותוחז
 ביד ימין לנשק להם והמה לא ישמורו מחרב אשר בידך ותכה בה אל החומם
 ותמיתם , מה לך כי תשלה חלי מות להכריתם , על מי בטחת כי תבצר
 מרום עוון לפתוח ברנח , בתקוף בחרבך להכין מעבדות ולהזות נלח ,
 הסכת ושמע קול דמי אחי לוועקים אלי מן האדמה אשר פלטה את פיה לקחת
 את קבעת נפשו אשר קבעת , האין בבני ערלים בכל עמך אשה ואיש
 כי אתה הולך לקחת נפש יקרה ותחבול את אחי חנם , שמה ועבור
 מעלינו , ואל סקרב אל פתח בתינו , ואם אתה למוד למרוץ סרך אדם
 אינך , חנור חרבך על ירך ותעופף אל אשקלון ואל חוף הים , שם כאות
 נפשך תאכל בשר כל נתח טוב ירך וכסף , והיה כל מולאך תהרגו , כי
 רבים בני שוממה ורבים אשר אחם מאשר אתנו , למה תביט בוגדים ותחריש
 על רעי רעה ולמה תבעט בזבחים למחוז פאתי מואב וקרקר כל בני שם ,
 גם כי תבא בקמת פלשתיים וקטפת אותם במלילות וכראש שבולת תמלם .

ראה איך עם אמורי כסה את עין ארץ , ועריהם תלרו מיושב עד אשר
 לא יפול צרור ארץ , ובגוים האלה לא תרגיע , אם תכה אותם
 מהנשף עד ערב למחרתם , ואם תשכב אותם ארצה ותמדד שני חבלים
 להמיתם , לא תכלה ועמך ואסף אל תכליתם , ולא נודע כי המות הפריד
 ביניהם , כי תהימינה מאדם , אך הרף מאתנו מה בלע כי הרגת את אחי
 ונשאר אני לבדי , ומה לי עוד מי אחי מי גם בן ואח אין לי , ואין קץ
 לעמלי , האם תתנשא כי לנלח תאכל חרבך , גם עליך יעבור הכוס ולא
 תוסף תת כוחך באכזת חרב , כי יכותת חרבך לעמים מוזמנים למועד
 מועדים וחלי יבולע המות .

ועתה אתה מות מות אס ה' הסיתך באחי ירח מנחה , ואם בלא עתו
 ובלא משפט אספת אותו בחרמך ותרע באחי להכות אותו אל
 החומם , שוב לא יראוך דור דורים עם ירח ושמש .

ועתה אחי אחי תנוח על משכבך מעט שנה מעט תנומה , כי כאשר
 בינתי בלל המעלות אראה כי התמהמה ויאחר מן המועד עשר
 מעלות , עוד מעט הבוקר אור ותשמע קול שופר לעורר משנתך ,
 ובקומך תושיט עורקך ירך ורגלך ככה על משכבך ועלמותך יחלינו ,
 ותשיב לפנות בוקר לאיתנך , ואתה תלך ומשכת לך את יתר האומן שוכני
 בתי חומר , גם הם אתך יקילו , ובעיר כעש ילילו , אמן .
 הכ"ד בן דודו הנואק והנאנח על שברו , ועל יוקר מזונו ושברו ,
 ולנחמנו בכפלים על ה' ישים שברו , דברי הדבוק מאח הזכ"ד כ"ך .

קינה

קִינָה הִיא כָּל מַעֲרִית אֶחָד וְאֶחָד לְקִינָה, מִחֲמַנִי נִגַּשׁ
וְנִשְׁמָה , לְחַמְלָה אֲשֶׁכְּנָה וְאִשָּׁן וְלִבִּי פֶר וְעוֹנָה -

1

הִיא מִוֶּת אֲבֹרִי כְּאִרִי בְּרַחוּבוֹת הַרְצָח לְנִצָּח
הַמִּבְתָּ אֶת אֶחָד נֹעֵם בְּחֹמֶב עֲצִי יַעַר
אִם לְכֹלם תִּכְיֶן מִטְבַּח יֶחֱד יִשִּׁישׁ וְנֶעַר
לְמַה הַשִּׁיאָה וְדוֹנָה לְלִבּוֹשׁ רַעְמָה בְּעֻזּוֹת מִצָּח

2

נִמְסִי בְּבִי תִמְרוֹרֵי יוֹדְעָה פִּלְגִי מִים יוֹדוּ
חֲכָמִי לֵב עִצָּה וְהוֹשִׁיָה מִמָּה דְלָה רָלוּ
יִרְאִים וְשָׁלִמִים לְמַד מִיֶּסֶר מִמָּה דְלִתּוֹתֶיהָ שְׁקָדוּ
גְדִיבֵי לֵב צֶדֶק וְאוֹשֶׁר אֶל עֲקֻבוֹתֶיהָ נֹעַדוּ
אֶף הִנֵּה בֵּין רִגְבִים עוֹד וְכִרְוֹנָה יִמְלִדוּ
מִשְׁפָּט אֲרֻחוֹתֶיהָ לֹא יַעֲבֹמִין מִסְּדָתָהּ סוֹלוּ יִסְלוּ

3

אֶחָד וְאִם בְּמַמְיֵב יִמָּה כִּנּוּחָה מִמָּה שְׁדָלוּ
עֲתָה הַשְׁקֵמְ תַּנּוּחַ נֹפֶשׁ תִּמְצָא שְׁבוּ תִרְגִּיעַ
עֲקֵב עֲנֹת צֶדֶקָה וְנֹעֵם לְמִוֶּדֶךְ בְּרוֹד מִלָּדוּ
עַתָּה יִזְכְּרֵם יִשְׁמֹם דּוֹכְרוֹת לְשִׁפְתֶיהָ אוֹסֵר תִּבְנִיעַ

עוֹד

4

עוד אחי אם גוף בית אבנים יחזה
הכי נפשה בשחקים במרומי על תעוף תשכונה
ובין להקת אראלים ושנאני שחק שמה תקנה
שמה תתענג בויו וזר ובמחזה שדי תחזה

5

להוציא משפטה וך וחק מפשע ארים ימיני
אם בין סמים המסמינים יהיה המונים המונים
מליצי ישקך יצליחו וידם פידם ברוב אונים
וכאשר ייטיב קך גם אחי לא תנשני

6

פרודות יכול כללם תוך חורי עפר יעבש
עוד צמחדם פרח יפרחו ברסי מל אורות
בן תציץ מעיר במרומי קרת כתאני הבכורות
גם יתר ישגי עפר יקיצו ובלבושיהם ילבשו

צב

חדשות שהיה בק"ק פלאצק כי אשה וקנה באה בשנים, הניקה בנים
לכבוד אהובי שארי ומאמירי הרב הגיד הדריך מוה' ...

הנה חדשות אלי מגיד, הן בשנת חקם צהיותי בק"ק פלאצק קרה
דבר נפלא היות בכפר אחד הסר למשמעת ק"ק הג"ל היה איש
אחד

אחד ושמו ר' לבי הירש גי' ואשתו ח' היפה לזקית כי יהללו בשערים מעשה
 אף אם אין זרועה משלה לה עשה יחד מכולה הן בלדקות פורוגה הן
 בממילות אחד יחד האב ותלד בת ואחד רבצ שנה בלדתה בוכחה במכאוב
 ותחת האשה ותשאר הילדה בלא אם , ואציה הוא רש אין ידו משגת להחזיק
 מינקת , ותחמול אחות אציה ושמה יוסף (אל יתמהו אמה אשר לכלם בשם
 אקרא , במאמר הו"ל שלא תאמר מעשה היה בלא כו') והיא גשולה לבטל
 משנים בבירים , מספר ימים קרוב לשנים שנה , וזה שנים בבירים עמדה
 מזלת ופקח דודתה את הילדה להיות לה לאם , תאמר אם גם אני ירדתי
 פלאים ומטה ידי לשכור לה מינקת , אני אשא אני אסבול אני אחיך אותה
 מחלצ לאן ובקד ודי חלב עזים , ומצני אשליך סוף תוך פיה , ואחיהנה
 למשעי , ואחלל אותה ועל לך אשאלה ועל בתיים אשעשע עמה עד אבמלה ,
 ולימים אמרים אחר מיתת אם הילדה בהיותה בלא דודתה , בלילה בהיות
 שניהם ישנים במטה ותפעורר הילדה ותשא קולה ותבך ותקוץ דודתה ותקח
 אוכל לתוך פיה וקטקטן בשפה עד אשר דק ואור על פני המים חמים ותשם
 לתוך פי הילדה גודנה לא מנעה קולה מבכי ותנפנף בצריקות פיה
 להשתיקה , והיה בלא הועיל ותנכסה דודתה במתקת ונתנה דדה לתוך פי
 הילדה אז נחה שקטה ותמונן הילדה מלינה אחר מלינה , ואל שיה תתענג
 כשעשע יונק וממנה פרי' נחלא .

אדר בן ומינה על גרבי דודתה ושנתה מרבה לה , ואשר שנים ושלוש
 שעות עוד הפעם הקילה הילדה ותבך , שוב שנית תקווס דודתה
 מאכל ותשרה בהמין להעיטה , ותמאן הילדה ותאמר באר פיה כל אוכל
 תתעב נפשה ותבך עד אין רח לבכות , ותנכה דודתה עוד ונתנה שדיה
 לתוך פיה והיה במחנק בעיניה בי אמרה מה יפעל שדי' לה , אף אם
 עתה השחוק היה לה הן באחרית הימים תתכוננו בה ביה , כי מה' היתה
 גסבה להבין ולומן נשית הילדה ממנה , והיה אליה לתרופה , את חזה
 התנופה

דגה באשר פעם שנית נתנה דדה תוך פיה , הילדה האת עשתה לדיה
 ושתי ותלית די ספיקה עד כי שנתה נהיתה עליה וקישפה בחיקה
 בה היה שנים ושלוש פעמים עת היתה רעבה והרימה קולה בבכי הו"ד
 הו"ד כדורבים על פיה יענה את שלמה וקולה לא ישמע עוד רק שפתייה
 נעות לצוץ מתנובות שדיה ממנה יונקתה הלא להילדה הזאת , מה אומר
 ואדבר אחר שני ימים היה דדיה כעטיגים מלאים חלב באלו היא בעמדה
 הניק פרי בטנה , והיא רבות בשגים לפיהן עמדה מלדת , אף עתה
 איננה מעוברת , כי קרבו ימיה בזה עד שנותי , וקרובה לשנים שנים
 הנה עד כה מדי יום ויום אף אם הקיפה האסקה מהילדה עד בי יחד גרונה
 היתה

היתה דודתה כפה מדד העבורה , כי בשת היא לוסה בשמלה צבירה בה
על מה תעלה פני לבושה לבחון בשדים למוקס , אך עתה בלילה בעודה
במטה ערומה בלי לבוש והילדה בכתה כסוס דמעה באין מרגוע , ושדים
נכחו והיא ערומה וערים ועשתה תחבולות שונות להשתיק המית שאונה
והלליה , ועתה ראה איך הבורא יסדר מערכתו לשנות סדרי בראשית
המן 'עץ יבש תארכנה פארותיו , ואחר בלויה ושדים אין לה קמוטים
המה אשר אין משפטם לשחות מהם , ועתה הניקה תניקה לא פנקה כי
שתה תשתה הילדה ממין דדי , ודדיה ירווה בכל עת , והוא פלא .

האף כי חכמי הרופאים המה ישפטו משפט הטבע באמרים בספרי
הרפואות כתוב לאמור כי קרה בה כמה פעמים בתולות לא ידעו
משכב וזכר הניקיו ילדים , וזאת הסבה בא על פי הטבע כאשר מוגס לה
וחם ובשרן רטפס , אזי כאשר הילדים ימוללו משהיהם מרוב הזמן למן
נהפך לחלב , ובחומם שמו משהה הילדים בחלב , אך הרופאים יבערו
ויכסלו ושגו , היות עתה האשה הזאת היא זקנה קרבה ועורקה קר, חמרמרו
מע' חל להיות ארח , ומשנים כביר עמדה מלדת , והיך מלאו לבם
לאמור על אדני הטבע שומע זאת המקרה אין נס גלוי מזה ,

כ"ד הכותב אשר קרה בהיותי בק"ק הנ"ל הונ"ד ב"ך מזרח

צג

בכל עיר נתן הקי"רה פקודתו , אשר אנשי ההושבים יעשו אותו

לכבוד אהובי ואו"נ הרבני מוה' נחמן נ"י

הגיעני מכתבו אשר הרבה והפזיר להודיע חזון המועד , הלא זה
חליפות חדשים חכמי חזון הרביתי להודיע כל אשר נתכוה ומה
לך כי נזעקת , ואם כן בכל פעם יעמים עלי להודיעו קורות הזמן אשר
יתהפך על פני הכל יהיה דברי לאו , אך למען אהבהו אף עתה לא אחשה
להגיד לו תשואות אשר לא פתחה אזני , זאת היא כי שם טעם מן הקי"רה
בכל אדניות ממשלתו לעשות כל הבארות להיות על אופן עגלה יוסב שני
דליות , ובה יהיה משפטם על הדליות ישימו חבלים בראשיהם בלירים
וחבלים יאחזון , ותרוץ הגלגל אל הבאר עם דלי אחד לחשוף מים , וכאשר
ימלא יסיע להגזיה עוף להעלות מעלה, והדלי השני החרבה ירד מטה מטה
וכה

וכה יהיה בחזר חלילה המלא המרבה, כאשר הדלי זה הגביה למעלה, הגבוה השפל כי הדלי השני ירד במלולה, גם לבנות על פי הבארות גנות, ושאלתי לאומנים העושים מלאכה מה לכם כי עליהם כולכם לגנות, ויענו כי בן בא הפקודה, בעצור כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים, גם שם יגרה נעפי מים, שם ממר סוהף ודלף מורד פי שנים, היות ברחובות ובשווקים, המים מוגרים במורד בשמקים, אך בבארות כאשר נתן עליהם מים מן השמים שם יהא ומהו יהיה המים רעים וחלאתם מהם לא ילא, והגנות האלה יהיו למכסה עתיק לחנן ולמכסה מזרם ממטר ולא עליהם יהיה הגשם, גם בכל רבע שנה ישאבון הבארות מרוב אל מימיהם, כי ברוב העתים יהיה המעין נרפס, וכאשר ינקס יהיה המים חיים ומי ישע ישאבון ועכירות לא יהיה בהם ממולה, ועינו כעין הבדולה.

עוד בא הפקודה להרוס ולנתון הארוכות עשמים הישנים, כי עד כה כל איש אשר בנה בית יהיה חתר בקיר ויקוב חור ללאת דרך שם משאת עשן, ופעמים רבים חרות הנתבות מהעשן הן הם בהריחם איש יעושו מאורי זיקות והוא לשון איש (בגסין דף יט) אמר רבה בר שמואל חרתא דאשכופי, פי' אבק שחור הנשחיה ונולד מהעשן בשריפת עלים, הנקרא כל"א (יה) והרענים משחרים ממנו עורות, והמלה הזאת נובע מלשון עברי, ויבא יער חרת (שמואל א כב), פי' ביעה הוה היה שורפים עלים לעשות חרת, לדעת קלח מפרשים, בלחות כי יבשים ודקו הנמו והשלהבת היא עולה על מוקדה ותלכס להבה ועלה כליל העיר השמים, ועתה שם בטוחות מן הדליקה, וכה המה יבנו ממסד עד הטפחות יהיה במלט ובמלבן ואמחים אורך יגביהו למעלה מן הגנות, ואם יעשו הגזולים ובני רשף יגביהו עוף עדי רגע ידעו.

מנאי או"נ כרע כאח לי הממלא רעוע לגלות אונן כל פעם מדברים חדשים הו"ד ב"ך.

צד

על אודות הנבלה הנעשה לבן הרב דק"ק יאנוב אשר השיאו אותו הדיינים לנרש אשתו אשת נעורים •
לכן שנחתי מתני להלעימם לענה ומרורים •

אל

גל אצילי ארץ, גידרים גדר ועומרים בפרץ,
אנשי שם קרואי ערה בעלי מרות נבחר מחורן
ההראשים נגידים קצינים טפסרים מנהיגי
קהל עדת ישורון ק"ק יצ"ו.

כל השומע תלילנה אזנו, על אודות התועבה הנעשתה בקהלתם, היות
זה ימים לא כביר הרב המאו"ה מוה' שמעלקי אב"ד לך"ק, השיא
את בנו עול ימים עם בת הראש הנניד מוה' ... ואחר החתונה נסע הרב
הנ"ל לביתו לעירו אשר הוא חונה שם והשאיר את בנו בקהלתם אלל חותנו
האגיד להבריהו מפת בנו שלש שנים כמדובר בתנאים, ונפטר באהבה רבה
מהם, וחותנו וחותנתו של בנו הלכו מקיר העיר וחזרה כבדת ארץ,
והבטיחו על דברתם להגנוה בכבודות לכבדו ולחנכו כאב את בן ירלה,
וכהיום עוד לא מלאו חליפות חדשים אחר החתונה ועוד הוא במסיו לשמח
באשת נעורים, נרדו נתן ריחו וערבה שמחתו כי בגדה לו בת גילו, כן
אך זאת עולם סמים במים שונים אם ימלחו, או משקים במשקים שונים אם
ימלחו בהשחות, יתגדו ויתאמלו זה על זה, עד כי מכל אחד ערע ערכו,
ומן גו יגורשו תולדות סכטיהם וישטו סעמם וריחם ומראשם ותרופתם אל
יוק המאך, ככה ינהג בין הים לאשתו עולי ימים, טרם ילפתו אורחות
דרכם בהכרת מונם, פרי מעשיהם לא ישרה בעיניהם, והמה מרד
ועלבו את רוחם וע"ז ואם המריבה נשקה בהם, אך כאשר באריהם יעשו
זהם ויהסו הקטטה או יסכרו משינות המדון וינלץ המלוקת דעכו
כפשהה כבה, ואם גם הוריהם יפיוו גלים נאים, או השלבת פולה
בסערה השמים, והמדון פוסר מים, עד כי ספר כריתות יפריד צניהם
ויקרא למקום ההוא מהנים.

אף עתה קרה לה, כאשר אשתו השפרורה נקמה נפשה עם בעל
נעוריה, גם חותנו וחמותו גאלו נפשם ויתנכלו אותו להמאיו,
ויראו פניהם בתרועה ונשפו ברוחם עד כי יקור המריבה כלפיד יבער
בהם והיו עוין אותו, והמשו אותם עון האשמה, והשיבו שני אנשים
בליעל להשיא את חתנו ולהמאים את אשתו בעיניו, ויבאו אליו בלאט
ודברו אליו יום יום, עד כי פתוהו ויפת לבו על אשתו לנרסה, וחותנו
השיב דינים רועי רוח רודפי קדים לכתוב ולבצע הנס חיש מהר, והבעל
הוא רך וענוג, גואל ומודע אין לו, מה לו לעשות אם הוא עשוק ורצון
ומפניע אין בעדו, לבאי הלחץ הרדיפיהו בתרועה למלאות חששם, עד כי
האו עינו כידו, ומן מתי שוא אשר התעוהו בא אידו.

עתה

עתה גיירי יקירי קריה קרבו הנה, ענו לנו מדוע נסחף אצירכם ולא עמדו נגד הנגיד הג"ל ונגד אנשים המשיאים, להניח ולהפריע מעשיהם לאחר אל תהארו בילד, מי הכן את רוח הנגיד? ואת מי נועץ לעשות שופטי ארץ בתוהו להפריד חלוק נערים? האם אין שופר ומושל ליסרם שבע כתועבות לבם, ישמו לבבם את מי יאסרו המלחמה? האם ידמו עם כורמים ויוצבים במוהם יגישו עזומותיהם, הן אהנו אנשי מדע ולתורתנו איים יחלו ומשפטינו כאור נוגה, והמה כולם קודחי אש מאורי זיקות האודים, תחת האודים, חוסבי עליים ושואבי מים בכדים, כולם לא ידעו ספר, למה לא ידך לבם להתגרות ולחרחר מדנים עם הרב המאו"ה הג"ל אשר קפטו עבה ממחני הנגיד והדיינים הג"ל, ואף אם כדבריהם כן הוא כי בן הרב היה נהג בסכלות וחזו ממנו מהנהגות לא היה להם למחר מעשיהם, והיה להם להרף שנים או בלשה חדשים להודיע לאביו הרב נ"י, ומה גם הן זה חוק עולם, מהעת אדני ארץ העצבו, הרשון אדם יולד, הלא עיר פרח אדם יולד, וכמוהו כמוכם והיה כעם ככה כעבד כאדניו כולם יעבדו תחת שלטת הילדות והשחרות, ופאשר ייחד בימי שנים, או מעיני חכמה מפכים והבינה יעפיל להעלות בשלבים, ונתן השכל במדומים רבים.

הנה ידנו רמה לנקום מהנגיד ומן אנשים המשיאים ומן קדיינים את נקמת הרב המאו"ה, אשר על ידם היה תופת לפני, להאכילם לענה כפרי מעללם, אך אמרנו ננסה אך הפעם, שיצא הנגיד הג"ל הוא אבי המורשת עם הדיינים לק"ק לבוב ויתווכח מול אנשי ארצות עם הרב הג"ל הוא אבי חתנו המגורש ולאשר פיהם יקבנו בן יקום, לרצות אותו בעד בושתו וחרפתו, ואם לא יאבו שמוע ויאמרו איך ימוש לנו לשובר נתיבות לק"ק לבוב שדינו יחולק וארצנו קאולי פאה מכל עבריו אהנו פה היום תחת מוטות כנפי יון, לא נסור אל עיר נכרי אשר לא תחת ממשלת מלכנו, אזי יבחור דרכם בראש לק"ק אוסטרס היא ג"כ לתשמעת מלכת יון, והיא עיר תשואות מלאה חכמים וגבונים, ואם גם ביק"ק אוסטרס יהנו כתף סודרת, לא נחנו ולא שקטנו עד כולית בלאר חשפטינו להשקות קובעת כוס חמתינו, ולחלנו אותם אלל אדונים קשה, ומן הוא והלחה אל יתברך לב אביה להתחתן את בתו כי עדן לא התפתחה מוסרות עולה מעלה הראשון עודנה רותקה באזיקי אשת איש, יען גולה אזינו כי התקשר במעלות החתן עם פלוני אלמוני הנגיד מוה', לבב באנו להזהיר איש ממנו לא יקה את בתו לאשה, ומי האיש אשר ארש את בתו לאשה ולא לקוה ילד וישב לביתו ויתר אגודת מוסת ההתקשרות, מה לו לשאת מי שיחור ומי אכזב מים לא נאמנו, האם אין בננות הארץ

מבני

בך

מבני עמינו אשר כי הוא הולך לקחת אשה העלובה, ולפקוד אחרת הוא
 בת נעוה המרדות בעלה מריבה בת השוכנה.
ועתה. עליכם נגידים המלוה לאנשו להצני האשה המגורשת לנסות לק"ק
 אוספרא וכלכל דבריו במשפט עם הרב אבי המגורש, ואם
 מאן ימאן אביה לשמוע אליהם, אזי בזה הענינה לעיניו דעו כי רע ומר
 אחרתה, ותשב שוממה בבית אביה, ותהיה אלמנה היה עד יום מופה,
 דברי הכותב בפקודה קהל עדת ישורון באסיפה שלימה בלירוף הרב
 הפ"ח בחדשו סה ק"ק בראד י"ז. ואב וואלף כהן בוכנר.

צד

המלך פולין נתן פקודה להוציא ציונים, על הספרים
 גם על בלים סבלים שונים, ומכל ציון ירדוף שלמתיים

לכבוד אהובי ש"ב דדבני המושלם מזה' ...

יום א' ר"ח אדר תקמ"ה לפ"ק סה ווארשאה

קול על שמים נשמע קול הוי, כי פעיוו שרי מדינת פולין לעיר
 ווארשאה להדיען על עסקיהם, שם שם נעם מן המלך וגור על
 היהודים ואמר למי דאב התערקן, ויפקד פקידים ולוסיס על זאת להציב
 ציונים על החל כחם על סנקס ועל העניפות ושהרונים ועל שרשרות זהב,
 גם על כלי לבסוף אף הוראת שעה והאי פעלים, ועל כלרבות כל כלי הקמץ
 מכלי האצנות עד כל כלי העבדים, וכלי נחשת ונחושת קלל ברזל ברזל
 פשת, מחבה מדרגת, וסורים אשר מהם חס יאוקס וכלי צבל, והיה
 הסיונות כמזרקים, על כולם בלישורן שמיר חרושה לחנים, ומה ליון הלז
 אשר אזי רואה, כבשה אחת קבנה, ועגול סביב שם שורה נסמן שמו
 אשר יקרא לו, וערך הקצוב מכל משקל בכסף המחזק יושלם, ואם לשלם
 במטבע נחשת או בנלוותות החלופים שלו כפול יהיה פי שנים ישלם, גם
 ספרי הקדש על כל ספר יבנה עליו ליון, פני הנגד וכנשו פחדות, האי
 השאננים בליון הבועחים על חילם, אם יסגירו בעלי כר"ו וקמאנים כליהם
 או ספריהם ויעלימו בליון לעבור על הפקודה ולקמון מפת מאומה, והיה
 למועד מועדים כי יתקרו הנוסים הממונים אם לא על שהם יבטיח נשר
 על הספרים, ואם לא על הכלים יראו כבשים כדלרס, משנה שברון
 שברים, עש יענה כפלים, ואת הכבשה ישלם לרבעתים, גם מפתח
 ברשיון

הרשיון הלינה פה עיר ווארשי עד כה היה מקחו מבעשר גדה הם שני
 זרובים פוליש על שני שבועות, עתה מתנוססת זהב ליום, בעבור זאת
 השפע ילך שפי כי חדל להיות אורח, עד-הנה האומנים הנס עושים מלאכה
 על האזנים, ואלה אומנים עלי הולע, ומי מהם לורבים, ויש מהם
 חרשי נחושת וברזל, ואנשים מרוב אדם הבאים לסחור את ארץ גם הם
 מביאים את המקחות וכל ממכר, או הקונה שמח, והמגבר מלא פדיון
 גם לקרן גם לפרי מלא הסף, עתה כאשר סר ללם אל הכסף, גם יפשימו
 עורם בעד רשיון הלינה, ומכל דבר קטן וגדול יתן בעד הלינוים,
 חוסמת היא את העוברים, למה זה לו לבונה משבא יבואו וקנה העוב
 מארץ מרחק, אם המשתכר משתכר על לרור נקוב, או למה זה בוחרי
 תרשים ברוב כל הון בכסף ברזל בדיל ועופרת יתנו עבונם, אם גפלו
 מדרגות גליונות החלופים וילכו אחורנית ופגיהם אחורנית ועזרת אביהם
 ראו כי מי אביהם אשר הולידם הוא המלך ימאם בהם, ינן אם להתליפם
 על כסף או להביאם אל גנזכי המכס, או למנדה בלו והלך, פי שנים
 יכרתו והשלישית יותר, לכן כל המון העבונם שלמו"חו בגליונות החלופים,
 או למה זה הכל ייגעו ידי האומנים להיות הרה עמל להוליא כלי למעשה
 להוליד לבהלה אם שכר אדם איגנו כי לא גמלא ביד מי רבע שקל כסף,
 הנה עתה קול נשמע כי אחיו של מלך הוא החרה החזיק לבטל הלינוים הן
 מהפגרים הן מן הערי, ומהכלי כסף, והיה כי יבא את כל מעשה סים
 מהר גליון, אפקוד באגרת באר הקיב.
 דברי פארו או"י הדבוק מאת האנ"ד ב"ד.

צו

בקהלה אחת חוצת לשון אש והעם היושב בה בשוא משאת
 עשן כי גרשו היום ססנוחית, אף לזאת נרבה לבם בשובע
 שמחות, לבנות בהיב של אבנים ממסד עד המפתות.

קול שאון מעיר קול קריה הומה כי האלם לשון אש וחשם ללב אם גשקה
 ביעקב בק"ק ... וספו בתים רבים ונשאלת שואה ושמה, הן
 מקדש היתה רבה עם עיר הומיה כליל יופי בנויה לתלפחת עתה עיר
 היואלת אל"ף שמ"ה מז"ה וזוהי מפנה לפנה כי נשאלו מחי מספר אנשים
 בה מעט, נפלו נאלי אל הערים סביב לה אלה מאלה נפרדו, הלום והלום
 הלבו גזו, הנה עיניהם לא יחובו על כליהם ועל בניהם, כי שמם עליהם
 טיהם, ולא ישמו לנס כי ערער התערער שפריהם, והיה לער כאן,
 אפס

אפס קול נהי על בית הפארתס, קול מהיכל ה' אשר להט להבה חורג
בסף, כי שם העיו לעמוד ולהתפלל ולהטות לרקת ה' על זה דוה לבס,
נפסם. בחלה בס', ח'ך יעמוד לבס בראותם על אדמה קודש יעלה קוץ
במור וגמחו ח'ור ויסגל אחו למרעה עדרים, שעירים ירקדו שם, ורעו
בבציה כדברם, עוד המה נבוכו וחבורתם נמקו, כי הנחלה הנגס
כיום הולדס בוקה ומבוקה, אין פה אל נוקס, אך כל ישעם וכל חפסם
לכונן את בית ה', תעירו ותתעוררו פתרועעו אף פשירו, מה נכבד היום
האח האח להט הישועה ראתה עיני, יום ההוא ועדך יבואו המרדים לדבר
ה' לבנות גדר בית מקדש מעט, כי עתה יקדשו נוס וקראו עזרה לבעלי
אכופות, המה נועדו וגם נוסדו יחד לדעת מה לעשות, ויענו כולם פה
אחד לא נעלה על ערש ילועינו ולא נתן שגם לציגינו, ואין אנחנו פושעים
את בגדינו איש שלחו המים עד הקימו מצימות לבנו, שקמים גדעו גזית
נבנה, ונסו שכם אחד לבנות את בית ה' ממקד עד העפחות מאבני גזית
מכא נבנה, הנה למולא חפץ לדבר דבר אין בס מועיל, דבריהם נשאר
מעל, כי תכבד עבודה על אנשים לשעות בה להוליא לפועל, כן עתה
המה גאמו נאום אך ח'ך ימלא מקום לוהב ובלע בסף לבלע מעשיהם,
לאת תשועתם ברוכ יועץ ובחורשי שכלם פלחו מעגל דרביהם לכונן הללחת
דרכי נדבתם, ובחרו שני אנשים ספונים קרואי עדה המה יסבו בלכתם
אל ערי ישראל המה ערי המועדה לקבוצ קבוצת בסף, זאת שנית כל
הנשים מהעיר הזאת יורידו את עדים מעליהם, אף משולם היתה גברת
ונגידה זיהא אשת אדם גדול, בענקים לגרגרותיה, או בענילים על
אזניה, או בנטיפות על נואריה, או בחרוזי פנינים ובחורי זהב עם
גקודות הכסף המשובלים בראמות וגביש, לא יזכר משך שתי שנים רלופים
מן הוא והללה, גם בסף וזהב האחרים אשר הנשים עושות המספחות
למחפרות בסתות תקרעינה מספחותיהן מעל כסותיהן, וכי תאמרו נואם
לא כי אףך בעדי עדיום אתנה המה לי אשר נתנו לי מאבני אבי ואמי ובכודי
לאחר לא אתן נחלת אבותי אף מכור לא אבכרנה, ותלכש נוארה רעמה
ותעד חליה, אי תתן במכסת אשר יאולה החלי כהם אשר תשאנה שנים
למאה בכל שנה, גם מבן עשרים וארבעה שנים ומעלה תובן לבנים יתנו
איש הבנים לא ימעט מחמש מאות לבנים, והעשיר כאשר יערכו ואסו
נאמנים הממונים, וכל אחד במספר הלבנים שלו ימלא די גורד מלע
לסוח, גם הפועלים אשר יעבדו בחומר ובלבנים, והאכלים העושים
מלאכה על האבנים, לפסול ולחקות בכשיל וכלפות פחוסייהם יקקת
קמטים לתפארת ל"א דבר יום ביומו יתן שכרו, עוד זאת במשך שתי
שנים אנשי התרים והסוחרים מהעיר הזאת מן מו"מ שיפשו אשר יקנו
וימכרו

וימכרו יתנו מן הריוח אחד אחוז למאה , אף אם ביום ההוא יקנו שבע
 שמים במו"מ אחד כי ימכרו ממכר ויקנו בכסף וימכרו , או כי יחליפו
 בסחורה אחרת , אף אם כן ירבה ויפרוץ לרוב עשרת אלפים בחודש
 חליפות , אשר יחליפו וימירו סחורה בסחורה יתן ב"ע וא' כאמור ,
 האף מי יהיה לו כנושה ? ומי יקשה אליו לשלם נשיו המניע ממנו ? כי מי
 זה רב"ה אשר יעמוד לפניו בכל פעם לדעת כמה פעמי' הפכו במו"מ ? גם
 מי מהסוחרים יגיד לאדם מה סך הריוח במערכתו שלו ? אמנם הירא את
 ה' יעזר מקנה קנינו כל פעם ופעם ויחשוב אם יניח ופרח פרי הרוחה או האם
 לבדו יביא נדבתו אחד למאה ומשוכבת חיכו היא תעיד ליום מועד גאפו אם
 שמר פתחי פיו בנדבת לבו , ודלת העם אשר אין להם מאוס יהיו שואבי
 מים לבית ה' לשפות מעוזיה וסיד עם חול , גם יהיו נושאים בידם אבנים
 ולבנים לבנין עד כי תעלה ארובה לאומה , גם כאשר הסלו הצונים לבנות
 ויכרו בדיה גדולה אל היסוד אז עת כנום אבנים ועם להשליך אבנים עד
 היסוד בה , מי ומי אשר ידבנו לבו לתת מאה אדומים הוא ירה יירה אבן
 בראשה אבן למוסדות , ומעלה וזכור להם ה' על זאת לעזבה ואל תחת
 חסדם אשר עשו בבית ה' ראה כי בענים הכינו לבם כה נוכח כולנו קל מהר
 לגאול ולקבוצ יחד שבטי ישורון יהודה וישראל , ולראות בבנין אריאל אמן .

דברי הכותב בפקודת נגידי קהלה , בלירוק יחידי סגולה , פה
 ק"ק יל"ו ה'ז"ד כ"ך .

צו

תוכחה מספר לנכד דודי מוה' בעריש גינצבורג
 להרגיל בחכמת המכתא לשון עבר , כי
 בגודל השגתו ישיג תוחלת ושכר .

לאהובי נכד דודי צח ואדם גרול , הרבני
 ומושלים במעלות מוה' דוב בעריש גינצבורג נ"י .

אד"ש הנה ערס מועד לאתי את העיר , העמדותיך על אם הדרך
 סבוכות לשון עבר , והיית עולה על במתי חכמת המכתא וסד
 מאד מבני גילך , עתה גולה אזני כי עזבת והשלכת אותה אחר גיורך
 וכל מחמתך בלשונות עם נועז שפת לא ודעתי אתה השכם ולמד , הלא
 מאז

מאז נתן לך לשון למודים בלשון עבר התבוננת רחבי ארשת שפת לשוננו כי נורא הוא, ויתר לשונות הם כעבדים ושפחות נגדה, אם אמנם עתה ברא חדשה בארץ כי שפחה תירש גברתה, יען לשוננו גברת המצבא הפדה בעדי עדיים סר ללה ועדיה, דורש חין לה בן לאוס מלאוס יאמץ בלשוננו ואלוה יתנו נדה, בעבור הגם לחש תוכל תה, היוכל לערוך בזלחן במדבר לשון עבר, היות עתה עבדים משלנו בן, וזילה גם היא ילדה בן פריץ, כי בימיו נפלה הארץ וכלו בה פריצים וחללוה וכן המלכות מלחם, וכל לשון מלשונות הנזים, לכן השנואה יכיר להת לו פי שנים, כי ממנו הלא לחם ומהם חפר אוכל למכזיר, וכל לשון ולשון תקום למשפט המליצה בעשקיהם וכל חפזיהם, ועל נאות מדבר לשוננו קנה, לא יקחו ממנה חבן לפינה.

הם ! הם ! המרש אחיך הוא, אחי יפת הגדול הוא אחי כל בני עבר, ואם בארצות איראפא לשון עבר חמק עבר, ולשונות זרים המה יעלו בהר ירעם כלבטן, הלא בארצות אסיה והנפות המזרחות שם יבכרו את בן אהבה כי לו משפט הבכורה, שם אנשי מדע חכמים וגבונים אפרתים אלילי ארץ המאולפים במורשה המה גאלו נאום בלחות לשון עבר, ושמו שחי לכל ראשי שפת עמים ולכל רוחני לשונות זרים להם משחק, כי שם לא יירש בן האמה עם בני עם ילחם.

אמנם על אודותיך, אם עתה לבן האמה אהבה אהבה השימו, חמורות זרים חזרנו, צדקה נפסד כי זרע אדם הרבה ברח מערבות הללחתם יעור כסעם כסעם מן הלשונות, וכי חזרתני לנער חלד מכל וכל, הלא טובים פנים מן האחד, אך זאת הלא אני חנו הוא השותף מאז מקדם ללמוד הלשונות ואיך אוכל השטיט, ומה גם עתה הרוזנים נגידי קהלה הושיבו אותך על כנה אשר נט"ה ימויך להיות על פיך יושק כל כתבי לשון אשכנז ושאר לשונות לחמך הם ולחם ביתך, לכן לא אשית אליך חשאת כי ממנו תאכל לחם ואתו לא תכרות, גם מזה ומהם אל תנות ידיך, אך זעמי ואפי להנות בספריהם בלי הרגיע לילות וימים. בזה נמית על השל זמנה הרבה, ע"כ ארגתי באמרי פי להורות לך הדרך אשר חלך בה והשיכותי מעליך תלוות המלשונים יסכר פי דוברי עליך עתק, ובה יהיה משפטך להיות הונה דבר יום ביום שנים או שלשה פרשיות בתנ"ך וסביב אל מאוריהם המה מאורות הגדולים והמפרשים המאירים לך הדין, גם בתרגום ורד"ק תן עיניך, ובכל שבוע תלמוד בעל עקידה ואלשיך, ואם יעזוף לך העת תלמד מורה נבוכים ושאר ספרי מחקר עד

כי ישרם וישחקם לשונם חוד מורשך, מהם פרי הארץ תמלא ותוכל לבלבל בלשון עבר מאל נעלה.

דברי ב"ד הדבוק מאל הזכ"ד ב"ד.

אל יתפשי במזימות כי למעלה ראש דמיתי אה הלשונות פעם לזכר ופעם לנקבה, הלא גם בכתבי קודש נאמר, פעם נקבה לשון מדברת גדולות, ופעם לשון זכר לשונם יחליקון, לשוני אש יהגה רמיה, גם מאמר החכם אכן עודא ותוספות יע מכיל דבריו בנזיר פ"ב מ"ד דבר שאין בו רוח חיים וזכרו ונקבה.

צח

מגיד חרשות כי בק"ק פראג בונה הקי"רה על מי נהר מאלדו יצוע, חוקה ובריאה לא ינוד ולא ינע.

לכבוד ארזבי א"נ הרב החריף מוה"ר יי

חרשות אני מגיד, כי חטטת הקי"רה לבנות פה ק"ק פראג יליע פל מיכל מי נהר עלומים, וכה יהיה עשייתו, ממסד עד הפסחית יבנו עמודים אבני גזית אבנים שלמות מסע נבנה מקלה מזה פל פני שטח רוחב הנהר, וכן יעשה ממולם כמתכונתם, ותחת אבנים ברזל בברזל יחד יתלכדו ולא יתפרדו למפן יעמדו ימים רבים, והעמודים יכוננו באגמון ראשם צוללים למעלה כשערים, כי כן ילפתו העמודים אלה לאלה ויתקשרו לנלח, גם עליהם למעלה ראש ירפד חרץ עלי טיט המה חריצי ברזל ויעזבו את החומה להיות רשפה ומעברות הנחל אשר יעיקו עגלות המלאות להן עמיר ומשאות בר ושאר מערבון וכניעת הכנענים, ואת ההר שן סלע המצוק מפסון במעדר יעדרון, ומש חלי ההר לפסלה, כי יניע גיא הרים אל אצל הנהר, עתה יהיה הרכסים לבקעה, ופנו דרך ישר יסוב כל הארץ כערבה ומישור, (והקיסר יר"ה ירה אכן הראשה) וגדול יהיה כבוד היליע הזה האחרון מן הראשון, יען אנשי התרים והסוחרים בבואם הנה, עד כה עולל יצוללו במסילות דרך פני העיר עד בית המכס, ויחלופו משם והלאה לבית ברה להברות ברותם, היות הרחק מאד לחך העיר ברחוב אחרת גר אים יהודי אשר אליו ארוהו עובדי דרך כי כן משק הוא והוא יתן אוכל למכזיר וכל הסוחרים בביתו בית חומה שתי את משתיהם, ומאד עיפה נפשו בעלעול, אכן עתה מדי יעבורו ביליע המדשה

שז

שוב לא יסבו בלכתם הן המה יבואו נוכח בית המכס ולבית הלחמי אשר שם יכרו חברים כל הסוחרים האלה בלי ליתות וטרהה , כי היגיע החדשה פתירה להיות על אם הדרך בראש שני דרכים , גם היגיע הישנה לא יכולה לנשוא עמוסי משאות הדורך על כמות הבנין יום ולילה לא יחשו המון גלגלים ומרגש רכב ופרשים ידוקנו אבני הבנין , על כן לא יחיל טובה ולא יתן להם יעבורון מן הוא והללה , ועמה תרגיע , כמה שקשה גמה שקשה , אפס במעבר ויגיע הישנה לרוח היום אנשים ונשים ילכו הלך ומפץ ארוכות וקארוס להתעט .

הכ"ד או"ל הכותב ...

צ"ח

מגיד חרשות המון עם מלחשים עוד מעט בלי המשכה , הקי"ה הוקר רגלו מרחוק לגור לעיר פעסט ומעתה היא יהיה עיר מלוכה , ואם כן הוא יהיה עיר וזין כעגנה בלב המוכה :

יוס' פש"ק ר"ח אלול תקס"ו לפ"ק

לכבוד אהובי או"ג המופלג החריף המושלם במעלות מורה"ר יי

חרשות אני מגיד , הגה פה המונים המונים כי הקיר"ה מלך ומלך לשבת בעיר וזין , אך לנמות שפירו צעיר פעסט ושם הוא למושב , רבו המלחשים יש אשר אמרו שוב שנית קדשו מלחמה וזרה מדון צינו וזין נרפת , ומן עיר וזין עד המלך העם היושב בה יושבי מחמים מבדל משגב אין , גם כי קרוב הוא לארץ אויביהם יום או יומים תמלא גבול אטליה אשר עמה תעוז יד הנרפתים עליהם , והי' כי תקרה מלחמה יראה לנפשו פן יבואו המון עם נרפתים לעיר וזין , לכן יגיע הללה להיות שטח מרחק צינו וזין לר ואויב המון הרע הזה , ויש אשר אמרו זעף אף הקיר"ה על גרי וזין אשר היו מגורי חרב ומלכו לפמוד נגר אויביהם , לכן ישע מאבליהם , הן הקיר"ה טרם ילא מן העיר וזין בחורף העבר , וגלודי נרפת יבואו בארץ בא שנה , עקד להיות המעצרות יתפשו ואגמי מים זהיה להם חומה ולבער אש בנשק ולערוך קרב , והמה שמו שכם אחד ונפנו להם יעברון , ויראום את מצוה העיר , אם אמנם פחדו פחד לבל יאנו מחי קבלם בחומותיהם וישים עליהם גויהם , הן כזה וכוה תאכל חרב אל

כ"ד

בדי עורם, ובצד השלח ופולו, ויו נלחם על מלבושם ולחומם. פגללים,
רק להתחזק בעד עריהם, ולהכריח ולגרש עריהם, אולי אם קמו
לעומת קמיהם, והשיקו בנשק ויורו המזרים קלעים ופקועי ברזל ואש
מתלקחת וזריקות מאורי זיקות, אולי ישנו עורף ובנושט פנים ילכו
אחורנית ופמיהם אחורנית ואת ערות ארץ לא יראו ולא ישמחו כאשר
העמיקו שחתו עתה, אך אנשי עיר ווין נשתה גבורתם והיו לנשים כי
נפל מורך בלבם, ופתחו שערים ויבואו על העיר בסח כמבוא עיר מצוקה
אנשי חיל לא ראיתי כהנה לרוע בלעפי כדורי לבאי הקיר"ה ובהמוני
מחנה וין, אלהם הסגירו את העי' רבתי עם תשואות מלאה, בזה להם,
לענה להם שוב וקוע וכל אשר בעיר ווין, וממו כי בשלומם יהיה שלום
בארץ ולא יגחו הלאה ולא יעבור עליהם עוד נוגש, אך נואלו שרי ווין,
כאשר הנוג כפות רגלי הנרפתים תוך העיר הסך לבס להתנכל ולחייב
יקומם, גם את עוב ארץ אכלו בכל פה, האף גם ללבאי וין, גם להם
נמנו אוכל למכביה ואכלו חלב ארץ, אך מה האוכל אשר נתן להם,
אוכלים בשר חזיר חלי שרף כמו אם ופרק פיגול, ומויד עדשים, ולחם יבש
נקודים מעורב בנזקלון, ולפתת מים, לא כן אנשי נרפת מאכלם בריאה
אוכלים כרים ופגלי מרבק, ולחם סולת תהיינה והמוץ יסוער מנופה בנפה,
ובקבוק יין חמר מלא חסך הסך נסך, ועתה כאשר הקי"רה הוקר רגלו וים
חלי אפדנו צין עיר אוזין וצין עיר פעסט, וישצו אויסמרדיך ומחוז
פיהם ומערהיין עת אחר עת התעוררו להתנעש, הבוק חבוק ארץ, היות
אם המלך בעיר כל ערי המדינה השרזות אושצים בסח במנוחת שאננות,
כהתוסים בערי מסכמת, אשר חיל חומתם ובחוסם עם כבוד, גם חלי
להם בשורו מהם וזירם אבד

הכ"ד א"ג הכותב חדשות מנאי

ק

לרצות לרעי לבל ידבר קשות, על אשר לא עשיתי
חווה עמו שרם נסעת ולפמור מאתו בגשיקת פרישות

לכבוד ה"ה אהובי או"ג הרבני המופלג צדיק
וישר חסיד אמתי מוה' יצחק מאשיש יצ"ו

כאיש הכלוא בבית הכלא ימים כביר, והנה יתרועע רע עם להקת
חכמים והמה תמיד הסכינו להעין כולם להשיח עמו, פעם
פתחה

פתחה אונס להאזין תורתו, ופעם ינחמוהו מעלבונו, ופעם חזון ירבו מחזון המועד, בעבור להיות רעיונות היגיונות ממנו ומחו, פתחנם עלה עליו רוח המופל וקרא דרור לשונית ממסגרת הכפר גלפגתו היום מן האויקים, האם יחברך בלבו לחמור לא אסוב עד יבואו פה-מאבני לשעשע עמם פתרגלתי מקדם, קודם אשף רגני ללכת מפה, פן באשר יאחר תסובב הסיבה להאפיל מערכות גרו, והבטן יעמוד לשטנו, ובהשפטו ילא משפט מעוקל בלה ונחרטה, לאחר עודנו שונו לא גרלה, גם מן הוא והלאה פלוא ולא ילא, אך אם גולה אונס כי הוסר מאמות המעמסה ממנו לקרוא דרור, לו ראוי לטס במנוסה ובחפזון יקר ולא יביט מאחריו, ולהביף ידו אל המקום אשר חללהו מלרתו, כן אכחנו נמשלנו, הנה בחורף החלק הייתי נע ונד בקריה עליזה ווארשי ערך עשרה חדשים, ארומתי לאם יבש בשממון בלי מחה טפל, וסבתי מהול בדמע, ובעת סבבולי ולחלוני הדאגות, בחמת רוחי הרימותי פעמי למכ"ת להיות ינשה חמלי הדאגות, ובעת נשתי להפיה עמו מלאתי מרגוע וסבבתי ערן, ותשוב נפשי והיה פיתחו כדבש לחכי ולפני תרוץ דאבה וסלכתי עמו בלולאות אהבה, הנה פתאום קרה לי פה עגלה מלומדה משרפת דרפס למקום מגמתי והעת לא נעשני לגשקן בנשיקות פרישות, האם תעו ידו להתמהמה העגלה לאחר הרף מעט קט עד אלפה אחר מאבני ואפללה עם גבר עמיתי, פן עוד יעט אופן פגלה יוסב לדרפה ולא יזופתה עיני ואהבונן על מקומה ואיננה, היות בעל העגלון אץ לנתיבו, ועתה אל יזמם כי נשיתי ממנו ואחר הדלת שמתי וזכרנו, תדבק לשוני לחכי אם לא בזממתי מדנתיו לזכרון, ועתה שלום הכל שלום יהיה.

מנחי הדבוק מאח הזכ"ד ב"ך.

קא

בענין אגרת שלפניה אך בשפת לשון אתר.

לכבוד אהובי א"נ הרבני המופלא חכם
וסופר מושלם במעלות מוה' אברהם נ"י.

כאדם האסור בבית הסוהר ממועד מועדים, והוא עשה התחברות עם חברת נכונים והנס בשקידה הרגילו להועד יחד לדבר אמו, פעם יעירו אונס לשמוע בלמודים, ופעם ינידון מיגונו, ופעם בקורת יהיה מקורות הזמן, למען ספיק זמות הדאגות ממנו יחשבו, פתע יעיר עליו רוח

רוח שר בית הסוהר ואמר לחפשי יסלחנו להוליאן מן המשמר ולהפטר הכבול
מרגליו, האם יתנשא לבנו לאמור לא אטע מזה עד יאתהו הנה וידעו
לשון אחס כלמודו מלפנים, ערס אפי אשורי ללאח מהנה, פן בעודו
יתאמתק יתגולל העלילה להעמיס משטר חזרו, ושטים יקומו להשקימו,
ופלילים יהיה לו לעות בעלילות רשע, לאמר עדין לא חף מפשע, ולהיות
עוד נעצר שם ולא יגיע ממקומו, אפס כאשר יפיר אוננו כי חובל עול
כובלו מאתו לנאת לחרות, אזי נכון להיות מידו ברוח וברק חוש מהר ולא
יראה את אחוריו ולהריץ ידו לה' אשר הנילו ממנוקסו, בפה גחנו יחד
הן בפתו העצר הייתי לזעור וטלסול בעיר הכעלסה ווארשא מספר ירחי
עשרה, ברותי פת קרבה בצון בלי משח בשמן, ושקוי מסכתי בצכו,
ובאשר הקיפונו ולחקוני היגונות, במה נפשו הרחבתו לעדי אל כ"ת
להקשיב ממני העלבות, ומדו קרבתו לדבר אחס מנאתו בופש ורוותי
פונג ותשוב רוחי, והיה דברו כנופת למלקוחי, ונחמתי ושמתתי מינוני,
וקשרתי אחס בחשרת הידירות, הא פתע אונה לדי שמה מרכבה לשון
פפמיה אל מחוז חפזי והזמן לא הניחני לחבוק בחיבוק פרידתי האח זרועי
משלה לי לעקב פעמי המרכבה לאמור כתר לי זעיר עד אלך אל ידי
ואתעלה עם רעי, פן עדי רגע המרכבה נסע וגגלה מני ולא תשורגה
סיני ולא נודע מקומה איה, יען בעל המרכבה נחון לדרכו, וכעת לא
יתשוב כי גשני הזמן ממנו ואחר המזווה שמתו זכרונו, מדבק לשוני
למלקוחי אס לא במורשי ענדתי לזכרון, ועתה שלו ושאלן ושלאלן יהיה,
מנאי הדבק מאח, הו"ד ב"ד מק"ק בראד.

קב

איש בליעל מן מחוז שלעזיא התנבא מה שקרה רחוק
ממנו שלשה פרסאות כי בעת הגביה הס"ת נפלה
מידו וחלל לארץ נורה, ואח"ו נהגלה כי על פיו שומה
לעשויה ואת השערורה, והוא בעצמו פרר בפרה.

לכבוד הרב הגאון נ"י ע"ה מוה' ... אב"ד דק"ק ... יצ"ו

דביעני מכתבו אשר חלה פני אדות איש עובר אורח אשר שמעו היה
הולך וגדול עד שממו עליו רבים על שפט גבוהתו כל אשר
ידבר בא יבוא, ועתה גולה אוננו כי נפלה מדרגתו בעשותו המזימתה,
ונפשו

ונפשו מתרסקת לספר לו הגדולות אשר עשה עד כה ועד נמלא עולתה זו,
הן ידעתי מחשבותיו כי החליק אליו בעיניו למנוח עון לחשוד כי זה האיש
היה מאנשי חסידי פולין אשר הוא יגרה מדון פנים, לכן אש תשוקתו
קדחה זו לדעת איך נעשתה חידך עלה רעתו, כי גורקה ממנו עמדתו,
איך תקות תוחלתו נכזבה כי מאנשי חסידי פולין אחד מהם לא לבו הלך
אנה ואנה ולשאף הרבה בשפת חלקות להעמיס עלי תללות לבחוב אליו כל
הקורות כי לא כאשר ידמה בן היה, אמנם גדול הפגרתו יקרה בשיע
למלאת חפלו, לתנות כל המולאות ומוצאות עד אבא עד קלו.

הנה כה קרה איש גרוע שרש חרה, מארץ שלעויוא למוד לשרך דרם
כפרה, לעופף בערים ובכפרים כעט לבוש ובקורא, היות הוא
הבאיש בעמו בארץ מולדתו, כי תועבה עשה (כל אש על שפתי לספר כי
חסד הוא), ורדפוהו אנשי מקומו מהסתפח במחלתם, ושם עלות בנפשו
להרחיק נדוד ויעש שם שהוא בעל שם, וכתב קמיעות לאנשים ולנשים,
ויהי היום ויבא הוא ומשרתו לכפר אחד, ויחדרו בעל הכפר ובני ביתו
לקראתו, ויקהו מן מרכבו נשא ינשאוהו כי לא ילעד כי איש כבד הוא,
(היות טרם נועד לנסוע לכפר הזה אשר עתה בא, הקם מוזימת לבו עם
אורחים העוזרים דרך כפר הזה אל מקום מגמתם לשבחויאלפארו אלל בעל
הכפר אשר עתידים לבא שמה כי איש מופת הוא ובשמו כנוכו, כה הקים
מומתו עם אנשי סוהרים העוזרים דרך שם מרם ציאו, לכן עתה בבווא
לכפר הזה ושאל לו מה שמו התבונן בעל הכפר כי לא איש פלא ועשה לו
בל הכבוד ופנה עליות מרווחים להרגיע שם), וימן פת בגס ויין משתיהם,
והלעיטו וסבאו מסובאים, ויהי צחק יום החמישי טרם יבוא התרסה
פקד הנעל שם למשרתו לרתום המרכבה לנסוע לדרכו, ויפגרו בעל הכפר
ושאר אורחים הנועדים שם אשר נמו ללון בלילה ההוא להיות יתמהמה עד
אחר שבת, ונעתר להפגרתם ונעלר שם, ויהי ביום השבת מדי דברו בו
התמודד ממקומו שתאוס ויסב פניו אל הקיר ואבק ראשו והשפיק כפיו
ואמר אהה, אהה! אוי לי כי נדמיתי, הנה האנשים העומדים שם רטע
החזיקום פניהם חוורו דמו כי אחיו השבץ או עיפה נפשו כי לא ידעו מה
היה לו, וחלו פניו להגיד מלפון לבו וימאן לענות אותם, ויהי בהתחכנס
כפעם בפעם עד כי יפת לבו, ואמר הן זה שלשה פרסאות מפה בכפר
פלוגי אשר פיו קבנו בשם בלו ביום אתמול ע"שק סוהרים ונעלרו שם על
שבת, וכעת באותה רגע נמו לקרות הפרשה, ויהי אחד מגזיה הספר
חורה למעלה סלסלה ותדוממה הנה והנה בין מרוכסי איש להיות עפעפס
יישירו נגד אותיות הקדושים התרותים, זמוגר הספר אשר הוקף ואשר
הורם

הורם מידו לארץ, ותמחו השולמים על נבואתו ועל לזקתו, ואמרו אשר יולדתו, אך למען נבות דבריו שלחו בו ביום לירים למקום ההוא לדרוש הדבר היטב, וישבו השלוחים ויאמרו: הנה אמת נכון הדבר נעשתה, ויפלה הדבר בעיניהם ויביאו לו מנהה ותרב משאת נדבה, ויראו מנשת אליו, ובמקום אשר עמד שם הובו מן המסלה, כי יראו לפשט פן יהיה כמזכיר עון לתפשט בכפו, היות תחלת כל בני בית כקסן גדול נבואו לספוט לבבו לעין שכלו לדעת בעצמו אם יז וישר הוא, מאיים למלאו חן בעיניו להזריקו בהשפטו כי חן מפשט, ונבואו אל הדרו אשר לא יקרא, עיניו כלפיד פחד חרי נסירו כנחור מפוח יעלה עשן הלא כה דבריו כאש תחת גערה עד כי במעיו נהפך מזורת פתנים שאלו ישאל מה תבקש אל מי מסלנו, אך לבד אשר הפלו בו וקרא בשם וכבא אליו אים תוך חדרו ישקוהו להדומו וישוב אחור ויתלבז מנגד, כה היה מהב להפיל רעד למען לחוג לב, ונתה קורא נעים הסבת ושמע עד אשים קנלי למילין, ובאחרית הספור תתנונו בו בינה, אם הנבואה דבר בו, או רוח עושים חסך בקרבנו :

הנה ה' משמים השקיף על מעדיו גבר אם יז וישר פעלו, וכאשר מחללי אים ותחבולותיו רע בעיניו, יפענה נכלי תרמיתו להיות לקלן ולחרפה, כאשר עתה נגלה נבלתו לעין כל, היות האים הזה זמם לעלות על צמתי ההלחה, לכן שח לבו למסלה להראות בלהסיה נוראות אשר לא נבראו להתעות עמנו ולהבליש חסירי תמימי דרך במד ינת פולין, והנה אים נבזה וחדל אשים הזה עתה כאשר להבת אש ההתנדלות נשקה בו והחל החיט אמנם פעמון שמעו עדן לא תלגה לאוני ההמון, לכן הולך ונוסע הזה והנה להתנבא במחנה למען יתגדל המשרה על שכמו, ויתלקמו עמו כל אים מזוק ויחי עליהם לשר, וגם האורחים אשר היו בכפר אשר שחת ארצה הספר תורה גם המה היו מלהקתו כאשר אעיר אותו לרום מעלתו בבגעי את דברי, והוא, הוא, הקים עמהם מזימת לבו לפשות זדון לחלל לארץ נור הפורה כן נוסדו ביניהם, אח"כ כאשר סחמו סמים והעמיקו עלתם התפרדו פועלי און ויחלו לשני מחנות, ע"כ ידע הבעל שפ רע אשר קרה עם הספר כי כן גועני יחד, אך פתאום מהריסו ומחריבו מהם ילא, ומה' היתה תבוסתו, כי עמם זוהר לזקתו, ונרתק חבל נבואתו :

הנה לא ימלא ספק לנמהרי לב אשר המה לבדם יהיו צמוכרם להכין רשע לפעמם, אף ינחלו לדורות להיות למזכרת עון ולזכרון, היות אחר שבת הסותרים אשר הפילו הספר תורה בלא לכפר הזה אשר הבעל

הבעל שרע נעמר שם למת להם תשובה לבקר פונם אשר עשו בשגגה
ונתפסקו גם המה באגודה אחת על שבת הבא בכפר הזה והיו שוהים
ומסבירים ויסיבו לבסוף ונפקד מן בעל הכפר כלי חמדות, ודי זהב וכסף
המחזק, והיה בין בני בית כזי ואנקה, והחלו להפסד בקמני להקתם
ולא מלאו, ויאלצו לחפש בארצו הרב בעל שם ושהדורו כי מי שלח
ידו במחית אנקה, והלך המוכסן אל השך המוחל על הכפר ויספר לו
כל הקורות אשר קרהו, וישלח השך עמו אחד מהריסיו ויבא הבית
ולקח המקבת ופקח קוח מהתיבה שלו וגמלא כי מלא תורה חמם הגניבה
הזאת אף שאר גניבות אשר נגב מדי הלך וגסו, והיה לשחק וללעג,
הנה מדי הרב בע"ש רע יושב במכונת שרעפו, רגשת יגורו ירגוז
יריפות מורשו, כי עדי רגש ירד פלאים, ועדה ממנו עדי הגיל משחקת
הזמן אל בלהות הבזיון, העיר בקרבו דבק התקוה להפליא שלום ולהתפודד
ולהוציא נפשו מרגל העצבים, אך עלתו נפסלה, הן זאת היה לו
למשלה, כי נפל יותר מאד בדכיות המזל, ערות יסוד עד
נאמר סלה :

וזאת היא! כי הרב הבע"ש רע נער חלנו באמרו שהוא לא ידע מאומה,
כי אנשים הבאים לקבל תשובה ממנו אמה ע"ז משערות האלף
לגנוב מעל הבית והביאו תוך התיבה שלי ואנכי לא ידעתי, ויהי בשמעו
אנשים כי הרב הבע"ש שופך כוז ועולל עלילות לחו והשר מהכפר רצה
לתפסם בכפו ולשום בסד רגלם ולענותם בסבלותם, יען זה ימים לא
כביר גם על השך עבר היום חמת המליך נגבים בלו לו ונגבו דים, וחמם
מליהם כי הנה הנם, והתודו עוגם ופשעם כי הוא הוא הבע"ש השיל
אותם ודון הן להפיל הס"ת הקדושה, והן בשאר גבלות ותרמים התעה
אותם, וגדע בעליל כי כיש דבריהם, היות הראו כמב בתקשרות
שעשה ביניהם כי הלך כחלק יחד יתגוקו במה שיבטק את רעיהם בעושה
וניכר כתבדו, וקרתות בעל הכפר כי בנים דבריהם אך המליך בעדש מול
השר גם הוא לידו תקע אשכר, או רפתה רות המושל מהם, ובעל הכפר
הוא הלילה והשיב הגניבה הנפקד ממנו ולא נפקד מחוץ ועד שרוך, גם
גמלא תוך התיבה בלי כסף וכזי בתם אשר לא לו המה, והודיעו במכתבים
להערים ולכפרים אשר דרכו רגלם גם שיבואו עד הלום באופן אם בגניבות
אשר נגב מהם אם יודעים בהמה סמן חלקו לפניו להשיב, ואם לא ידעו
סמן לא יבואו הנה ואחר יום או יומים אנשים מרוב אדם באים במכונת
עיר מכוקעה ולקחו יגיעם אשר נגב מהם ובעל הכפר פשע את בגדיהם
ויגרשם :

איש

ק

איש מעיר ווארשא עשה נבלה. על כן מקומו
עשה בלה, ועשרו היה בנובלת עליה.

אל שארי ומאמירי, יודעי ומבירי, הוא
הרב הנגיד הרחיק השנון מוה"ר ...

הגיעני מכתבו אשר הפליר כי והעמיק שאלה אם להתחבר במ"ז עם
איש הידוע מעיר ווארשא, כי גולה אונזו שהוא כעת גבר הוקס
על מזהבם ומושל במכמנים, והוא רוס הדור קבה למלתי לשמוע ממני חות
דעתי, עד כה לא שלתי ולא שקשתי להשיב אמרים, עתה בא מוסד
מישור להעיר אונזו מעמד ומלכ מהאיש אשר הוא מובקש, הגה לא כאשר
יגיד עליו רשו כן הוא, שוב שנית קולת ידו ושב אל כספו אחרית אשר
חסף כנכלתו, ובאפס יד נשבר על מצועת גכלתו, וצפועל כפיו לקח
מוקש והוא נכדו היה בעובר שארו, ואין לזרים אתו, כי ספק באולתו,
ישן ברק עלולתו לקבון קבולת בסף, החל צי זה כמה חליפות עתים היה
מטעם המלך פרייסיין שלא יביאו הכלענים כניעתם ומערבם ממדינת
אחרת, ישן הוא גם הוא. ערוך אמנים ופשה כווליס לעבוד כל מיני
סחורות כמו במדינת פנגלנד, ואין אשר בלמד רובלתו ומערבו לפחור
ממדינת פנגלנד, עתה כאשר ילחלו למלא ידו ויהי קונה סחורות מדינתו
נכזה כשיניח נחאם ומאנה לגנוס נפשו והמה פדוה לא יאמר הקונה,
ויהאן בפתחולותיו לפועלו להיות במחשך מעשהו להביא כניעתו מליפליג,
תך אם ימלאו השומרים הסובבים הלה נולדו המכם הפועלים על הגבול,
אשר יקחו אל גנוי המלך וחמישתו יוסף עליו להענישו עקב אשר עשה
אשר הדבר הלה ועל אשר לא חמל לקנות מסחורת מדינתו, והאיש המדובר
בר, עד כה הוא היה המוניה והמציא כל הסחורות להסחורים מחוץ
למדינה עד היום, יש אשר אומרים כי לא עשה את הדבר כי אם גלה
מחוץ אל עבדי המלך הוא ראש הממונה על המכם, וישחזהו ויחטאחו
לפשות כן, ויש אשר אומרים כי הביא הסחורה מחוץ למדינה תוך עיר
ווארשא דרך שלא על נהר ווייכסל צארי שים, או כיבשה באורחות
עקלקלות נתיב לא ידע שים.

וזהו זה חלי שנה קרה כה, סוחר ערל מעיר ווארשא שלח משולח
לפיר רובלת לייפליג לקנות כמה מיני סחורות כפי הרשימה אשר
מסר

מחר אליו, מכת הקנין תעוז חסדה חלק ר"ע, אך הפחד שבר לבו על
דבר המכס לאמר מי ינחני עד אדם-עיר להביא הסחורה חוך עיר ווארשי,
והעמיק ענה וישלח אתה ח"ס יהודי הידוע וגלה אליו בלע כל מסתרי לבבו,
ועתה הני שמעתי כל אשר אתה עושה תליות ועל דרכיך גנה אור, נקבה
שכרך ואתנה, ופטר עמו במאה אדומים חס יביא הסחורה לבייתו בשלום,
ויקם דבר ח"ס יהודי ויאמר לא בי עתה תתן, וירא הערל כי הוא חוך
העקה אמר בלבו עתה כאשר הגדתי לו כל לבי חס לא את כל חשני חסלם
לתה לו בלי אתר פן ילפין אויבי חלל אדון המכס, ולא אתה לשלחו כאשר
פיו קבנה וישקול על כפו המאה אדומים כי היה דבריו יקר ובטח בו שלח
יעשה בנפשו סקר, ויאמר הערל אליו חס תאבה ושמעת לעצתי כי ירחק
ממך הדרך אתן לך שני נערים משרתים והקל מעליך ונשאו אתך ובמשה
ולא תסע אתה לבדך, וימתן ויאמר אני חסל לבדי את ערתי ואת המכס
וחס לעורני גם לי חסדים למשמעתי ורבים אשר חסו מאשר אתך, וישת
וישבר עמו, ויסע חסד לאמר מחר או אחר יומים יעשה הדבר הזה,
ויבי אתה שלשה ימים והסג כל הסחורה חוך עיר ווארשי בלי נוק והעדר
והוא לבדו נשא המכס הזה על חברתו, וישמח ויקבור במערות צורים
ובתחילות עפר אשר תחת ביתו, וחנשי הבית עבדו ואמחו, ולא ידעו
מאומה נזהר ונשמר לכל יגלה כי בא הסחורה בכל קורתו, ולא ידע ח"ס
את קבורתו :

וירי אתה שלשה וארבעה ימים ויבא הסוחר הערל אליו לשאול על
הסחורה, ויענהו עדן לא בא, כה הלך אליו בבקר בבקר לדעת
את שלום הסקורה, והוא כפה חלק עשה מדה, והתחלת משוכה היה
כמשוכה חדק, ואחר שבועות שנים כאשר האיק לו הערל, ויאמר אליו
מה אומר לאדוני את אשר יגובתי בא לי, כאשר העיק עגלה המלחה
הלכתי גם אני להורות להם הדרך אשר ילכו ואת המעשה אשר יעשו להביא
הסחורה חוך העיר, משרתי המכס עערוני כתרונני וילכדו אותי בקרית
ספר בעיר קסנה על הצבול ולקחו כל יגיעך, ומכת חייב הכוני ראש מה
המכות האלה בין ידי, והוצרתי להסרפס להם ברני כסף להמחוי, גם
את הנערים הוכו, וחמלטה רק אני לבדי להגיד לך כי עירוס אתה מכל
יגיעך, וכשקוע הערל את הבשורה הזאת וישפוק את כסיו וילך הלך
ובכה ובמסתרים תבכה נפשו, ירא להשמיע בתוך קולו לזעק על שברו,
מגורתו לכל יודע לשר המכס וחדב משאת אשמתו חמס ידוע, גם יאר לו
פן יפול ממדרגתו כי יגרע נאמנות בין הסוחרים, לכן שפה היה לפיו לא
יקרא שמו לא רוחמה, תואר פניו נהל כחמים ימימה, וילך במתת חסם
ובשורו עליו יבאב, ויוחל ח"ס הידוע עוד שבעה ימים עד אשר יקם מערת
והמית

והמים קול קריה לדממה, וילך שפי ליושב החנות וימחור לר' ... מק"ק ... את כל הסחורה אשר היה חללו קבור ולא נודע דבר, הנה הוקם מוזימת נבלתו אשר זמם כי בא בכפו, כל מערביו ועזבונו אשר אסף הערל בויעת אפו, עתה הוא ילא בכפו:

ידידי אחר רבע שנה ובעל החנות ר' ... מק"ק ... מצא פדיון הסחורה אשר קנה והיה תוך הסחורה כמה הכריכי בוך לבן והמה היו מין אשר נכל עיר ווארשי לא יעשו מקנה וקנין עמיהם דק הערל קזה (אשר עכרו איש הידוע) הוא סוחר אחד ואין שני, יען אשתו היא אשה חכמה לב בדיה מעשה מעשה רוקם על הבוץ לעשות חלנפת בד בלזורים נפלאים, פמורי לזים ופרחים מעשה לעושים, בשלל זבעים, אין אמן יכול לרקום כמעשה, ודקמותיה הובל למלך ושירים ביקרותיה (ברוב אולתו שנה איש בעל התרמית למה לא הזהיר אל הקונה לכל ימכור מאותו המין להערל אשר נפל במחמורו), ויבא ר' ... מק"ק ... אל הערל הנ"ל ויאמר אליו יש אחי מין סחורה אשר הגון לפטוך לקנות, ויאמר הערל הוליאס נא אליו ונדע, ויוליאס מאמתהתו ויראם, ויאמר הערל מאין כך המקנה והקנין הזה, ויאמר ר' ... כי אדם הכנעני מנעורי יש ויש כמה מיני סחורות, ויאמר הערל הלא בלעדי אין סוחר בכל עיר ווארשי עושה מ"מ בזה הסחורה, ועתה לא אניח עד כי תציד לי מי ילד כך את הלה, ור' ... לא ידע מנבלת איש הידוע, אך ירא להגיד לו בעבור כי היה קנה בפחות ורולה למכור ביותר, ומאין לגלות המוכר לכל נודע כמה ירויה, ויהי כראות ר' ... כי הערל פטם יאללהו ופעם ידבר אליו רכות ומאן להשיב אליו הסחורה, ויגיד לו כל לבו, ויאמר קניתי מן איש הידוע, וכשמוע הערל תשובתו, לירי דעיונו יגיל בקרבו ואמתו דעכה כפשתה לכה, ולפניו תרון דאכה.

דרי בולע בלע רע לביתו, הוי המרצה לא לו להחללל בעשרו, אם מערכות הללחתו משחקת לפניו ללכור בלר' די מחסורו, עוד עשהויותיו לא שאגט ובקרבו יפוס ארבו לסרוף טרף אדם לאספהו במחמורו, לבלע דעו בעושק לפשע עורו, הלא מבחית נפשו הוא יעשה, וחיל תמורתו אשר בלע יקיאנה, וכפים מעץ יענה.

וישם הערל עלות בלפשו ויעש כרה גדולה, וילו לנפריו ויאמר קדשו אחי בזבחי אשר אני עושה כל יודעי ומכירי, גם קדשו עלרה לבצל המכם הוא אדון הגדול היושב ראשונה במלכות על המכסים, ויעשו כלאר פיהו לזה ויביאו כל הקרואים אל האשמה, והמה לא ידעו לשמחה מה זו עושה, זממו יום הולדת הוא, או עוברי אורח העמו לביתו, ויהי המה אוכלים ושותים ומטיבים את לבם וכסבאם סבואים, ויאמר בעל.

בף ב

בעל המשתה לאדון בעל המכס דבר לי אליך השר, ויאמר אל מי מכולם
ויאמר אליך השר, ויקם מעל הכסא ויאמר מה ידעת דבר, וילכו אל עבר
הבית ויאמר בעל המשתה את חמאי אתי מוכיר היום, המלך קנף על
עבדיו המביאים סחורה מחוץ למדינה, אתי הוא אשר פיהו חריתי,
ועתה אתי לי כי נדמיתי, כי לקחתי כפלים ככל הסאתי, היות כסאתי
על תוהו כי איש עברי ילילני מיד הרואים והאורבים על הדרך לתור אחרי
אנשים המביאים את המקחות מחוץ למדינה, והוא בעלמו היה מתעתע
והאיש ההוא לא אותי מאס כי אם אותך מאס, יען פה בעיר יהי כך עריך
רצ ועלם, בעבור פרס אדומת פולין בחבל חולק גם אחר אשר האדמה
חולק במחיר, היו שרי אנשי פולין ממונים על כן המכסים, וזה ימים
מספר הסיל המלך איש ממקומו, ושם פחתי אנשי מדינת בראגדבורג
תחתם, האם תחת זאת לא ימס לבכס? לכן אם המשתמה תוקד גם, ועתה
באשר הביא איש יהודי הסחורה שלי מחוץ למדינה ונשתקע אליו, מדלגה
בדבר פן השרים אנשי פולין עם איש יהודי עשו שכם אחד ופשו בעקבה
למען האביר את עבדי בעלי המכס בראגדבורג להדפס ממלכס, והאם
הוא להם למלך כדברים האלה וילשיט כי אין השר שזה צנזר המלך וירדו
כל עבדיך השומרים וממעמדם יהרסם, גם עליך השר יעבור הכס
וימאסך מכהן לו, וטלו נכרתי בידך החרשתי, חמנס ידעתי כי לא
ידך עני כי אך מקרה הזמן הביא לנו איש עברי לנחק בנו והוא במרמה
לקח ברכתי והליבני ערום ועריה, היות הכרתי מין סחורה אשר אין איש
צפיר-ווארשא ימלא ידו צמ"מ זה דק אתי לבדי והמזכר קנה עם יתר
סחורה שלי מהאיש הבליעל המוכר אותי במחמת רשע, אתי לי על עבדי,
עשה אתה לי כסוב בעיניך ואפול בידך ואל אפול ביד איש עברי, ככל
הדברים האלה וככל החזיון הזה כן דבר הערל בעל המשתה אל שר בעל
המכס בחלקלקות לשונו, דבר דבור על אופניו, וכשמוע האדון דבריו
וינחם אותו וידבר על לבו ויאמר אל תירא אנכי מן לך, ועל אשר פחד
לנכך על אודותי פן יתירוני ממקומי ואני אל תדאג, וילו השר לקרוא
לשניהם לאיש הידוע ולבעל החנות, ויבואו ויעמדו יחד, ויאמר השר
לבעל החנות ... ענה כי מתי קנית הסחורה וירא באלכסו על איש הידוע
ויאמר השר החליפו הממט, ויאמר ... אחת דברתי ולא אשנה, וילווהו
להראות הרשימה, גם הערל הוציא הרשימה שלו, ומלאו כתוב מספר
מיני סחורות ומספר האמות מכון בשתי רשימות שוים.

ברוח קדים עזה יחצוט בשיבולת מי נהר עטומים ושאוץ הקנף על פני
המים ירעש ירעש בקול עזה כן נתן האדון בעל המכס שאון לקולו
על האיש הידוע לאמר אתה עברת את המלך, והובשת היום את שני כל
עבדי המלך שומרי המכס, יעקרך ועמי ואפי היום הזה, הנה עבדי
ממלתי

מעללו מרמיתו ונבלתו , היה מתג זרסן לבלום עדיו , תוארו קדרו ופניו חוזרו ואין מענה .

וכה משפטו האחרון , שלם שלם בעד כל הסחורה מספר כל ר"ס ישלם ר"ע וחלי ר"ס , ולהערל בעל הסחורה אין לו חטא משפט מעות כי היהודי השיא אותו וזון ושבע אותו בדברים בעבור להעלהו בחכה כאשר ימיד ויגיד עקב מוימתו הרע , אף לאסרהו באויקים ולהביאה אל עופל ובוחן ולהאכילו לחם לחץ ומים לחץ , ובכוב כל כופר אשר פזר כל משנת מרכו פסדו מן המאסר (במורשי אסבון נדקת הערל לא הילנו מיד עשקו , אם לא ליד האדון תקע אשכר , כי קסם על שפתי אדונים לכל הפסל יסו משפטם , אולם היושר והמנהג שניהם נמודים היו לו עזר בלרם כי טובים שנים מן האחד לשפוט בישר להלדיק הלידיק ולהרשיע את הרשע) , ידל מאור ולא נשאר לו מאום , והולך ערום משופי שם , הגה כל ידעיו חלפני' בלחש בשער בתרומי קרת טובע בראשו שער נחוב ועל מרקו גלומי חשי וקנה סוף בידו ממנו ילא כפתור כסף במליל , ונמלי תחש סוגר בחשים מכסף גבחר , עתה הכובע בראשו מרוסה שער , לא נכר אם היה מליים , או מאחיים ואיים , על דברתי אם בעפר יתפלש אעמיק שאלה , אם אביה למעלה , ובגדי גופו קרועים , ומקל לבנה בעלם אדום בנה עליו ציון לספארת , ונעלים מחולאים קשורים ביתרים , בכל יום להסותרים המכירים מקדם הוא בא להשפחות לאנדרת כסף , מאין יהיה לו כחם ערך מועד פזר לשלם בעד הסחורה ולמלא ספק גם לפרי , ולהמים אסורים ממנו , בלא אם גם דלה דלה מן מעין יכזבו מימיו , ואחר גלומי מעשהו ומעמדו , אל יענה אל דברי שקר היועלים אותו ברשע פן יפול ברשעו , וינחם באחריתו :

דברי שארו הדבוק מלח הזכ"ד ב"ך .

קד

איש אחד נר בעיר אחת ושמע כי בעיר מולדתו השכנים שהיה לו מקדם עושים בעברה דון , לבנות על הקרקע שלו על פי תקיפות האדון , והעיר בהם שלא יגרו מדון .

לכבוד מוחותני הרבני המופלג החריף מוה' ...
ולגיסו ברומה לו הרבני החריף מוה' ...

הן זה רבות בשנים פוזבת את ביתי נעשתי את נחלתי ביד אחותי אלמנה,
ואחרי שנים כמה להט להבה ואש לא נופח מתלקחת בק"ק ... והעל
משאת עשן וכליל העיר שמים לרום ועל הארץ מתחת ערה עד היסוד זה
וספו בתיים רבים וגשירת שואה מאין יושב, ועתה אלוף עירם פיהו לזה
לעשרה אנשים ראשי העיר אשר היה להם מקדש בתיים בשוק המה יבנו
בתי חומר, ולא יחטבו עלים מן היערים לבנות בתיים בשוק רק בית
אבנים יחוו עשרת הבתים חומר, וגם אתם כאלה מהם מעשרה אנשים,
והנה מאז מקדש היה בתי אלל ביתם ומוזותם אלל מוזותי והקיר ביני
וצניניהם, וזה המול דבר לאט עמי כי נשאת לבכם להרחיב משכנותיכם
להבליע הקרקע שלי, והכיתי כפי על בלעכם שומו שמים על זאת, הוי
בוגה ביתו בלא נדק, הוי משכימי קום מאחרי שבת בבית המדרש ופארס
חבוס עליכם עד גכון היום וראשם יריפו באגמון, ותדמייתם יעלה על עד
שמי מעון, הלא אף אתם גרתי בעיר אחרת נחתי לעירם מדה בלו והלך מיום
עוזבתי את ביתי עד היתה לשרפת מאכולת אש, ואם עתה מטה ידי ונפלה
מדרגתי הלא תהיה צרעתי, שברי לה להבליג אותי, ועתה למה תתגרו
ברע, פן תטעו ברוק השומעים שמורות האלה ועולתם, ומספד בית
אלל יקה חפס עמדתם, והנה חרתי בלבי לדעת על מי משענת במחונם
לבלע רעכם בעושק, רחש לבי כי פיימכם על חותנם שהוא יהיה לפזר
ותומן ישעיות לחו, עוד שמו במחונם על שר עירם בגאון עוון יהיה להם
למנן ולמחסה, אך ארוך הגבר אשר שם בשר ודורעו, וגם לא לעולם
חוצץ, ואם עתה יעוון בהמות ובעה ברוב עשרו, יבא יום לקראתו ויהי כמוני,
גם עליו ישבור הכוס בגידת החמן ואראה שחרערת, והיה החוטן
לנעורת.

הלא גולה הזנח חריצת משפט אחאב כי נפל ברשת, על כי ירד כרם
גבות לרשת אף אתם שמתם במחני מועקה, כי אתם קובעים
אותי בחוקה, לבן העידותי בכם על הקרקע שלי לא יתפאר החולב על
הגרזן ולא תשחית את ענה, לנדוח עליו גרזן, ולא תניף עליו ברזל לבנות
בגינים, הן מעלים או מלפטים, ולא יפסלו הגבילים אבנים, ולא יבואו לחפור
את הארץ לירות אבן למוסדות אבן לפגה, ומי אשר יבנה בית בנכורו
ייסדנה, אבן אם יקנו ממני במחיר כאשר יערבו אבנים מבינים, אז
הנקה ינקו מאלתי, ואלוה את ברכתי.

מנתי הכותב בפקודת הרבני מוה' וכו', הוצ"ד כ"ך

לחוס

קה

לחות דעת כי המרחצאות של חמין כל אחד
ירפא חלי המיועד אליו לאיזה תחלואים יהיה
לו עוזר , ולאיזה חלאים לא יגהה מזור .

לבבד אהו' מחו' הרבני המופלא חכם השלם מוה' ...

הגיעני אגרותיו אשר חלה פני להעיר לזנו. אם הרבני מוה' ... שהוא
איש מכאובות אם גהה מזורו בק"ק טיפליץ , כי זה חלי שנה
היה הולך ונפגע לשם לרחוץ באמנה ופרפר נהרות איתן אשר שם , ועד
בה לא נודע אם דן דינו למזור , הגה הקרתי ודרשתי מאנשים הנגזרים
זהמזכרים חשם , והמה ענו כי לריק יגיעו רפואות תעלה אף לו ,
היה כמו אכזב מים לא נאמנו , ולא על המחלה לבדו עותה המרחץ הזה ,
הן מקלוי ארץ ואיים רחוקים אנשים מרוב אדם באים איש איש אשר ידע
נגע לבדו , ידוע חולי ומכאובו , לרחוץ בק"ק הג"ל במי בריכה וטעלה ,
למלא תרופה ותעלה , ושבו בתחלת נכונה כי לא לעזר ולא תועלה ,
איש אחד מאלה מגאלי אשר עלה מן הרחלה וירפא המים וישוב לאיתנו
הראשון , וכל זה בעבור הבריכה אחת היא לך , האם מקוה מים או
מעין השופה כולם רופאים לכל תחלואות , יש ויש רבה מהרבה אך לא
כל הבריכות פרי תרופתם יסחו ז"א , יש אשר מן גו יגרשו תלאת הנוף
ורחץ בשדרים במים וטהר , ויש מקורות אם שבר על שבר נקרה יחד יודבקו ,
זאלה על הבריכה ירחלו אשר פלע חבורה מכה עריה רפא ירפא , עוד
במלא בחרות מים לפקוח עינים עורות ואזנים חרשים , ואיזה בריכות
אשר יעלה לרובם אם נסכרו מעינות המעים ויסגור על איש ולא יפתח בו
חורב אל מעים ויבשו דמו בו , ולא יוכל נקיון רפא ורקי מקרבו , ויש
מעטות אשר מימיהם יגיע תעלה אם הוא במחלה מעין והנה המעים
מפכים ורר בשדר מדמו , ובאלה רבים , אך בנתיבות לא ידעו ידרכו ,
בשו מעטותם לא ידעו כי רפואתם שם ולא בק"ק טיפליץ , כן האיש המדובר
בו עשיתי חוזה עמו בעברו פה דרך קהילתינו אז יעלה עליו עיני לשרוך
דרכו לק"ק אוכין יסן , באמרי כי שם תרפאו במה אנשים אשר עתה גם
אתה חלית במוס , ולא אבה שמוע אלי והלך בשרירות לבו לק"ק טיפליץ ,
ואם עד בה לא סיה מחליו אשר היה אדם האביב בו כל חלי ירפא , ועתה
בלה קץ ודגלי הסתיו איומה , מי יודע עד אן ישמהמה ,
דברי מסתמו וא"ג הכותב כל שורש דבר הדבוק מאח , הוצ"ד ב"ך .
להשיא

קו

להשיא ליודעי ומכירי להיות נאמן אצל הרב הנגיד הידוע כי
הוא איש בריתו, ואם ישען אל בינתו ויטאן ינחם באחריתו •

לכבוד אהובי הרבני המושלם במעלות מהו"ר •

הן גולה אזני ה"ה הרבני מהו' ... היה רוצה להפקידו על סגל מ"זמ
שלו על חשב שני שנים להיות על פיו יצואו כל מקנה וקנין, והוא
כתן כתף סוררת, באמרו לא כי לשנים רבים ולעתים רחוקות יתקשר
עמו, למען יבטח להחיות ולכלכל בני ביתו עת כביר בטח ושאלן בלי חת,
ובעבור זאת נתקו מיתרי ההקשרות כי מאסך מכהן לו, מאד שנה בזה,
הידעה עת לדת יוס ומה יתקשר מעדנות מערכתו לו, הלא בן אדם הדשים
לבקרים יפקידו ולצמחים יבחנוני אולי בחנונו כזהב ילא וחוזי הללחתו יפרה
ישע וימשול במכמנים ואין קלה לתכונה, הן כהלך ורש הלמוד לשך דרכו
בארץ לא לו לקבץ קבוצת כסף ובידו מכתב הרשום קורות הכורת וסבות
אשר השתרגו עליו, ובהראות המכתב בין מרוכסי איש כפעם בפעם,
ינתר לבתרים מפלי הקמטים, יוסיף שנית ידו לכתוב על הגליון למען לא
יקרע ולא יחל עוד לשנים, ולבו לא נכון עמו ולא יבטיח כי יניח הללחתו
בזמן מועד, וחושף מים ישבר מוסות עץ העמוס על כתפו ויעש תחתיהן
מוסות ברזל למען יעמוד ימים רבים, והוא בטח על שקר ולא ישים
על לבו אולי ירומם קרן ישועתו ויארכו בדי הללחתו ולא יראו ראשי בדי
עניות החולה, כן פרי מעללו יסוה אליהם, ענה בי מי יעץ לפסות
בסמיפי וחזיונות שוא לדאוג מחלי הזמן הבא למועד מועדים הלא החלים
ממנו והלאה, פן אז פקודה כל אדם יפקד עליו יאמרו איה, או אולי
יאבד כן משערו שפעת גמלים יבטחו בכרי מדין ועיפה בולם משבא יביאו
זהב, כל זמן קדר יקבלו אליו, ואחרים יהיו מאכלי פת בנו וישאלו
למאים חלו, ועתה על מי בטח ברוב גאונו להשקש דבריו עם הנגיד
הנ"ל, הלא כספה שרשו ואין מעין להשקוהם, הציג גל לי מה יש לו
בבית אסוך שמן או מעט קמח כבד הלא ביתו בוקק, הבוקר אור עולליו
שאלו לחם ופורש אין להם, יאכלו בדי עזרו, ואין כהה לשברו, כי הוא
משיגם השליך טרפס והוא היה בעוכרם, לכן חכה לעצתי ירבה רעים
לאים הנ"ל אולי יוכל הועיל אולי יערוך להושיבו על כנו כאות נפשו על
שתי שנים, פן בלבו יבין שלא יוכל להפוט מכלו כאשר זמם, האם ידמה
כי זולתו אדם אין לעבוד עבודתו במקנה וקנין כמוהו, הן רבים יחלו
סני

פני נדיב העגיד הנ"ל לספחם אל אחת הכהנות והמה תלואים לתשובתו ,
ואם הוא יכניע לעומתו , ביתר שאת יפקיד אותו מאיש אחר כי הוא קוב
לו מעשרה , בשם כבר ימים עברו אשר היה עומד אללו ולא היה רע
לפניו , ודי בזה .

מנאי הונ"ד ב"ך מק"ק בראד .

ק

אגרת בשורה ודי הרה , כי אחותי הרה וגם ילדה .

לאהובי גיסי הרב הגיד הקצין י"א חכם וסופר מוה' ...

לך פת בשורה היום , היות אחתי היא אחותו תחיה הרה וגם ילדה
תלואים , בראשונה המליטה זכר ואחר ילדה בת , שניהם יפים
במאד בריאים ועלומים , ובעת ישיבה על המשבר לא בא חבל לה ופנים
נשמים , כי נעשו חבלים בלי החזקה חיל כיוולדה וחבלים נפלו לה בנשימים ,
וככה לא כחה עפה , ומעתה ארים ימיני ושמאלי לחיי עולם להיות
משפט הילד הטלד לי הוא יגדל ויתן המערה על שבתו ועל דרכיו יגיע אור
מלכותו עד זקנתו ואזכה לראות יום חתונתו , גם ה' יתן הטוב להוילא
חזרות בתי שמרנה ותגדל ותבא בעדי עדים , ואזכה לקשר אותה
במעלות ההנאים עם איש שוע ועם בחור בעוב דואי בהלכה פי שנים ,
ולראות בכבוד חופתה במחולת מתנים , אחת .

והנה פתה שלחתי אליך עגלה יפיפיה ואלעתור לך לבא הוא ואשתו על
המסעה להתעלם אתכם , ואל יאמר כואש לא אלך , היות זה חלי
שה גם אתה בדם בריתך שלחת עתירתך אלי לבא אליך אל המסעה , ואז
המון המלכות חוסף על ראשי , והיה דברו יקר בעיני ושמתי אחר הדלת
המזוזה כל המון חפלי אשר בתרוני ובחתי אלך , לעומת כן עתה אביט
במכוני , לבוא אלי גם אתם לשעשעוני , ומה ראיתם עשיתי מהרו
עשו כמוני .

עוד זאת אבקש מידכם , היות אתה ידעת כי עירי אשר אני גר בה
הלא מלצר היא ואין ידי העבדים משתים לזכות שור מריאה ,
רק פרות רשות מראה בשלם כהם משמן דבקה עלמס לבשרם , האקרב
לפחיתים ונגידים היושבים בראשי הקרואים בשר פגול , וכי אני פסח
ומלה האין רע הלא יאמרו הנה מתללה ושולחני מנואל הוא ופחתו אותי ,
לא כן עבתי עירו המה שורים וזכו ואיש מהם כי יקרב לזכות בהמה שמן
חלקו

חלקו, עמו ורועו כשר משור חזום, ע"כ כבואך הלוט עדין כל נער
תביא, כל נחש טוב ירך וכסף הנמלא בעירך והמחיר חשיב לך במציב.

גם אחלה פנך להיות יציא דאך וכל מכר הנריכים לבשלם, בשמים
וכרכום ולמקוי ענבים, יען עתה פה אשר הנחלים כי כן הוק מקץ
שלש שנים חנשים ישכרו מןשר העיר להליב ידם בקהר ועל סיהם יהיה מורכ
אל מימיה כי המים מוגרים במורד. ואז המה ילכו לדייגים רבים ודגום,
פעם אם יהיה הדגה הרבה מאד ימלאו און, ועתה לעקה משער הדגים
כי מתו הדגים אשר ביאור מכמה סבות, והנה עירו מקום טהרים יאורים
ואת עהרותיו הולך בשמן ואבקש ממון שתעמד על הילך ודבקת דגת
יאורך וימן דג גדול את ישסף אותו יבחר ממנו ע"ו חסיכות לעבר אחד הם
שלשים משני עבריהם ואשלם כאשר פיו יקבנו.

מגלי הזכ"ר ז"ך -

קח

לבשר הצרפתים לכדו עיר דאנציג ברוב כח ואמיץ אנשים, וגם עתה
היא רובלת עמים כמאז ולפנים. כחכי איש גדורים חבר קונים.

לכבוד אהובי מכירי הרב הנגיד והחרף
הקצין המפורסם מושלם במעלות מזה ...

הגיעני אחרותיו אשר הפליר כי להודיעו אם לכדו הצרפתים את העיר
רוכלת דאנציג היושבת על מצואות הים מחד אחד, ומלד השני
יאורים סביב לה, למען דפת היך לנעות במקנה וקנין שלו, הנה אולי
את יד הגדולה והחזקה אשר פשה לרפת, היות בבא שר לבא לצור העיר
בנה דיק ושפך סוללה והוכן הסוכך, וירה להעיר אפר שריפה ורשפי אש
ומחי קבלו נתן בחומותיה ונתן בתים ספונים, ושר הצבא פרייסן גם הוא
לעומת עריו בנשק יבער אש, פה היה אלה לאלה יורו כדורי ברזל ועופרת
מכלי נשק הגדול אשר על אופנים יסבו בלכתם ומקול נקישת הדעם ירצשו
מגרשות ובני רשף יגביהו עוף ועל ראשם יחול ופול מהם רב מזה ומזה,
ולא אבה לסגור את העיר כי היה לחם וחלב חמה בלי די ולעוד ולכפן
ישחק, אך מה' היתה תבוסת פרייסן, והיה צהירות במלור חמשה שבועות
אפס מחיל פרייסן אפר שריפה וכדורי ברזל להגותן עליהם אש עכרשו
ולא

ולא מלאו אנשי חיל ידיהם , ושלח שר צבא העיר לשר צבא הצרפת חסגיר
את העיר בידך , אך שלשה אנכי נועל עליך , (א) עתה אם חילי לשלום
יבואו לא תתפסם חיים לשבויים , (ב) עשרים עגלות טעונות עם מטמוני
מסחר רוחמו ט"ו סוסים לכל עגלה ואליך ומן העיר בעת , (ג) גם את
השלח והנשק אקח בלאתי את העיר , ויען שר צבא הצרפת כל אשר שלהת
בראשונה העשה , והדבר הזה לא אוכל לעשות אל אנשי חילך להפסי
אשלחם ולימים אחדים עד יבואו למקום מגמתם אתן להם לידה , גם תוכל
שאת ולהוליך מן העיר עשרים עגלות טעונות , אך כל כלי יוצר עליך לא
יוכל להוליך מן העיר חיה כל זמן הן חגית או חרב מזומדה או הנשק
אשר היא עולה מוקדה , כולם איש שלחו בידו לבית השלח שם ידי אדם ,
לכל הזונות יתנו דה .

ויהי כאשר הניק לו כי יום ולילה לא יחסו רעש הנשק מצרפתים , והוא
יושב בדד וידום , אז הסגיר את העיר דאנליג וכבוא הצרפתים
ויצבירו קול אל ירים איש ידו ורגלו ואל יזיד צפוי למרות כבודו עובר אורח
או תושב כנקלה כנכבד יתנו יקר , ואיש אשר יזיד להרע או במשפטו
ירשיע , ועתה שקט ושלום אם תלך בין כרכב המערכה ותשיט לראשך
עטרת פז אין פולה פה ומלפף , גם בתגרת המלחמה שמות ושאלך את
הערים מגור מסביב ונלדו ערים מאין יושב וספו בתים רבים על בן לא
ידרכו קונה על מפתח הערים האלה וחל להיות אורח , עתה עוד נטעו
נעשים והערים הנשמות תשובון לקדמתן , וקול קריה הומה מרוב אנשים
התביאים את המקחות למכור ולסחור בדרך , ואחר הודיעי כל זאת לא
יעלה מורד ויוכל לנהג המ"מ כמלא כי עתה אין צוה ואין פחד , והבנעני
עו בדרך .

דברי הכותב בפקודת יודעו ומכירו המתגורר בין להקת הסוחרים
להמליא סדיון בהביאו רכולתם , או כי יקנו על ידו יאספו כניעתם ,
ואב ואלף הכהן בוכר מבראד יל"ו .

ק

אפתחה במשל פי ליודעי ומכירי כי מגידל ארבה , בשמע
הצלחתו היגונה דעכו כפשתה כבה , ולפני הדוך דאבה :

איש באנשים , הבם חרשים , לא עממוהו
ארוים וברושים ה"ה ש"ב הרב הנאון ג"י ע"ה
מוה"ר שלמה ג"י אב"ד דק"ק לונדון .

בה גימל . ה .

הן עת הגשילו האשכלות בכרם חמר, או היין תוך היקבים בפרדות
מראהו עכור מהול בקובעת, וגם עת נלני גרנרים נראה בראשי
שבלים עוד מעט ובה עת הקליר להם, או ערסות אשר תוך הסגל תבנה
ביתר שאת, כל זה בא כי ההבל האויר והרוח אשר שבו ישע לענבי הכרם
בעודם בזמורה, ולתבואות אדמה בעודם במלילות בגמר בשולס, בא
הרוח ויפוח אל היין אשר תוך היקבים להיות בלול בשמרים כמו שהיו
באני הכרם טרם הדורכים עמו עליו הידד, אך בעודם בזמורה לא נראה
השמרים בעליל כי כל ענב וענב מלא יין והקרום אשר סביב להם לא
ומזוק ואין השמרים ידים לנוס הנה והנה, ועתה תוך היקבים בפרדות
יהיה להם הדוחה בכל שנה ושנה יזכך כי עכירת וכודד השמרים ירד מסה
מטה, וכאשר עת הזמיר הגיע האויר והרוח יתעורר הקלף ויאללנהו
להעלות על צמתי היין, גם השאור תוך הטנא ישגא ותבנה כלאר יראה
בראש השבלים בגמר בשולס טרם יעלה עליהם הכורת קלירת הקולר,
אולם או רעוביהם איננו נכרים כי הקמח הנזר בקרום נקלונס ואין כח
להגביה עוף להעלות אבנצטות ועתה בעת הקליר עין צטין נראה כי
מהבל הרוח או גדול יותר מאד ירתית ההלק, כי הטנא רחב לא מוזק

הנה כן רוח אדם העולה למעלה, אם לבבות בני אדם כלולת אהבהם
יכונו יחד, כאשר אל מי מהם ילמיה ישועה ישגיב השמחה בלב
רעהו כמוהו, ככה קרה לי אני אהבו זה ימים או עשור יגיל לבי בקרבי
ולא ידעתי שמחה מה זו עושה והתבוננתי על מקומי אולי הרווחתי מספר
מה ואיננה, כי השתכרתי אל לרור נקוב, ואפן כה וכה בשאר עסקי
לשעשעני ואין, והנה חדי עמדי בין מרוכסי איש לשוח מקורות הזמן
להיות מצימת הדאגות, ואומר אל אחד בין העומדים האלה האם לכה אין
בשורה מולאת, ויען ויאמר הנם בשורה בפי היות הרב הגאון מוה' שלמה
אב"ד ק"ק פרעמינלי הוא הגבר הוקס על... כי נתקבל בק"ק לונדין להיות
נשיא ראש, משך כל ימי נצחו ושם ישב על כס הרבנות, וכשמעי זאת
לפני תדוך דאבה יען בהיות בק"ק ברלין, או הוא גם הוא נתארח אלל
אביו הגאון ז"ל אב"ד ק"ק ברלין, שם ראיתי ענות לדקו כי קרצני בזרועו,
והנה מן אז עד כה כמה רגעים רגעו, וכמה שעות שמו, כמה ימים
נזעכו, כמה שבועות נזו ולכרו, כמה חליפות חדשים חדשו, כמה שנים
שנו ושלשו, הן כלם נקבלו באו למחוק ולמחות רשמי הזכרון, אולם לא
עלי יעצור טגש לעכור מורשי זכרוני, כי תוך לבי שמתי סלה משכן לו
ולא נשה ממני אהבתו, ועדין החיבה בקרבי יחובא, ועת כי יקרו
עוצרי אורה והמה משוט בארץ עגלאנד אדרוש שאננו, ומעתה פרץ

יד לה' להיות גם מן הוא והלאה יפליא ה' חסדו עמו וישגה אחריתו ;
ותרם גדולתו , כל ימי חלדו חלקו ביהים .
מחני ש"ב הדבק מאח , הו"ד ב"ך מזרח ינ"ז .

קי

דברי אגרת הזאת אינה אגרת שלומים , אך דברי
ענומים , יענאודיע כי אביהם הוטבע במי נהר עצומים

אל האחים אחים צמודים , יעירו אנם בלמודם
היה מזה' יי ומה' יי :

הן . מאז ומעולם אשר באר פי בלי הנחת אנשים לנלות אנם מסבתם ,
אם יעלה הכרת עליהם מתפוכות הזמן והמה לא ידעו כי הפך
עליהם המון ים בלהות , ולהיות אני קול פחדים אשמיט אליהם , ושאתי
תבעת אותם , לא הסכנתי לעשות כן , אך עתה לעזור במילין לא אוכל ,
ואם בפושק שפתי יהיה להם מחיתה , וכסף חשקם יהיה להם לחרדה ,
אחר כך ילחמי תודה .

וזאת , הקורות אשר קרה ויהי נכסוע . אביכם עם שלשה מרשים בסגלה
אחת מעיר רובלת ברעסלא . מדי עברם על נהר ווייביל הן מן
חי-סבת עד ך"ח אדר היה קרום הקרח נורא ועבה והמשאות החלו
לפלות על במתי פז ועגלות סעונית נסעו באין כושל , ומן ך"ח אדר
והלאה נרפים הם נרפים וקרום הקרח הקפאון דקו , מוער מוער ימאסו
במו מים , ושערי הנהרות נפתחו והחל נמוג והולכ גולתה גולת מים על
הגליות הקרח והקפאון , אולם עוד נראה על השלג חרותי הגלגלים
המסות פרסת סוסים אשר גזו ועברו מימי שלשום , ואנשי העיר הניאו
לחם באחרם עתה המים מפכים זהקרח דק על דק לא תוכלו להעביר ,
הנה נתנו כהן סוררת ויעפילו להעלות על הנהר , יען מאם העם הזה
לחמי השלוח ההולכים לאט דמו וזממו כי המים מי אפסים המה ותחת
המים עוד הקרח חזק כחזו אז כחו עתה לנאת ולבא עליו , והנה כאשר
ספיק העגלה המלאה עם אביכם ועם אנשים אחוזת מרעהו , ויהי כאשר
יחברו אופנים בלכתם כבואם באם הדרך בחיק הנהר עלי קרח עלי קרח
והנה הגלגל את קרום הקרח וגאו המים נחל אשר לא יעבר וירדו במולת
דמי תהום יתלכדו , ואחד מלהקתם זרועו משלה לו לשוע ויהיה כאשר
יפרש

יפרס השוחה לשחות עם ארבת ידו להתור אל היבשה להליל גפשו וירד
מפה, יטן בגדיו בגדו בו, הן המה היו בעוכרו כי נדור מים בשמלה
והכבד עליו תומר מים רבים, זאת היה סבת מותו, כי טבעו שלמותו.

עדרים מגורי סביב הנהר כולם בחכה עלו ונכסו בסירות דוגה להלילם
ובתוחלת נכזה ישובו לא על, והיה ביום מחר גדול יותר
מאל דלקו המלחים אחריהם עוד הפעם ומלאו אותם בין בילה קנה וגומא
אשר גרשו שם שכולת מים הזדוגים ונתנו הח"ק לחוזת קבר בתוכם ונשאר
עוד שני עגלות עם מערבם ועזבונם והח"ק יעקבו ת"י לתת להם ד'
מאות ר"ע וישמרו עד עת בואם הנה, ע"כ אנכי חזון הרביתי מכל המקרה
ולמערכת שלחתי באגלה שליה לעשות לכל כבד, ושבעת ימים אחיל עד
בואם הלום כאשר יתמו ימי אבל, ומדי אחממה פה ולבר סין לי עם
אדם ואין לי מכיר ומי אתי מי למות חפזי ולדבר דבר, לכן בגללכם לין
בניתי על קבר אביכם.

דברי הכותב בפקודת בעל דודתם, ואב כהן בוכנר מבראד.

קיא

על אודות אשר הקיפה הזעקה, כי גנבים עשו החנות של איש
אחד בוקה, ועתה יעיר לו אוזן כי בעיר של רום מעלתו קנה
איש הידוע הגנבה הזאת, והנה גפשו של בעל הגנבה שוקקה-
להיות להקונה למכשול ולפוקה, וייסרו למשפ' ונקה לא ינקה.

לכבוד אהובי גיסי הרב החריף סופר מהר מליץ הגדול מוה' יי

הן מלא בלפני גילה אונז מהגנבה הנגנב ממני, ועתה חף אני במו פי
אפרוט סמנים אולי ממנו פרי הטובה אמלא, היות נגנב אללי
חמשים כלי מקשרת המעשנים תוכו מרפי למה הנקרא (מאבק) או (סיסון),
(יען מקדם הביאו העלה הזאת משני איים האלה ה' נקרא מאבק והב'
נקרא סיסון), ואנשים אשר יעשו כוונים לקצר ימלאו כלי מקשרתם שלה
עוף הנחות לנחיתם, גם נשך בהם ברוח, ומחוריו ילא עשן כדוד נפות,
והעלה הזאת העלה להיות פוטר מעים לנרש רפס ויוליא הפרשחנה גם אם
הוכחו במכאוב בחזה התופה, והיה עליה לתרופה.

הנה

הנה שלשים מהם מאבני מי הים, ראשית בריאתן כאשר ירמיהו ה' כסיר יסום כמרקחה את אבני צופות והקנף על פני המים, ולא נתקפה ונקפה הקנף כתומם, מסבה הוצת עורה אבן דומה, והיה תולדותם מהים בגדול, משם יסעו אלה אבנים יקרות, לפשות כלי מקטרת והמה מוצאות מארץ סוגרתה, והאבן הזאת ממוצעת בין דומה ללומה, היות אבנים אחרים ירדו במולה לרכיות יסוד ופני תהום יתלכדו, לא כן אס' ידו אבנים האלה תוך מולה אף אם שפעת מים תכסם והמה כאבן מים ופתאלו, ומים עליהם גלו, התהום אומר לא כי הוא, כי המה לפים תוך המים ועד כיבוד לא צלו.

ועשרים מהם מאבנים ממוצעי האדמה ונלקט עפר למותק ותחכים בבבבן במיני סמים שונים עד יוציא כלי למעשהו, המוצאים ממחוז זאקסן, מכסם כולם יסגלה ה' מאות ר"ע, ובהוסס יש אחד אבן שני מובחר מכולם מתנוסס בערכו עשרים ר"ע מחירו, בי כליל הוא גהדרו, הנה כל אלה כלי המקטרת יש מהם אשר ידות קדומות ויש מהם החזקות, אלה אשר יקחו מאבני מקום הים, קנה חליל יש בצבסטיף סלע אסו"ס ותקוע חוכה הן המה הקדומות, ואלה היוקס ויוקו כפלך זאקסין וידומם שקוע תוך הקנה חלול המה ההריות, ועליהם משוח בשער פני הכשר, ויש מהם מזויר עליהם לפאר ולנחות פני אדם מעשה לעמשים ולפישות, ולכלם את שם האומן בלתיית אשכנז שם שורה נכמן.

וארצרי הודיעו כל הסימנים באר היטב, וכעת יסיר לי ארון כי הנגנים מכרו כל הנגינה לשוחרי עירו במסת מעט מועיר לא כביר, אחלה פניו להיות יסלח על כבודו והוא בעלמו ילך אל חתן דודו היות עתה הוא ראש וגניד אשר מנו ופקדו אותי עפסר בעירו, וכולם חלים מפניו וסרים למשמעתו, לספר לו כל הקורות מן הנגינה ומן הסימנים כמה שנאמר למעלה ראש, ומן מחיר המכירה הלא מוער היא, ובחוק יד יוציא מן הקונים, וכעת בואו אליו להציע דבריו להעמים עליו עול טרדה על אודותי יקח מועד מישור עת הוא שקט ושאלן ואין איש מאנשי הבית שם בבית והטרדה ממנו נשע וגולה, אז יחרץ בחריצת לשונו לכלכל דבריו במשפט, והיה כי טרוד ופרקת עולו מעל לוארו שפה יהיה לפיו לא יקרא להקונים לגלות מזה, פן יתמהמה עת מה יחביאון הנגינה ויחידו חתם לשונם לאחר לא ידענו, הן מאוית נפשי להיות במחשך מעשהו לבא עליהם פתאום תוך החנות חיש מהר בלי ידיעתם אז בעיניו יראה ילכדו עין כי כהם דברי ואללם כל הנגינה, והיה כי יבצע מעשהו על נכון גם אזי אמלא הפנתו וזהה שוקד על דברו לעשות ובל חפלו אשלים, דברי רכותה בפקודת גיבו ממני זאב בהן צובגר מבראד יצו.

אמר

אמר ואז כהן בוכנר, אל יפלא בעיניו אשר עליתי על במתי המליצה
באגרת הזאת בשבט יתר לשון לשוני כי פתח עין קצורת העולה
על מוקדה מהעלה נידף הנקרא טאבאק היא ארוכה אם עליר במעיי"ם
סגור ואין שותח, ממנה יגבה מזור ומהר לזוהר לקפחה, וברבות שפתי
עשיתי מהזה מול מצוה לפאר העלה הזאת בשם הוא העלה לזוהר, גם
הנפתי ידי בעים, לכתוב מאבן דומם הכתוהו מקנף על פני המים, גם
דבר שפתים אך למחסור אשר בידי מלאתי לאמר מן בלי מקשרת מעשה
ידי יוצר, כי קולם נחמו בתור בוטרה וכאופה יאשה בנקת עפר מאדמה,
כל אלה לא לעזר ולא להועיל, להליל הגניבה ולא מופת לחזק הסימנים,
הנה גם בעיני יפלא אך ייסו שכור שברני בכסף מלא לכתוב אליו אגרת
הזאת, ומפיו יקרא הדברים האלה בלשון אשבת ואני כותב בדיו בלשון
עברי, ושאלתיו למהלי עלימו אפיף מלתי להג הרבה מבלי לו, ויען
אלי מדפתי כי גיסי מבעלי חכמת המבטא ומבעלי ההגיון כפלגיו מים גליון,
וכוא באחד מגדולי בעלי הלשון אשר בדורו ולמען ירוה נחת פקדתיך
להרחיב פיך לבטא בשפתים להיטב המליצה, ואם תמאן ותאמר מואש
יאמרו מבלי יכולת לכלכל במשפט המליצה בדברים האלה, יען כי
הענינים האלה אינם נמלאים בתנ"ך, והוצרך לבטא בלשון מושאל,
ולא כל אחד יתחכם בזה, לכן אמה ואז בוכנר התחזק וסבי לאיש,
ובשמעי אמרו כי לאמו כן, יקרה בעיני מזוהו ופקידתו שמהר דוחי,
וכאשר פיו יקבט ידו הדה, וכל אשר עבר זהה עיני ידי יסדה,
ממני ואז כהן בוכנר מבראך יל"ז.

קיב

אמשול משלעם התנינים הגדולים בולעים דגים
קטנים, כן ירחוק מחבירו אשר שפתיו חצי
שנונים, וכפעם בפעם מבקש עליו האונים.

לכבוד אהובי שארי ומאמירי, יודעי ומבירי, חרד
אל דברי, הוא הרבני המושלם במעלות מדה...

הן מאז שגבה הפליאה, היות התנין הגדול הרוצח תוך יאורי בארצות
זיר הלפון היא ארץ עיפתה הנקרא (גרולאנד), גם שם יהיה הדגה
רבה מאד לא יספר מרוב והמה קלרי קומה ורת ארכס אשר עתה מן גו
צליהם

בליהם יגרושו גם הם ימו שם אחד להגיה ממקומם , כי פה בארץ מולדתם תלכו-מיושב ולא נשא אותם הים לשבת יחד , לכן שלימים וכן רבים ננוזו ועבר יהפדרו אלה מאלה , ויחלו לבמה מחנות לחכות בלל התנין הגדול , עדר עדר לבדו , אלה עם תנין זה דרך ים כה , ואלה עם תנינים אחרים דרך ים כה , ויאל חונך בולו ובמסילותיו ילכון ולא יעבטון ארחותם .

עתה הגיעו והתמחו תמחו , הלא זאת היא נפלאה בפני , עד יגדל שאלה ביני , למה להם לעזוב מקום מגוריהם לענות בדרך להתחבר עם התנין הגדול אשר מן להם , הלא לבד אשר המה יהיו לברות למו כי הנק רוחו בעים , ופוער פיו כקבר לבלעם כשחול חיים , זאת לא זאת גם מה להם פה כי יחלבו להם פה קבר ואחר יבואנו , אשר יעמדו עליהם דוגים משקות לחרמים יהיה לא ירפו ידיהם ממנו , כי למלח נתנו .

הגה משלמלתי , הלא לו הגדתי , הן זאת בין דגת הים אשר אין להם בחירה וחכמה מה להם לשמור מהמכשול הן חניטת העצב בן העצב מראש מקדם מן אדון היוצרים אשר השב לסובה למען החיות עם רב , אלה לחכול ולשבעה בכל מדינה ומדינה , ואלה יהיה סחרה ואתגנה , אמנם בן אדם חכמה ובינה אליו למנה , מדוע לא יזהר לשמור מאיש תהפוכות העולל עלילות ברשע , כמוהו עם אחוות מרעיו איש דע מעללים אשר נגלה במשאון רעתו , ועודנו מחזיק בטומאתו , הן בעשחות שאין בחקר תהום הדמיונות לללתי לחקור משפט מוגם , אם להחליט את חבירו כבעל תחבולה אשר ימשוך בזה החכמה ובחלקלקות עד כי ילוד אותו במכמורו , או הוא מ"כ ברוב אולתו ישנה אשר הולך אחריו כשור אל טבח , עתה מדעתי שניכס , מדעתי חבירו הוא בן לא חכם , והוא כ"ת לא בער מאיש , נתקו מורשי לא אדם שקל שכלי לבוא עד תכונתו , מדוע לא יכול מלע נפשו ממנו , זכור כל ראשונות מאז השיאו זדון לבו לעשות התקברות במו"מ עם פלוני אלמוני הידוע , ובכל פעם לא ענה כה זרועו כי חבירו איש קשה כל אשר יפנה ירשיע , חליג ואולרו היה לבו כלה עשה מקומו , היות חבירו איש מהריוסו ומחריבו לזה כקף מאיש מכירו וחרות פתוחי חותמו על אשמתו , ובבא ימי השלום והנוסה בא לקחת , ותהי בו היפך מחבירו איש משחית משך ידו , ונגם אליו וממנו תבענה שלמותיו , ויעקש הנוסה כל אשר לו לשלם נשו אשר לא נסה ממנו , ובאו אנשי חיל להעביט ממנו ויבוקרו , ונשמו את טוה , ובעד נכרי חבלהו .

ואת

זאת שנית עשה נבלה לכ"ה, בנסוע איש הרמו מעיר חזבלת דאנלית
בבואו לגבול ארץ פרייסין חוסמת היא את העוזרים לתת קרב
החכם מן מערכו, וברעתו, וחזירו איש מוקדו, עד דבבו בארחות
עקלקלות, פגזו על סלעית, דמש בנסועו דאזי העירק עגלה המלאה
בשכיל אחד יכול למלט משאו, וכמה אנשים הניחו אותו, והוא אמר
טאט, ובאשר פלס דרבו במעגל גלוג גם שם מלאוהו השומרים הסובבים
על המזל ולקחו כל גיעו, עוד חבו ליסרו ולענשו כסף חטאת, כי כן
שמוהו לחוק כל העובר על הפקודים וחקנת המלך יסרו למשפט ונקה לא
ינקו כי יקח ממנו עוד כפלים ככל חטאתו, ואז חזירו איש מוקדו מורה
באלבשו על כ"ה הוא הסומר והוא פקד עליו דרבו להוליך העגלה דרך
פקוב, ונתנו לכ"ה במשמר, ושר בית הסוהר ששך עליו זעמו ואפו,
וחזירו ישב בשם ורחץ בנקיון כפו, והוא ילא בגפו.

דגה אחר הקורות האלה אחרתי אך יראה אותי, ולא ארה לחברתו,
אכן גם עתה השכים השחית מעללו לחדש המו"מ עמו שנית, ולא
שם אלה על לבו ולא זכר אחריתו מדי אובד, מי ילחלו להתקשר במעדרות
קומה, להלביש לוארו רעמה לנהג המסחר ביד רמה, במופלא ממנו הלא
עוב לו להתנאל לאט כפי קטנתו ישורנו עור משט במו"מ ולא ילך רומה
לאחיו במנפות ארץ לעלות הרים ולירד בקעות ולעבור ארחות ימים
להביד עליו פנטיס התלחות ופרי כל יעשה, אולי יעשה זרים יעלעוהו
והמשכר משכר אל צרור נקוב, כי חזירו הגדיל עליו פקב.

לבן דום לחו עמתי אל ישש אל דרכיו, הלא כל הארץ לפניו והארץ אשר
הוא גר בה רחבת ידים שב וסחור בה ואל יהיה אן להעשיר, למה
תור אמות להביא לחאו ממרחק עם איש גרוע הלו, הלא טוב עוללות
המו"מ אשר הוא לבדו יעשה במלאכת המסחר ואין לזרים אהו, מבזיר
וזהב אופיר אשר ירויה, עם חזירו איש גרוע בעמל ורעות רוח, ודי
בה דברי לאו.

ממי שארו הוצ"ד ב"ד

קי

העיד העידותי בידעי ומכירי שהמו"מ מק"ק לייפציג לא
ישבית ולא יפריע, פן ינחם באחריתו יצריח אף יריע.

לכבוד

לכבוד אהובי שארי הרב הנגיד החריף מוה' אפרים הכהן נ"י

הנה גולה אחזני כי זמם להפריע מעשיו מלסחור עוד בעיר לייפסיג ,
תחבולותיו השיאו להליכ דלתי המסחר בעיר רוכלת ברלין ובק"ק
פ"פ , יפן כי המלך פרייסין גם הוא הקים אמנים , ועשה כוונים לעבוד
כל מיני סחורות כמו במחוז ענגלאנד הנמכרים בעיר לייפסיג , שריקת
אזניות חורי , שש ומושי פסים ומאוז , תכלת וברמיל תולעת שני ,
למר נחר ושחור ולמר גפן , כל אלה אמנים מעוהדים בערי ממלכתו איש
איש על מלאכתו זרעו משלה לו לעשות עבודתו , יש טוו מטוה , ומי
מהם עושה מלאכה על האבנים , ואלה צאו ללבוש לבש , כן כל מיני
דמוות ותואר כמו סחורות ענגלאנד , ככה עתה נעשים במדינתו , ולא
ייקדו במחיריהם , גם לא ירחוק ממנו הדרך , ע"כ ימלך ללבוש לכל
יוסף לשיט לבו למכילה לעיר לייפסיג ולנער חלנו מן מו"מ עמם , אתה
מאהבי ! הוא שמה הרבה , האם ידמה במורשו מלאכת מיני מערבון
מדינתו נשתוו למלאכת מערבון מדינת ענגלאנד , הלא ההבדל ישגא
מאד , הן לכל מהו ומדינה הוכן סגולה מיוחדת מה שאין בזולתה , הלא
מקדם שש ברקמה והטובת אטון מן יפה נוף , נוף , גלומי תכלת , מלוח ,
ארגמן מאי אלישה , בגדי חופש מן דדן , מאוזל משי , מן דדן ויון ,
ואמניהם הרודים על המלאכה נבזי מזרים ואנשי צור ולידון כי חכמו
מאד , (ומיני מתכת) זהב , מן אופיר , כסף ברזל בדיל ועופרת ,
מן פלך תרשים , נחושת , מתובל ומשך , ברזל עשות , מן דדן ויון , וחובלי
הים ומחזיקי בדקי אניות , היו זקני גבול וחכמים , כה היה לפני ,
סרס אום מלאום אמלו להפיץ על פני תבל ארצה , ויהי כי החל האדם
לדב על פני האדמה , ופרצו קדמה וימה , גם גלילי איראפא הרה
והמליסה חכמה ותרב חכמתם ויגדל בין בני ארצות האלה ויתורו את
הארץ וימלא לבם בתחבולות , הלא עליהם משל ישאו ועליהם יענו
במחולות , אנשי איראפא עשו לחכמה מסעד ומכילות , לכן יעלו
במעלות , וחכמת בני קדם וארצות אסיה גסרחה חכמתם וירדו במחולות ,
ועתה מבחר השש ובין בארץ האלאנד , בעבור שזורי תקות החוטין
מעולמים , ומכל חלאת וסיג המה שורקים ובולסים , ע"כ יתרה עשו
הפסחה נקמה , לבש תכלת בכל גליל ילבישו והלבוש נתן ליודעי ספורות
להוליא במספר לבשים לערסם יהי בערך הגאות , ארגמן מארץ
אססרייך , למר רך יקר הערך ממדינת שפאניא , משי ופסים מן נפות
איטאליא ולרפת , (ומיני מתכת) זהב ברזל ארצות איראפא מקום לזהב
יוקו

יוזקו ועפרות זהב להם, גם יש לכסף מולא, מנחם נחושא וברא
מספר יוקה, במדינת הגר אשר לבניה ברזל ומחררים יחלצ נחושא,
בדיל ועופרת, מן פיהם ומדינת מאסקווא, ברזל עשות, מארץ לפון
הוא שופטין, וחובלי הים הם חובלי עטלאנד, כל אחד הוא מאולף
יותר, מקול סער וכופה לא יחת, ומשאון משברי גלים לא יענה, גם
מונח האמנים בעבודת המערכון הגה הנם, האף כל המלכים וגסינים
העמידו אמנים ועשו לבנים לעשות כל מיני מערכון, פעלם אין ידים להם
כאפם וכאין נגדם, כי כניעת המערכון הנעשים בעטלאנד אריגה
והרקמה מאל נעלה שורי החוטין הלא עב אחד לכולם, ולא יעל שם
פרזי או השתי חוס אחד עב יתר מרעהו, ובאריגתם הן משי או למר
ופשתה החוטין אחויים למודים, והלכבים יעלות הן, אף לימים רבים
ולעמים רחוקים לא יבחנו מתארים, באלו היום הוסר הוזה מן אפודת
המסכת ומן מנור אריגתם, והמערכון הנעשים במדינת האלה, המור
לא משי, פעם דק ופעם עב, ובאריגתם החוטין נפרדים ריח כמלא
החוש, והלכב אשר יליירו כלל כולם, כפיח הכבשן כן יפח השער.
לא הוחר ולא הדר, ואומני המשי פעלם כאפע וכאפם, מי אשר יעדה
בגד או מעפתת או מזה משי מן עבודתם, אם פעם או שנים הוא הולך
הב, ודפה לו, הבגד מאליו יקרע, והמעפתת תתפתח מוסרי אריגה,
והמזה ידפה יכלה כאפם תקזה אין מזה עוד, יען מראשית מלאכתם
גרפים הם, ואלה נולדו להרפה, אפם המשי מאמני ענגלאנד, מהם
יהיה סתרה ולמכסה עתיק, ומהם ילא עתק, לא במהרה ינמק.

הסבת ושמע עוד, הרק אף במשי ובלמר ופשתה ובמעשה אורג לבד
שגבו ישפ במלאכתם יתר מוזלתם, גם במעשה חורש ולורק
וחכמת המשקולת רמה קרן תחבולותם, הבט וראה לל המעלות מאמני
ענגלאנד מתנמס יותר מאותן הנעשים בכל ארצות, רשמי השעות
והרגעים, בהם הפלא פלאים, האופנים להם נפונים, והרחוק לא ירתק,
ובמנוסה לא ילכון, גם לא יצרו לעדם ילכו ולא יעשו ולא בוששו תנועתם,
אל דרכם בראש השמורת הבוקר חדשים לבקרים, הקיף פעם אחת
ולא יעצונו אוראותם, והיה כיום זה יום מחר בחוקותם יהלכו ומשפטי
השעות ישמרו, וקו המורה סובב הולך לנקודה הראשונה ולא יאחרו,
גם חוקים המה לא ירעו ולא ישחיתו דרכם, ואלה הנעשים בשאר מדינות
בכל יום נמוסו פעמם ויכשלו בהליכתם, ככה דל בבקר בבקר או ילכו אה,
או ילכו ברגש אשורין מזולעים, נסו ואין רודף, גם גרפים הם גרפים
עתיקלקלו משנה שברון שברם, היות הנחשת קלל והעשת שגיהם
למרע

למדת, פור התפוררו הן מיום מקנתו מנוחה לא מלא אף אם דפקי
יום אחד ומסו חסוריו פעם ירתק החבל, או הפח בשבר אשר עליו הוי
רגעים וסעו, או דרכיו לא יתכנו וקו המורה הוא מורה שגר, ופעם
בתפשו בו בכפו תרוץ הגלגל וכן רועה, או ילך שפי ולא נשמע קול נעדה
על שפיים, או פלר ללכת ויקום לדממה, והנה אם יום או יומים יעמד
לאומן נשא ינשאהו כי לא ילעדו, וכאשר יתקן וחברותיו יקומם, והיה
ביום לאתו וילך אנה ואנה, המלאכה החרבה יעלה עליו הכורה כללע
אחרת, ושוב שנית יתן לאומן, כה ינהג כל ימי אשר נעלר עמו, מכסת
הלף התקן, בקף משנה מכסף מקנתו, אף בשאר מלאכת מחשבת
להם נתן השכל במרחמים.

ובר ההבדל הזה כי למזרחאונה ומקדם קדמחה נכך עליהם רום
חכמה למלאות ידם במלאכה, ובכל פעם יחקור להפיד פעולתם
ביתר שאם, ובמדינות האלה המה עושה חדשה בארץ לעבוד עבודתם,
ומאו לא הרגילו ולא גשו באלה ע"כ לא יהיו טובים בעבודתם, ואם ברוב
ימים יוקמו ויסכימו וגם המה יבולו להטיב מלאכתם, גם אז לא ישינו
לרחות אומני ענגלאנד, יען המה ימעבו יותר ויותר, עוד ראה סבאם
האף שאין לו עסק במז"מ הלו, אך למען דעת חכמהם ודינתם, הן
השכר העושים במחוז ענגלאנד, שם המה יליקו חוך פרוצת או חוך
בקדקי זכוכית, ויאשרו בחר פיהם סגור ידיו לא יפתחו, ויוליכם דרך
מרחק ויעברו לרחות ימים, לבחרי שאר ארצות, ועומד טעמם וריחם
לא נמר ואף שכר בי חוק הוא אשר כח לעמוד בפרודים ימים ושנים,
ומרוב אונים ואמין כה אם יפותח יתד התקוע מעל בחר פיהם, ירתים
בסיר מלוה, והקף בכל יקפזון הסך נכך שבר, והשמעם הנקשה
בנקשת הנשק, לא כן בשאר ארצות כל עושי שכר עממה נפש אין בהם
בה ואומן, אם יעמוד מספר סדשים יתחמץ, עתהונה כי, אחר גלותי
היום אם תרפת מערבון מדינת האלה, ופערסי פי לפאר מיגי סחורות
ענגלאנד המביאים מלייפסיג, ומדעתי בי המ"מ שלו ינהג ע"י משרתים
ומשולחים והוא לא ידע בין ימינו לשמאלו, והמה השיאו אותו וזון ברעש
ורעם, לא ידעתי מחשבותם, במורשי תכונן כי הם הרבו אשמה לכמה
סומרים ורואים להשמיט, לכן יסעו אותו בדברים ויתגבלו אותו להמאמר
מלסחר עוד בלייפסיג, ע"כ גם הוא ימאס בעלם סומו ויגוד בראשו
במידותיו בו אל ישמע ולא יאבה, רעם עבדיו אל יבצתהו, הלא לא פעם
בוחרי לייפסיג הקיפו אליו מסחרם במה אלפים ר"ע על פתוסי חותמו
ששלח ביד משרתיו והחובות אחרו אללו יותר מן המועד אשר יעד, והמה
לא היו לו כנושים לגנוש נשיים, ואנשי ארץ אשר יואל לנגח לסחור עמם,
בה משפטם המה ימאנו להקיף אף רבע שקל כסף, לא כי עתה יתן מסת
מכרם

מכרם, והנה אם גם כושרי עירו כמזהו במוהם בולם יעשו אנודה אחת להשכית מ"ומ לייפליג, ולהחל לסחור במדינת פרייסין, ואז החשיתי לא אניא אותו, ולא חניע לבדו, אך אם הוא לבדו ימלך לבו לסחור בארץ לא ידעו אבותיו ובסחורות פחותי ערך מלאכה נמכזה ונמאס, וכושרי עירו עוד יחזיקו בחומת מו"מ לייפסג, מי יאלץ ויגחץ להקונים לקנות קמח, הלא רעה נגר פניהם, אם לשכנו ידרשו יכולים לבחור צמזב וכל הקונים והסוחרים ישרקו עליו בלהות ומידו ברוח יברחו, הן הסוחרים מעירו המה גם לקרן וגם לפרי ימלאו פדיוס, והוא עס כניעתו ישב בדד וידוס, לזאת יזהר לכל ימהר מעשהו, העיב העיב ישקול בפלס מוימתו.

דברי נאמן לבדו, הדבוק מאח, קוב"ד ב"ך מזרח.

קיד

איש אשר מעולו היה כעיר פרא, ננב ונאף סרר בפרה, עתה בחזקה השתחרר להזית רב ובזרה.

איש באנשים, לא עממזחו ארזים וברושים, ה"ה הרב רגיד החדף הקצין פרנס ומנהיג המדינה מזה ...

הגיעני אגרותיו אשר הוכיח אותי וגם אחות מדעי בתובחת מגולה ואהבה מחותרת, שם הרופי מרורות, כאלו יהיה חטאתימי לשנים סדורות, להאשימוני על אשר החזקנו בריב ומזה עם הרב דקהילתנו, הנה אם לא את פניו אני נושא לא אשיב אמרים, אך בלהבתי אותו אמרתי לנער חלני ולהסר תלונתו, חגלה חזנו מהותו והנהגסו, ואז בעינו יראה כי משפטו ושאתו, הן המה זורו הרשת ללכדו באותו, ואחספר איך מן מקור משחת ומטין נרפש היה מצועתו, ומן גטיעת בלר נתעב החל שגשג, היות אביו היה בק"ק יאנוב משרת אלל הקלצ להפשיט עורוס ולשאת לשוק למכור הבשר, וכאשר ראה כי מזונו ומחיתו בדוחק ולא ימלא ספוקו, ובשגם הוא בשר פעולתו מאוסה ומעמסה, זמחית בשר החי בשאת על כתף למכור הוא עבודה קשה, ויעתק משס ויט אהלו לגור בכפר הסר למשמעת ק"ק קאמיניץ והיה מזה מן המוכסן, פעולתו לפניו ושכרו אחר, כי לקח מן מזה ומשורה, אחד לחזו מעשרה, והיה לו

בן עול ימים ונעמו באיבו ברכ הבנתו נורא מאד בן שכלו בלמוד המורשה
מאד געלט, ובעת יעיר אוון לשמוע בלימודים שועים ואפרתים ערבו
לגשת להתחק עמו ולאביו ימז בעבורו, אך הובל עול המשרה מעל שכמו,
שמע בעלת הילדים אשר גדלו אתו המה בחורי או"ץ גנב וגם כחשולל וסבא
יכרה צמחם כרה, וסדר כפרה סוררה, וירא אביו כי הוא כעיר פרא
ויאמר בלבו אם בעודנו הוא היום כך מסך רוח פועים בקרבו, מה יולד
יום בימי שנים בפלים ישים ארבו, אז עשה לו בלי גולה ושם על גבו,
וישלחו בשרירות לבו.

וירך משוט בארץ דרך יום כה ודרך יום כה ויבא לק"ק לעשוויטץ,
וישבר אלל מלמד בארבעה הדומים להיות לו לעזר ללמוד עם
התלמידים תומש וגמרא, ולהיות נושא הכל על בתק ישא בעלטה באישון
לילה הנערים מצית הספר לביתם, והיה כיום זה מחר ישוב וילפור ישאם
על אברשו מציתם לבית הספר, ובלהרים עת יהיה דלף ויום חגריר,
אז כבול וניץ ברחובות יביא להם הביר' מביתם, ובכל פעם אמותיהם
על התלמידים מספקות להם אוכל למכזיר, והוא הלעיט כל נחת טוב ירך
ובתק, ולחם הביא מעט אוכל במלך בף איש, פעם אמר בי על שרשי
רגלו התחקה, וכלי יורר נפלא, והאוכל נחפור מצובה בדומן, ופעם
קרה האמה הכינה את הביר' על הכירה, והיא הלכה אל שכנתה לדבר
עם אחי' בי אורה הוא ורבות בשנים לפיהן ראות פניו לא פללה וכאשר
נפשה ושבתה מעבודתה הלכה להרגיעה אלל אחי', והוא בא תוך קבית
ויפן כה וכה וירא כי אין איש מאנשי הבית שם בבית וישא את הכשר בכנף
בגדו ונגע אל הלחם ואל הנזיד ואל כל מאכל וינא לחוץ חיש מאד, ואין
מי רואנו ואין יודענו בבוואו ובאחתו, ואחר הליפות רגע' באת האמה ותביע
אל הכירה ואין הסיר והיה המונים המונים כי נגנב את הביר', ותשא
בעלת הבית קולה, ונשאה אלה להאלות את האמה ותאמר מדוע את
הולכת אליו לא חודש ולא שבת היום ובביתי לא ישכנו רגליך, ואף
בהיותך בבית למה תביט בגדים ותחרים כבלע זרים יגיעי, ועוד
והמה נלים נלבים וקול קרי' הומה שוב שנית בא לקחת ארוחת להרים
ותאמר בעלת הבית שז פה ותאחר ואלוה לבשל עוד הפעם כי ההוכל אשר
הכינוני זרים בלעוהו ומי יחשוב לו יעון כי כל אלה ידו עשתה, בה היה
במחשך מעשהו, הן כל אלה יפעל פעמים ושלג גם בביתם אחרים, אולם
בבית אחד בא קלו אחת בלעו, יען תרו וארבו אחריו וגללה קלונו כי
הוא אל כל אוכל תתאב נפשו למלאות כרישו, והכוהו הכה ופאע עד
כי האוכל במעיו נהפך למרירות והוכח במכאוב, כן ארחות גבר אם
בתרמית מעלליו פעם ושנים יללח, לא ישים אל לבו כי מרה יהיה
באחרונה

באחרונה , וכאשר גולה אוזן האמה מן הגניבה הזאת ותאמר אל גבירתה ולכל בני בית האם שמעתם חדשות כה עשה צבחים אחרים גם שם חפר אוכל האם אוכל להיות עוין אותו את מספר לעדו תשמור למשרת בית אם הוא יעשה גבלה , וחלילה לי להאשים כי גם הקערות בדיל ומטפחות שש ומשי גם באלה שלח ידו והיה במעל הזה , אך בואת השים האם נפשו כאשר למוד לגנוב את הברי' צבחים אחרים כן פה שלח ידו והיה במעל הזה , לכן גם מן הוא והללה אם יפקד תכל מבתיכם אל הפסקו עלי שפתותיכם , ותדעו אך אשר יאכל לנפש הוא לבדו יעשה לכם .

דגה כה היה אלל מלמד ארבעה שנים עד כי קבץ קבוצת כסף ערך ארבעים אדומים , ויהי איש אחד מחזיק כפר החוסה תחת כנפי עיר לעחוויץ ואיש ההוא גדול מאד במקנה ועבודה רבה ודי זהב והיה לו בת אחת עגלה נפיופה זאת קומתה דמתה לתמר , ורבים מלחשים שעשתה מעשה תמר , ולא יכול להתחתן עם אנשים ספונים , באמרם כי הרה היא לזנונים , ויהי בהיות הכפרי ההוא בעיר ונתארח במלון ויבא אל המלמד לבקר את בנו כי בן זקונים הוא לו , והשכירהו אל המלמד הזה ללמוד עמו גם להיות מאוכלי פה בנו , וראה הכפרי הבחור הלו והוא יפה מראה מוחלפות ראשו סדורות לו תלתלים , והוא אדמוני לחיו בארונה , (האם מן בריה אחת ישמן עד כי כסה פניו בחלבו , הלא מאכלו בריאה וכל כרה וכרה אשר שלח על ידו להילדים מילא גרונו , להפשי ישלחו אחת שנו) , ולבוש מחללות, הלא אם איש נתעב וגאלח כאשר הוא עוטה מלבושי כבוד הוד והדר ישוה עליו , אך כי הוא יפה תואר ולבש לבושי מכלול וחגורו אור צמתיו הוא חגור חדשה , ונעלו אשר צרגלו נעלי תחש אפורים צחחים , איך לא יכהן פאר חלי החשק ורשפי אהבה נשקו בלב רואיו , וישאל את המלמד ויאמר בן מי זה העלם , שכור שכרתיהו ללמוד עם התלמידים ענהו , ומה מהותו שאל הכפרי עוד , המלמד הפליג אותו מלא פלג וישבחהו , ויאמר הכפרי דבר סתר לי אליך , וילכו שניהם יחד חדר בחדר ויאמר הכפרי חשקה נפשי להתחתן עמו כי הוא ישר בעיני , ואני אתמהמה עוד ימים אחדים , ואם הוא ידבר על לבו והיה כי יבצע מעשבו ממני פריו נמצא , אתר דבריו לא שינה המלמד וידבר עמו בלע פעם ושתים עד הוציא מאיו לפועל , והפריט לנדן בתו שמונים ארומים וטבעת אופו משובץ באבני נזר הציב ולבנת הספירי בתוך , מסת ערכו יכולה י"ב אדומים , וקובע שער להוב מזכבות ליים , וערך בגדים ומחייתו שבע שנים , ויום חתונתו העמיק הרחיב בעור ירח ימים , כי ירא לנפשו להרחיב יותר , פן מי ומי יעיר אוזן החתן

החתן כי הכלה למודה ללכוד אנשים ברשתה, ויגלה אליו חרפה ובושה.
כי חרה נחשתה.

וידוי כאשר קשרו בעבותות התנאים והכפרי יצפה לאמר מתי יעבור
החדש, והיה בעיניו יום לשנה יחשב, ויהי כהיות חליפות החדש
ויעש מחולת מחנים, הרוג בקר ושחוט לאן ועשה משתה שמנים תוך
הכפר בשמחה ושאון עליונים, (מדוע לא יעלו לבו, דמה כי לא יוכל
לבלחה כל ימי חלדה עד ילבינו שריגים מחלפות ראשה ועד בא חליפתה,
ועתה הוא רואה בשמחה, אף אם ידע כי גם החתן עם מנאפים חלקו
זמם ימלאו עליו תאוים) ואחר החתונה היה אללו שבע שנים וכאשר תם
שבע שני שבע וצא עד קצו, ושכר כפר אחד סמוך לק"ק יאנוב והכפר
הזאת יושבת בין בילה מים ובין הרים גבוהים, ובין חורש מלל ארץ לא
עבר בה איש, שם גנבים ושודדי לילה יקגנו אין איש מבני ישראל ערצ
לנשת לשום משכנו בתוכה לגור שם, והוא נטע אהלו ואוה למושב לו
להיות שוכן אתם תוך עומתם, שם גדלו ויעשירו, שם נסעו נדו לו כל
יודעי שמו להתארח אללו, אף אם לכתם מנתיבתם בארחות עקלקלות
ממקום מגמתם כולם נקבלו באו לו מעבר לעבר, אלה למכור גניבתם
ואלה לשבור שבר, ואלה ישישו כי ימלאו קבר, כי היא תפסק לכל
העובר, הן הוא לא יתעבר אם פקודתו יקח אחר ואשתו תעזב לאחר
ותתעבר, והיא לא תתאקף אם הוא עם הזונות יפרד ונאף, אין ביניהם
שנאה ואיבה, על כל פשעים תכסה אהבה.

ובאשר קבץ קבוצת כסף עד אין קלה, אם מהגנבות אשר קנה, אם
מאתנן זונה, נשאו לבם להעתיק מהכפר ולגור בעיר יאנוב,
שם קנו בית עובר אורח, ונהגו באורח מישור, היא הסירה תזונתיה
מעליה ולא הלכה אחר הצעלים, והוא לא הלך אחר עינו ולקח מלמד
לבייתו, והיה היום למלאכה ובלילה קדמי עיניו אשמורות, והלוח כסף
לעשירים ולעניים, ונשך לא לקחו, ולעניי העיר מלאו ספקס ואת
מערומיהם הלבישו, כל אלה עשו בערמה למען יגדל עליהם עקב,
כאשר חגיד עקב.

וידוי היום נסע שר העיר דרך שם לעיר ווארשא ונטה ללון לביתו ויבא
אליו המוכסן ויקד וישתחוה ויאמר דבר לי אליך השר, מה ידעת
דבר אמר השר, ויאמר המוכסן עתה בא לי מקץ שלש שנים, אחלה
אדוני לאסוף אותי מלרתי ואני אגרע חוקך לא אתן בעד המכס והמוציא
קצב הנקלצ ממנו עד כה היות רששתי ולא אוכל שאת, הן באלה שלש
שנים בשני שכיר אנכי הולך ערום ויחף חשופי שתי חילי ואולרי לבו היה,
לכן יהמו נא רחמינו עלי לשום פחות תחיתיהם כי בקלבי הכיתי, ועתה
בראנו

ברצונו ירחמני, והשר אבה להרבות אליו מתן, ויקש דבר השר מדבר
 חים יהודי המוכסן הלו וחלף הלך המוכסן לביתו, חשב חולי כדברו
 חליו יום יום ועתה להפלתו, אך תקותו נכזבה, ויהי אך ילא ילא
 המוכסן ויבא בעל המלון חליו בלע ושכר מן השר המכס והמוציא והרבות
 בכך ג' חלק ר"ע, הבוקר חור ערס יבא החרסה, לזה השר לרחום
 המרכבה לרכש וגסע לזרכו ופקודה נתן להשלים אשר נשען על ידו להיות
 לעזר ולסעד להרב כל אשר יאז חליו על פני תכל, ירצה בו ויכבד, גם
 יאז להקהל לתת לו כתב רבנות, ועתה התבוננו בו בינה כי באלה הנהגות
 אשר שנה לעזב בבוזו לגור בעיר למען יאודד נפשים, להחזיק ידם עמו
 לשכחו בעיר אשר כן עשה לגמול חסד לעשירים ולרשעים, ועבור יפיק
 זממו אשר נפשו חותה לעשות באושים.

וכאשר נגלה להקהל כי שכר הוא המכס והמוציא והרבות ויאל לצם
 ויחררו, ויירצו אתו בחוקה ויאמרו אחד בל לגור וישפוט
 שפוט, ויהי המה מלעיבים בכבודו ועשו כולם אגודה אחת וגסעו לעיר
 ווארשי להשר להשלים ולשמוח בפידו, ויאמרו חליו מה זאת עשית
 הביא לנו חיש עבד ללחק בנו ולהבחיטנו ביושבי הארץ, הוה יעזר
 בעמנו, עד כה גדולי ארץ יקנו, ועתה יקום חיש נבזה וחדל חשים
 והמה לא ידעו כי השלים כתב להשר מליצה בעבור הרב, וכתב לו כל
 הקורות אשר עוררו עם הרב בדברי ריבות, והרב ביניהם כשה בין זאבי
 ערבות) ויען השר עתה הטרדה תך על ראשי והימים האלה יקרת עמים
 להתיעץ בעסק המדינה תסעו לעירכם ואגרת אתן לכם להשלים, לעשות
 כטוב בעיניכם, והמה לא לללו לרבות נכלות השר ומזימתו, חשבו פיו
 ולבו יחד נשתה, והשר לא אבה להעיו בפניהם, וילכו לאלהיהם שמחים
 וטובי לב, ויהי בבואם לביתם ונתנו האגרת להשלים, וימרח חותם
 נכות הטות עליו ופתח מפלי האגרת ויעבור על פניו ויקרא ונמצא כתוב
 בה, אני השר אחת דברתי ולא חשנה, הוא יהיה הרב ומוכסן לא נעדר
 אחת מהנה, ועל אשר המירו כבודו כל אחד ענוש יענש תחת אשר ענה -

ואז רפתה רוחם ממנו, חתת השר היה חכה לעזר ברוחם לבלום עדיים
 לבל יתנו בגרונוס עליו דברי בלע, ואם חש המדון שככה, שלחבת
 האיצה עדין לא נדעכה, לא נשאר זולת דלת העם אשר החזיקו ידם עמו,
 וליתר המון כלה יעשה מקומם, תחבולותי כפלם חש לשפוט כן הללחתו
 במקרה, או מעלילות השגחה ממעוני השמים מגבוה מעל גבוהים, ויהי
 מה מה לחקור במופלא ממני עתה אשורנה כי הזמן משחקת לפניו כל אשר
 יעשה יללית, וקמיו ילכו שחוח, והמה כמוך תדפנו רוח, מי מלהקת
 החנפים

החנפים אשר ילדיקו גלוליו אחת נלעו ורלוץ משפטו אליו יקרב, ומי אשר יתעמר בו לאמור דרכיו לא יתכנו ועל כנף שקוליו משומם, אליו לאויב יקומם.

הן מוקשי המוכסן אשר מאן לשכור מהשר המכס והמוציג, זאת היה חץ יצועתו של הרב מורה סקר, היות שבר הוא המכס והמוציג והרבנות שלשה יחד, ויתרה לתועבה עשה כי נתן הוספה ולא יחרף לבבו כי המוכסן הדרוש ואיך ימלך לבו להרבות מוהר, אך עתה נבעה ככלותו וזמנו להשתרר ברבנות, הוי אומר לעץ הקילה עורי לאבן דומם, היום בשבת הראשון שלח אלוק מכלל כולם יבואו לשמוע את משפטו וחוקו, והי כאשר לעד ששה לעדים ולעלות הבמחזה לעמוד על מגדל עץ אשר עשו לדבר, הלך לאע עקב בדר אנודל והרים הסלית על שכמו אחי ואחי מזה ואחיה ואחי מזה, ודרש דברי הבאי וגיבו נבזה, הוי אז עוברי אורח וימלאו שחוק לבלי חוק וספקו כפיים, ויחמרו מה היום מיומים, מעולם היה פה רבנים בעלי קריים, יעשה בידך נללם משמים, להמיר כבודם באים אשר אין בו רוח חיים, והבור רק אין בו מים.

ערת אחל ספר חוקו ומשפטו והוראת השאלות, ותחזו מהתלות.

איש איש כי יהיה לו דבר ובה אליו, אם בעל משפטו ערב לגשת אליו ויתר ידו, אליו זרועו יתמכו וימיו יושע, ולהשני במשפט ירשיע, ואם גם השני גם הוא לידו יתקע, אזי יעשה פשר, כי לקוב דין ההר אינו יודע מאומה, כי הנהו ה' מחכמה.

ובי יקרה איזה שאלה בדיני תערוכות הוא למוד לערוף סרף, כל כלי יוצר אליו לא יוללח, כי יא את הכלי חרם לשבר ולנפץ ולגרם, ולהשליך האוכל לעזני' ופרס, אך את הבדיל והברזל הנה הוא יורה, להעביר במים ובאש יקוד התצורה, והסבין שפה והיא סהורה.

ובי יבואו נשים זכתמים בידם, לא יודע להורות בין דם לדם, ומאז הוא פה על כס הוראה לא הותר אשה אחת אף אם נראה בעליל שהוא דם סהור, ולא פסם בוחן היה, כי שלח לעיר אחרת ושם הורו המורים וטהרו ממקור דמי', והוא גזר אומר כי טומאתה בשוליה, ובעבור טמאה היא רעה בעיני אדוניה, כה משפטו את נשי עמו יגרם מעל תענוגיה.

והנה עד כה ליחזנו בדרך מהנה מן פקודת השר אשר שם מועקה במחנינו וארור הבר אשר שם בשר זרועו, לכן השלכנו תוחלתנו למקרת המשכה עד כי יערה רוח ממרום, ותסוב דלתי המקרה על צירי כף הא

השלחתנו

הנלחמנו , ועתה הקולנו שגבה ישע כי קם שר אחר תחזיו הסיד לזמות השולם , הוא אחד אם אין הרב זה השלחתם על הדרך אשר הוא הולך , תפקדו איש על העדה אשר ילא לפניכם במשפט ובהגדה , ועתה כאשר פחתו עזרי דב למה אנחנו מחשים מקרה נקמלנו מחס , הן עד הנה חפשו בלחל העלימה עינינו , והיום הזה עת לחגלה להסיר משוכת חזק את הרב מאף המחריב עירנו ועל ידו הוול כבודינו , הן מאלו הוטבט העיר גדולי הדור ישבו על כסאות המשפט , ועתה והנה מספח כי נספח לעירנו ספחת ובהלת טמא הוא , ופחת הדם יעלה כרסל איש מאשפחת פחותי מדרגה ומן מסילת הלימוד הוגה , בן מפשיט פורות , אשר היה דרסון לפל כשר ובן נפוח המרדות שפחה תחת הרמים , ואשלו שיל קדשה בצינים .

ואחר הודיעי כל שורש דבר , ישפוט צנינו ובין כולם ויוגז חבד הלו , האם נדקה נפשו אשר פער פיו לדבר אלינו קשות כאלו אנחנו עם מוצו לא ידענו לבחון מוג אנשים , לכבדם כפי כולם , הן אנחנו הסבינו לתת יקר אל הנאות אליו , ולנפוח לבב , יהיה לבנו לפסות עליו הרפה וקלון , ואם בעיניו ובעיני אנשי קהילתו מלא חן , הן בימים ההם אין הרב בקהילתם ואשם עליו , יאמרו אל האחד קד אלה חלוק עלינו ואותו קחו לפס , כי הוא ישר בעיניכם , והביאורו בנבים ובכרפדות אל עיר קדשיכם , ואהי זאת הנחומותיכם , כי לחיים שלחנו ה' לפניכם .

ועתה כאשר גלותי היום את חרפת הרב גיוס בוכן מרחם עד נחלת עולתה זו ופון להשחית דרכו לא יוסף להתעבר בריב לא לו נחלת בחלק לקראתנו בדברי נרגן , ולשית עלינו חטאת בעשים חרי , ומאוד יקרה נפש כ"ח בעינינו כי פמחנו לספר חליו כל מקורו מולאו ומבואו , משפחתו ותורתו , תרדיתו ונכלותו , ולולי אגרת הזאת פלה ישכון ויהלון עלינו בתלונה , אף אם נכנס בנחר נהפס עונינו , ועתה ידע בעבור מי הארה החזיק בריב עם אנשים כנים חולי ינחם , קנני למילין , דברי הכותב זאת בפקודת אהביו ורעיו אשר מפיהם יקראו ואני כותב , מחני ואב בהן בוכנר מזכרתי י"ו .

באהבי הקורא , הנה באגרת הראשון שם הולכת לידיה כולם בשם חקרא , מה שמו ושם בנו הרב ושם אשתו , ואל מי יעדתי אגרת הזאת ומי פקד עלי לפתוב , שם הולחתי את לבאותם איש על דגלו , אך עתה בפתחן הכתב אמרתי אל אשה את שמותם על שפתי , שפה יהיה לפי לא יקרא לנכל שמו וגבלה עמו . כי אם אהיה מקב את שמו ימאם בטיי ההמון , וכן לא יעשה להכנות לאיש אשר לא גמלני רעה , ובעבור זאת אין איש הנכבד וסיקר אשר אליו ידי יפדה אגרת הזאת , כולם הוגה ממפילת לב

נני לבן לקיר שחם ואפסדנו חזק נסוי, ולא אהגה נחמני :

קטו בתורה

אמר ואב וואלף הבהן בובגר, הנה בחסשה אגרות אחרונים
האלה אנוסף ידי לשלם שלמי הודה אל פי מנושה אשר
גשתי מובה ממנו. וכולם עולים בקנה אחד, וסיפור עניניהם תוכן
אחד להם, אך במלות שונות, וערבתי אגרת הראשון בלשון תורה,
ואגרת השני במלות שונות מנביאים ראשונים, ואגרת השלישי
במלות שונות בלשון נביאים אחרונים, ואגרת הרביעי
במלות שונות בלשון כתובים, ואגרת החמישי בלשון חמש מגלות,
בולם כונת עניניהם אחד, אך כל אחד ואחד במלות שונות, לא
גמצא שנים או שלשה תיבות יחד, מה שנמצא באגרת אחד, להיות
עוד הפעם באיזה מחמשה אגרות, אם לא שנמצא שני פעמים ג"כ
בתנ"ך ואציגה פה לדמיון, אגרת הראשון הוא רק לשון תורה
נמצא כתוב בו להט גרו (פי' מגל פ' ויצא), ובאגרת השלישי הוא
לשון נביאים אחרונים כתבתי ג"כ מערכות גרו בעבור כי נמצא ג"כ
(ישעיה פה) העורכים לעד שולחן, או אגרת חב' בו לשון נביאים
ראשונים, כתבתי גוף אחרת (יהושע יז) שלשת דגפת, ובאגרת
הרביעי בו לשון כתובים כתבתי ג"כ בנוף ופלך אחרת בעבור כי
נמצא ג"כ (תהלים מח) מה נוף, ומאלה ישפוט שפוט על השאר,
אם על תיבה אחת נזהרתי, יתבונן הקורא איך נזהרתי על שנים או
שלשה תיבות, ועתה מי יומי הקורא בחמשת האגרות האלה יעין
הענין ואל יתברך בלכבו לתפוש אותי במזמות עלילות שכתבתי ב'
או ב' תיבות ב' פעמים בשני אגרות, לא תקום ולא תהיה רק ימלא
הסרן ידיעתו על עצמו, ויהיה לבו כפוח שנמצא בשני מקומות
בתנ"ך וצדקה נפשי :

אגרת האמת ערוכה ושפורה, בה

ארישה שפתי וורה, רק לשון תורה :

לכבוד מאהבי השר והמפסר החריק מוה"ר י"י

מה האדם האדם הזה על פני האדמה בעוד נשמת רוח חיים בלפיו,
אם מן האדם גס גע וגד בלחץ לא לו, ואין לאדם גואל הקרוב
אליו

אליו, ויתקרב לאחר מאלילי בני ישראל אשר להט גדו הוא מאד הגדול
כי ידיו רב לו כבתים ובטירות וחלרות ודי זהב, גם תרצ משלות למח
המורשה חמש ידות, אף הוא ענין מאד על פני האדמה, ובא אל המק
הזה לנחמו, והביאו לביתו והלעיטו מן שמה לחמו והוא נתן מעדנים
במרצת ויעש לו מטעמים כאשר אהב, והגמילו מן יין ושכר עד כי אכל
ושבע ודשן, אף ענק העניק לו כאשר יש לאל ידו, ויהי כללחו את העיר
לא ירחוק ממנו המקום עודנו בסות העיר, עוד כזרת ארץ לבא אפרתה
היא בית לחם אשר בעד אלל אפרתי הזה לחם ומזון, ונשכח כל השבע ולא
זכר לשר המשקה ולשר האופה אשר העביר כל טובו על פניו וישכחוהו, הנה
הוא מן תרבות אנשים חטאים למען ספות הרוה, ופוסחים על בתי ישראל
להעלות גרה, וילכו שפי עת התאוו תאוו לבא במרמה לקחת את ברכתם
מאת איש אשר ידבנו לבו במסת נדבתם.

אמנה לא הסכן הסכנתי לעשות כה עם רעי אשר כנפשי, זאת תורת
האדם להיות תודה יקריבה, ככה אני השאב תודה כחמד אשר
עשה עמדי, להיות לזכרון בין עיני ולאות על ידי, יען אשר עשה את
הדבר הזה ולא חשך את בינה ושכלו ממני והחזיק ידו עמי כל ימי אשר
הייתי גר בארצו, והטב הטוב עמי במכירת ספרי, עוד זאת צלל
יום בא משרתו לבית מלוני וקראני אליו ואכלתי מזונו וסעד לבי מפת
לחמו, ועקב היתה רוח אחרת עמו להטיב עמי, לכן סיחה הלחם
לאזכרה, וארים ידי ולא אחיש, ויהי ידי אמונה עד בא השמש, ואשתיר
במדו למען ירבו ימי וימי בניו על האדמה, וינקו שפט ימים, ואמי יתן
והיה לבנים שלם כל הימים, אמן.

כ"ד או"כ כרפי כלח, הוב"ד כ"ך

קמו מנביאים ראשונים

באגרת הזאת עשיתי כוונים, ואנבי חצבתי
וארגתי באמרי פי מנביאים ראשונים.

לכבוד ש"ב הרב הנגיד הקצין המהולל מוה' יי:

מה האיש ביושבי חלד בעוד כל נפשו בו, אם הוא רש-וללאה ומתגורר
בנוף אחרת, וגואליו ורעהו אין, והוא יסור למשמעת איש בא
באנשים, אשר אור מזלו כאור צוקר יורח. יען גדול מאד בנכסם
רבים והוא יושב בבית ארזים, וילך בכרי, כסף בחריקים וזהב אופיר,

גס

גם בכל דרכיו משביל ומרכ חכמתו במדע, כהימן וכלכל ודרדע, וברז
סודו וסודותיו לבדו הביאנו אל בליו, וילבב לו לביבות מסולת העה
משולת, ומפתו האכילו ומלכו השקרו עד כי היסיד לבו, עוד הניא
ל בדעה כאשר תעוז ידו, ויהי בהפנתו שבמו ללכת מעמו לא הרחק
האדם עד עודנו בפרורים לבא בית לחם יהודה אשר ברה אלל איש יהודי
לחם וטירה, ויהפך לו לב אחר, ולא זכר לו את האסד אשר כלכלו
והמזנה אשר עשה עמו, הן הוא מלהקה בני בליל-הפוסחים על הכיפים
ובאים להשתחות לאגורת כסף, זילכו את וישלחו ידם בתרמה לאור
יודה בצריה.

אמנה לא יכן דרכי עם איש כלבני, זאת היא תורת האדם, טובה
יעשה עמו ועם ביתו כגמול ידו יעשה לו כאשר עשה עמו,
כן כל יעני וכל חפלי אני כחסדו אשר הפליא עמי לבי לחקקו לעבדו,
עקב אשר עשה את הדבר הזה ועל אשר המל עלי וספעת טובה אני ראיתי
כל מי ההלגתי אתו בהיותי בעירו חומה היה עלי גם לילה גם יומם,
האחמץ במכירת ספרים שלי, עוד החזק בי לאכל לחמון ויקדש אותו
נזבחו ויכרה לי כרה, וחלילה לי מהחמץ מחמל להתפלל בעדו, ואפרוש
כפי השמיט ואומר יבורך מאנשים יעל על, ולא יכבד עליו עול, חמן.
דברי ח"ג הדבוק מאח הזב"ד ז"ך.

קיו מנביאים אחרונים

ואת אחרונים אני בא באגרת הזאת אעיר הרעיונים
וביד הנביאים אדמה לשום אחותי רק מנביאים אחרונים.

אל איש באנשים, חכם חרשים, לא עממהו
ארזים וברושים, ה"ה מוה"ר אליו ג'
בן המפורסם מוה"ר נפתלי מוהר ז"ל.

מה גבר על פני תכל בעוד חית ידו מלא, אם הוא עני וחל אישים,
גולה וסר במחוז אחרת ואחיו אח ואנשי גאולתו אין, והוא חוסה
בכל איש שוט אשר אור מערכת גדו נונה לו סביב ויהל אור גדול, יען
כאז קלין עם יושב בכבוד ביתו טפון בארץ, ויזל זהב מכיסו וכסף בקנה
שקול, גם נחה עליו רוח חכמה להעיר חזון לשמוע בלמודים, והוא
מאנשי חרש ומסגר, גם הוא נגש ונענה ושפל רוח כי דבר אליו דברים
מזכים והולכו לביטו והאכילתו מלחם חטה מגית וימלאו כרישן מעדנים,
וישקרו

וישקאו יין חלבון, והיה דגן ושמן, עוד גמול ידו הזה ויתרה לעובד
עשה לעשות ככל חפצו כאשר ורצו משלה לו, ויהי כאשר פניו מועדות
לעשות דרכו, עוד בתגרי עיר קרוב לבא עתה בית לחם אפרתי אשר
פרס לחמו לרעבוננו ולנפשנו הנענה השבים גאון שבעת לחם, יהורו והגו
נולדו ושם זכרונו אחר הדלת ומנוחה, והקשיח לבו ללא לו ופניו נסאו
ממנו, כהנו מן יתר האמון הדולגים על המהפך, ובהרבה פתחים בזה
בו, כגולוסם לבגוד הולכים לאס ושוואפים על עפר ארץ למלא חמם
בתרמית, תולס לא כן אנכי תרגלתי לאפרתי בית לחם הנותן לחמי חמם
ושיקויי, לא כמחשבותיהם מחשבותי עם אנכי שלומי, משפט אליה יורני
לזכרה בתורה וקול ומרה וחפני תשלים לסקדו בתפואת חן חן לו, הנה
זכרתי לו חסדו ובגולות מצבות אהבה אשר משכני לבתי אחריו לביני
אם לא שריתיו למוז, אם לא על יר ימיני כחותם שמתיו סתת אשר חמל
עלי כאשר יחמול אים על בנו, ימן אשר שלחת בשמחה ספרים שלי בספינה
על מי נהר ענזים מו"נה לק"ק פרעשבורג, גם בעודי סובי בעירו נתן
לי ארוסת חמד בהקדינכם את לחמי וחלב וזכו הרזי, פולחנו לפני
שולחן ערוך, רום ידי אשא הנה יאמר ה' אלי ישראל עלך ברוך, סלה.
דגרי א"ג הוי"ד גר

קיה מכתובים

שמעו אפרי ואחותי באוניכם יהיה קשובים
דברי אגרת האלה הלא המה בכתובים

לדבר הגאון מופת הדור מזה"ר ברוך
אב"ד ור"ם דק"ק לייפניק יצ"ו

מה אדם וחמשה על פני הכל אלה בעוד גפשו לו חיה, אם אדם דן
קבע גדודים במוקד ופליך אחרת וקרובו ומיודעו חדלו ממנו, והוא
בועט בגבר נבר אשר כוכב חסדו מופיע עליו נהרה פש מאד, כבוד
חלל ידו שכן בנים חומר ומושל במבמנים ועמרים אב לו, גם חכמה
בחן תורה, כי נמשיחי ביעתו לא יגרע, חכם כהמן וכלכל והרע
ובענות לרקו דבר אלץ רכות, והביאו אל אהל ביתו והאכלהו מחלב
חסה מבות, ויעש לו שריפה במרקחת זונים, אף מוסך יינו ומיינו
השקאו, עד כי השביע בשובע שמחם, עוד עודו כי סמנו טובה למו
לא זרה עתאנו לעשות ככל גרנו בהיום לאל ידו לעשות, ויהי כאשר
באשורו

כאשרו אחזה רגלי לנתום לנתיבות עוזו בננות העיר קרוב אל החלל אשר
 מה מאכלו ומסקרו, נמקו מורשי לבבו ולא זכה את פת צו אשר ממנו
 אוכל חפר, אך זכרנו משלי אשר, הלא הוא מבני פריני עם אשר ירונו
 בגדוד חלוצים עזר וישחרו להסתופף לשקוד על דלתי לדיבים יום יום ושחו
 לעפר נשם עם כמו לשאוב מסיני הישועה במרמה ומך, אבל לא כן
 למדתי להגדיל עקב לאיש שלומי אשר אכלתי לחמו, תורתו למדני לעשות
 חוק הישר ומחוקו לא לשנתי אחרי פי, לזכור כל מנחתו ולהודנו לזכר
 קדשו, תשכה ימיני חדבק לחכי לשוני אם לא על לוח לבי ענדתי לזכרון,
 דבר רב טובו אביה כל תגמוליה עלי בדיתי בק"ק ... קרבה אל נבשי
 באלה ושפעת מי חסדו תכסני, ובהיותי בין מרובסי איש אלל הפ"ח
 מזה' משה המורה החזיק ברוך להמליא לי פדיון בעד הפרי לא על ידו גם
 לקרן גם לפרי מלאתי ספקי, עוד נטה לבו לעשות להסריפני לחם חוקי
 והאכילני מלחם הפה, מרוך ידי לבי' וארס ימיני ושמאלי לחיי עולם,
 הוא ולעצמתי כולם, כל ישעם וכל חפצם ישוו עם ויטו לארץ מגלם, הן
 בנות נדקס בארץ ישולם, ואומר, אמן, אמן.
 במעל ידי, כוכ"ד ב"ד.

קי"ז מחמש מגלות

לשון אגרת הזאת כהגתי המלות, רק מחמש מגילות.

לכבוד אדוני הרבני המפורסם

מזה' נתן נטע מק"ק אושפיצין.

מזה' האדם במספר ימי חייו הגלו בעוד חלקו בחיים אם הוא מסכן גם
 חמק עצר במדינה אחרת, ומודם וקרוב וגואל אין והוא יתקרב
 אל איש חיל אפרתי אשר כוכבו יאור אור גדול, היות הוא שורר בביתו
 הענוה למלכות, קוראתו ארזים, רהיטיו בחלום, ופיניו תשבע עושר
 ונבטים, והוא וכספו יענה את הכל, גם לבו נורה בחכמה למד דעת ידע
 דת ודן ביתרון הכשר, והאיש ההוא רחם ברוב חסדו ויאמר הלא תבקש
 לך מטה, ואחזו ולא הרפתו עד שהביאו אל ביתו והשלימו לאכול מלחמו
 ומפרי מגדיו, וילבס לו כלי יין הרקח וסמכו באשישות והשחיה דת ויאכל
 וישת ויפג לבו, אף לא פעם אחד עבד עובד הרבה כאשר יוכל למלוא,
 ויחי כאשר ערש רגלו להשיב אחר וחלף הלך לו, עודנו בכפרים הסמוכים
 לעיר קרוב אל איש חיל אפרתי אשר קרא עם לבית לחם לאכול ושם היה
 לברות

לברות למו, ויסב הוא ליהם את לבו על כל המוצה, והאדם לא זכר את האיש הבוא אשר חבל בשמחה את לחמו ושחה בלב טוב את יינו, שי נשכה זכרו, הן הוא מן המון הדע הזה המדלגים על בשר ומקפלים על הגבאים ומדבריהם נאום ופורשים בידיהם ותשוח עליהם נפשם בעת יבקשו את שאבה נפשם במשאות שוא ומדומים, הלא כן התואנה חנמה בקרבי, ואת השעודה לעולל למו כאשר עולל לי, בהיותי סובב בעירו הייתי בעינו כמולאת שלום, ונפשי מתרפקת להשיב גמולות כמעשה ידי, שמתי כחותם על לבי כחותם על זרועי, ואזכיר דודי מיין אשר לא התסיר הקיג ממני, ואשר רפדני והאכילני למעדנים, ויותר מהמה נזהר עשה ספרים הרבה שלי חירות, אשר היה חתהים בדרך, כי מלאוני הפומרים הסובבים והשגוני בין המלרים בעיר קמנה ואנשים בה מצט בין מדינת פרייסן למדינת פולן עם הספרים שלי והמה בקשו ממני השבונות רבים ואומר אחד נלחי ותחלתי, וריוח והללם עמד לי ממנו, גם כי היעני חסדו האחרון מן הראשון כי צאל הוא את גאולתי הספרים שלי מן פלוני אלמוני אשר הוא הלוני בעמלו, נעפה מה כי אני לא יכולתי לגאול, לעומת זה כאשר ראיתי את כל עמלו ואת כל כשרון המעשה, נשאתי לבבי אל כפיס להדש ימיו כקדם וישלם ה' פעלו, ויהיה לו שכר טוב בעמלו, אמן.

ממני או"ל הוב"ד ז"ך

קכ הוא כפות זהב

אמר זאב וואלף להן בוכנר, הנה כאשר התעני ה' מבית אבי והייתי נע ונד בארץ רחוקה, ונפשי מתרפקת לדעת שלום בניי מה המה עושים, כתבתי להם אגרת הזאת והיא מלאה מסר והוכחה בחרוזים, וקראתי שם אגרת כפות זהב על שם מספר חרוזי השיר עשרים ומאה, כמשקל כל כפות זהב הנשיאים שהיו עשרים ומאה משקלם, גם כל אחת ואחת מהכפות היתה עשרה זהב משקלה. כן בכל חרוז וחרוז רק עשרה תיבות, והיה כי יקראו אגרת הזאת יעוררו לבכם לפת בדרכי ישרים, ואף אם יהפך עליהם המון ים בלהות יהיה בעיניהם כאין, ויצפו לה' כי תשועתו כהרף עין.

האזינו

א האֲזִינוּ עֵדֵי בְנֵי מוֹסֵר לָכֶם אִמִּי
 ב מוֹסְרִי לְמַקֵּל לָכֶם מֵאֲבִי תוֹדוֹ
 ג וְרַחֲמֵי אֲבִימָא לֹא בְּמִדְקִירַת שְׂכִינִים
 ד אֲבָל פָּאֵב אֶת בֶּן יִרְצָה
 ה וּמוֹסֵר הַשֶּׁבֶל לָכֶם אוֹכִיל וּכְתַחֲנוּנִים
 ו עֲצָתִי וְתוֹכַחַתִּי אֶל הַפְּרָעוֹ
 ז קָחוּ כֹאֲלוֹ אֲנִי אֶתְכֶם פָּנִים בְּפָנִים
 ח בְּאַהֲבָה הִזָּאת אֲנִי בָעִים רוּחִי
 ט לְהַעֲמִיק תְּרִיצַת מוֹסֵר הַמּוֹנִים
 י מֵאֵז פִּדְדֵהוּ וְרַכְבֵּתִי
 יא עַל הַפִּדְדָה אֲשֶׁר לִי עֶרְךָ שְׁתֵּי שָׁנִים
 יב וּמִי יוֹדֵעַ עַד מָתַי יְהִי מַהֲלָכִי
 יג בְּגִדּוֹד וְכִמְהָ זְמַן זְמָנִים
 יד לָכֵן הִכְיֵנוֹתִי לָכֶם צָדָה
 טו וְשִׁלַּחְנוּ עֲרוּךְ לַפְּנִיכָם וְעֲשִׂיתִי מִשְׁתֶּה שְׂמָנִים
 טז לֹא תִגְעוּ בִיד בִּי לֹא בִיד יָקוּחוּ
 יז אִינִם כִּשְׂאֵר מַעֲדָנִים
 יח מְרַבֶּכֶת וְצַפִּיחַת אֲבָל תוֹכַחַת מוֹסֵר
 יט בְּזֹאת אִמָּלֵא מְרַקָּחִים בְּשָׂמִים וְזִנִּים
 כ וְהַעֲלִיתִי בַפּוֹת זֶהָב מִשְׁקָלָם
 כא כָּמוֹ בַּפּוֹת נִשְׂאִי יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְרֵי אֱמוּנִים
 כב אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ אֶשְׁכֵּר בְּיוֹם
 כג דְּהָקִים מִשְׁכַּן הָעֵדוּת בָּלִים מְבָלִים שׁוֹנִים
 כד כן

יב בן יהו ומספר חרוני
 עשרים ומאה למען יהו זכרון לראשונים
 יד ובמשקל הכף עשרה זהב
 בן יבחרוני עשרה תיבות עשיתי בונים
 מא אני אביכם איסרכם למזב לכם
 כל ימיכם • ולכל עתים מזמנים
 מד בעודכם עולי ימים רבים וענונים
 תוכלו לכוף הנזפת מזגכם כאגמונים
 נה ראו אמרי ארזים וברושים
 ראשם יפופו האדם והלום בעודם דשנים
 יח בן תוכלו להטיב דרככם בראש
 בעודכם צעירים וצמרת מאגכם בענונים
 יט כי אחרי בלותכם יכבד העבודה
 להפריע ההסבן • בעבודה חוסר ולבנים

לראה וליראה את ה

כ בני דעו אלהי אביכם הוא אחד
 ולא באחד במספרים ובמגנים
 כא הוא עלת כל העדות וסבת כל הסבות
 אלהי הראשונים והאחרונים
 כב מקומו לא נודע איה
 ואיה אין מקומו • היבדכלוה שמי מעונים
 כג בששית ימים עשה אתה שמים והארץ
 עולם ומלואה עליונים ותחתונים
 ולבת

כד ולברו ברא באין עוזר
 כי עדין לא היה מלאכים ושנאים
 כה ותורתו שעשועו היא משחקת לפניו
 יום יום מרם המכעז אדנים

להעיר אונם בלמודים

כו לכן תדענו בתורתו כי נבחרה תבואתה
 מתרוץ ומכרה רחוק מפנינים
 כז ועת תלמדו למדו המיב
 קול על שפיים תשמיעו בצליל פעמונים
 כח תשנו ותשלו להבין אם אין לכם
 כי יעיר הוא הרעיונים
 כט ובראתם והיו לכם תוצאותיו
 להבין המיב גם הציבו לכם ציונים
 ל לקים הלמוד בידכם
 לא הלא בני יהודה גם הם עשו סמנים
 עשקיכם יהיה במקרא ומשנה וגמרא
 גם מדרשים וספרי מחקר הקדמונים
 לב ששים תמה מלכות ירום לששים
 מסכתות ומספר מדרשים פילגשים שמונים

להתבונן מפעלות ה'

לז בקר רביכם דיוה
 א תהיו כסוס בפרד האבקים בדיל וחרצנים
 חסד

לד חקרו מפראות מן אוזב
 אשר ישגא באחו עד ארזים ואלונים
 לה הביטו על תלמי שדי תרומות
 אך עשבות הרים תואר הנצנים
 לו טובי ריח חמודי מראה צהובים
 ירוקים אדומים אמוצים שחורים ולבנים
 לו ספת האדומים פת החום גובר בהם
 לבן מראיהם פלבושי שנים
 לה והירוקים הם התוך מזבחן המים
 ושחרות העפר אשר בהם חונים
 למ והצהובים תוכם ממים ואויר ועפר
 והלבנים כי המים בהם טמונים
 ס ומבינתכם יאבר נץ להשפיל
 שאר מראות במה יסודות בהם צפונים

לחקור מזגי אנשים ממי להתרחק ואל מי לקרב

מא אף חקרו משפטי מעשה אנשים
 אם המה אכזרים או רחמנים
 סב רדפו אחר להקת יראים ושלמים
 ותתרוצעי רע עם אנשים הגונים
 מנ וגורו באשר תגורו אף עם
 פחותי משפחה אם המה נבונים

הלא

(* ה'ב' ו'כ' מ' מלך עברית (יחזקאל מנ), דרך בפני הגדרת הגינה,
 ופירושו ישר,

מד	הלא כהתוך בדיל על זכוכית
מה	נאחזו הבהירות בבדיל וינוצץ לעינים ואם לתנתך על הפרד תתפש
מו	העכירות שחור בעורב וכאנשי סוגים בן המחובי לדבר תתפש וידבק
מז	בדומה בענפי גפנים בענפי גפנים תחסו למשמעת תחת ממשלת
מח	יד אדום ולא תחת ממשלת דודנים כי הוא בעיר פרא במדבר
מט	והוא חגור חדשה מוין באזנים ובבן אביו יתן דופי בעל
	חמה יגדה מרון מבקש תואנים

לעשות צדקה בבל עת

ג	צדק צדק תרדופי ובמדת הפזור תאחזו ולא תשמאלו ותהיו מימינים
גא	ואל ידע לבבכם בתתכם פעמים נתן נתן אף מאה מונים
גב	ואם נדבתכם מעט אל תתעצבו ונחשב לביש הצדקה בקשקשי שריונים

להרחיק מדאנות • ולבל יתרעם על מקדה הזמן •

גג	אם קורות הזמן ישא אתכם בסערות דאנות לא תהיו כמתאוננים לחבור
----	---

נד לחבור עצבים שאין להם דבר
 שמממא המחשבת אלא העצבה* ויגונים
 נה דומי לתשיעת יי אשר ברנע
 מצער יהפוך לשירים. ההנה וקנים
 נז אם מרחי חמור יצא מים חיים
 ומעין נפתוח במעין גנים
 נז ומפקיעות רעלי מות במעמ קמח
 לא היה דבר רע ואסונים
 נח ואם ברעב גדול עד היות
 בחמשה כסף רובע קב רביונים
 נט ומחר הפרה ישע כי היה
 סאה סולת בשקל במחנה שמרונים
 ס בן תצפו לטוב הלא מערכות
 התצלחה יסובב באשר יספו האופנים

אל תקנאו בעשירות

סא אל תשיתו לבבכם אל חיר וולתכם

הרובשים שני עם עדנים

וינהגו

* אלא העצבה, בלוי פרק כ"ו מ"ו ושם פי' עור מכסה המרכבה, ופה פי'
 מצב יצין, אלא היא מלה עברית במקום אלה שפי' אך ורק, כמו אלה הבדים
 פי' רק אלה שמנה בנדים לא פחות ולא יותר, אלה המלות פי' רק אלה מלמד שאין
 אדם רשאי להוסיף ולגרוע, ב"כ רמ"ק אביו של רד"ק ושאר מפרשי קדמונים וכן
 פה אלא העצבה פי' רק עצבות ודאנה מטמא מחשבות אדם, והנה לדעתי גראה
 שכוונת רד"ק והמפרשים לא החליטו בכל מקום יהיה מלת אלה במקום אלא שיכול
 לפרש רק, הלא ואלה המשפטים ונמצא עוד ועוד, אמנם אם כדברי הרמ"ק
 והמפרשים כן הוא אף"א לא נמצא רק שני פסמים או פעם אחד בתנ"ך מלאתי
 דבריהם ואוכלס יהי כפי כלבש כי מלאתי ספקי,

סב וַיִּמָּהֲנוּ בַּכְּבוֹדֹת בָּסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה
 לָהֶם • וַחֲלֵי כֶתֶם נִמְיָפוֹת וּשְׁהֲרוֹנִים
 מו כִּי לֹא בָכֶם יִגְבֵּר אִישׁ
 סד וְעֵצִיו פְּקוּחוֹת עַל בְּרִיּוֹתָיו
 סה יִגַּל לְבָבְכֶם בְּמִסַּת נִדְבַת יָדֵיכֶם
 הַשְׁמַח בְּחֻלְקוֹ הוּא הַמְשִׁיל בְּמִכְמָמִים

למחר המחשבה

טו תִּמְהָרוּ הַמַּחְשָׁבָה מִדְּבָרֵי הַבְּאִי*
 וְאוֹלֶת מִכָּל עֵז וְאוֹן הַצָּפוֹן בְּרִמּוֹנִים
 טז הַיָּת בְּהִירוֹת הַמַּחְשָׁבָה צַח חָךְ
 מֵאֵד • נִדְמָה בְּבִהֲרוֹת הַמִּרְאוֹת וּגְדִיּוֹנִים
 מז אִם יִגְשׁוּף בְּרוּחַ פִּי הַמָּה
 יִשְׁבִּיתוּ מִמֶּהֱרֵם זִיּוֹם יַעֲמֵם בְּעֵנִים
 נז כֵּן הַמַּחְשָׁבָה פֶּעַם תִּשְׁחִית כָּל בָּשָׂר
 וְאֲנָשִׁים יִתְעוּ בְּרוּחַ זִנּוּנִים
 ע כְּשֶׁלֹּא יִמְנְעוּ רִגְלָם מִיֵּהָרָה בְּיוֹם
 שְׂכָנָם גְּדִלִי בָשָׂר כְּסוּסִים מְצִינִים
 פז בְּלִיקָה יִשְׁחִיתוּ דִּים יִתְאוּ תְּאוֹה
 לֶאֱכֹל לָחֶם בְּמִדּוֹנָם • אֲשֶׁר לָנִים
 ועתה

(*) הבחי מלה מברית מלשון מה הנמה אשר אתם הנעים גם (יחזקאל ד) שכן
 מרגש, ודברים אחדים ס"ס שפת אמת.

עב ועתה איש תם איננו
 גם אין אתנו בנו בין זקנים
 עג ונתתי להפך פעם תשנה נהרחתה
 לטוב כי תעורר ותקיץ ישנים
 עד הלא עת אנשים הווים שוכבים
 אז הם נחשבים במתים באשמים
 עה ואם טרם ישכבי יחשבו עמידתם
 אף במסדרונם לא קרע חלונות
 ש אז יעוררו מאליהם כאילו איש
 אחד עומד ודחפם ברוב אנשים

עבל יברו בלמוד הפילוסופיא

עג הסבו עיניכם מלמוד הפילוסופיא
 תנוסו ולא תחכו שמרו במפחים וצינים
 עה ברוב משטמה רבים חללים הפילה
 דחופים ממצבם תוך מאירת צפועות
 עמ כל בואיה שאון גלים תכלה נפשם
 יתוך מימיה מים יהודונים
 ואם נדמה כי מצבים רודיה
 פ מובה פחדק יושרה משכים וצינים
 פא הן היא כמו עמים מהול ברעד
 ובענבי בוסר וכנובדת מתאנים
 פב אל תקרבו אל פתח ביתה
 כל חלקה מובה תכאיבו באבנים
 הלא

הלא טוב עוללות חכמי התלמוד
מבציר חכמת הפילוסופיא וחכמת יונים

לברוח מן הבבוד

נסו גורו מכבוד המדומה כי
הוא כבארות חסר המכוסה בקנים
כל הדרך עליהם יפול בבור שאון
יטבע במים חיון ובמדמנים
הן ביום צמחם ימצאו חפץ
בכבודם יחמרו ונגעלסה בקנה רגנים
מדה יהיה באתרונה חורב בסוף
נהפך לו לאכזר חמת תגנים

להזהר מרכילות ומלקבל לשון הרע

שמרו מאד לגפשותיכם מאיש רכיל
ולשון הרע אשר חציו שנונים
הוא שובר שני חומות ובריכות
מים מי הרק השפתיים והשנים
עומד פה והורג מרחוק אלה
בצפון ובים ואלה בארץ סינים
לו לא האזין נאם ומירות ישראל
לשון חלק ודברי מלשנים
לא נחלק מלכותו עד כה
וקעולם היה ממשלתו סוגה בשושנים
כף זיין אחו

לאחיו במדת ענוה ולשכיר מכעס וריב

אחיו במדת ענוה ושפלת רוח מאד

בחקו כן יחירות וגאונים

יצן למי אשר יאות הנאות

הוא אדוני אלהים ואדוני אדונים

הוא פרשו עננו על הר המור

ולא חמד פהרים גבנותים

ממיץ הנאות יצא ריב כמעט

קט נקמה נפשו וישלח סתנים

זאת לא זאת הפועם במה

נחשב כאדני עובד אשירים וחמנים

ונקה רוח ישא לכל פשע

ויכסה איבה וכולם עדיו מחרונים

תדיו מהנרדפים ולא מהרודפים

הביטו וראו אין נרדפים יותר מיונים

והמה נקרבים מאשר לא ישיג ידו

להביא מממב הצאן מהמשנים

לבן דברי ריבות ביניכם אתם

נמושו תהמו ותהיו שקמים ושנאים

אולם דברים הנוגעים לשמים צונו

לקראת נשק ותהיו פסרבים וסלונים

אף אם הם אזורי בגבורה

ונובה להם פגלית איש הפנים

תדברו דברי נגידים נגר נגידים

לא תראו מנובות האורים העשנים

ממותה

להודר ממותר אכילה ושתייה

קד ממותר אכילה ושתייה נצוו דבכס
 קי אף ממאכלי עריבות ומבכרי המינים
 קי כי ממותר בא נזק לשקן הגוף
 ונהפך במעים קרובת פתנים
 קי האכלים ושותים בערך השוה הן
 המה פריאים בפריאים תוקים ואיתנים

לשמוע עצה משב וישיש

קח תשעו לעצת ישישים ובפני ימים
 קח יען הריסותיהם הוא לבנות הפגנים
 קח אל תשמעו לעצת עוזי ימים
 קי בלגנם הוא להרוס בתים ספונים
 קי שארו אביכם ויגדכם זקניכם ויאמרו
 קי לכם דבר הימים עברו לפני
 קי אי לך ארץ שמדכך שעה לעצת
 קי גערים ליסר בעקרבם וקמשינים
 קי נידם אבד וקרא לו אי כבוד
 קי כי אבדה עצה ספונים

עשק נושא ומתן יהיה באמונה

קי יאם אתם תסחרו בארץ ותמלאו
 קי ידכם במקחות ותהיו סוחרים וקונים
 קי כי תמכרו ממכר לעמיתכם אל
 תשקרו באמונה בקצב מערבים ועזבוני
 וכי

וְכִי נִשְׁתַּחֲוֶה מִרְעַכֶּם מִשָּׂאת בְּבוֹא
 מוֹעֵד יְמֵי הַשָּׁלוֹם רִדְפוּ שְׂדֵמֹנִים
 וּמוֹצֵא שְׁפָתֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לוֹ
 בְּמוֹעֲדוֹ וְתוֹהָרוּ לְהוֹיֹת דְּבָרֵיכֶם בְּגִים
 וְאִם לַפְעָמִים תִּקְרִינָה לָכֶם סִכְסוּכִים
 אֶל תִּגְיֹשׁוּ עֲצָמוֹתֵיכֶם אֶל הַדִּינִים
 אֶךְ פֶּשֶׁר דָּבָר בְּיָנִיכֶם יַעֲשׂוּ
 אֲנָשִׁי שֵׁם קְרוֹאֵי עֲדָה וְזֻקְנִים
 וְאִם יִחְיֶה בְּנֵעֲתֵיכֶם נִמְרָד בְּאִמָּה
 בְּמִדָּה בְּמִשׁוּרָה אוֹ שְׁקוֹל בְּמֵאזְנִים
 הָאֲמוֹת יִהְיוּ אִמָּת וּמִשׁוּרָה מֵאוֹשֶׁרָה
 וּמֵאזְנִים לֹא בְּמִרְמָד כְּשֶׂאֶר בְּנֵעֲנִים
 תִּם אֲנֵרֶת בְּפוֹת זֶהָב וּכְמִשְׁקָל
 בָּף אִמָּת שְׁנֵדְכוּ הַנְּשִׂאִים הַמְּמוֹנִים
 הִיָּה עֲשֶׂרָה זֶהָב מִשְׁקָלָם בֵּין
 בְּכָל חֲרוֹז עֲשֶׂרָה תִּיבוֹת גְּמָצִים
 וּפִאֲרוֹת חֲרוֹזֵי עֲשָׂרִים וּמֵאָה כְּמִשְׁקָל
 הַבָּפוֹת כְּפִאֲרוֹתֵי לֹא הִיָּה בְּעֶרְמוֹנִים
 וְעֵתָה בְּנֵי אִם תִּאֲזִינוּ דְּבָרֵי
 מוֹסֶרְךָ תִּהְיוּ לִי מִמְּלֶכֶת כְּהֵנִים

חִיָּה

חִידָה נִחְמְדָה מֵאֵת הָרֶב הַמְּאֹרֶה הַגּוֹ' אֲהָרֹן
 חוֹרִינָא אֲבִי' דְּקִ'ק אֲוִרָה בְּמִדְיָנָה הַגֵּר :

הֵן קְלוֹתֵי וְיָדִים רַפּוֹת הִזְקִיתִי
 בְּגֵד לְתַפְאֶרֶת גַּם פִּתְּךָ לְסֻעֵד עֲרֻכְתִּי

פִּתְרוֹן הַחִידָה

דָּגָש קל הוֹנָח לְמוֹק אוֹתִיוֹת בְּגִ' דְּכַפִּ"ת בְּחִבְקָא , מוֹה תַּכְיִן שְׁנֵי חֲרוֹחִים
 רֶאשִׁינִים

וְאִם גַּם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל גֵּרֶשׁ גֵּרֶשְׁנִי
שְׁכֵנִי הוּא נָתַנּוּ קוֹלָם גַּם הוּא קִרְבָּנִי
גַּם הַשָּׂרִים בְּשָׂרָם עָלַי יִשְׂאוּ רָגָה
בְּאַכְרָתָם אֲחֶסֶה וְתַחַת כְּנָפָם אֲשָׁבוּנָה
אוֹ אוֹ אֶתוֹ מִרְחוֹק לִהְיוֹת לִי עֲזָרָה
גַּם צִדְקָתִי עֲנֶסָה — בִּי מִתּוֹךְ הַצָּרָה
עוֹד אוֹסִיף לַעֲשׂוֹת חֵיל בְּרוּחִי פִי שֹׁנֵם
אֲשֶׁר לֹא נִזְלָתִי אֲשִׁיב אֶשְׁלֵם בְּפָלִים
אֲבִי מִשְׁרַת מֹשֶׁה בְּמָקוֹם יַחְסֵר שְׁמוֹ
אֲנֹכִי אָבֹא וּמִלֵּאתִי אֶת מְקוֹמוֹ
הָאֵיתָן לֹא יָקַח דְּבַר אֶךְ מִיָּדִי
וְאֵת הַלְוִיִּם שָׁנְאֵתִי לַעֲמוֹד עִמָּדִי
שְׁלֹשָׁה בְּנֵינִים בְּנִיתִי בְּאֶרֶץ עֵבֶר
לְמִקְרָא הָעֵדָה וּלְהוֹדִיעַ הַדְּבָר
גַּם לְאִישׁ מִדְּבַר תְּהַפּוּכֹת אֶתֶּן מִשְׁמֶרֶת
זֶן אֱלֹה קִצּוֹת דְּרָכֵי לְתַהֲלָה וּלְתַפְאֶרֶת

אִישׁ

פִּתְרוֹן הַחִידָה

רִאשׁוֹנִים: אוֹתִיּוֹת יְהו"א חִינֵס סוֹבְלִי הַדָּגָם בְּאוֹתִיּוֹת בִּג"ד כִּפ"ת שֶׁאֵתְרִיה',
חֲרוֹז ג': הַמְפִּיק, וְהוּא הִכְרַת אוֹתִיּוֹת או"י מִכְּטֵל דִּין יְהו"א, חֲרוֹז ד':
הַנְּעִיגָה הַמְּפַסֶּקֶת בְּתוֹאֵר שֶׁר מִכְּטֵל דִּין יְהו"א, חֲרוֹז ה' ו': אֵתָּה מִרְחוֹק
מִכְּטֵל דִּין יְהו"א, חֲרוֹז ו': דְּחִיק זֶהוּא ה' דְּחִיקָה כְּמוֹ עֲנָתָה — בִּי מִכְּטֵל
דִּין יְהו"א חֲרוֹז ח': דָּגָם חוֹק מִכְּפִיל הִכְרַת אוֹת הַדָּגָם, חֲרוֹז ט' י':
גַּם כּוֹף בֹּא לְתַשְׁלוֹם חֲסֵרוֹן הַנּוֹן, חֲרוֹז י"א י"ב: פֶּעַל לֶקַח בְּעֵתִיד לֹא יִבָּא
כ"א דָּגָם חוֹק לְתַשְׁלוֹם חֲסֵרוֹן ס' פֶּעַל, חֲרוֹז י"ג: ע"פ הַמְסוּדָה כָּל
הַלּוּיִם חֲסֵר דָּגָם, חֲרוֹז י"ד: בְּנִין פֶּעַל פּוֹעֵל זֶה תַּפְעַל בְּמִלֵּס הַדָּגָם,
חֲרוֹז ט"ו: ה' הַקְרִיטָה וְהוֹדִיעָה סִמְנֵס הַדָּגָם, חֲרוֹז ט"ז: ז' מִהִפְכָּה
מַעֲתִיד לַעֲבֹר מִמֶּנּוּ הַדָּגָם, חֲרוֹז י"ז: כָּל אֱלֹה קֵסֶה, גַּם דֶּרֶךְ הַדָּג
לִבָּא לְתַפְאֶרֶת הַמְּכַא, חֲרוֹז י"ח: אוֹפּוֹת אֵה"ח עֵסֶם מִמּוֹלֵל הַגְּרוֹן

גַּם

אִישׁ רֶשׁ וּמַעֲלָה גֵרָה לֹא יִטַּעַם מִנְעָמִי
וְאִם תִּרְאֶה מֶלֶךְ מוֹאֵב אִזּוּ תִּחְוָה גְּלָמִי
וְאִם תִּקַּח גִּבִּיעַ מֵלֹא וְגִדּוֹשׁ בְּיָדֶיךָ
וְתִקְדִּים עֵין לִפְתָּה לִרְאוֹת מָה זֶה לִפְנֵיךָ
עַל שְׁפָתוֹ בִּשְׁפָה בְּרִירָה דִּגְנִי לַעֲיִינֶךָ •

מִתְרוֹן הַחֵידָה

גַּם אוֹת ר' אֵינִן מַקְבִּלֹת דָּגָשׁ, מִתְרוֹן י"ט: מִיֵּשֶׁע מֶלֶךְ מוֹאֵב נִקְדָּה הִיא
וְהַקְדוּשָׁה הִיא גּוֹלֵם הַדָּגָשׁ: מִתְרוֹן ד': הַצִּבּוּר עַל הַכּוֹס נִקְרָא נִדָּשׁ,
וְאִם תִּקְדִּים עֵין פֶּעַל ל"ס פֶּעַל אִזּוּ שֶׁסּ דָּגָשׁ לַעֲיִינֶךָ, מִתְרוֹן כ"ב כ"ג
אֲהָרֹן בֶּן מוֹה' קִלְמֵן חוּרִינֶא חוֹנָה בֶּק"ק אֲוֶרֶד •

שִׁיר נֶפֶלֶא

מֵאת הַמִּרְקָק הַגָּדוֹל הַמוֹשֶׁלֶם בַּמַּעֲלוֹת מוֹה' אֲבִיגַדּוֹר
שֶׁמֶשׁ דְּמִדְּיָה בִּפְיָהֶם, וּמִרִּיב אֲהַבְתִּינוּ דַּפְסְתִּי הַשִּׁיר הַזֶּה
זֶמֶר לַחֲנוּכָה עַל מַשְׁקַל יֵתֵד וְאַרְבַּע טַעֲמוֹת בְּכָל חֲלָקֵי הַחֲרוֹזִים
גַּם שֶׁסּ הַמַּחֲזָנֶה •

אֲסַפֵּר	מִשְׁעוֹת • גְּבוּהוֹת מִגְּבָעוֹת
בְּדִבְרֵי	לְעוֹלָם נִקְבָּעוֹת • פְּעֻלָּם אֵל עֲלִיֹן
יְהִיר	הַיָּמִים • פְּלָאִים נִבְתָּמִים
גְּדוּדָיו	אִזּוּ קָמוּ קָמִים • עֲלִי עִם הָאֲבִיו
דְּבִירִי	מַלְכוּת מִקְדּוֹן • וְאוֹם יִין וְדוֹן
	יִגְרָה אֶף מִדּוֹן • בְּגִיאוֹת הַשְׁחִירִין
	אֲבוּרִים • בְּכָלִיּוֹת כָּל עֲבָרִים
	יְבִיאֵן מִשְׁבָּרִים • בְּרִגְשָׁם אֲפִרִּיֹן
	פָּרְצוּ • חֲסִידִי קָרְצוּ
	מְהוּרִי שֶׁקְצוּ • בְּלֹא עוֹד נִקְיֹן
	שָׁבַח

שם עברי	י מעט קט סר שברי	ו שבת
בצבת	תוך חררי	ר שנים
ירקבו	בפשתה יקבו	ב זכרון
בבן לא	גקבו	ג רכר
צדיקים	מאירים צדיקים	ו הקה
אשר סוד	ממתיקים	ש תי
ברחם	הבי מדה טובה	מ גלה
מרה	מחובה	ח סידים
מלאכי	וחני סוף סוכי	הלא
זכרה נר	חשבי	היות
מאות שנה	במרים תצמחה	ל בר
ישועות בלנה	ויסוף בן גריון	ו היא
סודותם	ועיר עת בינותם	י הדית
למבין עתותם	בדי כל שניון	
חשמונים	מעמים הם נמנים	
חסרי כל אונים	אסרי הרפיון	
מתתיהי	ליוחנן בן הוא	
ובל אחיו נהו	לאר אין לו המיון	
תהיה גואל	בציון עוד תואל	
ואין עת לשואל	הלא תדע רעיון	
מצער כחם	לעמם הכריתם	
אחותם תניחם	בתת לה רשיון	
מתנברה	בעת הפין כרה	
ואת צר שכרה	בחרב בציון	
מה נעמם	צבא יון הרעמם	
ואיכה לא נפעמם	בבאך בן סריון	
	זכור	

וְהוּד חֲפָתָה • כָּלֵא עַת נִדְתָּה	וְכֹל
חֲבֵן מֵאֲמָתָה • לְהַכְחִיד כְּלִיִּן	צָבִיה
מִה פְרֻצֹת • וְנִצְחֹן תִּרְצֹת	לְזֹנָה
וְרֹאשׁ אוֹיֵב קִרְצֹת • וְהַנְדִּלְתָּ הַפְדִּיִּן	מִבֹּרֶךְ
אֶךְ נִדְמִים • אֲבָל אֶת־לֹא נִמְמָאת	נִבְלִים
וְשֵׁשֶׁת מִלֶּךְ עֵז מֵת • וְעֶמֶד עוֹד לֹא יָמָּ	נֶאֱמָר
הַפֶּתֶן • יְהוּדָה גֹּדֵר אֵיתָן	דְּפִנּוֹת
בְּנוֹ מִכְּבִי נָתַן • לִיִּן כְּלִיִּן	וְכֹלֵם
נִבְהָדוּ • רִבְבוֹת נִפְלוּ	הַבְּהִילוּ • וְעַמָּם הַקְּדִילוּ
וְכֹלֵם נִבְלוּ • כִּמּוֹ הַקִּיקִיִּן	פְּנִיָּהִם הִצְהִילוּ • בְּסוֹד הַנִּסְיֹן
הַבְּהִילוּ • וְעַמָּם הַקְּדִילוּ	כָּל שְׂיִת • דְּרֹאֵר-הַבֵּית
פְּנִיָּהִם הִצְהִילוּ • בְּסוֹד הַנִּסְיֹן	בְּזֶךְ שֶׁמֶן זֵית • וְזֹמֶר הַגִּיִּן
כָּל שְׂיִת • דְּרֹאֵר-הַבֵּית	מִתְתִּיָּה • מִקְבֵּץ שִׁבְמִי יָהּ
בְּזֶךְ שֶׁמֶן זֵית • וְזֹמֶר הַגִּיִּן	וְנִפְשִׁיהֶם חִיָּה • בְּמִלַּח חֶרְמוֹן שֶׁרִיִּן
מִתְתִּיָּה • מִקְבֵּץ שִׁבְמִי יָהּ	מֵאֵז הָרָאָה • שְׁמוֹנֶה הוֹדָאָה
וְנִפְשִׁיהֶם חִיָּה • בְּמִלַּח חֶרְמוֹן שֶׁרִיִּן	בְּשֶׁמֶן גַּם הָרָאָה • אֱלֹהִים בְּצִיִּת
מֵאֵז הָרָאָה • שְׁמוֹנֶה הוֹדָאָה	חֵישׁ נִפְלְאוֹת • אֲשֶׁר לִי נִבְאוֹת
בְּשֶׁמֶן גַּם הָרָאָה • אֱלֹהִים בְּצִיִּת	וְנֶעַל לִרְאוֹת • בְּחֻגִי רִאִיִּן
חֵישׁ נִפְלְאוֹת • אֲשֶׁר לִי נִבְאוֹת	מִשְׁעוֹת • נִבְוֹהוֹת מִגְּבָעוֹת
וְנֶעַל לִרְאוֹת • בְּחֻגִי רִאִיִּן	לְעֹלָם נִקְבָּעוֹת • פְּעֻמָּם אֵל עֲלִיִּן
מִשְׁעוֹת • נִבְוֹהוֹת מִגְּבָעוֹת	
לְעֹלָם נִקְבָּעוֹת • פְּעֻמָּם אֵל עֲלִיִּן	

תָּם וְנִשְׁלָמָם כָּל הָאֲנָרוֹת כָּלֵם

893.14

B85

COLUMBIA LIBRARIES OFFSITE

CU58985379

893.14 B85

Sahut ha-melisah.